

PRZEPISY Z ZAKRESU PRAWA ADMINISTRACYJNEGO

WYDAWNICTWO MINISTERSTWA ADMINISTRACJI PUBLICZNEJ

Zeszyt 15

Warszawa 1948 r.

PRAWO PRZEMYSŁOWE – CZĘŚĆ I.

TRZEŚĆ ZESZYTU:

	Str.
I. USTAWA PRZEMYSŁOWA WRAZ Z ROZPORZĄDZENIAMI WYKONAWCZYMI:	
1. Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 7 czerwca 1927 r. o prawie przemysłowym	5
2. Ustawa z dnia 10 marca 1934 r. o zmianie rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 7 czerwca 1927 r. o prawie przemysłowym	43
3. Rozporządzenie Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 7 grudnia 1927 r. zawierające przepisy wykonawcze do rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej o prawie przemysłowym	44
4. Rozporządzenie Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 27 listopada 1937 r. w sprawie określenia istotnych cech przemysłu ludowego, domowego i pracy chałupniczej jako zatrudnień zarobkowych, wyłączonych spod przepisów prawa przemysłowego	52
5. Rozporządzenie Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 20 października 1938 r. wskazujące osoby prawne zobowiązane do przedstawiania danych określonych w art. 7 ust. 3 oraz władze powołane do żądania danych określonych w art. 44 prawa przemysłowego	53
6. Rozporządzenie Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 9 grudnia 1927 r. w sprawie umiejętności zawodowej do prowadzenia przemysłu koncesjonowanego	53
7. Rozporządzenie Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 25 stycznia 1938 r. w sprawie umiejętności zawodowej do prowadzenia koncesjonowanego przemysłu wyrobu syntetycznych barwników organicznych oraz syntetycznych półproduktów organicznych, służących do wyrobu barwników i materiałów wybuchowych	56
8. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 24 lipca 1935 r. w sprawie koncesjonowania przemysłu wyrobu samochodów oraz podwozi samochodowych	56
9. Rozporządzenie Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 28 września 1935 r. o udzielaniu koncesji na przemysł wyrobu samochodów oraz podwozi samochodowych	56
10. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 9 listopada 1937 r. w sprawie koncesjonowania przemysłów wyrobu i sprzedaży czteroetylku ołowiu oraz środków napędowych, zawierających czteroetylki ołowiu	57
11. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 18 października 1938 r. o koncesjonowaniu przemysłu wyrobu gum jezdnych	58
12. Rozporządzenie Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 6 kwietnia 1939 r. o udzielaniu koncesji na przemysł wyrobu gum jezdnych	58
13. Rozporządzenie Ministrów: Przemysłu i Handlu, Pracy i Opieki Społecznej oraz Spraw Wewnętrznych z dnia 13 kwietnia 1928 r. o przechowywaniu i magazynowaniu olejów mineralnych przez zakłady przemysłowe	59
14. Rozporządzenie Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 14 listopada 1928 r. o zakładach przemysłowych, działających przy pomocy siły wodnej	68
15. Rozporządzenie Ministrów: Przemysłu i Handlu, Opieki Społecznej oraz Spraw Wewnętrznych z dnia 15 lipca 1935 r. o przechowywaniu węgla przez zakłady przemysłowe	69

16. Rozporządzenie Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 28 listopada 1927 r. w sprawie wykonywania czynności komiwojażerów i samodzielnych agentów handlowych 71
17. Rozporządzenie Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 4 czerwca 1930 r. w sprawie prowadzenia przemysłu kominarskiego 75
18. Rozporządzenie Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 20 grudnia 1935 r. o składaniu kaucji przez biura podróży 76
19. Rozporządzenie Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 15 września 1938 r. w sprawie prowadzenia przemysłu gospodniego 76
20. Rozporządzenie Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 28 czerwca 1939 r. o prowadzeniu przemysłu rakarskiego 77
21. Rozporządzenie Ministrów Przemysłu i Handlu oraz Opieki Społecznej z dnia 9 czerwca 1938 r. o określeniu rodzajów rzemiosła, w których dopuszczony jest wyjątek od zakazu pobierania opłat za naukę rzemiosła 78
22. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 26 października 1928 r. o zakresie czynności instruktorów korporacyj przemysłowych 79
23. Rozporządzenie Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 25 maja 1938 r. w sprawie ustalenia, w jakiej mierze świadectwa ukończenia szkół technicznych i artystycznych należy uważać za dowód uzdolnienia zawodowego do prowadzenia przemysłu rzemieślniczego 80
24. Rozporządzenie Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 20 czerwca 1939 r. o ustaleniu, w jakiej mierze świadectwa ukończenia szkół przemysłowych należy uważać za dowód uzdolnienia zawodowego do prowadzenia przemysłu rzemieślniczego 84
25. Rozporządzenie Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 25 maja 1938 r. w sprawie ustalenia, w jakiej mierze świadectwa ukończenia szkół technicznych i artystycznych należy uważać za dowód odpowiedniej kwalifikacji do kierowania praktycznym kształceniem terminatorów 85
26. Rozporządzenie Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 20 czerwca 1939 r. o ustaleniu, w jakiej mierze świadectwa ukończenia szkół przemysłowych należy uważać za dowód odpowiedniej kwalifikacji do kierowania praktycznym kształceniem terminatorów 88
27. Rozporządzenie Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 23 października 1928 r. w sprawie regulaminu komisji dla egzaminów na czeladników przy szkołach rzemieślniczo-przemysłowych państwowych lub przez Państwo uznanych 89
28. Rozporządzenie Ministra Przemysłu z dnia 30 listopada 1945 r. o zmianie przepisów dotyczących egzaminu na czeladnika 92
29. Rozporządzenie Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 16 czerwca 1936 r. w sprawie utworzenia komisji egzaminacyjnych mistrzowskich przy szkołach mistrzów (majstrów) budowlanych oraz przy szkołach mistrzów (majstrów) rzemiosł budowlanych 92
30. Rozporządzenie Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 20 lutego 1936 r. o cechach rzemieślniczych 96

W zeszyt'e Nr 15-a ukaze się dalszy ciąg PRAWA PRZEMYSŁOWEGO, mianowicie:

II. PRZEPISY PRAWNE REGULUJĄCE ZAGADNIENIA PRZEMYSŁOWE POZA RAMAMI USTAWY PRZEMYSŁOWEJ:

A.

31. Dekret z dnia 11 kwietnia 1947 r. o uporządkowaniu rejestrów uprawnień przemysłowych.
32. Dekret z dnia 28 października 1947 r. w sprawie obowiązku zawieszania o prowadzeniu przemysłu i wykonywaniu niektórych zajęć zarobkowych.
33. Dekret z dnia 22 października 1947 r. o wyjątkowym skróceniu czasu nauki (terminu) i pracy (praktyki) czeladniczej w przemysłach rzemieślniczych.

B.

34. Rozporządzenie Ministrów: Skarbu, Przemysłu i Handlu oraz Spraw Wewnętrznych z dnia 25 października 1934 r. o ograniczeniach, dotyczących uprawiania handlu i przemysłu, wnoszenia

budowli i zamieszkania na terenie wolnych obszarów celnych w portach morskich, oraz ograniczeniach ruchu osobowego pomiędzy wolnymi obszarami celnymi w portach morskich a resztą polskiego obszaru celnego.

35. Rozporządzenie Ministra Pracy i Opieki Społecznej z dnia 24 lutego 1928 r. o udziale inspektorów pracy w czynnościach, dotyczących pozwoleń na otwarcie lub przebudowę zakładów przemysłowych.

C.

36. Ustawa z dnia 31 maja 1921 r. o nadzorze nad kotłami parowymi.
 37. Rozporządzenie Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 8 listopada 1921 r. w przedmiocie przepisów o budowie, ustawianiu i dozorze kotłów parowych, używanych na lądzie.
 38. Rozporządzenie Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 7 grudnia 1921 r. w przedmiocie wydawania pozwoleń na ustawianie, przenoszenie i używanie kotłów parowych.
 39. Rozporządzenie Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 21 czerwca 1922 r. w sprawie urządzania wyjść w nowobudowanych kotłowniach.
 40. Rozporządzenie Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 21 grudnia 1928 r. o wykonywaniu nadzoru oraz bezpośredniego dozoru nad kotłami parowymi.
 41. Ustawa z dnia 24 marca 1933 r. o nadzorze nad zbiornikami pod ciśnieniem.

D.

42. Dekret z dnia 30 listopada 1945 r. o koncesjonowaniu przedsiębiorstw przemysłu gastronomicznego.
 43. Rozporządzenie Ministra Apropowizacji i Handlu z dnia 23 lutego 1946 r. w sprawie wykonania dekretu z dnia 30 listopada 1945 r. o koncesjonowaniu przedsiębiorstw przemysłu gastronomicznego.
 44. Dekret z dnia 19 sierpnia 1946 r. o koncesjonowaniu garbarń, zakładów do solenia i suszenia skór surowych oraz niekórych fabryk obuwia lub pasów transmisyjnych.
 45. Rozporządzenie Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 20 maja 1947 r. w sprawie wykonania art. 9 dekretu z dnia 19 sierpnia 1946 r. o koncesjonowaniu garbarń, zakładów do solenia i suszenia skór surowych oraz niekórych fabryk obuwia i pasów transmisyjnych.
 46. Dekret z dnia 19 września 1946 r. o obrocie skórami.
 47. Zarządzenie Ministra Przemysłu z dnia 6 listopada 1946 r. w sprawie rejestracji, znakowania i magazynowania skór wyprawionych lub wygarbowanych i obrotu skórami.
 48. Zarządzenie Ministra Przemysłu z dnia 6 listopada 1946 r. o konserwacji i magazynowaniu skór surowych.
 49. Ustawa z dnia 2 czerwca 1947 r. o zezwoleniach na prowadzenie przedsiębiorstw handlowych i zawodowe wykonywanie czynności handlowych.
 50. Rozporządzenie Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 11 marca 1948 r. w sprawie obowiązku uzyskania zezwolenia na zawodowe wykonywanie czynności handlowych.
 51. Rozporządzenie Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 22 sierpnia 1947 r. o właściwości władz przemysłowych oraz o trybie i warunkach udzielania zezwoleń na prowadzenie przedsiębiorstw handlowych i zawodowe wykonywanie czynności handlowych.
 52. Rozporządzenie Ministrów Przemysłu i Handlu oraz Skarbu z dnia 22 sierpnia 1947 r. w sprawie wysokości oraz terminu wnoszenia opłat za zezwolenia na prowadzenie przedsiębiorstw handlowych i zawodowe wykonywanie czynności handlowych.

E.

53. Ustawa z dnia 3 stycznia 1946 r. o przejęciu na własność Państwa podstawowych galezi gospodarki narodowej.
 54. Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 11 kwietnia 1946 r. o określeniu osób, których przedsiębiorstwa przechodzą na własność Państwa.
 55. Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 11 kwietnia 1946 r. o określeniu trybu ujawnienia w księgach hipotecznych, rejestrach handlowych i innych rejestrach publicznych przejścia na własność Państwa i osób prawnych prawa publicznego przedsiębiorstw, nieruchomości i praw hipotecznych.
 56. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 stycznia 1947 r. w sprawie trybu postępowania przy przejmowaniu przedsiębiorstw na własność Państwa.

57. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 24 października 1946 r. w przedmiocie określenia wielkich i średnich przedsiębiorstw przemysłu włókienniczego.
58. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 19 grudnia 1946 r. o podwyższeniu dolnej granicy zdolności zatrudnienia przejmowanych na własność Państwa przedsiębiorstw w przemysłach wyrobów niepowседневnego użytku, bądź mało zmechanizowanych, bądź o charakterze porysowym i sezonowym.
59. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 17 października 1946 r. o trybie udzielania koncesyj na zakładanie nowych przedsiębiorstw w gałęziach przemysłu i komunikacji przejętych na własność Państwa.
60. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 28 listopada 1946 r. o trybie postępowania przy przekazywaniu samorządowi terytoralnemu oraz organizacjom spółdzielczym przedsiębiorstw przejętych na własność Państwa.
61. Ustawa z dnia 3 stycznia 1946 r. o zakładaniu nowych przedsiębiorstw i popieraniu prywatnej inicjatywy w przemyśle i handlu.
62. Rozporządzenie Ministrów: Przemysłu oraz Aproprowiacji i Handlu z dnia 30 października 1946 r. o zakładaniu nowych przedsiębiorstw i popieraniu inicjatywy prywatnej w przemyśle i handlu.

F.

63. Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 15 lipca 1927 r. o izbach przemysłowo-handlowych (jednolity tekst).
64. Ustawa z dnia 19 lipca 1939 r. o izbach rzemieślniczych i ich związku.

III. INSTRUKCJE MINISTERSTWA PRZEMYSŁU I HANDLU:

65. Instrukcja z dnia 12 lipca 1938 r. dla władz przemysłowych I i II instancji.
66. Instrukcja techniczna z dnia 31 lipca 1928 r. w sprawie zatwierdzania zakładów przemysłowych.

SKOROWIDZE.

OBJASNIENIA:

Przepisy objęte wydawnictwem niniejszym podano z uwzględnieniem zmian, wprowadzonych do dnia 31 maja 1948 r. (do N.-ru 29 Dz. U. R. P. włącznie).

Przepisy uchylone wyraźnymi postanowieniami prawa pominięto, natomiast w przypadkach gdy dana norma nie została wyraźnie uchylona lub zmieniona, lecz tylko sam przedmiot inaczej uregulowany w późniejszych przepisach, albo gdy norma taka utraciła moc obowiązującą z innych przyczyn, podano tekst normy rozstrzelonym drukiem. Wyjątek stanowią rozporządzenia wykonawcze zawarte w pozycjach 3 i 30, w których również i takie normy pominięto jako pozbawione praktycznego znaczenia.

Użyte skróty są ogólnie znane i nie wymagają objaśnienia.

1.

ROZPORZĄDZENIE**PREZYDENTA RZECZYPOSPOLITEJ**

z dnia 7 czerwca 1927 r.

o prawie przemysłowym ¹⁾²⁾³⁾

(Dz. U. R. P. z dnia 15 czerwca 1927 r. Nr 53, poz. 468)

w brzmieniu uwzględniającym zmiany wprowadzone przez:

- a) rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 17 marca 1928 r. o prawie bankowym (Dz. U. R. P. Nr 34 poz. 321),
- b) ustawę z dnia 17 marca 1932 r. o zmianie i uzupełnieniu niektórych postanowień rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 7 czerwca 1927 r. o prawie przemysłowym (Dz. U. R. P. Nr 29, poz. 293),
- c) rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 października 1933 r. o izbach rzemieślniczych i ich związku (Dz. U. R. P. Nr 85, poz. 638),
- d) ustawę z dnia 10 marca 1934 r. o zmianie rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 7 czerwca 1927 r. o prawie przemysłowym (Dz. U. R. P. Nr 40, poz. 350),
- e) rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 28 grudnia 1934 r. o unormowaniu władz i trybu postępowania w niektórych działach administracji państwowej (Dz. U. R. P. Nr 110, poz. 976),
- f) dekret Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 14 stycznia 1936 r. o przedsiębiorstwach zbierania i udzielania informacji o stosunkach gospodarczych (Dz. U. R. P. Nr 3 poz. 16),
- g) ustawę z dnia 8 sierpnia 1938 r. o zmianie rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej o prawie przemysłowym (Dz. U. R. P. Nr 60, poz. 463),
- h) dekret z dnia 3 kwietnia 1948 r. o częściowej zmianie prawa przemysłowego (Dz. U. R. P. Nr 18, poz. 130),
oraz przez:
- i) rozporządzenie Ministrów: Przemysłu i Handlu, Pracy i Opieki Społecznej oraz Spraw Wewnętrznych z dnia 13 kwietnia 1928 r. o przechowywaniu i magazynowaniu olejów mineralnych przez zakłady przemysłowe (Dz. U. R. P. Nr 53, poz. 508),
- j) rozporządzenie Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 14 listopada 1928 r. wydane w porozumieniu z Ministrami: Spraw Wewnętrznych, Robót Publicznych oraz Pracy i Opieki Społecznej o zakładach przemysłowych, działających przy pomocy siły wodnej (Dz. U. R. P. z 1929 r. Nr 7, poz. 61),
- k) rozporządzenie Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 21 marca 1933 r. o uzupełnieniu listy rzemiosł, zawartej w prawie przemysłowym (Dz. U. R. P. Nr 26, poz. 222),
- l) rozporządzenie Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 23 czerwca 1936 r. o uzupełnieniu listy rzemiosł (Dz. U. R. P. Nr 49, poz. 356),
- o) rozporządzenie Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 9 lipca 1947 r. wydane w porozumieniu z Ministrami Administracji Publicznej i Ziem Odzyskanych w sprawie uzupełnienia listy zakładów przemysłowych, wymienionych w art. 16 prawa przemysłowego (Dz. U. R. P. Nr 52, poz. 282) — i

m) rozporządzenie Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 11 grudnia 1947 r. o zmianie listy rzemiosł (Dz. U. R. P. z 1948 r. Nr 9, poz. 61).⁴⁾

1) Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 7 czerwca 1927 r. o prawie przemysłowym jest nazywane w objaśnieniach i uwagach niniejszego wydawnictwa „ustawą przemysłową“

2) Rozporządzenia wykonawcze do ustawy przemysłowej są podane w części I n.n. wyd. pod poz. 3—30.

3) Ważniejsze przepisy prawne, wzące się z wykonywaniem ustawy przemysłowej jak również przepisy prawne regulujące sprawy przemysłowe poza ramami ustawy przemysłowej, a leżące w zakresie zainteresowań władz przemysłowych, są podane w części II n.n. wyd. pod poz. 31—64.

4) Normy powołane wyżej pod lit. „d“, „i“ oraz „j“ zawierają — oprócz zmian tekstu ustawy przemysłowej — dalsze przepisy. Z tego względu są one wydrukowane całkowicie lub w odpowiednich wyjątkach jako oddzielne pozycje n.n. wyd. Patrz część I poz. 2, 13 i 14.

Na podstawie art. 44 ust. 6 Konstytucji i ustawy z dnia 2 sierpnia 1926 r. o upoważnieniu Prezydenta Rzeczypospolitej do wydawania rozporządzeń z mocą ustawy (Dz. U. R. P. Nr 78, poz. 443) postanawiam co następuje:

D Z I A Ł I.**POSTANOWIENIA ZASADNICZE.**

Art. 1. Za przemysł w rozumieniu niniejszego rozporządzenia uważa się wszelkie zatrudnienie zarobkowe lub przedsiębiorstwo, wykonywane samoistnie i zawodowo, bez względu na to, czy jest ono wytwarzające, przetwarzające, handlowe lub usługowe.

I. Dla rozstrzygnięcia pytania, czy pewne zatrudnienie wykonywane jest zawodowo, czy nie, nie jest miarodajną okoliczność, iż pewna osoba oddaje się danemu zatrudnieniu przez dłuższy lub krótszy okres czasu (są zajęcia t. zw. sezonowe, które z natury rzeczy trwają tylko przez pewien okres czasu w roku), lecz okoliczność, czy dane zatrudnienie ma charakter zajęcia widocznie obliczonego na zysk (z wyroku S. N. z 18 IV.1932 r. II 3K. 130/32).

II. 1. Wykonywanie przemysłu zachodzi wówczas, gdy zatrudnienie obliczone jest na osiągnięcie zysku, chociażby zysku w rzeczywistości nie przynosiło.

2. Sprzedaż druków i książek za cenę, stanowiącą zwrot kosztów własnych, nie zawiera cech przemysłu (z wyroku S. N. z 1/VII 1932 r. II 4K. 464/32).

Art. 2.¹⁾ Nie są przemysłem w rozumieniu niniejszego rozporządzenia i przepisom jego nie podlegają:

1. rolnictwo, ogrodnictwo i leśnictwo;
2. rybołówstwo i łowiectwo;
3. przedsiębiorstwa, regulowane przepisami ustaw górniczych;
4. przedsiębiorstwa, zastrzeżone ustawowo wyłącznie Państwu²⁾;

5. przedsiębiorstwa kolejowe, żeglugowe i promowe, samolotowe (żegluga powietrznej) oraz podlegające na podstawie osobnych przepisów przymusowi koncesyjnego przedsiębiorstwa przewozu osób i towarów pojazdami mechanicznymi na drogach publicznych;
6. przedsiębiorstwa i agencje emigracyjne;
- 7) zakłady elektryczne, służące do wytwarzania, przetwarzania, przesyłania i rozdzielania energii elektrycznej;
8. zakłady naukowe i wychowawcze, praca zawodowa prywatnych nauczycieli i wychowawców młodzieży;
9. zakłady lecznicze, zdrojowiska i uzdrowiska, ambulatoria, lecznice zwierzęce;
10. przedsiębiorstwa bankowe, instytucje kredytowe i ubezpieczeniowe, domy składowe publiczne;
11. praca zawodowa adwokatów, obrońców sądowych, notariuszów, inżynierów, architektów, budowniczych (techników budowlanych), geometrów, mierniczych, rzeczowników patentowych;
12. działalność literacka, twórczość artystyczna, wykonywanie nakładu własnych utworów, wydawnictwo i sprzedaż czasopism;
13. praca zawodowa lekarzy, lekarzy weterynaryjnych, farmaceutów, felezerów, dentyistów, techników dentystycznych, położnych, pielęgniarzy, sanitariuszów, masażyistów, kosmetyków;
14. apteki, laboratoria bakteriologiczne i do celów diagnostyki lekarskiej, wyrób i sprzedaż surowic, szczepionek, preparatów organo-terapeutycznych oraz produktów bakteryjnych leczniczych i zapobiegających chorobom, wyrób i sprzedaż substancyj i przetworów odurzających, detaliczna sprzedaż trucizn i środków leczniczych;
15. praca zawodowa zaprzysiężonych maklerów handlowych, giełdowych, wekslowych, towarowych i okrętowych;
16. przedsiębiorstwa zabaw, koncertów, przedstawień teatralnych, widowisk, gier i innych rozrywek publicznych wszelkiego rodzaju;
17. przemysł ludowy, przemysł domowy oraz praca chałupnicza;
18. pośrednictwo pracy;
19. przedsiębiorstwa detektywów prywatnych oraz przedsiębiorstwa ochrony mienia (stróżów nocnych);
20. biura pisania podań;
21. przedsiębiorstwa handlu przedmiotami, służącymi wyłącznie do celów wojennych, oraz przedsiębiorstwa handlu bronią, amunicją i materiałami wybuchowymi;
22. przedsiębiorstwa, mające na celu pośrednictwo przy sprzedaży ziemi oraz prowa-

czenie parcelacji, osadnictwa i regulacji rolnych na terenach, położonych poza granicami miast;

23. przedsiębiorstwa (biura) pośrednictwa w zawieraniu małżeństw.

Rozporządzenie Rady Ministrów określi w jakich granicach rozporządzenie niniejsze mieć będzie zastosowanie do przedsiębiorstw państwowych oraz przemysłowej pracy publicznych zakładów naukowych, zakładów karnych i po-
prawczych.³⁾

Rozporządzenie Ministra Przemysłu i Handlu wydane w porozumieniu z Ministrem Opieki Społecznej po wysłuchaniu opinii izb przemysłowo-handlowych i rzemieślniczych oraz r o l n i c y c h⁴⁾ określi istotne cechy przemysłu ludowego i domowego oraz pracy chałupniczej, jako zatrudnień zarobkowych, wyłączonych spod przepisów niniejszego rozporządzenia.⁵⁾

¹⁾ W brzmieniu uwzględniającym zmiany wprowadzone art. 122 pkt 6 rozp. Pr. Rz. z dnia 17 marca 1928 r. o prawie bankowym (Dz. U. R. P. Nr 34, poz. 321) oraz ustawą z dn. 10 marca 1934 r. o zmianie ustawy przemysłowej (Dz. U. R. P. Nr 40, poz. 350).

²⁾ Z punktu widzenia art. 2 ustawy przemysłowej należy podzielić przedsiębiorstwa państwowe na 3 grupy:

I. przedsiębiorstwa nie podlegające ustawie przem. jako trudniące się działalnością nie będącą przemysłem w rozumieniu ustawy, a to wobec wyłączeń zawartych w pktach 1—3 i 5—23 artykułu 2. Należą tu m. in.:

- banki państwowe (Narodowy Bank Polski, Bank Gospodarstwa Krajowego, Państw. Bank Rolny, Poczta Kasa Oszczędności i inne);
- przedsiębiorstwa górnicze;
- Polskie Koleje Państwowe;
- Państw. Komunikacja Samochodowa;
- Polskie Linie Lotnicze „Lot“;
- Państw. Zakłady Hodowli Roślin;
- Film Polski w zakresie zakładania i prowadzenia teatrów świetlnych oraz publicznego wyświetlania filmów;

II. przedsiębiorstwa nie podlegające ustawie przem. pom. iż trudnią się one przemysłem w rozumieniu ustawy, a to wobec zastrzeżenia ich wyłączności dla państwa przez ustawy szczególne (pkt 4 artykułu 2). Należą tu:

- Polski Monopol Solny;
- Państw. Monopol Spirytusowy;
- Polski Monopol Tytoniowy;
- Państw. Monopol Zapalczany;
- Polska Poczta, Telegraf i Telefon;
- Polskie Radio;

III. przedsiębiorstwa podlegające ustawie przem. Należą tu m. in.:

- Polska Agencja Prasowa (z wyjątkiem wydawnictwa czasopism, co nie jest przemysłem w rozum. ustawy);
- Państw. Instytut Wydawniczy (z wyj. jak wyżej);
- Państw. Wytwórnia Papierów Wartościowych;
- Polskie Biuro Podróży „Orbis“;

- Film Polski w zakresie zakładania i prowadzenia wytwórni filmowych i prowadzenia sprzętu k notecznego;
- Państw. Zakłady i Warsztaty Samochodowe;
- przedsiębiorstwa trudniące się przemysłem w rozum. ustawy, a przejęte na własność przez Państwo na podstawie ustawy z dnia 3 I 1946 r. (Dz. U. R. P. Nr 3, poz. 17 oraz Nr 72, poz. 394);
- przedsiębiorstwa trudniące się przemysłem w rozum. ustawy, a założone przez Państwo na podstawie przepisów prawa handlowego lub cywilnego.

Przedsiębiorstwa wym. wyż. pod III z wyj. punktu ostatniego podlegają ustawie przemysłowej o tyle, o ile ustawy szczególne nie stanowią inaczej i tylko w zakresie przepisów o urządzeniu zakładów przemysłowych oraz o prowadzeniu przedsiębiorstwa. Zagadnienie to ma uregulować bliżej rozporządzenie Rady Min., przewidziane w ust. 2 art. 2 (patrz uwagę następną). Przedsiębiorstwa wymienione w punkcie ostatnim tej grupy podlegają ustawie przem. całkowicie.

Wyczenia we wszystkich trzech grupach nie są kompletne.

³⁾ Rozporządzenie, o którym mowa w ustępie 2, dotychczas nie ukazało się.

⁴⁾ Obecnie: Związku Samopomocy Chłopskiej, który przejął uprawnienia w tym względzie izb rolniczych. Patrz dekret z dnia 26 sierpnia 1946 r. o zniesieniu izb rolniczych (Dz. U. R. P. Nr 47, poz. 265) oraz rozp. Rady Min. z dnia 17 października 1946 r. w sprawie przekazania czynności zniesionych izb rolniczych (Dz. U. R. P. Nr 64 poz. 357).

⁵⁾ Patrz rozp. Min. Przem. i Handlu z dnia 27 listopada 1937 r. (Dz. U. R. P. Nr 83, poz. 605) — przedr. pod poz. 4 n.n. wyd. Ewent. przyszłe rozporządzenia w tej sprawie będą wydawane przez Min. Przem. i H. w porozumieniu z Min. Pracy i Opieki Społ.

I. Wobec przepisu art. 2 p. 8 prawa przemysłowego (poz. 468/27 Dz. Ust.) praca zawodowa prywatnych nauczycieli tańców (szkoły tańców), nie jest przemysłem w rozumieniu tego prawa (z wyroku N. T. A. z 24.XI.1933 r. L. rej. 6009/32).

II. Wyrób środków leczniczych zasadniczo podpada pod przepisy prawa przemysłowego, gdyż art. 2 p. 14 wyłącza spod działania tego prawa tylko „apteki, ...wyrób i sprzedaż surowic, szczepionek, ...substancji i przetworów odurzających, detaliczną sprzedaż trucizn i środków leczniczych“ (z wyroku S. N. z 16.II.1937 r. 3K. 2288/36).

Art. 3.¹⁾ Prowadzenie przemysłu jest wolne i dozwolone każdemu, o ile rozporządzenie niniejsze nie przewiduje w tym względzie wyjątków lub ograniczeń.

Prawa prowadzenia przemysłu, jak również prawa przyjmowania na naukę i kierowania praktycznym kształceniem terminatorów, nabyte na podstawie przepisów dotychczasowych, pozostają w mocy.

Rozporządzenie niniejsze nie narusza uprawnień przemysłowych z ustawy o ochronie wynalazków, wzorów i znaków towarowych.²⁾

¹⁾ W brzmieniu nadanym ustawą z dnia 10 marca 1934 r. (Dz. U. R. P. Nr 40, poz. 350).

²⁾ Patrz rozp. Pr. Rzp. z dnia 22 marca 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr 39, poz. 384) wraz z późniejszymi zmianami (Dz. U. R. P. z 1928 r. Nr 53, poz. 512, z 1933 r. Nr 10 poz. 63, z 1945 r. Nr 58, poz. 334 i z 1948 r. Nr 24, poz. 164).

I. Przez prawa nabyte w rozumieniu art. 3 prawa przemysłowego (poz. 468/27 Dz. Ust.) należy rozumieć jedynie subiektywne uprawnienia do prowadzenia danego przemysłu, których nabycie zgodnie z obowiązującymi w czasie nabycia przepisami prawnymi zostało udowodnione; dowodu tego nie może zastąpić samo faktyczne wykonywanie przemysłu, przez władzę tolerowane (z wyroku N. T. A. z 23.V.1934 r. L. rej. 4827/35).

II. Przepis ust. 2 art. 3 prawa przemysłowego (poz. 468/27 Dz. Ust.), traktujący o prawach nabytych, dotyczy kwalifikacji osób wykonywujących przemysł, a więc subiektywnego prawa do wykonywania przemysłu; natomiast warunki wykonywania przemysłu nie mogą być uważane za prawa nabyte i muszą podlegać każdorazowo obowiązującym przepisom, a w szczególności przepisom wydanym ze stanowiska bezpieczeństwa i zdrowia publicznego (z wyroku N. T. A. z 20.II.1936 r. L. rej. 3363/33).

III. Ust. 2 art. 3 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z 7 czerwca 1927 r. o prawie przemysłowym poz. 468 Dz. Ust., traktujący o prawach nabytych, dotyczy tych przepisów tego rozporządzenia, które odnoszą się do kwalifikacji osób wykonywujących przemysł (z wyroku N. T. A. z 7.I.1932 r. L. rej. 3275/29).

IV. Przepis art. 3 ust. 2 prawa przemysłowego (poz. 468/27 Dz. Ust.) dotyczy utrzymania w mocy praw przemysłowych, nabytych na podstawie dawnych przepisów, nie narusza natomiast stosowania postanowień tak prawa przemysłowego, jak i przepisów wcześniejszych, przez prawo przemysłowe utrzymanych w mocy, — do wykonywania przemysłu, opierającego się na tak nabytych prawach (z wyroku N. T. A. z 16.IV.1937 r. L. rej. 8507/33).

V. Uprawnienie przemysłowe, według art. 3 i 6 prawa przemysłowego (poz. 468/27 Dz. Ust.) w zasadzie wolne i dozwolone każdemu, podlega jednak ograniczeniom, zawartym zarówno w ustawie przemysłowej, jak i przepisach specjalnych, dotyczących spraw w art. 6 tego prawa wymienionych, a w tej liczbie i przepisom o bezpieczeństwie publicznym (z wyroku N. T. A. z 10.XI.1933 r. L. rej. 6307/27).

VI. Zarządzenie władzy o zlikwidowaniu wytwórni pieczywa nie pozbawia właściciela tej wytwórni prawa wykonywania przemysłu, lecz dotyczy tylko lokalu, w którym mieści się likwidowana wytwórnia (z wyroku N. T. A. z 21.II.1933 r. L. rej. 4825/32).

VII. Patrz również pod art. 14 tezy Nr V i VI,

Art. 4.¹⁾²⁾ Przy nabywaniu uprawnienia przemysłowego i prowadzeniu przemysłu cudzoziemiec korzysta z równych praw z obywatelami Państwa Polskiego, jeżeli w jego ojczystym kraju obywatel polski wzajemnie używa równych praw z obywatelami miejscowymi.

Wzajemność winna być stwierdzona powołaniem się na umowy międzynarodowe. Jeżeli cudzoziemiec nie może udowodnić wzajemności w powyższy sposób, o dopuszczeniu go do nabycia właściwego uprawnienia przemysłowego i prowadzenia przemysłu orzeka wojewoda (Komisarz Rządu na m. st. Warszawy³⁾) po wysłuchaniu opinii izby przemysłowo-handlowej lub rzemieślniczej. Odwołanie rozstrzyga Minister Przemysłu i Handlu w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych.⁴⁾

¹⁾ W brzmieniu nadanym ustawą z dnia 10 marca 1934 r. (Dz. U. R. P. Nr 40, poz. 350) oraz art. 80 pkt. 1 rozp. Pr. Rz. z dnia 28 grudnia 1934 r. (Dz. U. R. P. Nr 110, poz. 976).

²⁾ Patrz § 2 rozp. Min. Przem. i Handlu z dnia 7 grudnia 1927 r. (Dz. U. R. P. Nr 111, poz. 942) — przedr. pod poz. 3 nin. wyd. Jest to ogólne rozporządzenie wykonawcze do ustawy przemysłowej. Będzie ono w dalszych artykułach nazywane krótko „rozp. wyk.” i powoływane na początku (przed tekstem) poszczególnych artykułów — w przeciwieństwie do rozporządzeń wykonawczych szczegółowych, które będą powoływane w odpowiednich miejscach tekstu i każdorazowo bliżej określone.

³⁾ W miejsce Komisarza Rządu na m. st. Warszawy wstąpił prezydent tego miasta. Również na obszarze m. Łodzi kompetencje, o których mowa, przeszły od wojewody do prezydenta miasta, pełniącego obecnie funkcje wojewódzkiej władzy administracji ogólnej.

⁴⁾ W miejsce Ministra Spraw Wewnętrznych wstąpił obecnie Minister Administracji Publicznej, a dla obszaru Ziemi Odzyskanych — Minister Ziemi Odzyskanych.

I. Z przepisu objętego ust. 2 art. 4 prawa przemysłowego (w brzmieniu art. 80 rozp. Prez. z 28 grudnia 1934 r., poz. 976 Dz. Ust.) wynika, że rozstrzyganie o dopuszczeniu obywateli państw obcych do nabycia uprawnień przemysłowych i prowadzenia przemysłu w wypadkach, w których wzajemność nie może być stwierdzona powołaniem się na umowy międzynarodowe, pozostawione zostało w zakresie merytorycznym całkowicie swobodnej ocenie właściwych władz (z wyroku N. T. A. z 29.III 1939 r. L. rej. 4619/37).

Art. 5.¹⁾²⁾ W przedsiębiorstwach przemysłowych, należących do osób niezdolnych do działań prawnych i do małoletnich, winni być ustanowieni zastępcy, posiadający ustawowe warunki samoistnego prowadzenia przemysłu. Przepis ten nie stosuje się do małoletnich, którzy na mocy szczególnych przepisów są zdolni do działań prawnych.

Przy nabywaniu uprawnienia i prowadzeniu przemysłu osoby prawne winny stosować się do

przepisów niniejszego rozporządzenia; w szczególności winny ustanowić zastępcę, posiadającego ustawowe warunki prowadzenia przemysłu.

Prawo samoistnego wykonywania rzemiosła przysługuje osobom prawnym, w których skład zarządu wchodzi rzemieślnicy, posiadający uprawnienie zawodowe do samoistnego prowadzenia rzemiosła.

¹⁾ W brzmieniu nadanym ustawą z dnia 10 marca 1934 r. (Dz. U. R. P. Nr 40, poz. 350).

²⁾ Patrz § 3 rozp. wyk. poz. 3 nin. wyd.

Art. 6.¹⁾ Niezależnie od ograniczeń, wynikających z niniejszego rozporządzenia, prowadzenie przemysłu podlega przepisom ustaw podatkowych, celnych, o wyłącznościach państwowych, o ochronie pracy, przepisom bezpieczeństwa, porządku i spokoju publicznego, sanitarnym, weterynaryjnym, budowlanym, ogniowym, drogowym, kolejowym, wodnym, probierczym, o kotłach parowych, miarach, wreszcie przepisom, dotyczącym się osób wojskowych i cywilnych funkcjonariuszów państwowych.²⁾³⁾

¹⁾ W brzmieniu nadanym ustawą z dnia 10 marca 1934 r. (Dz. U. R. P. Nr 40, poz. 350).

²⁾ Przytacza się poniżej ważniejsze normy, wprowadzające — niezależnie od ustawy przemysłowej i wydanych na jej podstawie rozporządzeń — ograniczenia wolności prowadzenia przemysłu (koncesje, zezwolenia, zakazy, zgłoszenia, rejestracje) oraz warunki, jak m. mają odpowiadać zakłady przemysłowe pod względem technicznego urządzenia. Nie podaje się natomiast norm, które wprowadzają ograniczenia w samym prowadzeniu przemysłu lub nakładają obowiązki, pozostające w związku z prowadzeniem przemysłu (przepisy podatkowe, celne, statystyczne, sanitarne, dot. zabezpieczenia podaży i zwalczania lichwy, ochrony pracy, bezpieczeństwa i porządku publicznego, mierznicze, probiercze i inne), gdyż przekraczałyby to ramy niniejszego wydawnictwa.

Ograniczenia w rozpoczęciu prowadzenia przemysłu oraz przepisy o urządzeniu zakładów przemysłowych zawierają:

- I.
1. rozp. Pr. Rz. z dn. 16 II 28 r. o prawie budowlanym i zabudowaniu osiedli (DzU poz. 216/39 r. i 514/39 r.);
2. rozp. Min. Rob. Publ., Spr. Wewn., Przem. i H. oraz Pr. i Op. Sp. z dn. 7 V 29 r. w spr. przechowywania taśmy celulozowej — filmu (DzU poz. 327/29 r. i 455/30 r.) zawiera przepisy o urządzeniu pracowni, składów i laboratoriów filmowych;
3. rozp. Min. Rob. Publ. z dn. 17 X 25 r. o przepisach co do odległości budowli od dróg publicznych i co do ścieków przydrożnych (DzU poz. 778/25 r.);
4. ust. z dn. 13 III 34 r. o oddaleniu budowli, składów, zadrzewienia i robót ziemnych od linii kolejowych... (DzU poz. 220/34 r.; rozp. wyk. poz. 759/34 r.);
5. rozp. Pr. Rz. z dn. 23 XII 27 r. o granicach Państwa oraz z dn. 21 X 32 r. o granicy morskiej Państwa (DzU poz. 83/37 r. i poz. 789/32 r. — przedr. w zesz. 10 „Przepisów z zakresu prawa administracyjnego“ p. t. „Bezpieczeństwo i po-

- ządzący publiczny") zawiera ograniczenia budowli i inne w strefie granicznej oraz przewiduje możliwość uzależnienia wykonywania handlu i przemysłu w pasie granicznym od zezwolenia wojewody;
6. ust. z dn. 28 I 32 r. o stosunkach prawnych w obszarach warownych i rejonach umocnionych (DzU poz. 124/32 r. z uwzgl. art. 29 poz. 976/34 r. — przedr. w zesz. 10 „Przepisów“; rozp. wyk. poz. 305/35 r.) przewiduje możliwość wprowadzenia ograniczeń budowli, rozporządzeniem Rady M.n.; rozp. takie zostało wydane (DzU poz. 133/37 r.) dla rejonu umocnionego na półwyspie Hel;
7. rozp. M.n. Sk., Przem. i H. oraz Sp. Wewn. z dn. 25 X 34 r. o ograniczeniach na terenie wolnych obszarów celnych w portach morskich (DzU poz. 888 34 r. — przedr. pod poz. 34 n.n. wyd.) uzależnia prowadzenie zakł. przem. i handl. oraz wznoszenie budowli na terenie woln. obsz. celn. w portach od zezwoleń władz portowych;
8. rozp. Rady Min. z dn. 24 III 39 r. o przygotowaniu w czasie pokoju obrony przeciwł. i przeciwigaz. w dziedzinie budownictwa przem. (DzU poz. 207/39 r.) oraz rozp. Rady M.n. z dn. 29 IV 38 r. o przygotowaniu w czasie pokoju obrony przeciwlotniczej i przeciwigazowej w dziedzinach regulacji i zabudowania osiedli oraz budownictwa publ. i prywatn. (DzU poz. 278 38 r.);
9. rozp. M.n. Pr. i Op. Sp., Zdr. i Przem. z dn. 26 III 46 r. o higienie pracy w zakładach przemysłu włókienniczego (DzU poz. 151/46 r.) zaw. przepisy o urządzeniu zakładów wym. wyż. przemysłu;
10. rozp. Min. Pr. i Op. Sp., Zdr., Przem., Odb. Adm. Publ. oraz Ziem. Odz. z dn. 6 XI 46 r. o ogólnych przepisach dot. bezpieczeństwa i higieny pracy (DzU poz. 344/46 r. i 240/47 r.) zaw. ogólne przepisy o urządzeniu budynków oraz o urządzeniach techn. zakł. przem.;
- II.
- ust. wodna z dn. 19 IX 22 r. (DzU poz. 574/28 r. z uwzgl. art. 77 poz. 976/34 r. — przedr. w zesz. 13 „Przepisów“ p. t. „Ustawa Wodna“);
- III.
1. ust. z dn. 31 V 21 r. o nadzorze nad kotłami parowymi (DzU poz. 303/21 r. i 786 21 r. — przedr. pod poz. 36 n.n. wyd.);
2. rozp. Min. Przem. i H. z dn. 8 XI 21 r. w przedm. przepisów o budowie, ustawianiu i dozorze kotłów par. używanych na lądzie (DzU poz. 744/21 r., 244/23 r., 892/24 r., 713 30 r., 714/30 r. i 499 37 r. — przedr. pod poz. 37 n.n. wyd.);
3. rozp. Min. Przem. i H. z dn. 7 XII 21 r. o wydawaniu pozwoleń na ustawianie, przenoszenie i używanie kotłów par. (DzU poz. 747/21 r., 501/22 r. i 97 23 r. — przedr. pod poz. 38 n.n. wyd.);
4. rozp. M.n. Przem. i H. z dn. 21 VI 22 r. w spr. urządzania wyjść w nowobudowanych kotłowniach (DzU poz. 461/22 r. — przedr. pod poz. 39 n.n. wyd.);
5. rozp. M.n. Przem. i H. z dn. 28 VIII 37 r. w spr. przepisów o materiałach kotłowych oraz o budowie kotłów (DzU poz. 499/37 r.);
6. rozp. Min. Przem. i H. z dn. 21 XII 38 r. o wykonywaniu nadzoru oraz bezpośredniego dozoru nad kotłami par. (DzU poz. 685/38 r. — przedr. pod poz. 40 n.n. wyd.);
7. ust. z dn. 24 III 33 r. o nadzorze nad zbiornikami pod ciśnieniem (DzU poz. 234/33 r. — przedr. pod poz. 41 n.n. wyd.);
8. rozp. M.n. Przem. i H. z dn. 29 VIII 34 r. o budowie i stanie techn. wytwórnic acetylenowych (DzU poz. 741 34 r.);
9. rozp. Min. Przem. i H. z dn. 20 IX 34 r. o ustawianiu, używaniu i obsłudze wytwórnic acetyl. (DzU poz. 903 34 r.);
10. rozp. M.n. Przem. i H. z dn. 9 V 36 r. o budowie i stanie techn. przenośnych zbiorników do gazów sprężonych, skroplonych i rozpuszczonych pod ciśnieniem (DzU poz. 329/38 r.);
- IV.
1. dekr. z dn. 14 I 36 r. o przedsięb. zbierania i udzielania informacji o stosunkach gosp. (DzU poz. 16 36 r., rozp. wyk. poz. 441/36 r.) uzależnia prowadzenie tych przedsięb. od uzyskania koncesji, którą nadaje M.n. Przem. i Handlu;
2. dekr. z dn. 30 XI 45 r. o koncesjonowaniu przedsięb. przem. gastronomicznego (DzU poz. 322/45 r., rozp. wyk. poz. 83 46 r. i 87/47 r. — przedr. pod poz. 42 i 43 n.n. wyd.) uzależnia prowadzenie restauracji, barów, kawiarni, cukierni i t. p. od uzyskania koncesji, którą nadają starostwa względnie w miastach wydzielonych z powiatów oraz w m. st. Warszawie i m. Łodzi — zarządy miejskie; określa bliżej warunki, jak m. powinny odpowiadać lokale tych przedsięb.; co do urządzania tych lokali — patrz również rozp. powoła. poniżej w pkt. V9;
3. ust. z dn. 3 I 46 r. o przejęciu na własność Państwa podstawowych gałęzi gospodarki narodowej (DzU poz. 17/46 r. i 394 46 r., rozp. wyk. poz. 347/46 r. — przedr. pod poz. 53 i 59 n.n. wyd.) uzależnia założenie nowego przedsiębiorstwa, należącego do kategorii podlegających przejęciu przez Państwo na zasadzie art. 3 ustęp 1 lit. A i C wym. wyż. ustawy, od uzyskania koncesji, którą nadaje właściwy ze względu na rodzaj przedsiębiorstwa minister w porozumieniu z Prezesem Centralnego Urzędu Planowania; należą tu m. in.: cukrownie i rafinerie cukru, gorzelnie przemysłowe, rafinerie spirytusu i fabryki wódek, browary o zdolności prod. ponad 15.000 hl rocznie, fabryki drożdży, młyny o zdoln. przem. hl. ponad 15 ton dziennie, olejarnie o zdoln. prod. ponad 500 ton rocznie, chłodnie skład. wielki i średni przemysł włókienniczy, przemysł poligraficzny i drukarnie;
4. ust. z dn. 3 I 46 r. o zakładaniu nowych przedsięb. i popieraniu prywatnej inicjatywy w przem. i handlu (DzU poz. 18/46 r., rozp. wyk. poz. 385/46 r. — przedr. pod poz. 61 i 62 n.n. wyd.) dopuszcza niezależnie od innych ustaw i rozporządzeń możliwość wprowadzenia rozporządzeniem Rady M.n. dla pewnych rodzajów lub kategorii przedsiębiorstw obowiązkowi uzyskania koncesji właściwych władz;
5. dekr. z dn. 19 VIII 46 r. o koncesjonowaniu garbarń, zakładów do solenia i suszenia skór surowych oraz niekt. fabryk obuwia lub pasów transmisyjnych (DzU poz. 250/46 r. rozp. wyk. poz. 275/47 r. — przedr. pod poz. 44 i 45 n.n. wyd.) uzależnia prowadzenie wym. wyż. przedsięb. od uzyskania koncesji, której udziela Min. Przem. i Handlu;
6. dekr. z dn. 19 IX 46 r. o obrocie skórami (DzU poz. 281/46 r.; zarz. wyk. Monitor Polski poz. 237/46 r., poz. 238 46 r., poz. 241—243/46 r.; dekret oraz zarządzenia poz. 238 46 r. i poz. 242 46 r. są przedr. pod poz. 46—47 n.n. wyd.) wprowadza reglamentację i kontr. państw. nad obrotem i gospodarowaniem skórami; zarządzeniem poz. 237/46 r. powierzył Minister Przem. na zasadzie wyjątkowości obrót i gosp. skórami surowymi Centrali Skór Surowych w Łodzi, a obrót i gosp. skórami wyprawionymi — Centrali Zbytu Prze-

- mysłu Skórczanego, również w Łodzi; centrale te mogą przekazywać częściowo swe uprawnienia innym osobom fizycznym i prawnym;
7. dekr. z dn. 23 I 47 r. o obrocie i gospodarowaniu odpadkami użytkowymi (DzU poz. 105/47 r.) wprowadza reglamentację i kontr. państw. nad obrotem tymi odpadkami, m. in. przewiduje on możliwość: a) wprowadzenia rozporządzeniem Rady M.n. koncesjonowan. przedsiębiorstw zbórki odpadków, b) powierzenia rozporządzeniami M.n. Przem. i Handlu wzgl. Min. Apr. wyłączności gospodarowania odpadkami użytk. osobom prawnym prawa prywatnego lub publicznego, na terenie całego Państwa lub na poszczególnych jego obszarach. Na tej podstawie Minister Apropowizacji rozporządzeniem z dn. 5 II 47 r. (DzU poz. 109/47 r.) powierzył gospodarowanie na terenie całego Państwa odpadkami poubojowymi oraz skup tych odpadków T.wu Przem. Handl. „Bacutil“ sp. z o. o. w Warszawie, pod nadzorem M.n. Apr. Patrz poza tym w tej sprawie rozp. Rady Min. z dn. 30 I 47 r. (DzU poz. 103/47 r.).
 8. ust. z dn. 2 VI 47 r. o zezwoleniach na prowadzenie przedsięb. handlowych i zawodowe wykonywan. e czynności handl. (DzU poz. 220/47 i 412/47 r., rozp. wyk. poz. 311/47 r., poz. 312/47 r. i 427/47 r., oraz poz. 105/48 r. — przedr. pod poz. 43—46 n.n. wyd.) wymaga zezwoleń Min. Przem. i Handlu wzgl. władz przem. II instancji: na prowadzenie przedsięb., o których wyżej mowa;
- V.
1. rozp. Min. Spr. Wewn. z dn. 21 VII 30 r. o dozorcze nad wyrobem i obiegiem tłuszczów i olejów jadalnych (DzU poz. 453/30 r. i 137/37 r.) zaw. przepisy o urządzeniu wytwórni, składów oraz miejsc sprzedaży tłuszczów i olejów jadalnych; wprowadza zakaz handlu okrężnego tymi artykułami;
 2. rozp. M.n. Op. Sp. z dn. 10 XII 36 r. o dozorcze nad mięsem i przetworami mięsn. (DzU poz. 643/36 r. i 378/37 r.; poz. 455/47 r.) zaw. przepisy o urządzeniu hal mięsnych, sklepów rzeźniczych (jatek), wytwórni wędliniarskich i wędliniarni; wprowadza zakaz handlu okrężnego mięsem, wędlinami i t. d.;
 3. rozp. M.n. Op. Sp. z dn. 18 II 37 r. o dozorcze nad wyrobem i obiegiem mąki i wytw. mącznych (DzU poz. 171/37 r. i 255/46 r.) zaw. przepisy o urządzeniu młynów, składów mąki, piekarni, cukierni i t. p.; wprowadza zakaz handlu okrężnego wyrobami mącznymi;
 4. rozp. M.n. Zdr. z dn. 11 VII 47 r. o dozorcze nad wyrobem i obrotem napojami chłodzącymi gazowanymi (DzU poz. 283/47 r.) zaw. przepisy o urządzeniu wytwórni tych napojów;
-
5. dekr. z dn. 28 X 47 r. o mleczarstwie (DzU poz. 416/47 r.) wprowadza obowiązek zarejestrowania zakładów mleczarskich w inspektoratach mleczarskich; rozp. wyk. M.n. Przem. i Handlu ma określić, przy jakich władzach mają te inspektoraty być utworzone oraz ustanowić przepisy o pomieszczeniach i urządzeniach zakładów mleczarskich; do czasu ich wydania obowiązują przepisy rozp. Min. Roln. i Ref. Roln. z dn. 15 X 36 r. (DzU poz. 563/36 r. i 294/38 r.);
-
6. rozp. M.n. Op. Sp. z dn. 1/VII/35 r. w sprawie przepisów sanit. dla hoteli, pokojów umebł. i pensjonatów (DzU poz. 352/35 r. z uwzgl. zmian wprowadzonych poz. 327/37 r.);
 7. rozp. M.n. Op. Sp. z dn. 18 IX 35 r. o przepisach sanit. dla zakładów fryzjerskich i golarskich (DzU poz. 483/35 r.); patrz również rozp. M.n.
- Zdr. z dn. 5.III.1948 r. o zajęciach, których wykonywanie jest zabronione osobom dotkniętym chorobą weneryczną (DzU poz. 108/48 r.);
8. rozp. Min. Op. Sp. z dn. 9 V 36 r. o zakładach kąpielowych (DzU poz. 327/36 r.);
 9. rozp. M.n. Op. Sp. z dn. 13 V 37 r. w sprawie przepisów sanit. dla publicznych miejsc spożycia: restauracyj, jadłodajni, kawiarni i t. p. (DzU poz. 327/37 r.); co do urządzenia publ. miejsc spożycia — patrz również rozp. powoł. powyżej w pktcie IV 2;
-
10. rozp. Pr. Rzp. z dn. 30 VI 27 r. w sprawie produkcji, przywozu i używania bieli ołowianej, siarczynu ołowiu oraz innych związków ołowiu (DzU poz. 544/27 r.; rozp. wyk. poz. 554/30 r.) wprowadza zakaz wyrobu bieli ołowianej bez zezwolenia Min. Przem. i Handlu; zaw. przepisy o urządzeniu zakładów wytwarzających farby i pasty zawierające biel ołowianą, siarczynu i inne jego związki;
 11. rozp. Min. Op. Sp. oraz Przem. i H. z dn. 25 XI 37 r. o warunkach wyrobu i stosowania czteroetyliku ołowiu (DzU poz. 635/37 r.) zaw. przepisy o urządzeniu wytwórni;
- VI.
1. ust. z dn. 30 I 31 r. o monop. zapalcz. (DzU poz. 45/31 r., 12/36 r. i 184/45 r.; rozp. wyk. poz. 51/31 r., 42/32 r. i 55/34 r.) uzależnia wyrób zapalek od zezwolenia Min. Skarbu; zaw. przepisy o urządzeniu fabryk zapalek;
 2. rozp. Pr. Rzp. z dn. 11 VII 32 r. o monop. spiryt. (DzU poz. 586/32 r., 615/33 r., 863/34 r., art. 23 poz. 976/34 r., art. 354 poz. 581/36 r., 168/38 r., 45/44 r., 65/44 r., 67/45 r., 185/45 r., 206/45 r. i 355/46 r.; rozp. wyk. poz. 746/32 r., 12/34 r., 235/35 r., 32/36 r., 575/37 r. i 117/39 r. uzależnia od zezwoleń władz skarb. wyrób, oczyszczanie i odwadnianie spirytus, wyrób wódek gatunkowych, magazynowanie spiryt. i wyrobów wódek, sprzedaż napojów alkohol. i wymaga zgłoszenia władzom skarb. sprzedaży napojów alkohol. o zawart. do 4½% alkoholu; zaw. przepisy o urządzeniu gorzelni i fabryk wódek;
 3. rozp. Min. Sk. z dn. 4 V 37 r. o obrocie solą (DzU poz. 283/37 r. i 262/45 r.) wprowadza zakaz handlu okrężn. solą;
 4. dekr. z dn. 2 VIII 45 r. o sprzedaży wyrobów tytoniowych (DzU poz. 184/45 r.; rozp. wyk. poz. 110/47 r.) zastrzega wszelkiego rodzaju sprzedaż wyrobów tyt. Polskiemu Monopolowi Tytoniowemu oraz osobom, z którymi ten monopol zawarł odpowiednie umowy;
 5. dekr. z dn. 3 II 47 r. prawo akcyzowe (DzU poz. 122/47 r.) uzależnia prowadzenie przedsiębiorstw wyrobu, przerobu, zużycia, rozlewu, przewozu i obrotu handlowego produktami akcyzowymi od zgłoszenia władzy akcyzowej, bądź od uzyskania zezwolenia tej władzy (M.n. Stra Skarbu), bądź wreszcie od zawarcia umowy przez osobę ubiegającą się o uprawnienie. Takiego samego zezwolenia wzgl. zgłoszenia wymaga dekrét na wyrób, kupno, sprzedaż lub wypożyczenie maszyn, przyrządów oraz naczyń, służących do wyrobu produktów akcyzowych. Na prowadzenie wolnych składów produktów akcyzowych jest potrzebne zezwolenie Ministra Skarbu. Rozporządzenia wykonawcze, wydane przez Ministra Skarbu, określają warunki techniczne, jak m. p. winny odpowiadać wytwórnie, przetwórn. e, rozlewnie, składy i t. p. produktów akcyzowych. Powyższe dotyczy:
- a) piwa (zgłoszenie wyrobu władzy akcyzowej, zgłoszenie hurtowej i detalicznej sprzedaży — kontroli akcyzowej);

- b) napojów winnych (zezwolenie Ministra Skarbu na wyrób, zezwolenie władzy akcyzowej na hurt. sprzedaż oraz zgłoszenie kontroli akcyzowej detalicznej sprzedaży win i miodu pitnego; rozp. DzU poz. 1/47 r. zawiera przepisy o urządzeniu wytwórni n. w.);
- c) kwasu węglowego (zgłoszenie wyrobu władzy akcyzowej; rozp. DzU poz. 58/48 r. zaw. przepisy o urządzeniu wytwórni kw. w.);
- d) kwasu octowego (zezwolenie Ministra Skarbu na wyrób, zezwolenie władzy akcyzowej na rozlew i rozcieńczanie; rozp. DzU poz. 575/37 r. zaw. przepisy o urządzeniu wytwórni kw. oct.);
- e) bibułki do palenia tytoniu (zgłoszenie wyrobu władzy akcyzowej);
- f) cukru (zgłoszenie wyrobu władzy akcyzowej, zgłoszenie hurtowej sprzedaży kontroli akcyzowej; rozp. DzU poz. 564/28 r., 76/32 r. i 237/35 r. zaw. przepisy o urządzeniu cukrowni);
- g) cukru skrobiowego (zgłoszenie wyrobu c. skr. władzy akcyzowej, zgłoszenie wyrobu skrobi, amyłki skrobiowej i dekstryn — kontroli akcyzowej, zgłoszenie hurt. sprzedaży c. skr. kontroli akcyzowej; rozp. DzU poz. 174/35 r. zaw. przepisy o urządzeniu wytwórni c. sk.);
- h) sztucznych środków słodzących (zezwolenie Ministra Skarbu na wyrób i przerób, zezwolenie władzy akcyzowej na hurt. sprzedaż, zgłoszenie tejże władzy detalicznej sprzedaży); rozp. DzU poz. 58/48 r. zaw. przepisy o urządzeniu wytwórni szt. śr. dł.
- i) kart do gry (zezwolenie Ministra Skarbu na wyrób, zgłoszenie sprzedaży władzy akcyzowej) — oraz
- j) drożdży (zezwolenie Ministra Skarbu na wyrób, zgłoszenie hurt. sprzedaży władzy akcyzowej; rozp. DzU poz. 746/32 r. zaw. przepisy o urządzeniu drożdżowni);

VII.

1. rozp. Pr. Rzp. z dn. 6 III 28 r. o uregulowaniu wywozu jaj kurzych za granicę (DzU poz. 249/28 r. i art. 83 poz. 976/34 r.; rozp. wyk. poz. 503/31 r., 336/33 r. i 329/37 r.) uzależnia prowadzenie przedsiębiorstw wywozu jaj od zarejestrowania ich u wojew. władzy adm. og. oraz zaw. przepisy o urządzeniu pomieszczeń przedsiębiorc.;
2. rozp. Pr. Rzp. z dn. 22 III 28 r. o kwalifikacjach zawodowych osób trudniących się samodzielnie kuciem koni (DzU poz. 334/28 r., rozp. wyk. poz. 807/28 r. i 2/33 r.) uzależnia wykonywanie zawodu kucia koni od posiadania odpowiednich kwalifikacji w sposób przewidziany w rozp.;
3. rozp. Min. Przem. i H. z dn. 24 X 30 r. o świadectwach złotniczych (DzU poz. 708/30 r.) uzależnia rozpoczęcie czynności osób trudniących się zawodowo złotnictwem, handlem wyrobami złotn. cz. i zegarmistrzostwem od złożenia deklaracji w urzędzie probierczym oraz od uzyskania świadectwa złotniczego;
4. ust. z dn. 13 III 34 r. o filmach i ich wyświetlaniu (DzU poz. 323/34 r. — przedr. w zesz. 10 „Przepisów“) wymaga zatwierdzenia przez wojew. władzę przem. projektów urządzeń wytwórni filmowych; przepisy budowlane o urządzeniu pracowni, składów i laboratoriów filmowych — patrz rozp. powoł. w pktcie I 2;
5. ust. z dn. 18 II 38 r. o przedsiębior. wymagających szczególnego zaufania (DzU poz. 79/38 r., rozp. wyk. poz. 450/38 — przedr. w zesz. 10 „Przepisów“, oraz 480/47 r.) wymaga zezwolenia wojew. władz adm. og. na prowadzenie przedsiębior. świadczenia usług w sprawach paszportowych i wzo- wych (z wyj. emigracyjnych, co nie jest przemysłem w rozumieniu ustawy przem. i co podle- ga odrębnym przepisom) oraz pośrednictwa w za-

- kresie urządzania przedsięwzięć rozrywkowych;
6. ust. z dn. 25 III 38 r. o wytworzeniu i handlu dewocjonaliami i przedmiotami kultu religijnego (DzU poz. 149/38 r. i 299/38 r.) zastrzega wytwarzanie i handel wym. wyżej artykułami dla wyznawców danej religii;
 7. dekr. z dn. 21 XI 38 r. o prawie prasowym (DzU poz. 608/38 r., rozp. wyk. poz. 305/39 r. — przedr. w zesz. 10 „Przepisów“) wprowadza obowiązek zgłoszenia powiat. władzom adm. og. osób zarządzających zakładami graficznymi, składami druków i przedsiębior. wydawniczymi książek; wymaga on również zezwolen powiat. władz adm. og., a w miastach wydział. z powiatów oraz w m. st. Warszawie i m. Łodzi — zarządów miejskich, na uliczną sprzedaż druków nie będących czasopismami.

3) Patrz również: a) dekr. z dn. 11 kwietnia 1947 r. o uporządkowaniu rejestrów uprawnień przemysłowych (Dz. U. R. P. Nr 32, poz. 148) — przedr. pod poz. 31 n.n. wyd. oraz b) dekr. z dnia 28 października 1947 r. w spr. obowiązku zawiadomienia o prowadzeniu przemysłu i wykonywaniu niektórych zajęć zarobkowych (Dz. U. R. P. Nr 66, poz. 403) — przedr. pod poz. 32 nin. wyd.

DZIAŁ II.

PRZEMYSŁ ZE STAŁĄ SIEDZIBĄ.

A. Przepisy ogólne.

Art. 7.¹⁾ Kto rozpoczyna prowadzenie przemysłu ze stałą siedzibą, nie należącego do przemysłów koncesjonowanych (art. 8), powinien donieść o tym równocześnie władzy przemysłowej I instancji, która potwierdzi bez zwłoki odbiór zgłoszenia, jeżeli wydaniu tego potwierdzenia nie sprzeciwiają się przepisy rozporządzenia niniejszego co do ograniczeń rozpoczęcia prowadzenia przemysłu. Osoba, mająca zamiar prowadzić przemysł w zakładzie przemysłowym, którego urządzenie wymaga według art. 14 uprzedniego zatwierdzenia projektu, zgłasza i rozpoczyna prowadzenie przemysłu dopiero po otrzymaniu od właściwej władzy przemysłowej decyzji, zatwierdzającej projekt urządzenia danego zakładu przemysłowego.

W doniesieniu (zgłoszeniu) należy podać:

1. imię, nazwisko, wiek, przynależność państwową i miejsce zamieszkania rozpoczynającego przemysł;
2. rodzaj przemysłu z możliwie dokładnym określeniem przedmiotu przedsiębiorstwa;
3. miejsce prowadzenia przemysłu (siedzibę, lokal);
4. firmę przedsiębiorstwa.

Osoby prawne powinny podać dane, wskazane w ust. 2 pod liczbą 2—4, a w odniesieniu do przedsiębiorstwa, należącego do rodzajów określonych rozporządzeniem Ministra Przemysłu i Handlu, powinny nadto podać dane co do: 1) kapitału zakładowego przedsiębiorstwa ze wskazaniem jego pochodzenia (krajowego czy zagranicznego), 2) zdolności produkcyjnej

przedsiębiorstwa oraz 3) składu osobowego grona założycieli względnie pierwszego zarządu przedsiębiorstwa.²⁾

O ile przemysł ma być prowadzony przez zastępcę lub dzierżawcę, należy podać także dane, dotyczące się jego osoby.

Przy zgłaszaniu rozpoczęcia prowadzenia rzemiosła mają nadto zastosowanie postanowienia art. 144 i 147.

¹⁾ W brzmieniu nadanym ustawą z dnia 10 marca 1934 r. (Dz. U. R. P. Nr 40, poz. 350).

²⁾ Patrz rozp. Min. Przem. i Handlu z dnia 20 października 1938 r. (Dz. U. R. P. Nr 84, poz. 569) — przedr. pod poz. 5 nin. wyd.

I. 1. Z przepisów art. 7 i 38 prawa przemysłowego z 7 czerwca 1927 r., poz. 468 Dz. Ust. wynika, iż obowiązek zgłoszenia przedsiębiorstwa spoczywa na przemysłowcu.

2. W myśl art. 2 p. 1 art. 7 cyt. prawa, przez osobę rozpoczynającą prowadzenie przemysłu rozumieć należy nie faktycznego kierownika, lecz właściciela przedsiębiorstwa, od którego zgłoszenie pochodzi i który je podpisuje (z wyroku S. N. z 2.XI. 1936 r. 3K. 1577/36).

II. Obowiązek zgłoszenia rozpoczętego przemysłu ma charakter trwały, nieuczynienie zaś zadość temu obowiązkowi stanowi przestępstwo ciągłe (z wyroku S. N. z 15.X. 1937 r. 1K. 1149/37).

III. Rozpoczęciem prowadzenia przedsiębiorstwa jest moment jego uruchomienia, a zatem nie chwila przypadkowa zawarcia pierwszej efektywnej transakcji handlowej, lecz moment gotowości przedsiębiorstwa do ich zawierania, jako moment uruchomienia przedsiębiorstwa, jest uważany za chwilę jego otwarcia (z wyroku N. T. A. z 3.XII.1937 r. L. rej. 3659/35).

IV. Wniesienie do izby rzemieślniczej prośby o udzielenie dyspensy od wykazania się formalnymi warunkami uzdolnienia nie jest zgłoszeniem rzemiosła w znaczeniu art. 7 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z 7 czerwca 1927 r. o prawie przemysłowym, skoro zgłoszenie to musi zawierać albo formalne dowody uzdolnienia, albo też zwolnienie, uzyskane od właściwego czynnika, od wykazania tych dowodów (z wyroku S. N. z 15.III. 1938 r. 3K. 2032/37).

V. Za legalnie istniejące przedsiębiorstwo wolnego przemysłu ze stałą siedzibą należy uważać tylko takie, które było prowadzone z wiedzą o tym właściwej władzy przemysłowej i bez sprzeciwu z jej strony (z wyroku N. T. A. z 3.XII. 1937 r. L. rej. 3659/35).

VI. Zbieranie zamówień dla warsztatów krajeckich, wykonywane sporadycznie, choćby przynosiło korzyść materialną, nie stanowi prowadzenia przemysłu i nie obowiązuje do zgłoszenia władzy przemysłowej (z wyroku S. N. z 13.XI. 1935 r. 3K. 1177/35).

Art. 8.¹⁾ Następujące rodzaje przemysłu wolno prowadzić dopiero po uzyskaniu koncesji:

1. przedsiębiorstwa instalacyj wodociągowych i kanalizacyjnych, gazowych, elektrycznych;
2. ²⁾
3. wyrób wszelkiego rodzaju materiałów i przedmiotów pyrotechnicznych i wybuchowych;
4. wyrób broni i amunicji;³⁾
5. wyrób i sprzedaż statków powietrznych;
6. przemysł gospodni (hotele, domy zajezdne, pensjonaty);
7. przedsiębiorstwa, pośredniczące w nabywaniu biletów podróży kolejami, okrętami i t. p., w ekspedowaniu bagażu podróżujących oraz w ułatwianiu wszelkiego rodzaju udogodnień w podróży;
8. przedsiębiorstwa trudniące się dochodzeniem roszczeń, powstających z umowy o przewóz towarów, do zarządów kolejowych i innych zakładów przewozowych;
9. ⁴⁾
10. handel starzyzną (handel używanymi już ubraniami, używanym obuwiem, używaną bielizną i pościelą i innymi używanymi przedmiotami z tkanin i metalu), o ile przedmioty te nie przedstawiają wartości artystycznej lub historycznej;
11. ⁵⁾
12. przedsiębiorstwa sprzedaży ruchomości w drodze przetargu (sale licytacyjne);
13. przemysł oprawczy (rakarski);
14. przedsiębiorstwa wyrobu syntetycznych barwników organicznych oraz syntetycznych półproduktów organicznych, służących do wyrobu barwników i materiałów wybuchowych; postanowienie to stosuje się również w przypadku technicznej rozbudowy takich przedsiębiorstw;
15. wyrób kwasu azotowego;
16. przemysł tragarzy w miastach, które wymieni Minister Przemysłu i Handlu w drodze rozporządzenia, wydanego w porozumieniu z Ministrem S p r a w W e w n ę t r z n y c h.^{6) 7) 8) 9)}

¹⁾ W brzmieniu nadanym rozp. Pr. Rzp. z dnia 17 marca 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr 34, poz. 321) ustawą z dnia 10 marca 1934 r. (Dz. U. R. P. Nr 40, poz. 350), dekretem z dnia 14 stycznia 1936 r. (Dz. U. R. P. Nr 3, poz. 16) i ustawą z dnia 8 sierpnia 1938 r. (Dz. U. R. P. Nr 60, poz. 463).

²⁾ W pierwotnym tekście pod l. 2 nin. artykułu wymieniony był „przemysł kominiarski”, który następnie na podstawie ustawy z dnia 8 sierpnia 1938 r. (Dz. U. R. P. Nr 60, poz. 463) został zaliczony do rzemiosł koncesjonowanych, tutaj zaś skreślony — patrz art. 142 ust. 3 ustawy przem. oraz rozp. Min. Przem. i Handlu z dnia 4 czerwca 1930 r. w spr. prowadzenia przemysłu kominiarskiego (Dz. U. R. P. Nr 46, poz. 390), przedr. pod poz. 17 nin. wyd.

³⁾ Co do handlu bronią i amunicją — patrz art. 2 pkt. 21 ustawy przem. oraz rozp. Pr. Rzp. z dnia 27 października 1932 r. prawo o broni, amunicji i mate-

rajalach wybuchowych (Dz. U. R. P. Nr 94 poz. 807), przedr. w zeszycie 10 „Przepisów z zakresu prawa administracyjnego” p. t. „Bezpieczeństwo i porządek publiczny”.

¹⁾ W punkcie 9 pierwotnego tekstu umieszczone były „przedsiębiorstwa informacyjne o stosunkach kredytowych i zdolności płatniczej przemysłowców i innych osób”; skreślenie tego punktu nastąpiło na podstawie dekretu Pr. Rz. z dnia 14 stycznia 1936 r. (Dz. U. R. P. Nr 3, poz. 16), który jednocześnie wprowadził koncesjonowanie przedsiębiorstw, o których mowa poniżej w uwadze 8 pkt. 20.

²⁾ W pktcie 11 pierwotnego tekstu podany był przemysł zastawniczy; skreślenie nastąpiło na podstawie rozp. Pr. Rzp. z dnia 17 marca 1928 r. o prawie bankowym (Dz. U. R. P. Nr 34, poz. 321), które zakłady te zaliczyło do przedsiębiorstw bankowych.

³⁾ W miejsce Ministra Spraw Wewnętrznych wsł. pił obecnie Minister Administracji Publicznej, a dla obszaru Ziemi Odzyskanych — Minister Ziemi Odzyskanych.

⁴⁾ Rozporządzenie, o którym mowa w pktcie 16, dotychczas nie ukazało się.

⁵⁾ Na podstawie późniejszych przepisów prawnych (wydanych w oparciu o art. 12 ustawy przem. oraz osobnych ustaw i dekretów) należy uzupełnić wykaz rodzajów przemysłu ze stałą siedzibą, wymagających koncesji lub zezwolenia władz przemysłowych, następującymi dalszymi punktami:

17. wyrób samochodów oraz podwozi samochodowych — patrz rozp. Rady Min. z dnia 24 lipca 1935 r. (Dz. U. R. P. Nr 56, poz. 361), przedr. pod poz. 8 n.in. wyd.;

18. wyrób i sprzedaż czteroełkowego ołowiu oraz środków napędowych zawierających czteroetylowy ołowiu — patrz rozp. Rady Min. z dnia 9 lipca 1937 r. (Dz. U. R. P. Nr 88, poz. 632), przedr. pod poz. 10 n.in. wyd.;

19. wyrób gum jezdnych — patrz rozp. Rady Min. z dnia 18 października 1938 r. (Dz. U. R. P. Nr 83, poz. 561), przedr. pod poz. 11 n.in. wyd.;

20. przedsiębiorstwa zbierania i udzielania informacji o stosunkach gospodarczych — patrz dekr. z dnia 14 stycznia 1936 r. (Dz. U. R. P. Nr 3, poz. 16);

21. przemysł gastronomiczny — patrz dekr. z dnia 30 listopada 1945 r. (Dz. U. R. P. Nr 57, poz. 322), przedr. pod poz. 42 n.in. wyd.);

22. przemysł określony w art. 3 ustęp 1 lit. A i C ustawy z dnia 3 stycznia 1946 r. o przejęciu na własność Państwa podstawowych gałęzi gospodarki narodowej (Dz. U. R. P. Nr 3, poz. 17), przedr. pod poz. 53 n.in. wyd.; koncesjonowaniu podlegają na podstawie art. 4 wym. wyż. ustawy m. in.: cukrownie i rafinerie cukru, gorzelnie przemysłowe, rafinerie spirytusu i fabryki wódek, browary o zdolności produk. ponad 15.000 hl rocznie, fabryki drożdży, młyny o zdolności przem. ponad 15 ton dzienne, olejarnie o zdolności produkcyjnej ponad 500 ton rocznie, chłodnice składowe, wielki i średni przemysł włókienniczy oraz przemysł poligraficzny i drukarnie;

23. przemysł garbarski, solenie i suszenie skór surowych oraz niektóre fabryki obuwia lub pasów transmisyjnych — patrz. dekr. z dnia 19 sierpnia 1946 r. (Dz. U. R. P. Nr 43, poz. 250), przedr. pod poz. 44 n.in. wyd.;

24. przedsiębiorstwa handlowe — patrz ust. z dnia 2 czerwca 1947 r. (Dz. U. R. P. Nr 43, poz. 220), przedr. pod poz. 49 n.in. wyd.

C₀ do koncesyj i zezwoleń, wymaganych do prowadzenia przemysłu, lecz wydawanych przez inne władze (nie przemysłowe) na podstawie przepisów prawnych skarbowych, sanitarnych, wojskowych i t. d. — patrz uwagę 2 do art. 6.

⁶⁾ W sprawie koncesjonowania przemysłu zbierania i łapania kału ropnego i ropy naftowej — patrz art. 198 ustęp 3 ustawy przemysłowej.

I. 1. Przemysł gospodni polega na zawodowym przyjmowaniu obcych, t. j. na udzielaniu do bezpośredniego używania urządzonych lokali osobom obcym, a więc takim, które nie pozostają do posiadacza lokalu w stosunku pokrewieństwa lub bliskiej towarzyskiej zażyłości.

2. Urządzenie (umeblowanie) kilku pokoiów, przez właściciela nie używanych, specjalnie w celu wynajmowania ich w czasie sezonu letniego, wymaga w myśl art. 8 p. 6 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej o prawie przemysłowym koncesji, jeżeli w grę wchodzi stworzenie sobie głównego lub ubocznego źródła zarobkowania (z wyroku S. N. z 18.IV.1932 r. II. 3K. 130 32).

Art. 9.¹⁾ Podanie o udzielenie koncesji należy wnieść do władzy przemysłowej I instancji. Podanie winno zawierać dane określone w art. 7 ust. 2—4. Ubiegający się o koncesję na prowadzenie przemysłów, wymienionych w art. 8 l. 1, 3, 4, 8 i 14, winien wykazać odpowiednią umiejętność zawodową.

W jaki sposób wykazuje się umiejętność zawodową ustalić w drodze rozporządzenia Minister Przemysłu i Handlu w porozumieniu z zainteresowanymi ministrami po uprzednim wysłuchaniu opinii izb przemysłowo-handlowych, a w odniesieniu do rzemiosł koncesjonowanych — także izb rzemieślniczych.²⁾

W przypadkach, zasługujących na szczególne uwzględnienie, władza przemysłowa wojewódzka na wniosek izby przemysłowo-handlowej, a gdy chodzi o rzemiosła koncesjonowane — na wniosek izby rzemieślniczej, może zwolnić ubiegającego się o koncesję od obowiązku wykazania umiejętności zawodowej w sposób, przepisany na podstawie ust. 2, jeżeli w inny sposób, według uznania władzy wystarczający, zostanie wykazane nabycie biegłości i wiadomości, potrzebnych do prowadzenia danego przemysłu³⁾

¹⁾ W brzmieniu nadanym ustawami z dnia 10 marca 1934 r. (Dz. U. R. P. Nr 40, poz. 350) oraz z dnia 8 sierpnia 1938 r. (Dz. U. R. P. Nr 60, poz. 463).

²⁾ Patrz rozporządzenia Min. Przem. i Handlu: a) z dnia 9 grudnia 1927 r. (Dz. U. R. P. Nr 111, poz. 943) — przedr. pod poz. 6 n.in. wyd. oraz b) z dnia 25 stycznia 1938 r. (Dz. U. R. P. Nr 8, poz. 51) — przedr. pod poz. 7 n.in. wyd.

³⁾ Przepisy art. 9 i nast. oraz art. 135 ustęp 1 mają również zastosowanie do przemysłów, wymienionych w uwadze 8 do art. 8 pod pktami 17—19. Do przemysłów, wymienionych w tej uwadze pod pkt. 20 — 24, stosuje się w tym względzie przepisy prawne, dotyczące tych przemysłów, (są one powołane w uwadze, o której mowa), przepisy zaś art. 9 i nast. oraz art. 135 ust. 1 — tylko posiłkowo.

Art. 10.¹⁾ Udzielenia koncesji na przemysł, wymienione w art. 8 i w rozporządzeniach Rady Ministrów, opartych na art. 12 ust. 2, można odmówić z uwagi na bezpieczeństwo Państwa lub, po zasięgnięciu opinii właściwej izby przemysłowo-handlowej, ze względu na interes publiczny. W odniesieniu do rzemioł koncesjonowanych zasięga się opinii właściwej izby rzemieślniczej.

¹⁾ W brzmieniu nadanym ustawą z dnia 8 sierpnia 1938 r. (Dz. U. R. P. Nr 60, poz. 463).

I. Władza orzekająca o koncesji przemysłowej jest tylko wówczas zwolniona od obowiązku podania faktycznego uzasadnienia odmownego rozstrzygnięcia, jeżeli przeciw temu przemawia wzgląd na bezpieczeństwo Państwa lub wzgląd na interes publiczny o charakterze ważnego interesu państwowego (z wyroku N. T. A. z 22.V. 1936 r. L. rej. 4880/34).

Art. 11. Jeżeli nie zachodzą żadne przeszkody ustawowe co do osoby, przemysłu, siedziby (lokalu), względnie przeszkody, uzasadniające zastosowanie art. 10, właściwa władza przemysłowa (art. 131 i 132 ust. 1 l. 3) udzieli koncesji na prowadzenie przemysłu.

Art. 12.¹⁾ Z ważnych powodów natury gospodarczej może Minister Przemysłu i Handlu w porozumieniu z zainteresowanymi ministrami wyłączyć w drodze rozporządzenia poszczególne rodzaje lub gałęzie przemysłów, wymienionych w art. 8, spod przymusu koncesyjnego.²⁾

Ze względu na interes publiczny Rada Ministrów może w drodze rozporządzenia, na wniosek Ministra Przemysłu i Handlu, rozciągnąć obowiązek uzyskiwania koncesji na rodzaje lub gałęzie przemysłu, nie wymienione w art. 8. Rozporządzenia takie mogą wskazywać władzę właściwą do udzielania tych koncesyj oraz nakładać na ubiegających się o te koncesje obowiązek wykazywania odpowiedniej umiejętności zawodowej (art. 9 ust. 2). Rozporządzenia Rady Ministrów nie mogą naruszać praw nabytych.³⁾

Przed wydaniem rozporządzeń wymienionych w artykule niniejszym, należy zasięgnąć opinii izb przemysłowo-handlowych i rzemieślniczych.

¹⁾ W brzmieniu nadanym ustawą z dnia 10 marca 1934 r. (Dz. U. R. P. Nr 40, poz. 350).

²⁾ Rozporządzenie takie wydane nie było.

³⁾ Patrz rozporządzenia Rady Min., wymienione w uwadze 8 do art. 8 pod pktami 17—19 (przedr. pod poz. 8, 10 i 11 nin. wyd.).

B. Zakłady przemysłowe.

Art. 13. Zakładami przemysłowymi w rozumieniu niniejszego rozporządzenia są zarówno budowle, lokale, jak wszelkie inne miejsca, służące stale do prowadzenia przemysłu, i to bez

względu na to, czy są w tym celu zaopatrzone w maszynę albo specjalne urządzenia.

Art. 14.¹⁾ Dla urządzenia zakładu przemysłowego jest wymagane uprzednie zatwierdzenie przez władzę przemysłową projektu urządzenia, jeżeli zakład przemysłowy będzie używał napędu mechanicznego, albo też jeżeli zakład z powodu swego położenia lub wykonywanego w nim przemysłu może w znacznej mierze zagrażać bezpieczeństwu publicznemu, a przede wszystkim życiu i zdrowiu pracowników i sąsiadów, lub też może sąsiadów narażać na szkody i specjalne uciążliwości z powodu hałasu, wzywów i t. p.

Projekt urządzenia zakładu zatwierdza władza przemysłowa I instancji, o ile nie chodzi o zakłady przemysłowe, co do których decyzja jest zastrzeżona kompetencji władz wyższych (art. 16 i 132).

Minister Przemysłu i Handlu może w drodze rozporządzenia zwolnić poszczególne kategorie zakładów przemysłowych od obowiązku składania projektów urządzenia do zatwierdzenia.²⁾

¹⁾ W brzmieniu nadanym ustawą z dnia 10 marca 1934 r. (Dz. U. R. P. Nr 40, poz. 350).

²⁾ Rozporządzenie takie wydane nie było.

I. Z art. 14 i 16 prawa przemysłowego (poz. 468/27 Dz. Ust.) wynika, że władzom przemysłowym służyło i służy prawo udzielania na urządzenie zakładów przemysłowych pozwoleń bezwarunkowych lub uwarunkowanych wykonaniem przez patentów ściśle określonych przez władzę przemysłową zarządzeń; nie przewidują natomiast powyższe przepisy udzielania pozwoleń terminowych (z wyroku S. N. z 21.III. 1932 r. II. 1K. 1375/31).

II. Przewidziane w art. 14 prawa przemysłowego (poz. 468/27 Dz. Ust.) zatwierdzenie projektu urządzenia zakładu przemysłowego, jeżeli dotyczy zakładu mającego istnieć czas nieoznaczony, nie może być z góry czasowo ograniczone (z wyroku N. T. A. z 17.IV. 1936 r. L. rej. 414/33).

III. Przy udzielaniu zezwoleń na urządzenie zakładów przemysłowych w trybie art. 14 i nast. prawa przemysłowego poz. 468/1927 Dz. Ust. władza orzekająca uprawniona jest brać pod uwagę kwestię bezpieczeństwa pożarowego budynku i oceniać ją według przepisów obowiązującego w tym czasie prawa budowlanego poz. 202/1928 Dz. Ust., jakkolwiek budynek wzniesiony został przed wejściem w życie pomienionego prawa budowlanego (z wyroku N. T. A. z 28.IX. 1937 r. L. rej. 5210/35).

IV. Sam tylko rodzaj artykułów żywności, jako przeznaczonych do spożywania, nie uzasadnia zastosowania art. 14 prawa przemysłowego z 7 czerwca 1927 r. poz. 468 Dz. Ust. do

urządzeń miejsc wyrobu i miejsc sprzedaży wspomnianych artykułów.

Z treści bowiem art. 14 prawa przemysłowego, a w szczególności z wymienienia w nim takich momentów, jak używanie specjalnych palenisk, napędu mechanicznego, położenia zakładu, podkreślenia przede wszystkim bezpieczeństwa sąsiadów, oraz wskazania na ujemne następstwa z powodu hałasów, wycieków i t. p. wynika, że ustawodawca miał tu na myśli niebezpieczeństwo, spowodowane samym wykonywaniem przemysłu, a przejawiające się w groźbie pożaru, powodzi, eksplozji, wydzielania szkodliwych dla zdrowia wycieków lub też zakłócenia normalnego trybu życia hałasem. Nie miał natomiast ustawodawca w omawianym przepisie na myśli zagrożenia zdrowia konsumentów z uwagi na jakość sprzedawanych bądź wytwarzanych artykułów żywności. Bezpieczeństwo zdrowia publicznego w tym względzie ustawodawca unormował zupełnie odrębnymi przepisami, poza art. 14 i 30 prawa przemysłowego, mianowicie prawem o dozorcze nad artykułami żywności i przedmiotami użytku z 22 marca 1928 r. poz. 343 Dz. Ust., jak również wydanymi w delegacji art. 8 tegoż prawa rozporządzeniami (z wyroku N. T. A. z 22.V.1936 r. L. rej. 1375).

V. Przepis ust. 2 art. 3 rozporządzenia o prawie przemysłowym nie uchyla nakazu zawartego w art. 14 tegoż rozporządzenia, gdyż zawarte w art. 14 wymagania ustawy uzależnione są wyłącznie od wskazanych w nim okoliczności i warunków, niezależnie od uprzednio nabytych praw do prowadzenia przemysłu (z wyroku S. N. z 22.IX.1931 r. 1K. 753/31).

VI. Posiadanie zezwolenia na prowadzenie przemysłu, wydane przed wejściem w życie prawa przemysłowego z dnia 7 czerwca 1927 r. (Dz. U. Nr 53, poz. 468), nie zwalnia zakładu przemysłowego, używającego specjalnego paleniska, od zatwierdzenia projektu urządzenia. Zasadę tę należy rozciągnąć i na używanie napędu mechanicznego, który w art. 14 umieszczony jest równocześnie ze specjalnym paleniskiem (z wyroku S. N. z 29.XII.1931 r. II 1K. 1351/31).

Art. 15. Jeżeli dla urządzenia zakładu przemysłowego zachodzi potrzeba wykonania budowli lub innych urządzeń, na których wykonanie w myśl przepisów budowlanych lub wodnych potrzeba osobnego zezwolenia, to, o ile ta sama władza jest powołana do zatwierdzenia projektu urządzenia zakładu przemysłowego i do udzielenia zezwoleń budowlanych lub wodno-prawnych, winna zatwierdzenie projektu i udzielenie odnośnych zezwoleń załatwić jedną wspólną decyzją.

Jeżeli władza przemysłowa, powołana do zatwierdzenia projektu urządzenia zakładu przemysłowego, nie jest równocześnie powołana do

udzielenia zezwoleń, o których mowa w poprzednim ustępie, uzależni zatwierdzenie projektu urządzenia od uzyskania wymaganych zezwoleń budowlanych lub wodno-prawnych.¹⁾²⁾

¹⁾ Patrz przepisy wskazane w uwadze 2 pkt. I i II do art. 6.

²⁾ W/g art. 392 rozp. Pr. Rzp. z dnia 16 lutego 1928 r. o prawie budowlanym i zabudowaniu osiedli (Dz. U. R. P. z 1939 r. Nr 34, poz. 216) władza właściwa do zatwierdzenia projektu urządzenia zakładu przemysłowego, jest również właściwą do wydania zezwolenia budowlanego.

Art. 16.¹⁾ Zakłady przemysłowe, których projekty urządzenia zatwierdza władza przemysłowa wojewódzka przy przestrzeganiu postępowania określonego w artykułach 17 do 26 włącznie, są następujące:

- bielniki, wykańczalnie i drukarnie tkanin;
- farbiarnie przędzy i tkanin;
- sortownie gałganów i starzyzny;
- wapienniki, piece do wypalania gipsu, alabastru i błyszczów;
- huty szkła, wytwórnie kryształów i zwierciadeł;
- wytwórnie wyrobów kauczukowych i gumowych;
- wytwórnie ceraty;
- warzelnie asfaltu;
- warzelnie smoły;
- wytwórnie papy smołcowej;
- destylarnie węgla kamiennego i brunatnego, torfu i żywicy;
- gazownie;
- palarnie sadzy;
- wytwórnie kwasu solnego, azotowego i siarkowego;
- wytwórnie nawozów sztucznych;
- wytwórnie chemikaliów i laboratoria chemiczne;
- zakłady do przerabiania oleju, wytwarzania pokostów, lakierów i farb;
- zakłady do nasycania drzewa;
- wytwórnie celulozy;
- wytwórnie celuloidu i fabryki wyrobów celuloidowych;
- wytwórnie tapet;
- rzeźnie;
- zakłady do przeróbki zwłok zwierzęcych (oprawiska, rakarnie);
- zakłady do przeróbki kości i wszelkich odpadków zwierzęcych;
- garbarnie, zakłady do solenia i suszenia skór surowych, do wyprawy skór i futer, oraz farbowania tychże;
- topialnie łożu;
- wytwórnie prochu strzelniczego, ogni sztucznych i wszelkich środków i materiałów zapalających, wybuchowych i rozsadzających;
- wytwórnie krochmalu;
- wytwórnie syropu kartoflanego;
- huty, odlewnie żelaza i innych metali,

kuźnie mechaniczne, stalownie i walco-
wnie;

- kotłarnie, fabryki maszyn i żelaznych konstrukcyj budowlanych, łańcuchów, drutu i gwoździ;
- zakłady do ołowiania, cynkowania i cynowania;
- wszelkie zakłady przemysłowe, działające przy pomocy silników parowych, elektrycznych, spalinowych, o ile moc tych silników przekracza siłę 10 koni mechanicznych;
- średnie i wielkie składy olejów mineralnych;²⁾
- zakłady działające przy pomocy sily wodnej ponad 50 koni mechanicznych oraz bez względu na ilość koni mechanicznych, jeżeli użytkują wody płynące, używane do żeglugi i spławu tratw;³⁾
- wytwórnie mydła i środków do prania.⁴⁾

Minister Przemysłu i Handlu może listę zakładów przemysłowych, ustaloną w ust. 1, zmieniać w drodze rozporządzenia w porozumieniu z zainteresowanymi ministrami z mocą obowiązującą w całym Państwie lub na poszczególnych obszarach administracyjnych.⁵⁾

Na zasadzie poprzedzającego ustępu zatwierdzenie projektu urządzenia poszczególnych kategorii zakładów przemysłowych, określonych w ust. 1, może być przekazane władzom przemysłowym I instancji z zastrzeżeniem przestrzegania postanowień art. 17 do 27. ⁶⁾ ⁷⁾

¹⁾ W brzmieniu nadanym ustawą z dnia 10 marca 1934 r. (Dz. U. R. P. Nr 40, poz. 350) oraz z uwzględnieniem rozporządzeń podanych niżej w uwagach 2 — 4.

²⁾ Wprowadzone rozp. Ministrów Przem. i Handlu, Pracy i Op. Sp. oraz Spraw Wewn. z dnia 13 kwietnia 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr 53, poz. 508) — przedr. pod poz. 13 nin. wyd.

³⁾ Wprowadzone rozp. Min. Przem. i Handlu z dnia 14 listopada 1928 r. (Dz. U. R. P. z 1929 r. Nr 7, poz. 61) — przedr. pod poz. 14 nin. wyd.

⁴⁾ Wprowadzone rozp. Ministra Przem. i Handlu z dnia 9 lipca 1947 r. (Dz. U. R. P. Nr 52, poz. 282).

⁵⁾ Patrz rozp. wskazane w uwagach 2—4.

⁶⁾ Patrz: a) § 10 rozp. powołanego w uw. 2, b) § 2 rozp. powoł. w uw. 3.

⁷⁾ Szczegółowe przepisy dot. urządzenia poszczególnych rodzajów zakładów przemysłowych są zawarte: a) w rozporządzeniach wykonawczych do ustawy przemysłowej — patrz uwagę 2 do art. 30, b) w ins. rukejji technicznej w sprawie zatwierdzania zakładów przemysłowych, wyd. przez Min. Przem. i Handlu w dniu 31 lipca 1928 r. Nr P. A. 2117, — przedr. pod poz. 66 nin. wyd. oraz c) w ustawach szczególnych i wydanych na ich podstawie rozporządzeniach — patrz uwagę 2 do art. 6.

Art. 17.¹⁾ Ubiegający się o zatwierdzenie projektu urządzenia zakładu przemysłowego, podlegającego postanowieniom art. 16, winien złożyć właściwej władzy przemysłowej (art. 16 i 132) plany urządzenia zakładu oraz szkic sytuacyjny, na którym winny być uwidocznione zabudowania gruntów sąsiednich. W wypad-

kach, przewidzianych w art. 15 ust. 1, należy przedłożyć władzy przemysłowej wszelkie wymagane przez przepisy budowlane lub wodne plany, projekty i obliczenia. Władza przemysłowa zbada niezwłocznie, czy podanie odpowiada warunkom tego artykułu i nie później, niż w ciągu dni 7 po otrzymaniu podania, wezwie w razie potrzeby stronę do uzupełnienia danych, potrzebnych do jasnego zobrazowania położenia i urządzenia zakładu.

Kto chce zapobiec, ażeby pewne szczegóły urządzenia i fabrykacji, będące tajemnicą jego przedsiębiorstwa, nie dostały się do wiadomości publicznej wskutek postępowania, przepisane w artykułach następujących, dołącza co do tych szczegółów osobne opisy i plany, zaopatrując je depiskiem: „tajemnica przedsiębiorstwa“.

¹⁾ Patrz § 5 rozp. wyk. poz. 3 nin. wyd.

Art. 18.^{1) 2)} W załatwieniu podania, odpowiadającego w zupełności warunkom art. 17, władza przemysłowa zawiadomi bezzwłocznie o zamierzonym urządzeniu zakładu przemysłowego (urząd gminny³⁾) właściwy dla miejsca zakładu w celu uzyskania jego opinii, która winna być nadesłana w ciągu 10 dni.

O ile w powyższym terminie nie wniesiono zarzutów, władza przemysłowa zbada z urzędu, czy projektowany zakład nie będzie zagrażał życiu i zdrowiu pracowników i sąsiadów albo narażał ogółu na szkody i specjalne uciążliwości.

W wypadkach, przewidzianych w art. 15 ust. 1, władza przemysłowa przeprowadzi zarazem wszelkie czynności, wymagane przez przepisy ustawy budowlanej lub wodnej, przestrzegając, aby przepisane tymi ustawami dochodzenia były o ile możności przeprowadzone łącznie z dochodzeniem w myśl przepisów niniejszego rozporządzenia.

Stosownie do wyników badania władza przemysłowa poweźmie po wysłuchaniu opinii zainteresowanych władz decyzję zgodnie z tymi przepisami ustawowymi (w szczególności budowlanymi, wodnymi, sanitarnymi, weterynaryjnymi i bezpieczeństwa pracy), jakim dany zakład podlega ze względu na położenie i rodzaj. W razie zatwierdzenia projektu władza przemysłowa określi szczegółowo warunki, od których spełnienia czyni się zależnym urządzenie i uruchomienie zakładu.⁴⁾

¹⁾ W brzmieniu nadanym ustawą z dnia 10 marca 1934 r. (Dz. U. R. P. Nr 40, poz. 350).

²⁾ Patrz § 6 rozp. wyk. poz. 3 nin. wyd.

³⁾ Obecnie: „zarząd miejski“ i „zarząd gminny“. Patrz rozp. Min. Pr. i Op. Sp. z dnia 24 lutego 1928 r. o udziale inspektorów pracy w czynnościach dot. pozwoleń na otwarcie lub przebudowę zakładów przemysłowych (Dz. U. R. P. Nr 41, poz. 396) — przedr. pod poz. 35 nin. wyd.

⁴⁾ Patrz uwagę do art. 6; poza tym — co do postępowania przy załatwianiu podań o których tu mowa — patrz rozp. Pr. Rzp. z dnia 22 marca 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr 41, poz. 396).

U. R. P. Nr 36, poz. 341), przedr. w zesz. 4 „Przepisów z zakresu prawa administracyjnego“ p. t. „Postępowanie administracyjne i przymusowe w administracji“.

Art. 19.¹⁾²⁾ O ile podniesiono zarzuty natury prywatno-prawnej, należy je wymienić w piśmie, zatwierdzającym projekt, z odesłaniem strony na drogę sądową; zarzuty takie nie mogą być powodem odmowy albo odroczenia zatwierdzenia projektu urządzenia zakładu przemysłowego.

O ile podniesiono inne zarzuty, zarządza się rozprawę celem wyczerpującego omówienia ich ze stronami; następnie po przeprowadzeniu badania wydaje się decyzję zgodnie z postanowieniami art. 18.

¹⁾ W brzmieniu nadanym ustawą z dnia 10 marca 1934 r. (Dz. U. R. P. Nr 40, poz. 350).

²⁾ Patrz § 7 rozporz. wyk. poz. 3 n.n. wyd.

Art. 20. O ile właścicielowi lub posiadaczowi gruntu przysługuje prawo obrony przeciw szkodom i specjalnym uciążliwościom, wynikającym z ruchu zakładu przemysłowego, urządzonego na gruncie sąsiednim, nie można domagać się w powództwie unieruchomienia zakładu, jeżeli zakład odpowiada co do urządzenia projektowi, zatwierdzonemu przez władzę przemysłową; natomiast można domagać się zastosowania takich urządzeń, które by usunęły szkodliwe lub przykre oddziaływanie albo, jeżeliby urządzenia takie były niewykonalne lub niemożliwiały prawidłowy ruch zakładu, wynagrodzenia szkody.

Art. 21.¹⁾²⁾ Jeżeli będzie zachodziła potrzeba gruntownego zbadania projektu urządzenia zakładu przemysłowego lub podniesionych zarzutów, władza przemysłowa winna zarządzić rozprawę komisyjną na miejscu. Do rozprawy należy wezwać władze i strony oraz wskazanych przez te strony świadków i rzeczoznawców.

Biorący udział w rozprawie winni zachować w tajemnicy te szczegóły urządzenia i fabrykacji, o których dowiedzieli się wskutek wezwania ich do rozprawy, i wstrzymać się od naśladowania i stosowania odnośnych urządzeń i sposobów fabrykacji, i to tak długo, dopóki one stanowią tajemnicę danego przedsiębiorstwa.

¹⁾ W brzmieniu nadanym ustawą z dnia 10 marca 1934 r. (Dz. U. R. P. Nr 40, poz. 350).

²⁾ Patrz § 8 rozporz. wyk. poz. 3 n.n. wyd.

Art. 22.¹⁾ Strona podnosząca zarzuty ponosi koszty dochodzeń, spowodowanych nieuzasadnionymi zarzutami; koszty innych dochodzeń ponosi przedsiębiorca.

W decyzji należy ustalić udział stron w pokryciu kosztów.

¹⁾ Patrz § 9 rozporz. wyk. poz. 3 n.n. wyd.

Art. 23.¹⁾ W poszczególnych wypadkach, w których decyzja jest zastrzeżona władzy przemysłowej wyższej instancji, może ta władza zlecić przeprowadzenie rozprawy (art. 19 i 21) władzy przemysłowej niższej instancji.

¹⁾ Patrz § 10 rozporz. wyk. poz. 3 n.n. wyd.

Art. 24. Uruchomienie zakładu przemysłowego może nastąpić dopiero po spełnieniu warunków, ustalonych prawomocną decyzją, którą zatwierdzony został projekt urządzenia zakładu. O uruchomieniu zakładu należy bez zwłoki powiadomić właściwą władzę przemysłową (art. 17).

Delegatowi władzy przemysłowej należy umożliwić stwierdzenie na miejscu, czy urządzenie zakładu przemysłowego odpowiada w zupełności warunkom ustalonym prawomocną decyzją.

Art. 25.¹⁾²⁾ W razie zamierzonej istotnej zmiany w urządzeniu zakładu przemysłowego należy powiadomić o tym właściwą władzę przemysłową wojewódzką. Władza przemysłowa może na wnioszek przedsiębiorcy zaniechać zastosowania postępowania, przepisanego w art. 18, i zatwierdzić projekt zmian bez przeprowadzenia rozprawy, jeżeli po wysłuchaniu opinii zainteresowanych władz nabierze przekonania, że zmiany w urządzeniu zakładu przemysłowego nie sprzeciwiają się przepisom ustawowym i nie spowodują nowego, ani większego niebezpieczeństwa lub też większych uciążliwości dla sąsiedztwa, aniżeli te, które są połączone z dotychczasowym ruchem zakładu.

¹⁾ W brzmieniu nadanym ustawą z dnia 10 marca 1934 r. (Dz. U. R. P. Nr 40, poz. 350).

²⁾ Patrz § 11 rozporz. wyk. poz. 3 n.n. wyd.

Art. 26.¹⁾ Ważność zatwierdzonego projektu urządzenia zakładu przemysłowego wygasa, jeżeli w przeciągu pięciu lat od dnia zatwierdzenia nie uruchomiono zakładu lub jeżeli przerwa w jego ruchu trwała dłużej, niż 5 lat.

Władza przemysłowa, właściwa dla zatwierdzenia projektu urządzenia zakładu, może jednak ze względu na szczególne okoliczności terminy te przedłużyć.

W razie zupełnego zniszczenia zakładu przemysłowego ponowne urządzenie tego zakładu zależne jest od uprzedniego zatwierdzenia projektu urządzenia.

¹⁾ W brzmieniu nadanym artykułem 80 pkt. 2 rozporz. Pr. Rzp. z dnia 28 grudnia 1934 r. (Dz. U. R. P. Nr 110, poz. 976).

Art. 27. O ile nieznaczny rozmiar zakładu i inne okoliczności przemawiają za uproszczeniem postępowania, związanego z zatwierdzeniem projektu, władza przemysłowa zaniecha zastosowania przepisów art. 18 ustęp 1.

Art. 28.¹⁾²⁾ Postanowienia art. 17 do 26 włącznie będą odpowiednio stosowane także w wypadkach, w których zatwierdzenie projektów urzędzeń zakładów przemysłowych należy według art. 14 ust. 2 do kompetencji władzy przemysłowej I instancji. W powyższych wypadkach władza przemysłowa I instancji, nie wdrażając postępowania, określonego w art. 18 ust. 1, i w zasadzie bez zarządzenia rozprawy komisyjnej na miejscu w jak najkrótszy sposób zbada przedstawiony przez petenta projekt i wyda decyzję.³⁾

¹⁾ W brzmieniu nadanym ustawą z dnia 10 marca 1934 r. (Dz. U. R. P. Nr 40, poz. 350).

²⁾ Patrz § 12 rozp. wyk. poz. 3 n.n. wyd.

³⁾ Szczegółowe przepisy ogólne i techniczne, dot. postępowania przy zatwierdzaniu projektów urzędzeń zakładów przemysłowych, są zawarte: a) w instrukcji dla władz przemysłowych I i II instancji, wydanej przez Min. Przem. i Handlu w dniu 12 lipca 1936 r. — przedr. pod poz. 65 n.n. wyd.; b) w instrukcji technicznej w sprawie zatwierdzania zakładów przemysłowych wyd. przez Min. Przem. i Handlu w dn. 31 lipca 1928 r. za Nr P. A. 2117, — przedr. pod poz. 66 nin. wyd.

Art. 29.¹⁾ Od decyzji władz przemysłowych niższych instancji, wydanych w sprawach, dotyczących się zatwierdzenia projektów urzędzeń zakładów przemysłowych, wolno stronom, t. j. przedsiębiorcy oraz tym zainteresowanym osobom, które w ustawowym terminie wystąpiły z zarzutami, odwołać się do władzy przemysłowej wyższej instancji.

O ile zarzuty podniesione w odwołaniu, wpływają z zastosowania przepisów, w których zakresie wydały swą opinię władze, wskazane w art. 18 ust. 4, rozstrzyga władza przemysłowa wyższej instancji w porozumieniu z właściwymi władzami równorzędnej instancji.

Decyzje władz przemysłowych w sprawach dotyczących się zatwierdzenia projektów urzędzeń zakładów przemysłowych, są wydawane w formie pisemnej.

¹⁾ W brzmieniu nadanym ustawą z 10 marca 1934 r. (Dz. U. R. P. Nr 40, poz. 350).

Art. 30. W miarę potrzeby Ministrowie Przemysłu i Handlu, Pracy i Opieki Społecznej oraz **S p r a w W e w n ę t r z n y c h¹⁾** łącznie ustalają w porozumieniu z innymi zainteresowanymi ministrami drogą rozporządzeń warunki, którym odpowiadać winny zakłady przemysłowe (art. 14) poszczególnych kategorii.²⁾

¹⁾ Obecnie Minister Administracji Publicznej, a dla obszaru Ziemi Odzyskanych — Minister Ziemi Odzyskanych.

²⁾ Patrz rozporządzenia Ministrów Przem. i Handlu, Pracy i Op. Sp. oraz Spraw Wewn.: a) z dnia 13 kwietnia 1928 r. o przechowywaniu i magazynowaniu olejów mineralnych przez zakłady przemysłowe (Dz. U. R. P. Nr 53, poz. 508) — przedr. pod poz. 13 n.n. wyd. oraz b) z dnia 15 lipca 1935 r. o przechowywaniu karku przez zakłady przemysłowe (Dz.

U. R. P. Nr 59, poz. 383) — przedr. pod poz. n.n. wyd.

Art. 30-a.¹⁾ Minister Przemysłu i Handlu może, po wysłuchaniu opinii izb przemysłowo-handlowych, określić w drodze rozporządzenia, jakie kwalifikacje mają posiadać osoby, sprawujące kierownictwo ruchu lub kierownictwo działów technicznych w zakładach fabrycznych wymienionych w art. 16.²⁾

Na wniosek przemysłowców poszczególnych rodzajów przemysłu i po wysłuchaniu opinii izb przemysłowo-handlowych Minister Przemysłu i Handlu może wprowadzić w drodze rozporządzenia obowiązek posiadania przez osoby, prowadzące samoistnie przemysł odznaczonych rodzajów — odpowiednich, określonych w rozporządzeniu kwalifikacji zawodowych. Rozporządzenia Ministra Przemysłu i Handlu nie mogą naruszać praw nabytych.³⁾

Postanowienia ust. 2 nie dotyczą przepisów zawartych w art. 9 i w dziale IX niniejszego rozporządzenia i ich nie uchylają.

¹⁾ Artykuł ten wprowadziła ustawa z dnia 10 marca 1934 r. (Dz. U. R. P. Nr 40, poz. 350).

²⁾ Rozporządzenie takie wydane nie było.

³⁾ Rozporządzenie takie wydane nie było, a tym ustęp 2 artykułu 30-a dotychczas nie wszedł w życie, gdyż do dnia dzisiejszego nie ukazała się ustawa, od której wydanie zostało uzależnione wejście w życie tego ustępu. Patrz art. 4 noweli z dnia 10 marca 1934 r. — poz. 2 n.n. wyd.

C. Prowadzenie przemysłu.

Art. 31. Uprawniony do prowadzenia przemysłu wytwórczego ma prawo bez specjalnego zgłoszenia: 1. wykonywać wszelkie prace, potrzebne do zupełnego wykończenia i sprzedaży własnych wyrobów, 2. sprzedawać wyroby danego rodzaju przemysłu także cudzej produkcji.

Art. 32. Wątpliwości przy stosowaniu art. 31 w poszczególnych wypadkach rozstrzyga władza przemysłowa wojewódzka po wysłuchaniu opinii izby przemysłowo-handlowej i izby rzemieślniczej.

Art. 33.¹⁾²⁾ Prowadzący przemysł winny oznaczyć na zewnątrz w odpowiedni sposób swoje przedsiębiorstwo przemysłowe.

W zewnętrznym oznaczeniu należy uwidocznić dokładnie i czytelnie imię i nazwisko lub firmę przemysłowca oraz rodzaj prowadzonego przemysłu i to w sposób, wykluczający wszelką wątpliwość, czy chodzi o przemysł wytwórczy handlowy lub usługowy.

Uwidocznione imiona i nazwisko oraz rodzaj prowadzonego przemysłu muszą się zgadzać z imionami i nazwiskiem oraz rodzajem przemysłu, podanymi w zgłoszeniu przemysłu (art. 7), w podaniu o udzielenie koncesji (art. 9) lub też we wpisie firmy do rejestru handlowego.

Przedsiębiorstwa prowadzone przez osoby prawne, należy oznaczyć na zewnątrz przez uwidocznienie zarejestrowanej firmy.

¹⁾ W brzmieniu nadanym ustawą z dnia 10 marca 1934 r. (Dz. U. R. P. Nr 40, poz. 350).

²⁾ Patrz § 13 rozp. wyk. poz. 3 nin. wyd.

I. Przedsiębiorstwo, prowadzone w kilku miejscach, powinno być zaopatrzone w szyld w każdym z tych miejsc (z wyroku S. N. z 2.III 1932 r. II 2K. 192 32).

II. Solenie skór uprawiane odrębnie mogłoby być uważane za przemysł usługowy, natomiast prowadzone przez przedsiębiorcę skupu skór nie może być uznane za odrębny przemysł, a tym samym za oddzielne przedsiębiorstwo, wymagające oznaczenia na zewnątrz w myśl wymogów art. 33 prawa przemysłowego (z wyroku S. N. z 17.II 1939 r. II 3K. 2218/38).

Art. 34. Dopóki przemysł prowadzi się w myśl art. 40 na rachunek spadkobierców, albo na rachunek masy upadłości (konkursowej) lub spadkowej, należy go prowadzić pod nazwiskiem (firmą) ostatniego posiadacza z dodatkiem, wskazującym na ten stosunek.

Art. 35. Postanowienia art. 33 ust. 2 do 4 włącznie i art. 34 stosuje się odpowiednio do ogłoszeń, cenników i tym podobnych publikacji przemysłowca, dotyczących się jego przedsiębiorstwa.

I. Z treści art. 35 prawa przemysłowego poz. 463 27 Dz. Ust. i użytego tam zwrotu „i tym podobnych publikacji“ wynika, że wyliczone w tym artykule druki są wymienione przykładowo „a pojęciem swoim obejmują wszystkie w ogóle druki publikowane przez przemysłowca w interesie przedsiębiorstwa i używane przez niego w wykonywaniu przemysłu i we wzajemnych stosunkach z publicznością; muszą one dać tej publiczności w swej treści wyraźne wskazówki co do właściciela i rodzaju danego przedsiębiorstwa (z wyroku S. N. z 10.XI.1938 r. II 3K. 1082 38).

Art. 36.¹⁾ O zaniechaniu prowadzenia przemysłu i o każdej zmianie lokalu przemysłowego należy bezzwłocznie zawiadomić władzę przemysłową I instancji.

O ile chodzi o zmianę lokalu, przeznaczonego do prowadzenia przemysłu koncesjonowanego (art. 8), lub rzemiosła koncesjonowanego (art. 142 ust. 3), należy uprzednio uzyskać na to pozwolenie władzy przemysłowej.

¹⁾ W brzmieniu nadanym ustawą z dnia 8 sierpnia 1938 r. (Dz. U. R. P. Nr 60, poz. 463).

²⁾ Patrz § 14 rozp. wyk. poz. 3 nin. wyd.

Art. 37.¹⁾ O utworzeniu filii należy donieść tak władzy przemysłowej I instancji, właściwej dla głównej siedziby przemysłu, jako też wła-

dzy przemysłowej, właściwej dla miejsca siedziby filii.

Co do osoby kierownika filii, co do miejsca, urzędnika i zewnętrznego oznaczenia filii stosuje się przepisy, dotyczące się zakładu głównego.

¹⁾ Patrz § 15 rozp. wyk. poz. 3 nin. wyd.

I. Otwarcie filii koncesjonowanego zakładu przemysłowego (art. 37 prawa przemysłowego) nie wymaga uzyskania odrębnej koncesji, wymaga jednak uprzedniego zezwolenia władzy przemysłowej.

Przepis art. 37, stanowiąc o warunkach otwarcia filii przedsiębiorstwa przemysłowego, nie zawiera żadnych specjalnych postanowień co do filii przedsiębiorstw koncesjonowanych, a zatem przewiduje te same warunki dla filii przedsiębiorstw koncesjonowanych i niekoncesjonowanych. Ponieważ zaś według ust. 2 będącego w mowie przepisu przy otwarciu filii przedsiębiorstwa przemysłowego stosuje się przepisy, dotyczące zakładu głównego co do osoby kierownika filii, i co do miejsca, urzędnika i zewnętrznego oznaczenia filii, — należy uznać, że otwarcie filii przedsiębiorstwa koncesjonowanego nie wymaga uzyskania odrębnej koncesji, lecz, że władza przemysłowa powołana jest tylko do wydania decyzji w zakresie wymienionego ostatnio przepisu. Władza ta winna zbadać, czy osoba, wymieniona jako kierownik filii, posiada uzdolnienie fachowe do pełnienia tych funkcji, jak również, czy lokal filii oraz jej oznaczenie odpowiadają obowiązującym przepisom.

Kwestia miejsca zakładu filialnego przedstawia się jednak odrębnie, a to wobec okoliczności, że według art. 135 ust. 5 prawa przemysłowego oznaczenie miejsca prowadzenia przemysłu koncesjonowanego jest jedną z istotnych części koncesji przemysłowej. W związku z tym uznać należy, że otwarcie filii przedsiębiorstwa koncesjonowanego wymaga z uwagi na przytoczony moment — jako poniekąd uzupełnienia w danym punkcie już udzielonej koncesji — uprzedniego zezwolenia władzy przemysłowej, powziętego w danym kierunku na zasadzie tych samych postanowień, jak decyzja w sprawie udzielenia koncesji. Za poglądem tym przemawia także treść przepisu art. 36 ust. 2 prawa przemysłowego, nie podobna bowiem przyjąć, by otwarcie zakładu filialnego przedsiębiorstwa koncesjonowanego podlegać miało rygorom słabszym, niż zmiana lokalu zakładu głównego, czy też już istniejącego zakładu filialnego (z wyroku N. T. A. z 5.V 1937 r. L. rej. 721/35).

Art. 38.¹⁾ Przemysł ze stałą siedzibą wolno prowadzić przez ustanowionego w tym celu zastępcę. O ustanowieniu zastępcy należy jednak donieść władzy przemysłowej, wykazując rów-

nocześnie, że zastępca posiada ustawowe warunki prowadzenia odnośnego przemysłu.

Zastępca, ustanowiony dla prowadzenia przemysłu koncesjonowanego lub rzemiosła koncesjonowanego, nie może równocześnie prowadzić przemysłu lub rzemiosła tego samego rodzaju we własnym imieniu i na własny rachunek, ani też być zastępcą przemysłowym w drugim przedsiębiorstwie tego samego rodzaju.

W razie wydzierżawienia przedsiębiorstwa przemysłowego należy donieść o tym władzy przemysłowej I instancji. Donieść winien o tym przemysłowiec wspólnie z dzierżawcą, który winien wykazać, że posiada ustawowe warunki prowadzenia odnośnego przemysłu.

Jeżeli władza przemysłowa zabroni prowadzenia przemysłu przez zgłoszonego zastępcę z powodu, że zastępca nie odpowiada warunkom ustawowym, prawo odwołania się do wyższej władzy przemysłowej przysługuje tylko przemysłowcowi.

Dzierżawca przedsiębiorstwa przemysłowego jest co do praw i obowiązków, wpływających z niniejszego rozporządzenia, i co do prowadzenia przemysłu uważany za przemysłowca samodzielnego.

¹⁾ W brzmieniu nadanym ustawami z dnia 10 marca 1934 r. (Dz. U. R. P. Nr 40, poz. 350) i z dnia 8 sierpnia 1938 r. (Dz. U. R. P. Nr 60, poz. 463).

I. Prowadzenie warsztatu rzemieślniczego przez zastępcę dopuszczalne jest, poza wypadkami określonymi art. 40 prawa przemysłowego poz. 468/1927 Dz. Ust., tylko ze strony osoby, która sama posiada uzdolnienie zawodowe do prowadzenia danego rzemiosła (z wyroku N. T. A. z 17/IV 1936 r. L. rej. 6500 33).

Art. 39. Przemysłowiec ma prawo nawet sposobem określonym osobiście lub przez swych pracowników (pełnomocników handlowych, komiwojażerów): 1. zbierać zamówienia na swe towary u kupców i wytwórców, w których przedsiębiorstwie towary odnośnego rodzaju mają zastosowanie, 2. skupywać dla potrzeb swego przemysłu towary u kupców, wytwórców lub w miejscach publicznej sprzedaży.

Minister Przemysłu i Handlu ustala drogą rozporządzenia po wysłuchaniu opinii izb przemysłowo-handlowych bliższe warunki wykonywania czynności, określonych w ustępie poprzedzającym, oraz ustala towary, na które można szukać zamówień także u innych osób, aniżeli wskazanych w ustępie poprzedzającym pod 1. 1. W taki sam sposób reguluje Minister Przemysłu i Handlu zbieranie zamówień na towary przez samodzielnych agentów handlowych.¹⁾

¹⁾ Patrz rozp. Min. Przem. i Handlu z dnia 28 listopada 1927 r. (Dz. U. R. P. Nr 111, poz. 944) — przedr. pod poz. 16 nin. wyd.

I. Przemysłowiec, który zgłosił swój przemysł, nie jest ograniczony w sprawie skupywania towarów dla swego przemysłu do granic powiatu, w którym zgłoszenie nastąpiło i w którym przemysł jego ma własną siedzibę (z wyroku S. N. z 22.II.1937 r. II 3K 2208 36).

II. Legitymacji, przewidzianej w § 2 rozporządzenia Ministra Przemysłu i Handlu z 28 listopada 1927 r. poz. 944 Dz. Ust., nie potrzebuje pomocnik, nie będący komiwojażerem lub samoistnym agentem, korzysta on bowiem z uprawnienia swego zleceńodawcy, które ten posiada na podstawie zgłoszenia prowadzenia przemysłu (z wyroku S. N. z 22.II.1937 r. II 3K. 2211 36).

Art. 40. Na podstawie uprawnienia, nabytego przez przemysłowca, może być po jego śmierci wykonywany dalej odnośny przemysł koncesjonowany lub rzemieślniczy na rachunek wdowy przez czas jej wdowieństwa, albo na rachunek małoletnich zstępnych przez czas ich małoletności. Przemysł nie może być wykonywany na rachunek wdowy, o ile była ona sądownie rozdzielona od stołu i łoża z własnej winy lub też została wykluczona od spadkobrania.

Władzy przemysłowej I instancji należy donieść bez zwłoki, na czyj rachunek będzie wykonywany przemysł, i równocześnie wymienić osobę, powołaną do dalszego prowadzenia przemysłu.

Jeżeli oprócz wdowy, która chce korzystać z prawa określonego w ust. 1, pozostali także małoletni zstępni do spadku uprawnieni, naten czas prawo dalszego wykonywania przemysłu przysługuje wspólnie wdowie i tym zstępnym, o ile przemysłowiec nie poczynił w tej mierze innych zarządzeń.

Prowadzenie przemysłu na rachunek masy upadłości (konkursowej) lub spadkowej należy również zgłosić władzy przemysłowej.

Osoby, powołane do dalszego prowadzenia przemysłu w wypadkach w tym artykule przewidzianych, winny odpowiadać warunkom ustawowym dla prowadzących przemysł.

Art. 41. ¹⁾²⁾ Przepisy, regulujące prowadzenie przemysłów koncesjonowanych (art. 8) oraz rzemiosł koncesjonowanych (art. 142 ust. 3), wydaje Minister Przemysłu i Handlu w porozumieniu z zainteresowanymi ministrami w drodze rozporządzeń po uprzednim wysłuchaniu opinii izb przemysłowo-handlowych, a w odniesieniu do rzemiosł koncesjonowanych — także izb rzemieślniczych. W szczególności Minister Przemysłu i Handlu może przepisać prowadzenie ksiąg, wykazów, a dla przedsiębiorstw wymienionych w art. 8. 1. 7 i 12, także składanie kaucji.³⁾

Przepisy o przemyśle gospodnim (hotele, domy zajezdne, pensjonaty) mogą zobowiązywać osoby, trudniące się tym przemysłem, do skła-

dania władzy przemysłowej I instancji cenników do zatwierdzenia. Zatwierdzenie cenników następuje po wysłuchaniu opinii rady gminnej miejskiej¹⁾ i izby przemysłowo-handlowej.²⁾

¹⁾ W brzmieniu nadanym ustawą z dnia 8 sierpnia 1938 r. (Dz. U. R. P. Nr 60, poz. 463).

²⁾ Patrz § 16 rozp. wyk. poz. 3 n. n. wyd.

³⁾ Patrz rozporządzenia M. n. Przem. i Handlu: a) z dnia 4 czerwca 1930 r. w sprawie prowadzenia przemysłu kominiarskiego (Dz. U. R. P. Nr 46, poz. 390) — przedr. pod poz. 17 n. n. wyd., b) z dnia 20 grudnia 1935 r. o składaniu kaucji przez biura podróży (Dz. U. R. P. z 1936 r. Nr 5, poz. 46) — przedr. pod poz. 18 n. n. wyd., c) z dnia 15 września 1938 r. w sprawie prowadzenia przemysłu gospodniego (Dz. U. R. P. Nr 80, poz. 540) — przedr. pod poz. 19 n. n. wyd., oraz d) z dnia 28 czerwca 1939 r. o prowadzeniu przemysłu sakarskiego (Dz. U. R. P. Nr 83, poz. 532) — przedr. pod poz. 20 n. n. wyd.

⁴⁾ Obecnie: gminnej i miejskiej rady narodowej.

⁵⁾ Rozporządzenie powołane powyżej w uwadze 3 lit. „c“ nie przewiduje zatwierdzania cenników hotelowych przez władzę przemysłową.

Art. 41-a.¹⁾ Właściwa władza przemysłowa może, po zasięgnięciu opinii izby przemysłowo-handlowej względnie izby rzemieślniczej, odebrać udzieloną przez siebie koncesję (art. 8 i 142 ust. 3) lub licencję (art. 46), jeżeli przemysłowiec został skazany prawomocnym wyrokiem sądowym za przestępstwo z chęci zysku lub przeciw moralności publicznej albo za zbrodnię, a ze względu na rodzaj i sposób prowadzenia przemysłu, osobę przemysłowca i popełniony czyn karalny, istnieje uzasadniona obawa nadużycia koncesji lub licencji.

¹⁾ Artykuł ten, wprowadzony przez ustawę z dnia 10 marca 1934 r. (Dz. U. R. P. Nr 40, poz. 350), został następnie zmieniony dekretem Pr. Rzp. z dnia 14 stycznia 1936 r. (Dz. U. R. P. Nr 3, poz. 16) oraz ustawą z dnia 8 sierpnia 1938 r. (Dz. U. R. P. Nr 60, poz. 463).

Art. 42. Uchylony.¹⁾

¹⁾ Artykuł ten zawierał postanowienia dotyczące przemysłu zastawniczego. Został on uchylony rozporządzeniem Pr. Rzp. z dnia 17 marca 1928 r. o prawie bankowym (Dz. U. R. P. Nr 34, poz. 321), a to w związku ze skreśleniem przez to rozp. punktu 11 art. 8 ustawy przemysłowej.

Art. 43.¹⁾²⁾ Dla przedsiębiorstw prowadzących przemysł przewozu osób i towarów, oraz dla publicznych posłańców, tragarzy i przewodników może władza przemysłowa I instancji po wysłuchaniu opinii zarządu gminnego (miejskiego) wydawać miejscowe regulaminy porządkowe, a po wysłuchaniu opinii tegoż zarządu i izby przemysłowo-handlowej ustalać taryfy maksymalne. W miastach wymienionych w art. 131 ust. 1, regulaminy porządkowe wydaje w trybie powyższym władza przemysłowa wojewódzka.

Władza przemysłowa I instancji może po wysłuchaniu opinii zarządu gminnego (miejskie-

go) i izby rzemieślniczej ustalać taryfę maksymalną dla kominiarzy; ustalenie takiej taryfy powinno w każdym razie nastąpić w razie istnienia podziału na okręgi kominiarskie.

¹⁾ W brzmieniu nadanym ustawami: z dnia 10 marca 1934 r. (Dz. U. R. P. Nr 40, poz. 350) i z dnia 8 sierpnia 1938 r. (Dz. U. R. P. Nr 60, poz. 463).

²⁾ Patrz § 17 rozp. wyk. poz. 3 n. n. wyd.

Art. 44.¹⁾ Zarządy zakładów przemysłowych są obowiązane przedstawiać do urzędowego użytku władzy przemysłowej, wskazanej przez Ministerstwo Przemysłu i Handlu w drodze rozporządzenia, na jej żądanie i w terminach przez nią wyznaczonych, ogólne dane o stanie gospodarczym przedsiębiorstwa, informacje o składzie osobowym pracowników, o urządzeniach technicznych zakładu oraz w przypadku unieruchomienia zakładu bądź wznowienia ruchu, o przyczynach, jakie wywołały unieruchomienie lub wznowienie pracy w zakładzie.²⁾

¹⁾ W brzmieniu nadanym ustawą z dnia 10 marca 1934 r. (Dz. U. R. P. Nr 40, poz. 350).

²⁾ Patrz rozp. M. n. Przem. i Handlu z dnia 20 października 1938 r. wskazujące osoby prawne zobowiązane do przedstawiania danych określonych w art. 7 ust. 3 oraz władze powołane do żądania danych określonych w art. 44 prawa przemysłowego (Dz. U. R. P. Nr 84, poz. 569) — przedr. pod poz. 5 n. n. wyd.

³⁾ Patrz również rozporządzenia Rady Ministrów: a) z dnia 17 czerwca 1927 r. o statystyce przemysłowej (Dz. U. R. P. Nr 63, poz. 558), b) z dnia 20 czerwca 1939 r. o statystyce przemysłu gospodniego (Dz. U. R. P. Nr 56, poz. 359).

DZIAŁ III.

PRZEMYSŁ OKRĘŻNY.

Art. 45. Za przemysł okrężny w rozumieniu niniejszego rozporządzenia uważa się następujące zatrudnienia zarobkowe, wykonywane samoistnie, zawodowo i osobiście bez stałej siedziby przemysłowej:

1. sprzedaż towarów;¹⁾
2. skupywanie w celu odsprzedaży towarów u innych osób niż u kupców, albo w innych miejscach niż przeznaczonych do sprzedaży towarów;
3. propcowanie i wykonywanie drobnych świadczeń natury przemysłowej (jak drutowanie naczyń, naprawianie parasoli, ostrzenie noży, uprawianie szyb i t. p.).

¹⁾ Co do handlu dewocjonaliami — patrz poza tym ustawę z dnia 25 marca 1938 r. (Dz. U. R. P. Nr 19, poz. 149).

I. Wedle art. 1 prawa przemysłowego w związku z art. 45 za przemysł okrężny uważa się zatrudnienie zarobkowe, wykonywane samoistnie, zawodowo i osobiście bez stałej siedziby przemysłowej. Zarobkowanie zatem stanowi istotne znamię przemysłu domokrażnego. Osiągnięcie

zysków, jako skutek prowadzenia przemysłu, nie stanowi jego istotnej cechy, bowiem brak zysków lub straty wskutek koniunktury nie odbierają wykonywanym czynnościom charakteru przemysłu, skoro tylko zatrudnienie obliczone jest na osiągnięcie zysków (z wyroku S. N. z 1.VII.1932 r. II. 4K. 464/32).

II. Zawodność zysków rzeczywistych z okężnej sprzedaży, gdy są stwierdzone cel zarobkowy i wykonywanie zawodowe, nie wyłącza istoty wykonywania przemysłu okężnego (z wyroku S. N. z 19.VIII.1937 r. II. 3K. 677/37).

III. Handel obnośny lub rozwojny, dokonywany z zakładu handlowego, nie może być uważany za handel wędrowny, stanowiący szczególną postać przemysłu okężnego w rozumieniu prawa przemysłowego, lecz jest rodzajem handlu towarowego, nie ulegającym reglamentacji przez prawo przemysłowe (z wyroku S. N. z 12.XI.1935 r. II. 3K. 1209/35).

Art. 46.¹⁾ Kto zamierza prowadzić przemysł okężny, winien uzyskać licencję (pozwolenie) władzy przemysłowej I instancji, właściwej dla miejsca jego zamieszkania.

¹⁾ Patrz § 18 roz. wyk. poz. 3 n.n. (wyd.)

Art. 47. Następujące towary nie mogą być sprzedawane i skupywane w wykonywaniu przemysłu okężnego:

1. napoje alkoholowe;
2. drogie kamienie, platyna, złoto i srebro, przedmioty sporządzone z tych kruszców, tudzież mające ozdoby lub oprawę z tych kruszców, monety wszelkiego rodzaju;
3. karty do gry;
4. papiery wartościowe, losy loteryjne, udziały na papiery wartościowe i losy;
5. materiały i przedmioty pyrotechniczne i wybuchowe wszelkiego rodzaju;
6. łatwo zapalne płyny;
7. wszelkiego rodzaju broń i amunicja oraz przedmioty ekwipunku wojskowego;
8. środki lecznicze i trucizny.¹⁾

Nie mogą być sprzedawane w wykonywaniu przemysłu okężnego używane: ubrania, obuwie, bielizna, pościel, w szczególności pierze z pościeli, ponadto włosy ludzkie.

¹⁾ Nie wolno również sprzedawać w handlu okężnym: mięsa, tłuszczów i olejów jadalnych, wyrobów mącznych oraz soli. Patrz przepisy prawne, powołane w punktach V 1—3 i VI 3 uwagi 2 do artykułu 6.

Art. 48. Prowadzącemu handel okężny nie wolno przy sprzedaży towaru na raty zastrzegać sobie lub osobie trzeciej prawa odstąpienia od umowy w razie niewykonania przez nabywcę towaru warunków umowy.

Prowadzącemu handel okężny drukami, obrazami i rysunkami nie wolno ich sprzedawać, jeżeli kupującemu zapewnia się premię albo

jeżeli na drukach, dostarczanych częściami nie jest uwidoczniła cena całego wydania.

Art. 49. Prowadzącemu handel okężny nie wolno sprzedawać towarów sposobem przetargu lub losowania.

Art. 50. Jeżeli prowadzący przemysł okężny używa w tym celu wózka, kosza, straganu i t. p. winien je zaopatrzyć napisem, zawierającym jego nazwisko, imię i miejsce zamieszkania.

Art. 51.¹⁾ Należy odmówić licencji na przemysł okężny, jeżeli osoba, starająca się o nią:

1. jest dotknięta chorobą zakaźną;
2. zostaje pod dozorem policyjnym;
3. jest znana jako nałogowy żebrak, włóczęga lub pijak;
4. ze względu na bezpieczeństwo publiczne nie zasługuje na zaufanie.

Nadto należy odmówić licencji na przemysł okężny osobom, nie mającym obywatelstwa polskiego.

¹⁾ W brzmieniu nadanym ustawą z dnia 10 marca 1934 r. (Dz. U. R. P. Nr 40, poz. 350).

Art. 52.¹⁾ Można odmówić licencji na przemysł okężny, jeżeli osoba starająca się o nią:

1. nie skończyła jeszcze 21 roku życia;
2. nie ma w Państwie faktycznego stałego miejsca zamieszkania;
3. była parokrotnie karana w ostatnich dwu latach, poprzedzających dzień załatwienia jej podania, za niestosowanie się do przepisów, regulujących prowadzenie przemysłu okężnego.

¹⁾ W brzmieniu nadanym ustawą z dnia 10 marca 1934 r. (Dz. U. R. P. Nr 40, poz. 350).

Art. 53.¹⁾ Nie wymaga się licencji na przemysł okężny od tego:

1. kto osobiście lub przez domowników sprzedaje sposobem okężnym surowe produkty swego gospodarstwa rolnego, leśnego, ogrodniczego, sadowniczego, swej hodowli drobiu, pasieki, albo zwierzyń i ryby, uzyskane z własnego polowania i połowu;
2. kto w promieniu 15 kilometrów od miejsca swego zamieszkania sprzedaje sposobem okężnym wyroby własnej produkcji, należące do przedmiotów zwykłego obrotu targów małych (art. 61, ust. 1), albo spełnia drobne świadczenia natury przemysłowej, o ile to odpowiada zwyczajom miejscowym.

W uwzględnieniu miejscowych zwyczajów i stosunków targowych władza przemysłowa wojewódzka może ustalić, po wysłuchaniu opinii izby przemysłowo-handlowej i zrzeszeń zawodowych, jakie jeszcze inne przedmioty powszedniego użytku można sprzedawać sposobem okężnym bez licencji.

Nie wymaga się licencji od osób, prowadzących przemysł okrężny jedynie na targach (jarmarczników). Winny one jednak o rozpoczęciu prowadzenia tego przemysłu donieść władzy przemysłowej, właściwej dla miejsca zamieszkania, która w myśl art. 7 potwierdzi odbiór doniesienia.

¹⁾ W brzmieniu nadanym ustawą z dnia 10 marca 1934 r. (Dz. U. R. P. Nr 40, poz. 350).

Art. 54.¹⁾ Licencję na przemysł okrężny wydaje się na rok kalendarzowy i na obszar danego województwa. Władze przemysłowe wojewódzkie mogą rozszerzać ważność licencji, wydanej w innym województwie, na swoje terytoria na czas najdłuższy do końca roku kalendarzowego, na który wydana została licencja.

Władza przemysłowa może jednak ze względów gospodarczych lub bezpieczeństwa publicznego przy udzieleniu licencji lub rozszerzeniu jej ważności ustalić, że danemu właścicielowi licencji nie wolno prowadzić przemysłu okrężnego w poszczególnych powiatach województwa; powiaty te należy w licencji wymienić.

¹⁾ W brzmieniu nadanym ustawą z dnia 10 marca 1934 r. (Dz. U. R. P. Nr 40, poz. 350).

Art. 55.¹⁾ Jeżeli stosunki miejscowe uzasadniają ograniczenie przemysłu okrężnego w danej gminie, władza przemysłowa wojewódzka może zarządzić na wniosek r a d y g m i n n e j (m i e j s k i e j)²⁾, że w gminie tej na prowadzenie przemysłu okrężnego, wymienionego w art. 45 l. 1 i 3, na podstawie licencji, wydanej przez inną władzę, będzie wymagane osobne zezwolenie (wiza) miejscowej władzy przemysłowej.

Zarządzenia takie należy ogłaszać w urzędowym czasopiśmie wojewódzkim i w Monitorze Polskim. Nadto zarządzenia te winny być uwidaczniane na tablicy, przeznaczonej na obwieszczenia u r z ę d u g m i n n e g o.³⁾

W razie nadmiernej, nieuzasadnionej miejscowymi stosunkami, liczby starających się o licencję na przemysł okrężny, określony w artykule 45 l. 1 i 3, władza przemysłowa wojewódzka po zasięgnięciu opinii izby przemysłowo-handlowej, o ile zaś chodzi o przemysł okrężny, określony w art. 45 l. 3, także opinii izby rzemieślniczej, może ograniczyć ilość wydawanych licencji; w takim razie jednak należy uwzględnić wszystkie te osoby, które posiadały już licencję na przemysł okrężny.

Po zasięgnięciu opinii zarządu gminnego (miejskiego) i izby przemysłowo-handlowej władza przemysłowa wojewódzka może w drodze zarządzenia zakazać prowadzenia przemysłu okrężnego, określonego w art. 45 l. 1, w danej miejscowości na wymienionych w zarządzeniu placach i ulicach, posiadających budynki o charakterze reprezentacyjnym lub zabytko-

wym, a w mieście, liczącym ponad 50.000 mieszkańców, również na ulicach o ruchu szczególnie intensywnym. Zarządzenie takie należy ogłosić w urzędowym czasopiśmie wojewódzkim oraz obwieścić w danym mieście.

¹⁾ W brzmieniu nadanym ustawą z dnia 10 marca 1934 r. (Dz. U. R. P. Nr 40, poz. 350).

²⁾ Obecnie: gminnej (miejskiej) rady narodowej.

³⁾ Obecnie: zarządu gminnego.

I. W razie ograniczenia przez wojewódzką władzę przemysłową na zasadzie art. 55 ust. 3 prawa przemysłowego (poz. 468/27 Dz. Ust.) ilości wydawanych licencji na przemysł okrężny należy w myśl końcowego zdania tego ustępu uwzględnić jedynie te osoby, które licencje na przemysł okrężny posiadały do ostatniej chwili (uchwała N. T. A. z 12.XII.1934 r. L. rej. 8384/33).

II. Przepis ostatniego zdania art. 55 ust. 3 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej o prawie przemysłowym poz. 468/27 Dz. Ust. nie dotyczy osób, które w roku poprzednim posiadały licencję na jeden z przemysłów okrężnych, wymienionych w p. 2 art. 45 tego rozporządzenia. Jak wynika z art. 55 ust. 3 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej o prawie przemysłowym, upoważnienie władzy przemysłowej wojewódzkiej do ograniczenia pod pewnymi warunkami ilości wydawanych koncesji odnosi się tylko do licencji na przemysł okrężny określony w art. 45 pod pkt. 1 i 3 (sprzedaż towarów i proponowanie i wykonywanie drobnych świadczeń natury przemysłowej), nie dotyczy zaś licencji na przemysł okrężny określony pod pkt. 2 tego artykułu, t. j. skupywania w celu odsprzedaży towarów i t. d.; licencje na te rodzaje przemysłu okrężnego nie mogą przeto podlegać ilościowym ograniczeniom, o których wyżej mowa (z wyroku N. T. A. z 8.III.1933 r. L. rej. 6130/31).

Art. 56.¹⁾ Licencja na przemysł okrężny winna zawierać następujące szczegóły: imię i nazwisko właściciela licencji, rok urodzenia, stan rodzinny, miejsce zamieszkania i opis jego osoby oraz dokładne określenie rodzaju przemysłu okrężnego.

Wzory licencji ustali Minister Przemysłu i Handlu, który może zarządzić użycie fotografii zamiast opisu osoby.²⁾

¹⁾ Patrz § 19 rozp. wyk. poz. 3 n.n. wyd.

²⁾ Wzór licencji podaje załącznik do § 19 rozporządzenia, o którym mowa w uwadze 1.

Art. 57. Właściciel licencji winien mieć ją przy sobie w czasie prowadzenia przemysłu okrężnego i na żądanie władz właściwych i ich organów okazać ją lub zaprzestać prowadzenia przemysłu, jeżeli nie ma licencji przy sobie.

Jest on również obowiązany okazać towary, które ma z sobą.

Art. 58. Prowadzący przemysł okrężny może mieć pomocnika, o ile uzyskał na to pozwolenie władzy przemysłowej, która wydała mu licencję. Pozwolenie takie uwidoczni władza przemysłowa w licencji z podaniem bliższych danych (art. 56), dotyczących się pomocnika.

Pozwolenia należy odmówić, jeżeli pomocnik należy do osób wyłączonych w myśl art. 51 od prowadzenia przemysłu okrężnego. Pozwolenia można odmówić z powodów wyszczególnionych w art. 52, oraz jeżeli żadne okoliczności, zasługujące na uwzględnienie, nie przemawiają za udzieleniem pozwolenia.

Art. 59.¹⁾ Nie wolno wchodzić bez pozwolenia celem prowadzenia przemysłu okrężnego tak do lokali publicznych, jak i do mieszkań prywatnych, a po zachodzie słońca do obcych domów i zagrod. Przepis ten stosuje się także do sprzedaży i prac przemysłowych, o których mowa w art. 53.

¹⁾ W brzmieniu nadanym ustawą z dnia 10 marca 1934 r. (Dz. U. R. P. Nr 40, poz. 350).

D Z I A Ł I V.

TARGI GMINNE.

Patrz § 20 rozp. wyk. poz. 3 n.n. wyd.

Art. 60. Targi gminne dzielą się na:

1. targi małe (zwykłe, tygodniowe);
2. targi wielkie (powiatowe, wojewódzkie, odpustowe, kiermasze, jarmarki).

Art. 61.¹⁾ Targi małe odbywają się stosownie do potrzeb miejscowych. Obrót targowy na nich ogranicza się do produktów surowych przyrody, zwierząt domowych z wyłączeniem większych zwierząt (jak koni, krów, wołów), do artykułów żywnościowych wszelkiego rodzaju, naczyń i narzędzi gospodarczych i rolniczych oraz do przedmiotów, których wytwarzaniem zajmuje się ubocznie okoliczna ludność.

Na wniosek rady gminnej (miejskiej)²⁾ władza przemysłowa I instancji ustala, jakie jeszcze przedmioty oprócz wyżej określonych z uwagi na zwyczaj i potrzeby miejscowe uważać należy jako przedmioty obrotu targowego na danym targu małym.

Wątpliwości co do zakresu obrotu targowego na poszczególnych targach małych rozstrzyga władza przemysłowa wojewódzka po wysłuchaniu opinii izby przemysłowo-handlowej, izby rzemieślniczej oraz izby rolniczej.³⁾

¹⁾ W brzmieniu nadanym ustawą z dnia 10 marca 1934 r. (Dz. U. R. P. Nr 40, poz. 350).

²⁾ Obecnie: gminnej (miejskiej) rady narodowej.

³⁾ Obecnie: zamiast izby rolniczej — Związku Samopomocy Chłopskiej. Patrz, uwagę 4 do art. 2.

Art. 62. Na targach wielkich obrót towarowy obejmuje wszystkie przedmioty wolnego obrotu towarowego, o ile poszczególne uprawnienia

targowe nie ograniczają obrotu targowego wyłącznie do pewnych rodzajów towarów, jak np. do bydła, wełny, zboża. Obrót targowy obejmuje jednak, i w razie takiego ograniczenia uprawnień nienależących do przedmiotów, określonych postanowieniami art. 61.¹⁾

¹⁾ Innym pojęciem, niż targi wielkie są t. zw. targi gospodarcze (jarmarki, kiermasze). Nie podlegają one ustawie przemysłowej, lecz osobnym przepisom prawnym, a mianowicie ustawie z dnia 28 czerwca 1939 r. o wystawach i targach gospodarczych oraz aukcjach (Dz. U. R. P. Nr 61, poz. 400).

Art. 63. Targi odbywają się w tych lokalnościach i na tych miejscach, które gmina w tym celu do starczy i urządzi jako targowisko, w dnie, określone w uprawnieniu i w godzinach ustalonych w regulaminie.¹⁾

Obrót towarowy, dokonywany poza targowiskami albo poza czasem targowym, nie jest obrotem targowym.

¹⁾ Przepisy o urządzeniu targowisk są zawarte w rozp. M.n. Przem. i Handlu z dnia 4 sierpnia 1934 r. (Dz. U. R. P. Nr 64, poz. 462).

I. Z przepisów art. 60—68 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej o prawie przemysłowym z 7 czerwca 1927 r. poz. 468 Dz. Ust. wynika, ażeby gminom zostało przyznane łączne prawo urządzania targowisk.

Według prawa przemysłowego z 7 czerwca 1927 r. poz. 468 Dz. Ust., a w szczególności art. 60—68 tego prawa przedmiotem przywileju danego gminie, jest uprawnienie na odbywanie targów (art. 65 i 64), nie zaś na urządzanie targowisk.

Targi, jak to wynika z treści art. 60 i 61, rozumiane są przez prawodawcę w tradycyjnym znaczeniu, t. j. jako zjazdy okolicznych mieszkańców, w celu zbytu wyprodukowanych przez siebie towarów i nabycia natomiast na miejscu potrzebnych im przedmiotów, przy czym targi te mają w zasadzie charakter okresowy, t. j. małe — tygodniowe, wielkie — odpustowe, kiermaszowe, jarmarki i t. p.

Za targowisko natomiast ustawa uważa miejsce, przeznaczone i urządzone przez gminę do odbywania targów, przy czym urządzenie targowiska jest już, jak to wyżej zaznaczono, nie przywilejem gminy, lecz obowiązkiem pochodnym, związanym z uzyskaniem uprawnienia do odbywania targu (art. 63).

Nałożenie na gminy tego obowiązku wynika z troski ustawodawcy, ażeby przy odbywaniu targu zachowane były warunki bezpieczeństwa i sanitarne, a to z tego względu, że, jak to wyżej zaznaczono, targi, w ujęciu ustawy, połączone są ze zjazdem mieszkańców okolicznych, a czasem i ze spędem bydła. Zachodzi przez to konieczność skoncentrowania tego zjazdu w określonych i to tak wybranych miejscach, ażeby jak najmniej był tamowany ruch na dro-

gach i ulicach, oraz takiego urządzenia tych miejsc, ażeby nagromadzenie ludności i towaru i ewentualnie zwierząt jak najmniej odbiło się na stanie sanitarnym gminy.

Z powyższych względów ustawa wymaga opracowania przez gminę regulaminu targowego, który ma określić godziny i porządek targów. Niewątpliwie najczęściej targowiskiem takim jest plac gminny, przeznaczony na ten cel przez gminę; nie mniej targowisko, jak na to wskazuje także art. 63 ustawy, może być urządzone i pod dachem, w specjalnie na to przygotowanych lokalach, które mogą przybrać i formę hal targowych, lub też może być to plac, zabudowany mniej lub więcej prowizorycznymi lokalami, przeznaczonymi dla handlu targowego (kramy, stoiska).

Jednak obowiązujące obecnie prawo przemysłowe nie wymaga, ażeby tak lub inaczej urządzone targowisko stanowiło własność gminy, w której odbywają się targi (z wyroku N. T. A. z 29.III.1935 r. L. rej. 1604/33 i 6694/33).

Art. 64. Uprawnienia na targi (przywileje targowe), nabyte przed wejściem w życie niniejszego rozporządzenia, pozostają w mocy.

I. Gromada wsi na terenie b. Kongresówki wobec treści art. 60—68 prawa przemysłowego poz. 468.27 Dz. Ust. oraz art. 201 i 271 p. 6 ustawy gminnej z r. 1864, dochodząc swych uprawnień na mocy art. 64 prawa przemysłowego, ma legitymację do wniesienia odwołania od decyzji wojewody, mocą której przeniesiono targi wielkie (jarmarki) z tej wsi do wsi innej w obrębie tejże gminy na wniosek zebrania gminnego (z wyroku N. T. A. z 17.X.1933 r. L. rej. 6851/32).

Art. 65.¹⁾ Uprawnien na targi małe udziela władza przemysłowa I instancji, a na targi wielkie władza przemysłowa wojewódzka — w obu wypadkach po wysłuchaniu opinii izby przemysłowo-handlowej, izby rzemieślniczej oraz izby rolniczej.²⁾

Gmina, starająca się o uprawnienie targowe, winna przedstawić projekt urządzenia targowiska (art. 63) i projekt regulaminu targowego (art. 68).

Przy udzielaniu uprawnień na targi należy baczyć na to, żeby nowy targ z powodu obranego czasu targowego nie przeszkadzał w znacznej mierze normalnemu obsyłaniu targów okolicznych.

¹⁾ W brzmieniu nadanym ustawą z dnia 10 marca 1934 r. (Dz. U. R. P. Nr 40, poz. 350).

²⁾ Patrz uwagę 3 do art. 61.

Art. 66.¹⁾ Od decyzji, nie uwzględniającej w całości lub częściowo wniosku gminy o udzielenie jej uprawnienia targowego, gmina może odwołać się w terminie 14 dni do władzy prze-

mysłowej wyższej instancji, która rozstrzyga ostatecznie.

¹⁾ W brzmieniu nadanym ustawą z dnia 10 marca 1934 r. (Dz. U. R. P. Nr 40, poz. 350).

Art. 67. Każdy ma prawo uczęszczać na targi, tudzież sprzedawać i kupować na targach towary, należące do kategorii przedmiotów dozwolonego na nich obrotu targowego.

Takie jednak towary, których sprzedaż trudnić się można jedynie na podstawie uzyskanej koncesji, wolno na targach sprzedawać tylko osobom, posiadającym koncesje.

O ile miejscowe zwyczaje i potrzeby za tym przemawiają, wolno zastrzec — regulaminem targu małego — konsumentom wyłączne prawo zakupu artykułów żywnościowych w pierwszych godzinach targowych.

Art. 68.¹⁾ Porządek targowy ustala się zgodnie z powyższymi przepisami regulaminem targowym, który uchwała rada gminna (miejjska), a zatwierdza właściwa (art. 65) władza przemysłowa po wysłuchaniu opinii izby przemysłowo-handlowej, izby rzemieślniczej oraz izby rolniczej.²⁾³⁾

¹⁾ W brzmieniu nadanym ustawą z dnia 10 marca 1934 r. (Dz. U. R. P. Nr 40, poz. 350).

²⁾ Obecnie: zamiast izby rolniczej — Związku Samopomocy Chłopskiej.

³⁾ Patrz poza tym: a) rozp. Pr. Rzp. z dnia 27 października 1933 r. w sprawie uregulowania obrotu zwierzętami gospodarskimi i drobiem oraz obrotu hurlowego mięsem (jednol. tekst Dz. U. R. P. z 1938 r. Nr 102, poz. 678); b) rozp. powołane w uwadze do art. 63.

D Z I A Ł V.

Dział niniejszy, t. j. jego tytuł, tytuły poddziałów oraz artykuły 69—80 są podane w brzmieniu nadanym ustawą z dnia 10 marca 1934 r. (Dz. U. R. P. Nr 40, poz. 350). Artykuły 81—110 ustawa ta uchyla.

ZRZESZENIA PRZEMYSŁOWE I ICH ZWIĄZKI.

1. Zrzeszenia przemysłowe.

Art. 69. Celem popierania rozwoju przemysłu pod względem technicznym i gospodarczym oraz pozyskiwania krajowych i zagranicznych rynków zbytu, jak również celem obrony interesów gospodarczych zrzeszonych, prowadzący samoistnie przedsiębiorstwa przemysłowe jednego lub więcej rodzajów przemysłu — w rozumieniu prawa przemysłowego — mogą w liczbie co najmniej trzech, stowarzyszać się wyłącznie na podstawie przepisów rozporządzenia niniejszego w zrzeszenia przemysłowe o celach niezarobkowych.¹⁾

O ile szczególne przepisy nie stanowią inaczej, do zrzeszeń, przewidzianych w ust. 1, mogą

przystępować także prowadzący samoistne przedsiębiorstwa, wymienione w art. 2 pkt. 5 i 9.

¹⁾ Istniejące w chwili wejścia w życie noweli z dnia 10 marca 1934 r. (patrz uwagę na wstępie działu V) korporacje przemysłowe i ich związki oraz stowarzyszenia przemysłowe i ich związki działają nadal na podstawie przepisów, które obowiązywały w chwili zatwierdzenia ich statutów, z zastrzeżeniem spełnienia warunków, podanych w ustępie 1 i 2 art. 2 powołanej wyżej noweli (patrz. poz. 2 n.n. wyd.).

Art. 70. Zrzeszenie przemysłowe jest osobą prawną; może nabywać i zbywać majątek nieruchomości i ruchomy, zawierać wszelkiego rodzaju zobowiązania, pozywać i być pozywanym.

Za swe zobowiązania zrzeszenie przemysłowe odpowiada swoim majątkiem.

Art. 71.¹⁾ Zadania zrzeszenia przemysłowego, jego ustroj wewnętrzny, władze i organa, tudzież zakres działania, uprawnienia i obowiązki tychże oraz prawa i obowiązki członków określa statut zrzeszenia.

W szczególności statut powinien ustalać:

1. nazwę, siedzibę, okręg i rodzaj przemysłu, objęty zrzeszeniem;
2. cele i środki działania;
3. prawa i obowiązki członków oraz warunki ich przyjęcia, wystąpienia i wykluczenia;
4. sposób ustanawiania opłat oraz sposób ich ściągania;
5. rodzaje i uprawnienia walnych zebrań członków, sposób ich zwoływania oraz warunki prawomocności uchwał;
6. liczbę i sposób powoływania członków zarządu, zakres jego działania oraz warunki prawomocności jego uchwał;
7. zatwierdzanie budżetu i rocznych sprawozdań rachunkowych;
8. sposób prawnego reprezentowania zrzeszenia;
9. warunki i sposób dobrowolnego rozwiązania zrzeszenia, sposób jego likwidacji i przeznaczenia pozostałego majątku, zarówno w przypadku dobrowolnego, jak i przymusowego rozwiązania.

Oprócz powyższych postanowień statut może zawierać jeszcze inne postanowienia, jeżeli nie sprzeciwiają się przepisom prawnym.

¹⁾ Patrz §§ 21, 23—27 i 29 rozp. wyk. poz. 3 n.n. wyd.

Art. 72. Prawo zakładania oddziałów przysługuje tym zrzeszeniom przemysłowym, których statuty przewidują tworzenie oddziałów. Założenie oddziału podlega zgłoszeniu u wojewody właściwego dla miejsca siedziby zarówno zrzeszenia jak i jego oddziału.

Art. 73.¹⁾ Statut zrzeszenia przemysłowego zatwierdza Minister Przemysłu i Handlu, który może uprawnienia swe w powyższym zakresie przekazać władzy przemysłowej wojewódzkiej.

Zatwierdzenia statutu należy odmówić, jeżeli jego postanowienia są sprzeczne z obowiązującymi przepisami prawnymi, zaś można odmówić, po wysłuchaniu opinii właściwej izby przemysłowo-handlowej, jeżeli powstanie zrzeszenia jest niepożądane ze względów gospodarczych.

Postanowienia ust. 1 i 2 stosuje się również przy zatwierdzaniu zmiany statutu.

¹⁾ Patrz. § 21 rozp. wyk. poz. 3 nin. wyd.

Art. 74. Nadzór nad zrzeszeniami przemysłowymi sprawuje Minister Przemysłu i Handlu przez swe organa.

Art. 75. Jeżeli zrzeszenie przemysłowe w swej działalności wykracza przeciwko przepisom rozporządzenia niniejszego, statutu, lub obowiązujących ustaw, zagraża interesowi publicznemu, albo jeżeli zrzeszenie mimo wezwania władzy nadzorczej zaniedbuje spełniania swych zadań, Minister Przemysłu i Handlu po wysłuchaniu opinii izby przemysłowo-handlowej, może rozwiązać zrzeszenie i zarządzić jego likwidację.

Art. 76. Jeżeli zachodzi potrzeba utworzenia zrzeszeń przemysłowych dla celów, wskazanych w art. 69, Minister Przemysłu i Handlu może na wniosek samoistnych przemysłowców i po wysłuchaniu opinii zainteresowanych izb przemysłowo-handlowych powołać zrzeszenia przymusowe dla przemysłu danego rodzaju (danych rodzajów).¹⁾

¹⁾ Zarządzeniem z dnia 7 czerwca 1947 r. (Monitor Polski Nr 110, poz. 717) powołał Minister Przemysłu i Handlu 49 przymusowych zrzeszeń przemysłu prywatnego.

Art. 77. Na wniosek zrzeszenia, uchwalony zwyczajną większością obecnych na walnym zebraniu członków zrzeszenia, Minister Przemysłu i Handlu może zarządzić, że do tego zrzeszenia obowiązani są należeć wszyscy przemysłowcy, którzy w okręgu zrzeszenia prowadzą samoistnie przedsiębiorstwa danego rodzaju (rodzajów) przemysłu.

Art. 78. Do zrzeszeń, o których mowa w art. 76 i 77, stosuje się odpowiednio postanowienia art. 70—75 z tym, że członkowie zrzeszenia obowiązani są płacić ustalone w statucie składki w wysokości, zatwierdzonej przez Ministra Przemysłu i Handlu, po wysłuchaniu opinii izb przemysłowo-handlowych, pod rygorem ściągania ich w drodze administracyjnej.

2. Związki zrzeszeń przemysłowych.

Art. 79. Zrzeszenia przemysłowe jednego lub więcej rodzajów przemysłu mogą łączyć się w związki dla osiągnięcia tych samych celów. dla jakich mogą powstawać zrzeszenia.

O ile szczególne przepisy nie stanowią inaczej. do związków przewidzianych w ust. 1, mogą przystępować także zrzeszenia o celach niezarobkowych, w których skład wchodzi prowadzący samodzielne przedsiębiorstwa wymienione w art. 2 pkt. 5 i 9.

Art. 80. Do związków zrzeszeń przemysłowych stosuje się odpowiednio postanowienia niniejszego rozporządzenia, dotyczące zrzeszeń przemysłowych, z wyjątkiem art. 76, 77 i 78, z tą zmianą, że do powstania związku zrzeszeń przemysłowych niezbędne są uchwały większości zainteresowanych zrzeszeń przemysłowych jednego lub więcej rodzajów przemysłu, istniejących na danym obszarze. ¹⁾

¹⁾ Patrz uwagę 1 do art. 69.

Art. 81—110. Uchylone.¹⁾

¹⁾ Patrz uwagę do tytułu działu V.

D Z I A Ł VI.

UCZNIOWIE PRZEMYSŁOWI.

Art. 111. Przemysłowcom, skazanym wyrokiem sądu za przestępstwa, popełnione z chęci zysku lub przeciw moralności publicznej, oraz przemysłowcom, którzy dopuścili się ciężkiego uchybienia obowiązkowi względem swych uczniów, może władza przemysłowa zabronić trzymania uczniów przemysłowych.

Art. 112.¹⁾ Władza przemysłowa w przypadkach zasługujących na uwzględnienie, może przemysłowcowi, któremu na podstawie art. 111 odebrała prawo trzymania uczniów, przywrócić to prawo po upływie roku.

¹⁾ W brzmieniu nadanym ustawą z dnia 10 marca 1934 r. (Dz. U. R. P. Nr 40, poz. 350).

Art. 113. Przemysłowcom, którzy z powodu wad umysłowych lub fizycznych są niezdolni do odpowiedniego kształcenia uczniów przemysłowych w pracy zawodowej, władza przemysłowa może zabronić trzymania uczniów przemysłowych, dopóki te wady trwają.

Art. 114. Celem zapobieżenia obejściu przez przemysłowców, którym zabroniono trzymania uczniów, zarządzeń, wydanych na zasadzie art. 111 i 113, władza przemysłowa może zarządzić kontrolę nad zatrudnianiem przez nich w swym przemyśle pracowników, którzy nie skończyli jeszcze 18 roku życia.

Art. 115. Od zarządzeń, wydanych na podstawie art. 111, 113 i 114, wolno odwołać się do władzy przemysłowej wyższej instancji.

Art. 116.¹⁾ Warunki, dotyczące się nauki, winny być w ciągu 4 tygodni po rozpoczęciu nauki ustalone umową pisemną.

W umowie należy:

1. określić przemysł, w którym uczeń ma być kształcony;
2. podać czas trwania nauki;
3. wyszczególnić wzajemne świadczenia;
4. przytoczyć warunki rozwiązania umowy.

Umowa winna być podpisana przez przemysłowca (pryncypała) albo jego zastępcę oraz przez ucznia i, jeżeli uczeń jest małoletni, przez jego ojca lub opiekuna.

Jeden egzemplarz umowy należy wręczyć uczniowi lub jego ojcu albo opiekunowi.

Na żądanie miejscowego urzędu gminnego²⁾ i inspektora pracy należy przedstawić umowę do przejrzenia.

Jeżeli przemysłowiec jest członkiem zrzeszenia przemysłowego, winien odpis zawartej umowy przesyłać zrzeszeniu przemysłowemu w ciągu dni 14.

Zrzeszenia przemysłowe oraz cechy mają prawo postanowić, że przed nimi należy zawierać umowę o naukę w przedsiębiorstwie członka zrzeszenia przemysłowego lub cechu. W takim razie obie strony otrzymują odpisy umowy.

Przemysłowcy, a w przypadkach określonych w poprzednim ustępie zrzeszenia przemysłowe oraz cechy, mają przysyłać w ciągu 14 dni odpisy umów o naukę przemysłu izbie przemysłowo-handlowej, a odpisy umów o naukę rzemiosła izbie rzemieślniczej.

Izby przemysłowo-handlowe oraz rzemieślnicze prowadzą rejestry umów o naukę i przysyłają wyciągi z rejestrów władzom przemysłowym i inspekcji pracy na żądanie tych władz.

Minister Przemysłu i Handlu oraz Minister Opieki Społecznej³⁾ mogą w miarę potrzeby — w drodze łącznie wydawanych rozporządzeń — ustalać w poszczególnych rodzajach przemysłu organizację nauki zawodu oraz zasadnicze postanowienia umów o naukę.⁴⁾

Bezpłatne zatrudnianie uczniów przemysłowych jest wzbronione. Wzbronione jest również przyjmowanie przez przemysłowca (pryncypała) wynagrodzenia za naukę uczniów.

Rozporządzenie Ministra Przemysłu i Handlu oraz Ministra Opieki Społecznej³⁾ określi rodzaje rzemiosła, w których dopuszczony będzie wyjątek od zakazu pobierania opłat za naukę.^{5) 6)}

¹⁾ W brzmieniu nadanym ustawą z dnia 10 marca 1934 r. (Dz. U. R. P. Nr 40, poz. 350).

²⁾ Obecnie: zarządu gminnego (miejskiego).

³⁾ Obecnie: Minister Pracy i Opieki Społecznej.

⁴⁾ Rozporządzenia także wydane nie były.

⁵⁾ Patrz rozp. M.in. Przem. i Handlu oraz Min. Op.

Sp. z dnia 9 czerwca 1938 r. (Dz. U. R. P. Nr 52, poz. 407) — przedr. pod poz. 21 n.n. wyd.

⁶⁾ Co do pośrednictwa pracy i pośrednictwa przy zawieraniu umów o naukę zawodu — patrz rozp. M. n. Pr. i Op. Sp. z dnia 24 września 1945 r. (Dz. U. R. P. Nr 41, poz. 231).

I. Fakt sporządzenia z uczniami przemysłowymi dopiero po ustalonym w art. 116 prawa przemysłowego okresie pisemnej umowy, obejmującej również ich pracę poprzednią, nie pozbawia tej pracy cech charakteru naukowego lub przygotowawczego. Przekroczenie zatem terminu, w którym zgodnie z art. 116 prawa przemysłowego, należało ustalić po rozpoczęciu nauki przez uczniów przemysłowych jej warunki, może służyć jedynie za podstawę do odpowiedzialności karnej z art. 126 tegoż prawa, nie może jednak uzasadniać uznania uczniów za zwykłych robotników (z wyroku S. N. Zb. Orz. 306/37).

Art. 117. Pryncypał winien starać się, ażeby uczeń miał sposobność i możność praktycznego wykształcenia się w przemyśle, przestrzegać, ażeby uczeń zachowywał się przyzwoicie, ażeby uczęszczał regularnie na naukę do szkoły dokształcającej. Powinien ściśle przestrzegać, ażeby uczeń nie był obciążony pracą, nie mającą nic wspólnego z nauką w przemyśle, albo przechodzącą siły fizyczne ucznia, oraz ażeby uczeń nie był źle traktowany przez pracowników i domowników.

Obowiązki te ciążyą także na zastępcy pryncypała.

Art. 118. Uczeń winien być posłuszny pryncypałowi i tej osobie, która w miejsce pryncypała kieruje zawodowym wykształceniem ucznia, zachowywać się przyzwoicie, pracować p'lnie oraz uczęszczać regularnie na naukę do szkoły dokształcającej — w myśl obowiązujących w tym względzie przepisów.

Art. 119. Umowę o naukę można jednostronnie rozwiązać, o ile nie umówiono dłuższego czasu próby, w ciągu pierwszych 4 tygodni po rozpoczęciu nauki.

Umowa, według której czas próby ma trwać dłużej, aniżeli trzy miesiące, jest nieważna.

Art. 120. Po upływie czasu próby pryncypał może rozwiązać umowę o naukę przed ukończeniem umówionego czasu nauki, jeżeli uczeń mimo upomnień wykacza przeciw obowiązkom, określonym w art. 118, albo jeżeli zaniedbuje uczęszczania na naukę do szkoły dokształcającej.

Uczeń lub jego ojciec albo opiekun może rozwiązać umowę o naukę przed upływem czasu nauki:

1. jeżeli uczeń nie może pozostać w nauce bez uszczerbku dla zdrowia;
2. jeżeli pryncypał zaniedbuje swoje obowiązki względem ucznia w sposób, zagrażający

zdrowiu lub moralności ucznia, zaniedbuje jego wykształcenie w przemyśle lub utrzymywania regularne uczęszczanie na naukę do szkoły dokształcającej;

3. jeżeli pryncypał stał się niezdolnym do należytego spełnienia ustalonych umową zobowiązań;

4. jeżeli pryncypał przeszedł się ze swego przedsiębiorstwa przemysłowego do innej gminy; z tego powodu można jednak rozwiązać umowę o naukę tylko w czasie jednego miesiąca, licząc od dnia przesiedlenia się.

Art. 121. Jeżeli uczeń lub jego ustawowy zastępca oświadczy pisemnie pryncypałowi, że uczeń zmienia zawód lub przechodzi do przemysłu innego rodzaju, albo że wskutek zmienionych stosunków jest zniewolony powrócić do rodziców, ażeby im pomagać w przemyśle lub gospodarstwie, następuje rozwiązanie umowy o naukę z upływem 4 tygodni, o ile pryncypał nie zwolni ucznia wcześniej.

Art. 122.¹⁾ Umowa o naukę wygasa w razie zwinienia przedsiębiorstwa, w razie śmierci ucznia lub pryncypała.

W razie śmierci pryncypała zarząd zrzeczenia przemysłowego, a jeżeli zmarły nie należał do zrzeczenia przemysłowego, urząd gminy ma wydać uczniowi świadectwo, stwierdzające przebyty czas nauki.

¹⁾ W brzmieniu nadanym ustawą z dnia 10 marca 1934 r. (Dz. U. R. P. Nr 40, poz. 350).

Art. 123.¹⁾ W wypadkach, określonych w art. 120 i 121, jeżeli ustawowy zastępca nie może się we właściwym czasie oświadczyć, zrzeczenie przemysłowe jest obowiązane złożyć oświadczenie jako zastępca ucznia.

Jeżeli umowa o naukę została rozwiązana bez winy ucznia, zrzeczenie przemysłowe, do którego należy pryncypał ucznia, powinno postarać się, ażeby uczeń znalazł pomieszczenie w przedsiębiorstwie przemysłowym innego członka zrzeczenia przemysłowego.

Przy zawieraniu nowej umowy o naukę należy uwzględnić przebyty już czas w nauce.

¹⁾ W brzmieniu nadanym ustawą z dnia 10 marca 1934 r. (Dz. U. R. P. Nr 40, poz. 350).

Art. 124.¹⁾ W razie rozwiązania umowy o naukę albo jej wygaśnięcia wskutek zwinienia przedsiębiorstwa przemysłowego pryncypał winien wydać uczniowi świadectwo, stwierdzające przebyty czas nauki.

W razie prawidłowego ukończenia nauki pryncypał winien w ciągu 8 dni wydać świadectwo, stwierdzające przebyty czas nauki. Jeżeli pryncypał jest członkiem zrzeczenia przemysłowego, zarząd zrzeczenia przemysłowego winien

wydać uczniowi na podstawie świadectwa nauki oraz szkolnych świadectw z nauki kształcącej lub równorzędnej — świadectwo ukończenia nauki przemysłowej.

Jeżeli pryncypał nie należy do zrzeszenia przemysłowego, wydane przez niego świadectwo, stwierdzające przebyty czas nauki, uwierzytelnia urząd gminny bezpłatnie.

¹⁾ W brzmieniu nadanym ustawą z dnia 10 marca 1934 r. (Dz. U. R. P. Nr 40, poz. 350).

Art. 124-a.¹⁾ W drodze rozporządzeń, przewidzianych w art. 116 ust. 10, mogą być wprowadzone egzaminy na wykwalifikowanych pracowników oraz określony sposób odbywania tych egzaminów.²⁾

Egzamin na wykwalifikowanego pracownika zdawać mogą uczniowie po przebyciu w przemyśle przepisanego czasu nauki.

Przepisy ust. 1 i 2 nie stosują się do działu IX niniejszego rozporządzenia.

¹⁾ Artykuł ten wprowadziła ustawa z dnia 10 marca 1934 r. (Dz. U. R. P. Nr 40, poz. 350).

²⁾ Rozporządzenia tak e wydane nie były.

Art. 125.¹⁾²⁾ Jeżeli przemysłowiec przyjmuje na naukę uczniów w liczbie większej, niżeli odpowiada to wielkości lub sposobowi prowadzenia przedsiębiorstwa, władza przemysłowa I instancji po porozumieniu z obwodowym inspektorem pracy i po wysłuchaniu opinii izby przemysłowo-handlowej może zobowiązać przemysłowca do zmniejszenia liczby uczniów przez rozwiązanie umowy o naukę oraz zabronić mu przyjmowania uczniów ponad oznaczoną liczbę.

Od takiego zarządzenia wolno odwołać się do władzy przemysłowej wyższej instancji.

Statuty zrzeszeń przemysłowych mogą zawierać postanowienia, ustalające stosunek liczby uczniów do zatrudnionych w tym samym przedsiębiorstwie pomocników.

Władza przemysłowa wojewódzka po porozumieniu z okręgowym inspektorem pracy i po wysłuchaniu opinii izby przemysłowo-handlowej może w drodze rozporządzenia ustalić stosunek liczby uczniów do zatrudnionych pomocników.

¹⁾ W brzmieniu nadanym ustawą z dnia 10 marca 1934 r. (Dz. U. R. P. Nr 40, poz. 350).

²⁾ Patrz § 30 rozp. wyk. poz. 3 nin. wyd.

DZIAŁ VII.

POSTANOWIENIA KARNE.

Art. 126.¹⁾ Prowadzący przemysł z naruszeniem przepisów niniejszego rozporządzenia, tudzież przepisów, wydanych w wykonaniu tego rozporządzenia, będą karani w drodze administracyjnej:

1. upomnieniem;
2. grzywną do 1 000 zł.;²⁾
3. aresztem do 14 dni;
4. odebraniem koncesji lub licencji na określony czas lub na zawsze.³⁾

Naruszenie przepisów regulaminu targowego (art. 68), jeżeli do niego nie ma zastosowania przepis ustępu pierwszego, będzie karane grzywną do 50 zł.⁴⁾ lub karą aresztu do dni 3.⁵⁾

¹⁾ W brzmieniu nadanym ustawą z dnia 10 marca 1934 r. (Dz. U. R. P. Nr 40, poz. 350) oraz dekretem Pr. Rzp. z dnia 14 stycznia 1936 r. (Dz. U. R. P. Nr 3, poz. 16).

²⁾ Obecnie w myśl art. 1 dekretu z dnia 26 kw. et. nia 1948 r. o podwyższeniu grzywnien, kar pieniężnych, kar porządkowych i nawiązek (Dz. U. R. P. Nr 24, poz. 161) górna granica przewidzianej grzywny jest podwyższona 50-krotnie, t. j. do wysokości 50.000 zł. W przypadku zamiany grzywny na areszt przyjmuje się na podstawie art. 5 ust. 2 wym. wyż. dekretu 1 dzień aresztu za równoważnik grzywny od 50 do 250 zł.

³⁾ Bezprawny wyrób broni i amunicji podlega obecnie karze więzienia od lat 5 do dożywotniego albo karze śmętna, a to w myśl art. 4 dekr. z dnia 13 czerwca 1946 r. o przestępstwach szczególnie niebezpiecznych w okresie odbudowy Państwa (Dz. U. R. P. Nr 30, poz. 192).

⁴⁾ Obecnie na podanej w uw. 2 podstawie prawnej: do 2.500 zł.

⁵⁾ Wykroczenia z art. 126 ust. 2 podlegają karaniu w drodze sądowej.

I. W myśl art. 126 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z 7 czerwca 1927 (poz. 468) o prawie przemysłowym, przepisy karne tego rozporządzenia mogą być zastosowane tylko wówczas, gdy czyn ten nie jest zagrożony karą w powszechnych ustawach karnych (z wyroku S. N. z 23.X.1929 r. II 1K. 684 29).

II. 1. Obowiązek zgłoszenia rozpoczętego przemysłu ma charakter trwały, nieuczynienie zaś zadość temu obowiązkowi stanowi przestępstwo ciągłe.

2. Naruszenie przewidzianego w art. 7 prawa przemysłowego obowiązku zgłoszenia przemysłu jest karalne w myśl art. 126 tego prawa (z wyroku S. N. z 15.X.1937 r. II. 1K. 1149 37).

III. Oparte na § 33 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z 29 października 1929 r. poz. 582 Dz. Ust. zarządzenie władzy o zamknięciu wytwórni pieczywa nie może być uważane za karę za niewykonanie przepisów obowiązujących, lecz za zarządzenie, wydane wyłącznie w celu ochrony zdrowia publicznego, wobec czego odnośny przepis § 33 nie jest sprzeczny z przepisami działu VII prawa przemysłowego (z wyroku N. T. A. z 21.II.1933 r. L. rej. 4825 32).

IV. Patrz pod art. 7 tezę III.

V. W myśl art. 5, 126 i 129 prawa przemysłowego odpowiedzialność karna obciąża tylko tych członków zarządu, którzy faktycznie prowadzą przedsiębiorstwo (z wyroku S. N. z 2.III.1932 r. II. 2K. 192/32).

Art. 127.¹⁾ Rzeczoznawcy, winni naruszenia odnoszących się do nich przepisów niniejszego rozporządzenia, będą karani:

1. grzywną do 1 000 zł.²⁾
2. aresztem do 14 dni.³⁾

¹⁾ W brzmieniu nadanym ustawą z dnia 10 marca 1934 r. (Dz. U. R. P. Nr 40, poz. 350).

²⁾ Obecnie: do 50,000 zł.

³⁾ Patrz poza tym art. 254 K. K. W myśl tego artykułu rzeczoznawca, zdradzający tajemnicę przedsiębiorstwa (art. 21 ustawy przemysłowej), podlega karze więzienia do lat dwu lub aresztu do lat dwu. Ściganie następuje na wniosek pokrzywdzonego.

⁴⁾ Wykroczenia z art. 127 podlegają karaniu w drodze sądowej.

Art. 128.¹⁾ Karę odebrania koncesji i licencji można orzec, jeżeli trzykrotne prawomocne ukaranie przemysłowca w ciągu trzech lat karą grzywny lub aresztu (art. 126 l. 2 i 3) okazało się bezskuteczne i przemysłowiec ten nie stosuje się nadal do przepisów, dotyczących prowadzonego przez niego przemysłu koncesjonowanego, rzemiosła koncesjonowanego lub przemysłu okręgowego.

¹⁾ W brzmieniu nadanym ustawą z dnia 8 sierpnia 1938 r. (Dz. U. R. P. Nr 60, poz. 463).

Art. 129. Za wykroczenia, popełnione przez zastępcę, ulega karze także przemysłowiec, jeżeli nie przeszkodził popełnieniu wykroczenia, chociaż mógł to uczynić.

I. W myśl art. 129 prawa przemysłowego za wykroczenia zastępcy odpowiada pod warunkami wskazanymi w przepisie tym przemysłowiec, zastępca zaś tylko za czynności dokonane w tym charakterze (z wyroku S. N. z 2/XI 1936 r. II, 3K. 1577/36).

Art. 130. Uchylony.¹⁾

¹⁾ Art. ten uchyliła ustawa z dnia 10 marca 1934 r. (Dz. U. R. P. Nr 40, poz. 350). Zawierał on postanowienia o terminach przedawnienia ścigania wykroczeń z ustawy przemysłowej. W miejsce uchylonych wstąpiły odpowiednie przepisy „Prawa o wykroczeniach” z dnia 11 lipca 1932 r. (Dz. U. R. P. Nr 60, poz. 572), a mianowicie art. 11—13 i 16 tego prawa. Patrz poza tym art. 13 rozp. Pr. Rzp. z dnia 11 lipca 1932 r. (Dz. U. R. P. Nr 60, poz. 573), zawierającego przepisy wprowadzające prawo o wykroczeniach. Przytoczone tu przepisy prawne są zawarte w zeszycie 14 „Przepisów z zakresu prawa administracyjnego” p. t. „Prawo karno-administracyjne Cz. I”.

DZIAŁ VIII.

WŁADZE PRZEMYSŁOWE.

A. Instancje.

Art. 131.¹⁾ Starostowie, a w miastach, dla których zostały ustanowione inne władze jako władze administracyjne I instancji, władze te są władzami przemysłowymi I instancji. W mia-

stach: Warszawie, Łodzi, Wilnie, Poznaniu, Toruniu, Bydgoszczy, Grudziądzu, Katowicach i Królewskiej Hucie władzami przemysłowymi I instancji są z mocy niniejszego rozporządzenia magistraty tych miast w zleconym zakresie działania.²⁾

Władze przemysłowe I instancji wydają zarządzenia i orzeczenia na podstawie niniejszego rozporządzenia we wszystkich sprawach, co do których prawo zarządzenia i decyzji nie zostało zastrzeżone niniejszym rozporządzeniem wyższym władzom przemysłowym lub innym władzom³⁾; czuwają nad przestrzeganiem przepisów ustawowych oraz rozporządzeń i zarządzeń władz przemysłowych; przeprowadzają dochodzenia w sprawach przekroczeń przepisów przemysłowych i wymierzają kary na zasadzie postanowień działu VII.

W sprawach prowadzenia tych rodzajów przemysłu rzemiosła koncesjonowanego na które udziela pozwolenia (koncesji) władza przemysłowa I instancji, zarządy miejskie, wymienione w ust. 1, wydają zarządzenia i orzeczenia w porozumieniu z właściwymi starostami grodzkimi. Władza przemysłowa wojewódzka może w miarę miejscowej potrzeby rozciągnąć ten obowiązek porozumiewania się na sprawę prowadzenia przemysłu okręgowego⁴⁾.

¹⁾ W brzmieniu nadanym ustawą z dnia 17 marca 1932 r. (Dz. U. R. P. Nr 29, poz. 293) oraz ustawą z dnia 8 sierpnia 1938 r. (Dz. U. R. P. Nr 60, poz. 463).

²⁾ Rozp. Pr. Rzp. z dnia 19 stycznia 1928 r. o organizacji i zakresie działania władz administracji ogólnej (Dz. U. R. P. z 1936 r. Nr 80, poz. 555) ustanowiło dla miast, stanowiących odrębne powiaty miejskie dla celów administracji rządowej, starostów grodzkich jako powiatowe władze administracji ogólnej. Ustawodawstwo polipcowe, a mianowicie art. 29 dekretu z dnia 23 listopada 1944 r. o organizacji i zakresie działania samorządu terytorialnego (Dz. U. R. P. Nr 14, poz. 74) powierzył pełnienie funkcji starostów grodzkich prezydentom odnośnych miast. Art. 29 dekretu ten ma zastosowanie nie tylko do miast stanowiących odrębne powiaty miejskie dla celów administracji rządowej, lecz również i do pozostałych powiatowych związków samorządowych, choćby nie były one odrębnymi powiatami miejskimi. Obecnie we wszystkich miastach, w których prezydenci pełnią lub pełnić będą (na podstawie okólnika Ministra Administracji Publicznej Nr 55 z dnia 16 sierpnia 1947 r. L. dz. III SO 5164/47 oraz na podstawie analogicznych okólników Ministra Ziem Odzyskanych) funkcje starostów grodzkich, władzami przemysłowymi I instancji są wymienieni prezydenci względnie podlegli im zarządy miejskie.

³⁾ W mieście st. Warszawie i w m. Łodzi, w związku z art. 2 § 2 ustawy z dnia 11 września 1944 r. o organizacji i zakresie działania rad narodowych (Dz. U. R. P. z 1946 r. Nr 3, poz. 26), prezydenci tych miast

pełną funkcję wojewódzkiej władzy administracji ogólnej (województw grodzkich). Funkcję powiatowej władzy administracji ogólnej na obszarze tych miast sprawują starostowie grodzcy, którym są funkcjonariusze miejscy, podlegli prezydentowi miasta. W tych miastach są więc prezydenci władzami przemysłowymi wojewódzki (II instancji), a starostowie grodzcy — powiatowymi (I instancji).

M. Wilno znajduje się obecnie poza granicami Państwa, M. Królewska Huta stanowi obecnie część m. Chorzowa.

³⁾ Władzami przemysłowymi, właściwymi do udzielania koncesyj dla przemysłów, o których mowa w ustawie 8 do art. 8, są władze określone w przepisach prawnych, dotyczących tych przemysłów (przepisy te są powołane w ustawie, o której mowa).

⁴⁾ Przepis ustępu trzeciego stał się nieaktualny wobec zmian ustrojowych, omówionych w ustawie 2.

I. Do orzekania w sprawach nadzoru nad wytwórniami pieczywa powołane są nie władze przemysłowe, lecz władze administracji ogólnej, a to na podstawie art. 10 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 marca 1928 r. poz. 343 Dz. Ust. (z wyroku N. T. A. z 21.II.1933 r. L. rej. 4825.32).

Art. 132. ¹⁾ Wojewodowie i Komisarz Rządu m. st. Warszawy są władzami przemysłowymi wojewódzkimi (II instancji) ²⁾.

Władze przemysłowe wojewódzkie:

1. rozstrzygają w drugiej i ostatecznej instancji w razie odwołań od zarządzeń i orzeczeń władz przemysłowych I instancji;
2. wydają zarządzenia i orzeczenia we wszystkich sprawach, w których prawo decyzji jest im zastrzeżone poszczególnymi artykułami niniejszego rozporządzenia;
3. wydają pozwolenia (koncesje) na rodzaje przemysłu wymienione w art. 8 1, 3, 4, 5, 7, 8, 11³⁾, 14 i 15⁴⁾;
4. zatwierdzają projekty urządzeń zakładów przemysłowych, określonych w art. 14, jeżeli urządzenia danego zakładu przemysłowego rozciągają się na obszary, należące do różnych powiatów województwa.

Jeżeli zakład przemysłowy ma być urządzony na terenach, należących do dwóch lub więcej województw, projekt urządzenia zakładu zatwierdza władza przemysłowa wojewódzka właściwa dla terenów, na których mieści się główna lub przeważająca część urządzeń zakładu. W razie wątpliwości decyduje Minister Przemysłu i Handlu o tym, która z władz przemysłowych jest kompetentna.

W m. st. Warszawie władza przemysłowa I instancji (zarząd miejski) wydaje orzeczenia i zarządzenia w sprawach zatwierdzania projektów urządzenia zakładów przemysłowych kategorii, wymienionych w art. 16, przy przestrzeganiu postanowień art. 17 do 27.

¹⁾ W brzmieniu nadanym rozporządzeniem Pr. Rzp. z dnia 17 marca 1928 r. o prawie bankowym (Dz. U. R. P. Nr 34, poz. 321), ustawą z dnia 10 marca 1934 r. (Dz. U. R. P. Nr 40, poz. 350) i dekretem z dnia 14 stycznia 1936 r. o przedsiębiorstwach zbierania i u-

dzielania informacji o stosunkach gospodarczych (Dz. U. R. P. Nr 3, poz. 16).

²⁾ Patrz uwagę 2 do art. 131 o wojewódzkich władzach przemysłowych w m. st. Warszawie i m. Łodzi.

³⁾ Powołanie tutaj punktu 11 stało się bezprzedmiotowe wobec skreślenia tego punktu w artykule 8 ustawy przemysłowej przez rozporządzenie Pr. Rzp. z dnia 17 marca 1928 r. o prawie bankowym (Dz. U. R. P. Nr 34, poz. 321).

⁴⁾ Władzami właściwymi do wydawania pozwoleń (koncesyj) na przemysły, wymienione w uw. 8 do art. 8, są władze określone w przepisach prawnych, wprowadzających koncesjonowanie tych przemysłów (przepisy te są powołane w ustawie, o której wyżej mowa).

Art. 133. ¹⁾ Minister Przemysłu i Handlu rozstrzyga w drugiej instancji — z zastosowaniem postanowienia art. 29 ust. 2 — odwołania od zarządzeń i orzeczeń, wydanych w pierwszej instancji przez władze przemysłowe wojewódzkie oraz wydaje zarządzenia i rozporządzenia wykonawcze w wypadkach, przewidzianych niniejszym rozporządzeniem.

¹⁾ W brzmieniu nadanym ustawą z dnia 10 marca 1934 r. (Dz. U. R. P. Nr 40, poz. 350).

Art. 134. ¹⁾ Do spraw organizacji przemysłowych w rozumieniu rozporządzenia niniejszego ustanawia się przy władzach przemysłowych wyższych instancji inspektorów organizacji przemysłowych.

Szczegółowy zakres działania inspektorów organizacji przemysłowych, ich charakter służbowy, oraz prawa i obowiązki ustali rozporządzenie Ministra Przemysłu i Handlu, wydane w porozumieniu z zainteresowanymi ministrami ²⁾.

¹⁾ W brzmieniu nadanym ustawą z dnia 10 marca 1934 r. (Dz. U. R. P. Nr 40, poz. 350).

²⁾ Patrz rozp. Rady M. n. z dnia 26 października 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr 93, poz. 826) — przedr. pod poz. 22 nin. wyd.

B. Postępowanie przy rozpoczęciu prowadzenia przemysłu i zrzeczeniu się uprawnienia przemysłowego.

Art. 135. ¹⁾ ²⁾ Zgłoszenia przemysłu i podania o udzielenie koncesji na prowadzenie przemysłu lub rzemiosła koncesjonowanego należy wnosić na ręce władzy przemysłowej I instancji, właściwej dla miejsca siedziby przemysłu ³⁾.

Podania o udzielenie pozwolenia na prowadzenie przemysłu określonego należy wnosić na ręce władzy przemysłowej I instancji, właściwej dla miejsca zamieszkania proszącego.

Zgłoszenia te lub podania wnosi się pisemnie albo ustnie (protokularnie).

Potwierdzenie odbioru zgłoszenia (art. 7) wydaje się w formie wyciągu ze zgłoszenia z podaniem numeru porządkowego, pod którym zostało wpisane do rejestru uprawnień przemysłowych (art. 136) ¹⁾.

Koncesję wydaje się w formie dokumentu, zawierającego dane, dotyczące się osoby proszącego lub także osoby zastępcy, dokładne określenie przemysłu z powołaniem właściwych przepisów niniejszego rozporządzenia, miejsca prowadzenia przemysłu, oraz warunków, pod którymi koncesji udzielono.

O zrzeczeniu się uprawnienia przemysłowego winien przemysłowiec donieść bezzwłocznie władzy przemysłowej I instancji i zwrócić potwierdzenie odbioru zgłoszenia (art. 7), kartę rzemieślniczą (art. 147), dokument koncesyjny albo licencję (art. 54).

Zrzeczenie się uprawnienia przemysłowego obowiązuje od dnia, w którym władza przemysłowa otrzymała doniesienie.

¹⁾ W brzmieniu nadanym ustawą z dnia 8 sierpnia 1938 r. (Dz. U. R. P. Nr 60, poz. 463).

²⁾ Patrz § 33 rozp. wyk. poz. 3 nin. wyd.

³⁾ Patrz uwagę 3 do art. 9.

⁴⁾ Wzór potwierdzenia zgłoszenia jest podany w załączniku Nr 2 (wzór C.) do Instrukcji dla władz przem. I i II instancji, przedr. pod poz. 65 nin. wyd.

Art. 136. ¹⁾ Władze przemysłowe I instancji prowadzą osobne rejestry uprawnień przemysłowych:

1. dla przemysłów niekoncesjonowanych;
2. dla przemysłów i rzemioł koncesjonowanych;
3. dla przemysłów okrężnych;
4. dla przemysłów rzemieślniczych niekoncesjonowanych.

W rejestrze należy rejestrować bez zwłoki każde zgłoszenie przemysłu, wydanie koncesji lub licencji oraz uwidaczniać według akt odnoszących zmiany, zaśle co do zarejestrowanego przemysłu, jak otwarcie filii, zmiana siedziby, prowadzenie przemysłu przez zastępcę lub dzierżawcę, zrzeczenie się lub odebranie uprawnienia przemysłowego, prowadzenie przemysłu na rachunek wdowy lub małoletnich spadkobierców, masy spadkowej lub konkursowej.

Władze przemysłowe I instancji prowadzą nadto osobny rejestr zakładów przemysłowych, określonych w art. 14 i 16.

O każdym zarejestrowaniu i zmianie należy zawiadamiać władzę podatkową oraz izbę przemysłowo-handlową, o ile zaś chodzi o przemysły rzemieślnicze, izbę rzemieślniczą.

Wzory rejestrów ustala Minister Przemysłu i Handlu ²⁾ ³⁾.

¹⁾ W brzmieniu nadanym ustawą z dnia 8 sierpnia 1938 r. (Dz. U. R. P. Nr 60, poz. 463).

²⁾ Patrz załączniki Nr 2 wzór A. i B. do Instrukcji dla władz przemysłowych I i II instancji — przedr. pod poz. 65 nin. wyd.

³⁾ Patrz dekret z dnia 11 kwietnia 1947 r. o uporządkowaniu rejestrów uprawnień przemysłowych (Dz. U. R. P. Nr 32, poz. 148) — przedr. pod poz. 31 n. n. wyd.

Art. 137 — 139. Uchylone ¹⁾.

¹⁾ Artykuły te uchyliła ustawa z dnia 10 marca 1934 r. (Dz. U. R. P. Nr 40, poz. 350). Zawierały one przepisy o środkach prawnych od decyzji władz przemysłowych oraz o postępowaniu w sprawach karnych, wynikłych z przekroczeń przepisów prawa przemysłowego. W miejsce uchylonych wstąpiły odpowiednie przepisy:

- a) rozp. Pr. Rzp. z dnia 22 marca 1928 r. o postępowaniu administracyjnym (Dz. U. R. P. Nr 36 poz. 341) — patrz zeszyt 4 „Przepisów z zakresu prawa administracyjnego” p. t. „Postępowanie administracyjne i przymusowe w administracji”;
- b) rozp. Pr. Rzp. z dnia 22 marca 1928 r. o postępowaniu karno-administracyjnym (Dz. U. R. P. Nr 38, poz. 365) — patrz zeszyt 14 cyt. wyżej wydawnictwa p. t. „Prawo karno-admin. Cz. I” zawierający rozporządzenie, o którym mowa, oraz inne przepisy dot. postępowania karno-administracyjnego.

C. Środki zabezpieczające.

Art. 140. ¹⁾ Celem zabezpieczenia wykonania orzeczeń karnych oraz celem wstrzymania dalszego prowadzenia przemysłu bez uprawnienia albo w sposób, zagrażający w wysokim stopniu życiu lub zdrowiu pracowników albo też innych osób, władza przemysłowa I instancji może zarządzić zajęcie towarów i narzędzi, a w wypadkach nie cierpiących zwłoki — częściowe lub całkowite wstrzymanie ruchu zakładu przemysłowego.

Zarządzenie wstrzymania ruchu zakładu przemysłowego winno być natychmiast cofnięte, skoro bezpieczeństwo dla życia i zdrowia zostanie zapewnione w sposób zgodny z przepisami ustawowymi.

Przepisy ust. 1 i 2 niniejszego artykułu nie uszczuplają uprawnień ustawowych, przysługujących innym organom władzy.

O ile zajęte towary ulegają łatwo zepsuciu, władza przemysłowa zarządzi ich sprzedaż w drodze przetargu.

Zajęte towary lub kwotę uzyskaną ze sprzedaży (ust. 4) i zajęte narzędzia zwraca się stronie po wykonaniu kary.

¹⁾ W brzmieniu nadanym ustawą z dnia 10 marca 1934 r. (Dz. U. R. P. Nr 40 poz. 350).

DZIAŁ IX.

RZEMIOSŁO.

A. Postanowienia ogólne.

Art. 141. Postanowienia niniejszego rozporządzenia mają zastosowanie do rzemiosła ze zmianami, wynikającymi z przepisów, zawartych w tym dziale.

Art. 142. ¹⁾ Za rzemiosło w rozumieniu niniejszego działu uważa się następujące rodzaje

przemysłu, o ile nie są prowadzone sposobem fabrycznym:

bednarstwo — beczkowe, naczyniowe;

bieliźniarstwo — damskie, męskie, trykotowe, pościelowe, wyrób kołder, gorsciarstwo, wyrób szelek i podwiązek;

blacharstwo — budowlane, wyrób przedmiotów z blachy, wyrób chłodnic;

brązownictwo — czzelarstwo, galwanizatorstwo, szlifierstwo i polerowanie metali;

budowa dróg — asfalcjarstwo, brukarstwo;

budownictwo — mularstwo, ciesielstwo, żelbetnictwo, układanie płytek, izolatorstwo budowlane, budowa kominów;

cholewkarstwo;

cukernictwo — ciastkarstwo, czekoladziarstwo, karmelkarstwo, lodziarstwo, waflarstwo, piernikarstwo, wyrób marmolad;

czapnictwo;

dekarstwo — dachówką, łupkiem, gontem, papą, asfaltowanie dachów;

drukarstwo — składanie ręczne, litografia, offset, chemigrafia;

dziwiarstwo — ręczne, okrągłe, raszłowe, sancezkowe;

elektromechanictwo — silnikowe, dźwigowe, grzejnicze, medyczne, kinowe, elektromiernictwo;

farbiarstwo — farbowanie przędzy i tkanin, farbowanie odzieży, chemiczne czyszczenie odzieży;

fotografowanie — fototechnika, światłodruk;

fryzjerstwo — damskie, męskie, farbowanie włosów, kalotechnika, perukarstwo;

farbarstwo — białoskórnictwo, walcjarstwo, farbowanie skór²⁾;

grawerstwo — emalierstwo, giloszerstwo, wyrób pieczętek gumowych;

gremplarstwo;

hafciarstwo — koronkarstwo, mereżkarstwo, wyszywanie na tkaninach, wyrób firanek, szmuklerstwo;

instalatorstwo centralnego ogrzewania — urządzeń chłodniczych;

instrumentarstwo muzyczne — naprawa fortepianów, pianin, harmonii i organów, lutnictwo, wyrób instrumentów dętych: drewnianych i metalowych, wyrób instrumentów perkusyjnych, wyrób strun i smyczków, stroicielstwo fortepianów i pianin;

introligatorstwo — oprawa książek, wyrób książek handlowych i zeszytów, wyrób opakowań kartonowych, wyrób galanterii introligatorskiej;

kamieniarstwo — rzeźbiarstwo w kamieniu, sztukatorstwo;

kapelusznictwo męskie;

kołodziejstwo — wyrób pojazdów, wyrób karoseryj;

koszykarstwo — wyrób koszy i opakowań z wikliny, wyrób mebli z wikliny i trzciny,

wyrób galanterii z wikliny, trzciny i słomy;

kotlarstwo — miedzi, żelaza;

kowalstwo — artystyczne, wyrób resorów³⁾;

krawiectwo damskie — miarowe ciężkie, miarowe lekkie, konfekcyjne, dzieciinne;

krawiectwo męskie — miarowe: cywilne i mundurowe; konfekcyjne, kamizelczarstwo, spodniarstwo, krawiectwo skórzane;

kuśnierstwo — futrzarstwo, kozuszkarstwo, szycie błamów, wyprawa skórek futrzanych, farbowanie skórek futrzanych;

lakiernictwo;

malarstwo — budowlane, dekoracyjne, tapetciarstwo;

mechanictwo maszyn — biurowych, gramofonów, rowerów, maszyn do szycia;

mechanictwo młyńskie — ryflowanie;

mechanictwo ortopedyczne — bandażownictwo;

mechanictwo precyzyjne;

młynarstwo;

modelarstwo — odlewnicze, kopyciarstwo, wyrób form do kapeluszy, wyrób manekinów, wyrób podeszew drewnianych;

modniarstwo;

mydlarstwo — wyrób środków do prania i czyszczenia;

odlewnictwo metali — wyrób armatur;

optycetwo — wyrób i naprawa okularów;

parasolnictwo — wyrób lasek;

piekarstwo — wyrób obwarzanków;

pończosznictwo;

powroźnictwo — wyrób sznurów, sieciarstwo, sieciarstwo morskie;

pożłotnictwo — wyrób ram i listew, oprawa obrazów;

radiomechanictwo;

rękawicznictwo;

rymarstwo — wyrób uprząży, wyrób kufrów i waliz, kaletnictwo, rymarstwo sportowe, siodlarstwo, siodlarstwo pojazdowe;

stolarstwo — budowlane, meblowe, sportowe, pomocy szkolnych, wyrób trumien, tokarstwo, rzeźbiarstwo w drzewie, posadzkarstwo;

szczotkarstwo — ze szczeciny, włosia i słomy ryżowej, z metali, wyrób opraw do szczotek, wyrób pędzli;

szewstwo — wyrób obuwia, naprawa obuwia, pantoflarstwo, trepiarstwo, szewstwo ortopedyczne, wyrób obuwia na podeszwach drewnianych, naprawa kaloszy;

szklarstwo — budowlane, pojazdowe, szlifierstwo szkła, podlewanie zwierciadeł, witrażownictwo;

szkutnictwo — budowa łodzi, budowa kajaków;

ślusarstwo — budowlane, tokarstwo, spawalnictwo, wyrób narzędzi, wyrób narzędzi medycznych, nożownictwo, pilnikarstwo;

ślusarstwo maszynowe — budowa i naprawa maszyn, wyrób wag;
 ślusarstwo samochodowe — naprawa samochodów, szlifowanie tłoków, wyrób części zamiennych, elektromechanictwo samochodowe, obsługa samochodu;
 tapicerstwo — meblowe, dekoratorstwo;
 tkactwo — bawełniane, jedwabne i wełniane, dywanowe, kilimowe, wyrób wstążek, taśemek i sznurowadeł, wyrób filcu, cerowanie artystyczne;
 wędliniarstwo — rzeźnictwo i wyrab mięsa, wyrób konserw mięsnych;
 wędliniarstwo z mięsa końskiego — rzeźnictwo koni i wyrab mięsa końskiego;
 wiertnictwo studzien;
 wulkanizatorstwo;
 wydmuchiwanie szkła — laboratoryjnych, wyrób opakowań szklanych, wyrób ozdób szklanych;
 wyrób galanterij — z drzewa, metalu, skóry, rogu, kości, bursztynu, tkanin, papieru, sztucznych tworzyw, naprawa piór wiecznych i ołówków automatycznych, malarstwo na szkło i porcelanie, malarstwo na tkaninach;
 wyrób klejów;
 wyrób konserw jarzynowych i owocowych;
 wyrób konserw rybnych — wędzenie i suszenie ryb;
 wyrób musztardy i sosów;
 wyrób szkła i narzędzi optycznych;
 wyrób sztucznych kamieni — wyrób zapraw szlachetnych, betoniarstwo;
 wyrób szyldów — wyrób szyldów świetlnych, malarstwo szyldowe;
 wyrób świec — wyrób pasty do obuwia i podłóg, wyrób smarów;
 wyrób win i soków owocowych — sycenie miodu;
 zabawkarstwo — z drzewa, metalu, sztucznych tworzyw, wyrób lalek;
 zduństwo — budowa pieców pokojowych i kuchennych, budowa pieców piekarskich, ceramika szlachetna, kaflarstwo, garniarstwo;
 zegarmistrzostwo;¹⁾
 złotnictwo — wyrób przedmiotów z metali szlachetnych, jubilerstwo, szlifierstwo drogich kamieni;¹⁾
 żaglownictwo.

Minister Przemysłu i Handlu może — po wysłuchaniu opinii izb przemysłowo-handlowych i rzemieślniczych — zmieniać w drodze rozporządzenia listę rzemiosł, objętą pierwszym ustępem, wyłączając z niej poszczególne rodzaje lub gałęzie rzemiosł, albo uzupełniając ją innymi jeszcze rodzajami lub gałęziami przemysłu, i to z ważnością dla całego obszaru Rzeczypospolitej lub dla poszczególnych województw.⁵⁾

Za rzemiosło w rozumieniu niniejszego działu uważa się również następujące rodzaje przemysłu koncesjonowanego, o ile nie są prowadzone sposobem fabrycznym: przedsiębiorstwa instalacyj wodociągowych i kanalizacyjnych, gazowych, elektrycznych (art. 8 l. 1), wyrób broni i amunicji (art. 8 l. 4) oraz kominarstwo.²⁾

Zmiana listy rzemiosł, objętej ust. 3, może nastąpić w trybie art. 12 niniejszego rozporządzenia.³⁾

¹⁾ W brzmieniu nadanym ustawami: z dnia 10 marca 1934 r. (Dz. U. R. P. Nr 40, poz. 350) i z dnia 8 sierpnia 1938 r. (Dz. U. R. P. Nr 60, poz. 463) z uwzględnieniem rozporządzeń Min. Przem. i Handlu z dnia 21 marca 1933 r. (Dz. U. R. P. Nr 26, poz. 222), z dnia 23 czerwca 1936 r. (Dz. U. R. P. Nr 49, poz. 356) oraz z dnia 11 grudnia 1947 r. (Dz. U. R. P. z 1948 r. Nr 9, poz. 61).

Ustawa z 1938 r. (powołana wyżej) wprowadziła pojęcie „rzemiosła koncesjonowanego“, dodając do artykułu 142 nowe ustępy: 3 i 4 i wyliczając w jednym z nich (w trzecim) gałęzie nowego rodzaju rzemiosła.

²⁾ Co do garbarswa — patrz dekret z dnia 19 sierpnia 1946 r. (Dz. U. R. P. Nr 43, poz. 250) przedr. pod poz. 44 n.n. wyd. Dekret ten wprowadził koncesjonowanie przemysłu garbarskiego bez względu na wielkość i charakter produkcji. Tym samym garbarswo, o ile nie jest prowadzone sposobem fabrycznym, stało się rzemiosłem koncesjonowanym w rozumieniu ustępu trzeciego art. 142 z tym, że koncesji na jego prowadzenie udziela Minister Przem. i Handlu.

³⁾ Patrz rozp. Pr. Rzp. z dnia 22 marca 1928 r. o kwalifikacjach zawodowych osób trudniących się samodzielnie kuciem koni (Dz. U. R. P. Nr 36, poz. 334), uzależniające wykonywanie zawodu kucia koni od uzyskania odpowiednich kwalifikacyj przewidzianych w tym rozp., a to niezależnie od wymogów ustawy przemysłowej (art. 144—147).

⁴⁾ Patrz rozp. Min. Przem. i Handlu z dnia 24 października 1930 r. o świadectwach złotniczych (Dz. U. R. P. Nr 90, poz. 708), uzależniające rozpoczęcie czynności osób trudniących się zawodowo złotnictwem, handlem wyrobami złotniczymi i zegarmistrzostwem — oprócz wymogów ustawy przemysłowej (art. 144 do 147) — od złożenia deklaracji w urzędzie probierczym oraz od uzyskania świadectwa złotniczego.

⁵⁾ Patrz rozporządzenia Min. Przem. i Handlu o których mowa w uwadze 1.

⁶⁾ Patrz uwagę 2 do art. 8.

⁷⁾ W trybie art. 12 ustawy przemysłowej lista rzemiosł koncesjonowanych dotychczas zmieniana nie była.

Art. 143.¹⁾ W wypadkach wątpliwych, czy dane przedsiębiorstwo uważać należy za przemysł rzemieślniczy, czy fabryczny, orzeka władza przemysłowa wojewódzka po wysłuchaniu opinii izby przemysłowo-handlowej i izby rzemieślniczej, oraz po zasięgnięciu opinii właściwej izby skarbowej i inspektora pracy danego okręgu.

¹⁾ Patrz § 34 rozp. wyk. poz. 3 n.n. wyd.

B. Dowód uzdolnienia.

Art. 144.¹⁾ Prowadzić przemysł rzemieślniczy, wymieniony w art. 142 ust. 1, można dopiero po uzyskaniu od władzy przemysłowej I instancji karty rzemieślniczej (art. 147), wydanej po wykazaniu przed tą władzą posiadania zawodowego uzdolnienia do prowadzenia danego rzemiosła.²⁾

Prowadzić przemysł rzemieślniczy koncesjonowany, wymieniony w art. 142 ust. 3, można dopiero po uzyskaniu koncesji w trybie, przepisany art. 9—11.³⁾

¹⁾ W brzmieniu nadanym ustawą z dnia 8 sierpnia 1938 r. (Dz. U. R. P. Nr 60 poz. 463).

²⁾ Co do garbarstwa — patrz uwagę 2 do art. 142.

³⁾ Oprócz art. 9—11 patrz rozp. M. n. Przem. i Handlu z dnia 9 grudnia 1927 r. w sprawie umiejętności zawodowej do prowadzenia przemysłu koncesjonowanego (Dz. U. R. P. Nr 111, poz. 943) — przedr. pod poz. 6 n. n. wyd.

Art. 145.¹⁾ Za dowód uzdolnienia zawodowego do samoistnego prowadzenia rzemiosła, wymienionego w art. 142 ust. 1, uważa się 1) uprawnienie do używania tytułu mistrza (majstra) rzemieślniczego danego rodzaju rzemiosła (art. 158 i 159), albo 2) świadectwo nauki danego rzemiosła, zakończonej złożeniem z pomyślnym wynikiem egzaminu czeladniczego w połączeniu ze świadectwami co najmniej trzyletniej pracy w charakterze czeladnika w danym rodzaju rzemiosła,²⁾ lub 3) świadectwo złożenia egzaminu przed komisją egzaminacyjną dla majstrów wojskowych.

Nadto Minister Przemysłu i Handlu ustali w porozumieniu z właściwymi ministrami w drodze rozporządzenia, w jakiej mierze świadectwa ukończenia szkół technicznych albo egzaminów, złożonych przed władzami egzaminacyjnymi, które ustanowione zostały dla poszczególnych rodzajów przemysłu lub dla stwierdzenia uzdolnienia zawodowego w przedsiębiorstwach państwowych, uważać należy za dowód uzdolnienia zawodowego do prowadzenia przemysłu rzemieślniczego.³⁾

W zasadzie absolwenci szkół technicznych i szkół sztuk zdobniczych i przemysłu artystycznego po odpowiedniej praktyce będą uważani za posiadających uzdolnienie zawodowe do prowadzenia przemysłu rzemieślniczego.

Do samoistnego wykonywania rzemiosła, wchodzącego w zakres robót budowlanych, wymienionych w art. 333 i 334 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 16 lutego 1928 r. o prawie budowlanym i zabudowaniu osiedli (Dz. U. R. P. Nr 23, poz. 202)⁴⁾, wymagane jest posiadanie tytułu mistrza (majstra) danego rodzaju rzemiosła (art. 158 i 159). Prawa do wykonywania wskazanych robót budowlanych, nabyte przez dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia, pozostają

w mocy w dotychczasowym zakresie.

¹⁾ W brzmieniu nadanym ustawami: z dnia 10 marca 1934 r. (Dz. U. R. P. Nr 40, poz. 350) i z dnia 8 sierpnia 1938 r. (Dz. U. R. P. Nr 60, poz. 463).

²⁾ Patrz uwagi przewidziane w dekr. z dnia 22 października 1947 r. o wyjątk. skróceniu czasu nauki (terminu) i pracy (praktyk.) czeladniczej w przemysłach rzemieślniczych (Dz. U. R. P. Nr 65 poz. 380) — przedr. pod poz. 33 nin. wyd.

³⁾ Patrz rozporządzenia M. n. Przem. i Handlu: a) z dnia 25 maja 1938 r. (Dz. U. R. P. Nr 40, poz. 332) — przedr. pod poz. 23 nin. wyd. oraz b) z dnia 20 czerwca 1939 r. (Dz. U. R. P. Nr 58, poz. 383) — przedr. pod poz. 24 nin. wyd.

⁴⁾ Patrz jednol. tekst ogłoszony w Dz. U. R. P. z 1939 r. Nr 34, poz. 216 oraz nowelę z dnia 25 sierpnia 1939 r. (Dz. U. R. P. Nr 77, poz. 514).

Art. 146.¹⁾ Władza przemysłowa I instancji może na wniosek izby rzemieślniczej zwalniać poszczególne osoby od obowiązku wykazania uzdolnienia, określonego w art. 145, jeżeli osoby te wykażą w inny wystarczający sposób posiadanie odpowiedniego uzdolnienia zawodowego w danym rzemiośle.

Jeżeli chodzi o roboty budowlane, wskazane w art. 333 i 334 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 16 lutego 1928 r. o prawie budowlanym i zabudowaniu osiedli (Dz. U. R. P. Nr 23, poz. 202)²⁾, uprawnienie, przewidziane w ust. 1 przysługuje władzy przemysłowej wojewódzkiej.

¹⁾ W brzmieniu nadanym ustawą z dnia 10 marca 1934 r. (Dz. U. R. P. Nr 40, poz. 350).

²⁾ Patrz wyżej uwagę 4 do art. 145.

Art. 147.¹⁾ Władza przemysłowa I instancji, w ciągu 30 dni, licząc od dnia zgłoszenia, wyda kartę rzemieślniczą, jeżeli zgłaszający wykazał uzdolnienie zawodowe w myśl postanowień art. 145 lub 146, w razie zaś przeciwnym zabroni mu prowadzenia rzemiosła, podając motywy.

Kartę rzemieślniczą wydaje się w formie wy ciągu ze zgłoszenia z podaniem numeru porządkowego, pod którym zostało wpisane do rejestru uprawnień przemysłowych (art. 136).²⁾

¹⁾ W brzmieniu nadanym ustawą z 8 sierpnia 1938 r. (Dz. U. R. P. Nr 60, poz. 463).

²⁾ Wzór karty rzemieślniczej jest podany w załączniku Nr 2 (wzór D.) do Instrukcji dla władz przem. I i II instancji, przedr. pod poz. 65 nin. wyd.

C. Nauka rzemiosła.

Art. 148.¹⁾²⁾ Jeżeli rzemieślnik przyjmuje na naukę uczniów (terminatorów) w liczbie większej, aniżeli odpowiadającej wielkości lub sposobowi prowadzenia przedsiębiorstwa, władza przemysłowa I instancji po porozumieniu z obwodowym inspektorem pracy może zobowiązać go do zmniejszenia liczby uczniów przez rozwiązanie umowy o naukę oraz zabronić mu przyjmowania uczniów ponad oznaczoną liczbę.

Władza przemysłowa wojewódzka po porozumieniu z okręgowym inspektorem pracy i po wysłuchaniu opinii izby rzemieślniczej może w drodze rozporządzenia ustalić liczbę terminatorów w stosunku do zatrudnionych czeladników.³⁾

¹⁾ W brzmieniu nadanym ustawą z dnia 10 marca 1934 r. (Dz. U. R. P. Nr 40, poz. 350). W przepisie nowelizującym zawarty jest błąd pisarski wzgl. drukarski. Błąd ten w niniejszym opracowaniu tekstu ustawy przemysłowej wzięto pod uwagę i w konsekwencji skreślono ustęp 2-gi pierwotnego tekstu art. 148, a ówczesny ustęp 3-ci podano tu jako ustęp 2-gi.

²⁾ Patrz § 35 rozp. wyk. poz. 3 nin. wyd.

³⁾ Co do pośrednictwa pracy i pośrednictwa przy zawieraniu umów o naukę zawodu — patrz rozp. Min. Pr. i Op. Sp. z dnia 24 września 1945 r. (Dz. U. R. P. Nr 41, poz. 231).

Art. 149.¹⁾²⁾ W przemyśle rzemieślniczym wolno przyjmować na naukę i kierować praktycznym kształceniem terminatorów tylko osobom, które nabyły prawo używania tytułu mistrza (majstra) rzemieślniczego (art. 158 i 159) lub posiadają akademickie wykształcenie techniczne, obejmujące dane rzemiosło, w okresie zaś trzyletnim po dniu wejścia w życie niniejszego rozporządzenia także tym osobom pełnoletnim, które: 1. po złożeniu z wynikiem pomyślnym egzaminu na czeladnika pracowały przynajmniej pięć lat w danym rodzaju lub gałęzi rzemiosła lub 2. przynajmniej osiem lat wykonywały samoistnie rzemiosło danego rodzaju lub gałęzi.

Naukę rzemiosła (termin) można odbywać także w przedsiębiorstwach fabrycznych danego rodzaju przemysłu pod kierunkiem osób, posiadających kwalifikacje, odpowiadające postanowieniom tego artykułu lub artykułu 150.

¹⁾ W brzmieniu nadanym ustawą z dnia 10 marca 1934 r. (Dz. U. R. P. Nr 40, poz. 350).

²⁾ Patrz § 36 rozp. wyk. poz. 3 nin. wyd.

Art. 150. Minister Przemysłu i Handlu w porozumieniu z właściwymi ministrami ustali w drodze rozporządzenia, w jakiej mierze świadectwo szkolne lub egzaminacyjne, uznane na zasadzie postanowień art. 145 jako dowód uzdolnienia zawodowego do prowadzenia rzemiosła, uważać należy także za dowód odpowiedniej kwalifikacji do kierowania praktycznym kształceniem terminatorów.¹⁾

¹⁾ Patrz rozporządzenia Min. Przem. i Handlu: a) z dnia 25 maja 1938 r. (Dz. U. R. P. Nr 40, poz. 333) — przedr. pod poz. 25 nin. wyd. i b) z dnia 20 czerwca 1939 r. (Dz. U. R. P. Nr 58, poz. 384) — przedr. pod poz. 26 nin. wyd.

Art. 151. Na wniosek przemysłowca, w którego przedsiębiorstwie wykonywa się kilka rzemiosł, izba rzemieślnicza może pozwolić na praktyczne kształcenie terminatorów w każdym z tych rzemiosł, jeżeli kierujący kształceniem

odpowiada co do jednego z nich warunkom art. 149 lub 150.

Odpowiadający warunkom art. 149 lub 150 co do pewnego rodzaju przemysłu może kształcić terminatorów także w przemysłach pokrewnych. Jakże przemysły w rozumieniu tego ustępu należy uważać jako pokrewne, ustala izba rzemieślnicza.

Świadectwo ukończenia nauki, które w myśl art. 155 ust. 1 składa się komisji egzaminacyjnej, powinno dotyczyć tego rzemiosła, co do którego przysługuje pryncypałowi lub jego zastępcy prawo kształcenia terminatorów w myśl art. 149, 150 i artykułu niniejszego.

Art. 152. Czas nauki (termin) winien zasadniczo wynosić trzy lata, a nie może przekraczać lat czterech. Za zgodą władzy przemysłowej wojewódzkiej izba rzemieślnicza może po wysłuchaniu opinii zainteresowanych cechów ustalić czas trwania nauki w poszczególnych rzemiosłach i ich gałęziach.¹⁾

Izba rzemieślnicza może w poszczególnych wypadkach pozwolić uczniowi na zakończenie terminu przed upływem przepisanego czasu nauki.

¹⁾ Patrz ulgi, przewidziane w dekr. z dnia 22 października 1947 r. o wyjątk. skróceniu czasu nauki (terminu) i pracy (praktyki) czeladniczej w przemysłach rzemieślniczych (Dz. U. R. P. Nr 65, poz. 380) — przedr. pod poz. 33 nin. wyd.

Art. 153. Terminatorowi należy dać możliwość poddania się z upływem czasu nauki egzaminowi na czeladnika.

W tym celu izby rzemieślnicze utworzą komisje egzaminacyjne, odpowiadające co do miejsca, liczby i rodzaju rzemiosł rozwojowi rzemiosła w okręgu danej izby.

Każda z tych komisji składa się z przewodniczącego i przynajmniej dwóch członków.¹⁾

Przewodniczącym komisji egzaminacyjnej winien być zasadniczo mistrz rzemieślniczy (art. 158 i 159), albo osoba z wyższym wykształceniem technicznym, zatrudniona zawodowo jako nauczyciel lub zajmująca stanowisko kierownika w przedsiębiorstwie przemysłowym.

Jednego z członków komisji egzaminacyjnej należy powołać z grona wykwalifikowanych w danym rzemiosle czeladników, pracujących w okręgu izby. Innych członków komisji powołuje się spośród rzemieślników, posiadających prawo kształcenia uczniów w danym rzemiosle i zamieszkałych w okręgu izby.

¹⁾ Patrz art. 157 oraz rozp. Min. Przem. z dnia 30 listopada 1945 r. (Dz. U. R. P. z 1946 r. Nr 7, poz. 60) — przedr. pod poz. 28 nin. wyd.

Art. 154.¹⁾ Celem egzaminu jest stwierdzenie, czy terminator nabył biegłości i wprawy w zwykłej pracy odnośnego rzemiosła oraz potrzebne wiadomości co do wartości, nabywania

Przechowywania i stosowania materiałów przetwarzanych w rzemiośle, oraz co do sposobów poznawania ich jakości.

Postępowanie komisji egzaminacyjnej, sposób egzaminowania i taksy egzaminacyjne ustala się regulaminami egzaminacyjnymi, które wydaje izba rzemieślnicza, a zatwierdza władza przemysłowa wojewódzka.¹⁾

Jeżeli według regulaminu egzamin rozciąga się także na stwierdzenie znajomości prowadzenia ksiąg i rachunkowości kupieckiej, komisja winna uzupełnić się przez powołanie znawcy na członka z prawem głosu.

Koszty egzaminów ponosi izba rzemieślnicza. Taksy egzaminacyjne przypadają izbie rzemieślniczej.

¹⁾ Patrz § 37 rozp. wyk. poz. 3 nin. wyd.
²⁾ Patrz art. 157 oraz rozp. M.n. Przem. z dnia 30 listopada 1945 r. (Dz. U. R. P. z 1946 r. Nr 7, poz. 60) — przedr. pod poz. 28 nin. wyd.

Art. 155.¹⁾ Podanie o dopuszczenie do egzaminu czeladniczego wnosi terminator do izby rzemieślniczej. Do podania należy dołączyć: 1) świadectwo ukończenia nauki rzemiosła lub świadectwo (świadectwa), stwierdzające przebyty czas nauki i 2) świadectwo szkolne z ukończenia nauki w publicznej szkole dokształcającej zawodowej (lub zamiast niego — świadectwo, stwierdzające posiadanie wykształcenia, uznawanego przez państwowe władze szkolne za równoważące publiczną szkołę dokształcającą zawodową). Głuchoniemi i ociemniałi, jak również kandydaci, którzy mogą wykazać się ukończeniem szkoły średniej ogólnokształcącej lub zawodowej, nie mają obowiązku dołączania świadectwa wskazanego w punkcie 2. **Ministrowie: Przemysłu i Handlu oraz Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego²⁾** mogą w drodze łącznych wydawanych rozporządzeń zawieszać na poszczególnych obszarach Państwa obowiązek dołączania świadectwa szkolnego, wskazanego w pkt. 2.³⁾

Komisja stwierdza wynik egzaminu na świadectwie nauki, wydając ponadto w razie pomyślnego wyniku świadectwo złożenia egzaminu, podpisane własnoręcznie przez przewodniczącego i członków komisji.

W razie niepomyślnego wyniku egzaminu komisja oznaczy termin, po którego upływie można ponownie poddać się egzaminowi.

Terminator (lub pomocnik), który złożył egzamin z pomyślnym wynikiem, zostaje czeladnikiem.

¹⁾ W brzmieniu nadanym ustawą z dnia 10 marca 1934 r. (Dz. U. R. P. Nr 40, poz. 350).

²⁾ Obecnie: Minister Oświaty.

³⁾ Patrz art. 157 oraz rozp. Min. Przem., o którym wyżej mowa w uwadze 2 do art. 154.

Art. 156.¹⁾ Uczniowie szkół rzemieślniczo-przemysłowych państwowych lub przez Państwo uznanych zdają egzamin na czeladników przed komisjami egzaminacyjnymi utworzonymi przy tych szkołach; skład komisji ustalają państwowe władze szkolne. Jednym z członków komisji powinien być przedstawiciel izby rzemieślniczej.

Regulaminy komisji egzaminacyjnych, określonych w ustępie poprzedzającym, wydaje Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego²⁾ w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu oraz z zainteresowanymi ministrami. Regulaminy te powinny zawierać między innymi także postanowienia, dotyczące się pokrywania kosztów egzaminu i pobierania taks egzaminacyjnych.³⁾

Komisja wydaje świadectwo złożenia egzaminu w razie pomyślnego wyniku. W razie niepomyślnego wyniku egzaminu komisja oznaczy termin, po upływie którego uczeń może poddać się ponownie egzaminowi.

Uczeń, który złożył egzamin z pomyślnym wynikiem, zostaje czeladnikiem.

¹⁾ W brzmieniu nadanym ustawą z dnia 10 marca 1934 r. (Dz. U. R. P. Nr 40, poz. 350).

²⁾ Obecnie: Minister Oświaty.

³⁾ Patrz rozp. M.n. Wyzn. Rel. i Ośw. Publ. z dnia 23 października 1928 r. (Dz. U. R. P. z 1929 r. Nr 3, poz. 29) — przedr. pod poz. 27 nin. wyd.

Art. 157. Minister Przemysłu i Handlu odpowiednio do miejscowych warunków po wysłuchaniu opinii izby rzemieślniczej może zmieniać w drodze rozporządzenia przepisy, zawarte w art. 153, 154 i 155, jednak bez obniżania wymagań, określonych w art. 154 ust. 1.¹⁾

O ile zmiana ma dotyczyć przepisów o szkołach lub świadectwach szkolnych, Minister Przemysłu i Handlu zarządza ją w porozumieniu z zainteresowanymi ministrami.

¹⁾ Patrz rozp. Min. Przem. z dnia 30 listopada 1945 r. (Dz. U. R. P. z 1946 r. Nr 7, poz. 60) — przedr. pod poz. 28 nin. wyd.

D. Mistrzowie (majstrowie) rzemieślniczy.

Art. 158.¹⁾²⁾ Tytułu „mistrz“ lub „majster“ łącznie z nazwą rzemiosła (jak „mistrz krawiecki“, „majster blacharski“ i t. p.) ma prawo używać tylko ten rzemieślnik, który złożył egzamin mistrzowski (majsterski) przed komisją egzaminacyjną, utworzoną przez izbę rzemieślniczą, albo przed komisją egzaminacyjną, utworzoną na zasadzie rozporządzenia Ministra Przemysłu i Handlu, wydanego w porozumieniu z Ministrem Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego przy szkole rzemieślniczo-przemysłowej, mistrzowskiej (majsterskiej) lub przy innym zakładzie (instytucji), nadającym się do tego według swego ustroju i swych urzędzeń.³⁾

Regulamin komisji egzaminów mistrzowskich (majsterskich), utworzonej przez izbę rzemieślniczą uchwała izba rzemieślnicza przy odpowiednim zastosowaniu postanowień art. 154 ust. 2, 4 i 5, a zatwierdza władza wojewódzka.

Podanie o dopuszczenie do egzaminu mistrzowskiego należy wnieść do izby rzemieślniczej, właściwej dla miejsca samodzielnego wykonywania rzemiosła lub odbycia ostatniej praktyki czeladniczej.

Do podania należy dołączyć: 1) świadectwo złożenia egzaminu czeladniczego i 2) świadectwo (świadectwa) odbycia co najmniej trzyletniej praktyki czeladniczej, — lub 1) kartę rzemieślniczą, 2) zaświadczenie władzy przemysłowej I instancji o samodzielnym nieprzerwanym wykonywaniu rzemiosła w ciągu co najmniej 6 lat¹⁾ oraz 3) świadectwa szkolne z ukończenia szkoły kształcącej zawodowej, albo świadectwo, stwierdzające posiadanie wykształcenia, uznanego przez państwowe władze szkolne za równoważące z wykształceniem, jakie daje ukończenie publicznej szkoły kształcącej zawodowej, albo świadectwo z ukończenia kursów kształcących zawodowych, lub zamiast powyższych dokumentów — dowód stwierdzający uprawnienie kandydata do kształcenia terminatorów przed dniem 16 grudnia 1927 r.

¹⁾ W brzmieniu nadanym ustawą z dnia 10 marca 1934 r. (Dz. U. R. P. Nr 40, poz. 350).

²⁾ Patrz § 37 rozp. wyk. poz. 3 n.n. wyd.

³⁾ Patrz rozp. Min. Przem. i Handlu z dnia 16 czerwca 1936 r. w sprawie utworzenia komisji egzaminatorskich przy szkołach mistrzów (majstrów) budowlanych oraz przy szkołach mistrzów (majstrów) rzemiosła budowlanych (Dz. U. R. P. Nr 52, poz. 378) — przedr. pod poz. 29 n.n. wyd.

⁴⁾ Na podstawie dekr. z dnia 22 października 1947 r. o wyjątk. skróceniu czasu nauki (terminu) i pracy (praktyki) czeladniczej w przemysłach rzemieślniczych (Dz. U. R. P. Nr 65, poz. 380 — przedr. pod poz. 33 n.n. wyd.) został zawieszony do dnia 28 X 1952 r. obowiązek dołączania do podań zaświadczenia, o którym wyżej mowa.

Art. 159. Rzemieślnicy, którzy już na podstawie dotychczas obowiązujących przepisów uzyskali prawo do tytułu „mistrz“, „mistrz cechowy“, „egzaminowany majster“, zachowują i nadal ten tytuł i mają prawo używać tytułu „mistrz“ lub „majster“ łącznie z nazwą danego rzemiosła.

E. Cechy.

Pierwotne brzmienie tytułu tego poddziału było: „Cechy i związki cechowe“. Ustawa z dnia 10 marca 1934 r. (Dz. U. R. P. Nr 40, poz. 350) podzieliła ten poddział na trzy o tytułach: „E. Cechy“, „F. Stosunek cechów do izby rzemieślniczej“ i „G. Rzemieślnicze związki gospodarcze“. Ten ostatni podtytuł zmieniła następnie ustawa z dnia 8 sierpnia 1933 r. (Dz. U. R. P. Nr 60, poz. 463) na: „G. Związki cechów“. Pierwotny tekst przepisów ustawy przemysłowej o ce-

chach i ich związkach uległ, poza tym poważnym zmianom na podstawie dekretu z dnia 3 kwietnia 1946 roku o częściowej zmianie prawa przemysłowego (Dz. U. R. P. Nr 18, poz. 130), który to dekret wprowadził przymus należenia do cechów. Przy poszczególnych artykułach są podane objaśnienia, wskazujące, która z powołanych wyżej norm i jakich zmian dokonała w danym artykule ustawy przemysłowej.

W związku ze zmianami, wprowadzonymi przez nowele z 1934 r. i 1938 r., cechy, które powstały i rozpoczęły działalność przed wejściem w życie wymienionych nowel, były obowiązane przedłożyć we właściwych terminach nowe statuty do zatwierdzenia pod rygorem ich rozwiązania, a ówczesne związki cechów uległy dobrowolnej lub przymusowej likwidacji. Patrz co do tego art. 2 ustawy z dnia 10 marca 1934 r. (Dz. U. R. P. Nr 40, poz. 350) — przedr. pod poz. 2 n.n. wyd. Analogiczny przepis co do przedłożenia przez cechy nowych statutów do zatwierdzenia zawiera art. 2 ustawy z dnia 8 sierpnia 1938 r. (Dz. U. R. P. Nr 60, poz. 463).

Art. 160.¹⁾ Samodzielnym rzemieślnicy mają obowiązek należenia do cechów rzemieślniczych.

Cechy powołuje wojewódzka władza przemysłowa, na wniosek właściwej izby rzemieślniczej, określając ich siedziby oraz rzemiosła przynależne do poszczególnych cechów.²⁾

¹⁾ W brzmieniu nadanym dekretem z dnia 3 kwietnia 1948 r. (Dz. U. R. P. Nr 18, poz. 130).

²⁾ Patrz rozp. Min. Przem. i Handlu z dnia 20 lutego 1936 r. o cechach rzemieślniczych (Dz. U. R. P. Nr 16, poz. 147) — przedr. pod poz. 30 n.n. wyd.

Art. 160-a.¹⁾ Rzemieślnicy obowiązani są płacić do cechu składki, których wysokość ustala właściwa izba rzemieślnicza. Minister Przemysłu i Handlu po wysłuchaniu opinii Związku Izby Rzemieślniczych R. P. może ustalać górną granicę składek do cechu w poszczególnych województwach i rodzajach rzemiosła.

Składki do cechu ulegają ściąganiu w trybie administracyjnym.

¹⁾ Art. 160-a wprowadził dekret z dnia 3 kwietnia 1948 r. (Dz. U. R. P. Nr 18, poz. 130).

Art. 161.¹⁾ Do zadań cechu należy:

1. pielęgnowanie ducha łączności oraz utrzymywanie i podnoszenie godności zawodowej członków;
2. piecza nad utrzymaniem dobrego stosunku między członkami cechu i ich pracownikami;
3. piecza nad sprawami młodzieży rzemieślniczej, pozostającej na nauce u członków cechu, oraz załatwianie spraw wynikłych ze stosunku nauk rzemiosła;
4. popieranie i urządzenie szkół, kursów, odczytów i t. p. w celu kształcenia zawodowego członków cechu oraz ich pracowników i uczniów;
5. tworzenie kas i funduszy zapomogowych dla członków cechu oraz ich rodzin i pracowników;

6. popieranie i utrzymywanie świetlic i burs czeladników i uczniów (terminatorów);
 7. piecza nad sprawami czeladników;
 8. obrona interesów gospodarczych członków;
 9. popieranie rozwoju technicznego i gospodarczego rzemiosła danego rodzaju lub gałęzi;
 10. organizowanie i popieranie spółek i spółdzielni celem prowadzenia składów surowców i półfabrykatów, wspólnych magazynów sprzedaży, wspólnych warsztatów pracy, podejmowania się dostaw lub robót.
- Cechy posiadają osobowość prawną.

¹⁾ W brzmieniu nadanym ustawami z dnia 10 marca 1934 r. (Dz. U. R. P. Nr 40, poz. 350) i z dnia 8 sierpnia 1938 r. (Dz. U. R. P. Nr 60, poz. 463).

Art. 161-a.¹⁾ Czeladnicy odnośnego rodzaju lub gałęzi rzemiosła, dla którego cech został powołany, mają prawo współdziałać w spełnianiu zadań cechu i w tym celu mogą się zrzekać w liczbie co najmniej dziesięciu w koło czeladniczym.

Koło czeladnicze cechu jest przy cechu organizacją autonomiczną, działającą na podstawie własnego statutu wewnętrznego, posiadającą własne władze oraz własne fundusze niezależne od funduszy cechu. W szczególności koło czeladnicze ma zastrzegać się współdziałanie w regulowaniu spraw, dotyczących się tych urzędzeń cechu, do których utrzymywania przyczyniają się czeladnicy bądź funduszami, bądź wspólną pracą, lub których celem jest niesienie pomocy czeladnikom i uczniom (terminatorom).

Patronat i nadzór nad działalnością koła czeladniczego sprawuje zarząd cechu w zakresie, ustalonym przez Ministra Przemysłu i Handlu w porozumieniu z Ministrem Opieki Społecznej.²⁾

W sprawach, obchodzących zarówno pracodawców jak i pracowników, zarząd cechu oraz zarząd koła czeladniczego mogą obradować wspólnie.

¹⁾ Art. 161-a wprowadziła ustawa z dnia 8 sierpnia 1938 r. (Dz. U. R. P. Nr 60, poz. 463).

²⁾ Obecnie: Min's'er Pracy i Opieki Społecznej.

³⁾ Ustalenie zakresu, o którym tu mowa, dotychczas na drodze prawnej nie nastąpiło.

Art. 162.¹⁾ Ustrój wewnętrzny cechu ustala statut. W szczególności statut ustala:

1. nazwę, siedzibę, okręg, rodzaj lub gałąź rzemiosła objętego cechem;
2. szczegółowe zadania i środki działania;
3. prawa i obowiązki członków oraz warunki ich przyjęcia, wystąpienia i wykluczenia;
4. sposób ustanawiania opłat oraz sposób ich ściągania;
5. fundusze cechu;
6. rodzaj i uprawnienia walnych zebrań członków, sposób ich zwolywania oraz warunki prawomocności uchwał;

7. liczbę i sposób powoływania członków zarządu, jego zakres działania oraz warunki prawomocności jego uchwał;
8. zatwierdzanie budżetu i rocznych sprawozdań rachunkowych;
9. sposób reprezentowania cechu;
10. warunki i sposób dobrowolnego rozwiązania cechu, sposób jego likwidacji i przeznaczenia pozostałego majątku zarówno w przypadku dobrowolnego jak i przymusowego rozwiązania.

Postanowienia pkt. 2—8 i 10 mają odpowiednie zastosowanie do statutu wewnętrznego koła czeladniczego przy cechu.

Statut może zawierać jeszcze inne postanowienia, zmierzające do spełniania zadań cechu.²⁾

¹⁾ W brzmieniu nadanym ustawą z dnia 8 sierpnia 1938 r. (Dz. U. R. P. Nr 60, poz. 463).

²⁾ Patrz rozp. Min. Przem. i Handlu z dnia 20 lutego 1936 r. o cechach rzemieślniczych (Dz. U. R. P. Nr 16 poz. 147) — przedr. pod poz. 30 n.n. wyd.

Art. 162-a¹⁾ Właściwa dla cechu władza przemysłowa I instancji zatwierdza statut cechu i statut wewnętrzny koła czeladniczego cechu po wysłuchaniu opinii izby rzemieślniczej. Zatwierdzenia statutu należy odmówić, jeżeli jego postanowienia są sprzeczne z obowiązującymi przepisami, a w szczególności z przepisami rozporządzenia niniejszego, można zaś odmówić, jeśli właściwa izba rzemieślnicza stwierdzi, że przewidziany w statucie okręg działalności cechu nie odpowiada interesom gospodarczym danego rodzaju lub gałęzi rzemiosła. Postanowienia powyższe stosuje się odpowiednio również przy zatwierdzaniu zmiany statutu.

¹⁾ Artykuł ten wprowadziła ustawa z dnia 8 sierpnia 1938 r. (Dz. U. R. P. Nr 60, poz. 463).

Art. 163.¹⁾²⁾ Do rozstrzygania sporów między członkami cechu, między członkami a osobami, do cechu nie należącymi, oraz między czeladnikami, zatrudnionymi u członków cechu, mogą być przy cechach ustanawiane sądy polubowne. Właściwość rzeczową tych sądów, ich organizację i tryb postępowania określa w drodze rozporządzenia Minister Sprawiedliwości w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu.³⁾

¹⁾ W brzmieniu nadanym ustawą z dnia 10 marca 1934 r. (Dz. U. R. P. Nr 40, poz. 350).

²⁾ Patrz § 38 rozp. wyk. poz. 3 n.n. wyd.

³⁾ Rozporządzenie takie wydane nie było.

Art. 163-a.¹⁾ Nadzór nad cechami sprawuje właściwa dla ich siedziby władza przemysłowa I instancji.²⁾

¹⁾ Artykuły 163-a do 163-c wprowadziła ustawa z dnia 8 sierpnia 1938 r. (Dz. U. R. P. Nr 60, poz. 463).

²⁾ Patrz rozp. o którym mowa w uwadze 2 do art. 162.

Art. 163-b. Właściwa dla siedziby cechu władza przemysłowa wojewódzka może cech rozwiązać, po wysłuchaniu opinii izby rzemieślniczej, jeżeli działalność cechu wykracza przeciwko przepisom rozporządzenia niniejszego, obowiązującym ustawom lub statutowi, zagraża interesowi publicznemu, albo jeżeli cech mimo wezwania władzy nadzorczej zaniedbuje spełniania swych zadań.

Postanowienia powyższe mają zastosowanie również do koła czeladniczego przy cechu.¹⁾

¹⁾ Patrz rozp., o którym mowa w uwadze 2 do art. 162.

Art. 163-c. Uchylony.¹⁾

¹⁾ Artykuł ten został uchylony dekretem z dnia 3 kwietnia 1948 r. (Dz. U. R. P. Nr 18, poz. 130). Treścią artykułu były postanowienia o możliwości wprowadzenia przymusu cechowego w drodze zarządzenia Ministra Przemysłu i Handlu, opartego o wyrok głosowania rzemieślników danego rodzaju lub gałęzi rzemiosła.

Art. 164—166. Uchylone.¹⁾

¹⁾ Artykuły te skreśliła ustawa z dnia 10 marca 1934 r. (Dz. U. R. P. Nr 40, poz. 350). Zawierały one postanowienia o współdziałaniu zarządów cechów z kołami czeladniczymi oraz o sądach polubownych. Postanowienia te mutatis mutandis są zawarte obecnie w art. 161-a oraz 163.

Art. 166-a do 166-f. Uchylone.¹⁾

¹⁾ Artykuły te wprowadziła do pierwotnego tekstu ustawa z dnia 24 marca 1933 r. (Dz. U. R. P. Nr 25, poz. 209), zaś ustawa z dnia 10 marca 1934 r. (Dz. U. R. P. Nr 40, poz. 350) skreśliła je. Zawierały one postanowienia o możliwości wprowadzenia cechów przymusowych na obszarze wojew. śląskiego. Wobec skreślenia tych artykułów pominięto ustawę z dnia 24 marca 1933 r. w spisie przepisów nowelizujących ustawę przemysłową, umieszczonym na początku niniejszej pozycji.

F. Stosunek cechów do izby rzemieślniczej.

Art. 167.¹⁾ Cechy obowiązane są stosować się do zarządzeń właściwej terytorialnie izby rzemieślniczej, wynikających z prawa przemysłowego i statutu izby.

¹⁾ W brzmieniu nadanym ustawą z dnia 10 marca 1934 r. (Dz. U. R. P. Nr 40, poz. 350).

G. Związki cechów.

Patrz uw. do poddz. „E. Cechy“ (przed art. 160).

Art. 167-a.¹⁾ Cechy rzemieślnicze należą z mocy prawa do właściwych terytorialnie okręgowych związków cechów, które powołuje, ustalając ich siedziby i okręgi, Minister Przemysłu i Handlu po wysłuchaniu opinii Związku Izb Rzemieślniczych R. P.

Do zadań związków cechów należy:

1. sprawowanie opieki fachowej nad członkami;
2. reprezentowanie członków wobec władz państwowych oraz organów samorządu terytorialnego i gospodarczego;
3. pozyskiwanie krajowych i zagranicznych rynków zbytu;
4. zakładanie i popieranie wszelkiego rodzaju instytucyj przeznaczonych do podniesienia poziomu zawodowej oświaty i wzmocnienia produkcji.

¹⁾ Artykuły 167-a do 167-j wprowadziła ustawa z dnia 10 marca 1934 r. (Dz. U. R. P. Nr 40, poz. 350). Artykuł 167-a został następnie zmieniony dekretem z dnia 3 kwietnia 1948 r. (Dz. U. R. P. Nr 18, poz. 130) i podany jest w brzmieniu nadanym mu przez ten dekret.

Art. 167-b. Związek cechów posiada osobowość prawną.

Art. 167-c.¹⁾ Zadania związku cechów, jego ustroj wewnętrzny, władze i organa, prawa i obowiązki członków, oraz sposób jego likwidacji i przeznaczenia pozostałego majątku ustala statut związku.

W szczególności statut powinien ustalać:

1. nazwę, siedzibę, okręg i rodzaj rzemiosła objętego związkiem;
2. zadania i środki działania;
3. prawa i obowiązki członków oraz warunki ich przyjęcia, wystąpienia i wykluczenia;
4. sposób ustanawiania opłat oraz sposób ich ściągnięcia;
5. fundusze związku;
6. rodzaje i uprawnienia walnych zebrań członków, sposób ich zwoływania, oraz warunki prawomocności uchwał;
7. liczbę i sposób powoływania członków zarządu, jego zadania i zakres działania oraz warunki prawomocności jego uchwał;
8. zatwierdzanie budżetu i rocznych sprawozdań rachunkowych;
9. sposób prawnego reprezentowania związku;
10. warunki i sposób dobrowolnego rozwiązania związku, sposób jego likwidacji i przeznaczenia pozostałego majątku zarówno w przypadku dobrowolnego, jak i przymusowego rozwiązania.

Nadto statut może zawierać jeszcze inne postanowienia, zmierzające do spełniania zadań związku, jeżeli postanowienia te nie sprzeciwiają się przepisom prawnym.

W spełnianiu swych zadań związek współdziała ze Związkiem Izb Rzemieślniczych i z właściwymi izbami rzemieślniczymi.

¹⁾ W brzmieniu nadanym ustawą z dnia 8 sierpnia 1936 r. (Dz. U. R. P. Nr 60, poz. 463).

Art. 167-d.¹⁾ Minister Przemysłu i Handlu może po wysłuchaniu opinii Związku Izb Rzemieślniczych R. P. powołać wojewódzkie związki cechów poszczególnych rodzajów rzemiosła i ustanowić obowiązek należenia cechów do tych związków. Przepisy art. 167-a ust. 2 stosuje się odpowiednio do tych związków.

¹⁾ Art. 167-d w pierwotnym brzmieniu zawierał postanowienia o sądach polubownych przy ówczesnych rzemieślniczych związkach gospodarczych. Został on w tym brzmieniu uchylony ustawą z dnia 8 sierpnia 1938 r. (Dz. U. R. P. Nr 60, poz. 463). Następnie został on ponownie wprowadzony dekretem z dnia 3 kwietnia 1948 r. (Dz. U. R. P. Nr 18, poz. 130) w brzmieniu jak wyżej.

Art. 167-e.¹⁾ Związki cechów obowiązane są stosować się do zarządzeń właściwych izb rzemieślniczych.

¹⁾ Art. 167-e w pierwotnym brzmieniu zawierał postanowienia o oddziałach ówczesnych rzemieślniczych związków gospodarczych. Został on w tym brzmieniu uchylony ustawą z dnia 8 sierpnia 1938 r. (Dz. U. R. P. Nr 60, poz. 463). Następnie został on ponownie wprowadzony dekretem z dnia 3 kwietnia 1948 r. (Dz. U. R. P. Nr 18, poz. 130) w brzmieniu jak wyżej.

Art. 167-f.¹⁾ Statut związku cechów zatwierdza, po wysłuchaniu opinii Związku Izb Rzemieślniczych lub właściwej izby rzemieślniczej, Minister Przemysłu i Handlu, który może swe uprawnienia w tym zakresie przekazać władzy przemysłowej wojewódzkiej.

Zatwierdzenia statutu należy odmówić, jeżeli jego postanowienia są sprzeczne z obowiązującymi przepisami, a w szczególności z przepisami rozporządzenia niniejszego lub jeśli utworzenie związku cechów nie leży w interesie gospodarczym danego rodzaju rzemiosła.

Postanowienia powyższe stosuje się odpowiednio również przy zatwierdzaniu zmiany statutu.

¹⁾ W brzmieniu nadanym ustawą z dnia 8 sierpnia 1938 r. (Dz. U. R. P. Nr 60, poz. 463).

Art. 167-g.¹⁾ Minister Przemysłu i Handlu sprawuje nadzór nad związkami cechów przez swe organa.

¹⁾ W brzmieniu nadanym ustawą z dnia 8 sierpnia 1938 r. (Dz. U. R. P. Nr 60, poz. 463).

Art. 167-h.¹⁾ Minister Przemysłu i Handlu może związek rozwiązać po wysłuchaniu opinii Związku Izb Rzemieślniczych lub właściwej izby rzemieślniczej, jeżeli działalność związku cechów wykracza przeciwko przepisom rozporządzenia niniejszego, obowiązującym ustawom lub statutowi, zagraża interesowi publicznemu, albo jeżeli związek mimo wezwania władzy nadzorczej zaniedbuje spełniania swych zadań.

¹⁾ W brzmieniu nadanym ustawą z dnia 8 sierpnia 1938 r. (Dz. U. R. P. Nr 60, poz. 463).

Art. 167-i. Uchylony.¹⁾

¹⁾ Artykuł ten skreśliła ustawa z dnia 8 sierpnia 1938 r. (Dz. U. R. P. Nr 60, poz. 463). Zawierał on postanowienia o możliwości wprowadzenia przymusu należenia samoistnych rzemieślników do rzemieślniczych związków gospodarczych.

Art. 168—194. Uchylone.¹⁾

¹⁾ Artykuły te, ujęte w poddział: „F. Izby Rzemieślnicze”, zawierały postanowienia o izbach rzemieślniczych. Zostały one uchylone rozporządzeniem Pr. Rzp. z dnia 27 października 1933 r. o izbach rzemieślniczych i ich związku (Dz. U. R. P. Nr 85, poz. 638). Z kolei i to rozporządzenie zostało uchylone przez ustawę z dnia 16 lipca 1939 r. o izbach rzemieślniczych i ich związku (Dz. U. R. P. Nr 65, poz. 434), zmienioną następnie częściowo dekretem z dnia 21 kwietnia 1948 r. (Dz. U. R. P. Nr 23, poz. 155). Patrz poz. 64 nin. wyd.

D Z I A Ł X.

POSTANOWIENIA PRZEJŚCIOWE I KOŃCOWE.

Art. 195. Do spraw, co do których wdrożono postępowanie przed wejściem w życie niniejszego rozporządzenia, należy stosować pod względem właściwości władz, postępowania i środków prawnych dotychczasowe ustawy.

Art. 196.¹⁾²⁾ Na obszarze województwa poznańskiego i pomorskiego oraz górnośląskiej części województwa śląskiego ogranicza się ustaloną niniejszym rozporządzeniem właściwość władz przemysłowych o tyle, że przekazuje się:

w miastach niewyłączonych z powiatów, a liczących ponad 10.000 mieszkańców, zarządom miejskim:

— załatwianie spraw dotyczących zgłaszania przemysłu (art. 7, 144, 147), zatwierdzanie projektów urządzeń zakładów przemysłowych z wyjątkiem zakładów przemysłowych, określonych w art. 16 i 132 ust. 1 i 4,

— sprawy, dotyczące zaniechania prowadzenia przemysłu, zmiany lokalu przemysłowego, otwarcia filii (art. 36 i 37),

— sprawy, dotyczące zgłaszania prowadzenia przemysłu przez zastępcę lub dzierżawcę, na rachunek wdowy lub małoletnich spadkobierców, na rachunek masy konkursowej lub spadkowej (art. 38 i 40),
— prowadzenie rejestrów uprawnień i zakładów przemysłowych. ³⁾

Na obszarze województw: warszawskiego, łódzkiego, kieleckiego, lubelskiego, białostockiego, poleskiego, nowogródzkiego, wileńskiego, wołyńskiego, tarnopolskiego, stanisławowskiego, lwowskiego⁴⁾, krakowskiego i cieszyńskiej części województwa śląskiego ogranicza się ustaloną rozporządzeniem niniejszym właściwość władz przemysłowych o tyle, że załatwianie

spraw wymienionych w ust. 1 przekazuje się w zleconym zakresie nie mającym uprawnień władzy przemysłowej I instancji (art. 131) rządowi miejskim tych miast spośród liczących ponad 10.000 mieszkańców, które oznaczy rozporządzenie Ministra Przemysłu i Handlu, wydane w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych. Pomimo takiego przekazania dotychczasowa właściwość w tych sprawach władzy przemysłowej wojewódzkiej, jako władzy odwoławczej, nie ulega zmianie.³⁾

¹⁾ W brzmieniu nadanym ustawami z dnia 17 marca 1932 r. (Dz. U. R. P. Nr 29 poz. 293) i z dnia 10 marca 1934 r. (Dz. U. R. P. Nr 40, poz. 350).

²⁾ Patrz § 50 rozp. wyk. poz. 3 n.n. wyd.

³⁾ Ustęp 1 artykułu 196 w pierwotnym brzmieniu zawierał również uprawnienia dla wojewódzkich sądów administracyjnych na obszarze woj. poznańskiego, pomorskiego i górnośląskiej części woj. śląskiego, jako instancji odwoławczej. Uprawnienia te uchyliła ustawa z dnia 10 marca 1934 r. (Dz. U. R. P. Nr 40, poz. 350).

⁴⁾ Województwa: poleskie, nowogródzkie, wileńskie, wołyńskie, tarnopolskie, stanisławowskie i lwowskie znajdują się obecnie poza granicami Państwa. Z części wojew. lwowskiego i części krakowskiego zostało utworzone wojew. rzeszowskie.

⁵⁾ Wobec niewydaną dotychczas rozporządzenia, o którym wyżej mowa, postanowienie ustępu drugiego nie weszło w życie.

Art. 197. Wykonanie niniejszego rozporządzenia porucza się Ministrowi Przemysłu i Handlu w porozumieniu z właściwymi ministrami.¹⁾

¹⁾ Na podstawie tego artykułu Minister Przemysłu i Handlu wydał rozp. z dnia 7 grudnia 1927 r. (Dz. U. R. P. Nr 111 poz. 942), zawierające przepisy wykonawcze do ustawy przemysłowej. Patrz przedruk pod poz. 3 nin. wyd.

Art. 198.¹⁾²⁾ Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie w sześć miesięcy po dniu jego ogłoszenia³⁾. Rada Ministrów może jednak w drodze rozporządzenia odroczyć ten termin ogólnie lub dla poszczególnych województw, najwyżej wszakże na trzy dalsze miesiące.⁴⁾

Z dniem wejścia w życie tego rozporządzenia tracą moc obowiązującą sprzeczne z nim postanowienia ustaw i rozporządzeń.

Do czasu wydania nowej ustawy naftowej pozostają w mocy rozporządzenia: 1. Ministra Przemysłu i Handlu w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych z dnia 28 kwietnia 1923 r. w przedmiocie koncesjonowania przemysłu zbierania i łapania kału ropnego i ropy naftowej (Dz. U. R. P. Nr 49, poz. 348), 2. austriackiego Ministra Handlu w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych z dnia 23 marca 1910 r. w sprawie ustanowienia warunków koncesji dla przemysłu przerabiania ropy i przemysłu rozsprzedaży nafty za pomocą wozów beczkowych (Dz. u. p. 62) i z dnia 16 września 1909 r. w sprawie ustanowienia warunków koncesji dla przemysłowych przedsiębiorstw magazynowania ropy i zakładów dla tłoczenia ropy oraz postępowania przy za-

twierdzeniu zakładów przemysłowych dla tłoczenia ropy (Dz. u. p. Nr 143), z tym,

1. że moc obowiązującą wyżej wymienionych rozporządzeń rozszerza się na cały obszar Państwa;
2. że koncesje wymienione w wyżej powołanych rozporządzeniach nadają wyższe urzędy górnicze;
3. że zatwierdzanie projektów urządzenia wytwórni gazoliny oraz zakładów przemysłowych, służących do prowadzenia przemysłu, objętego rozporządzeniami, wymienionymi powyżej, należy do władz górniczych, a mianowicie, jeżeli chodzi o destylarnie i rafinerie olejów mineralnych i o zakłady magazynowania i transportu ropy, do wyższych urzędów górniczych, zaś jeżeli chodzi o zakłady pozostałe — do okręgowych urzędów górniczych;
4. że przy zatwierdzaniu projektów urządzenia zakładów przemysłowych wyżej określonych (pkt 3) władze górnicze stosują postępowanie, przewidziane w art. 17—27;
5. że Minister Przemysłu i Handlu, z zastrzeżeniem postępowania, przewidzianego w art. 17—27, może przenieść w drodze rozporządzenia kompetencje wyższych urzędów górniczych na okręgowe urzędy górnicze, jak również w drodze rozporządzenia określić jakie kwalifikacje mają posiadać osoby, sprawujące kierownictwo ruchu lub kierownictwo działów technicznych w zakładach, wymienionych w pkt 3.⁵⁾

Osoby, które prowadzą samodzielnie rzemiosło na zasadzie praw nabytych (art. 3 ust. 2) i nie posiadają kart rzemieślniczych w formie określonej w art. 147 ust. 2, są zobowiązane zgłosić się do władzy przemysłowej I instancji w terminie do dnia 1 stycznia 1935 r. z równoczesnym okazaniem zaświadczenia właściwej izby rzemieślniczej o posiadaniu uprawnienia przemysłowego. Władza przemysłowa I instancji wyda tym rzemieślnikom karty rzemieślnicze w formie, określonej w art. 147 ust. 2, z zaznaczeniem na karcie, że wydano ją na zasadzie nabytego prawa do samodzielnego prowadzenia rzemiosła danego rodzaju.

W okresie pięcioletnim po dniu wejścia w życie niniejszego rozporządzenia należy uważać za dowód uzdolnienia zawodowego do samodzielnego prowadzenia rzemiosła także zaświadczenie urzędu gminnego, stwierdzające, że odnośna osoba pracowała u rzemieślnika, prowadzącego samodzielnie dane rzemiosło, bezpośrednio przed zgłoszeniem (art. 144) przez lat pięć.

W miarę potrzeby Minister Przemysłu i Handlu może przedłużyć pięcioletni okres przejściowy, wskazany w poprzednim ustępie, najwyżej o dalszych pięć lat.

Na obszarze górnośląskiej części województwa śląskiego postanowienie ust. 2 art. 51 może

nie być stosowane w poszczególnych przypadkach do dnia 1 lipca 1937 r. w odniesieniu do osób, zamieszkałych na tym obszarze nieprzerwanie od dnia 14 czerwca 1922 r.⁶⁾

¹⁾ W brzmieniu nadanym ustawami z dnia 17 marca 1932 r. (Dz. U. R. P. Nr 29, poz. 293) i z dnia 10 marca 1934 r. (Dz. U. R. P. Nr 40, poz. 350).

²⁾ Patrz § 51 rozp. wyk. poz. 3 n.n. wyd.

³⁾ Ogłoszenie nastąpiło w dniu 15 czerwca 1927 r.

Tym samym ustawą przemysłową weszła w życie w dniu 16 grudnia 1927 r. Przepisy znieważone zaczęły obowiązywać z chwilą wejścia w życie nowelizujących je ustaw z wyjątkiem ustępu 2 art. 30-a ustawy przemysłowej, który dotychczas nie obowiązuje (patrz co do tego uwagę 3 do art. 4 ustawy z dnia 10 marca 1934 r. (Dz. U. R. P. Nr 40, poz. 350) — przedr. pod poz. 2 nin. wyd.

⁴⁾ Odroczenie także miejsca nie miało.

⁵⁾ Ze względu na to, że rozporządzenia, o których mowa w niniejszym ustępie, nie dotyczą zakresu działania władz przemysłowych, nie podaje się przedruku tych rozporządzeń.

⁶⁾ W pierwotnym tekście artykułu nin. zawierał jeszcze jeden ustęp (ostatni), który uzależniał wejście w życie ustawy przemysłowej na obszarze wojew. śląskiego od zgody Sejmu śląskiego. Sejm Śląski zgodę tę wyraził ustawą z dnia 17 marca 1933 r. — patrz oświadczenie Prezesa Rady M.n. z dnia 12 lipca 1933 r. (Dz. U. R. P. Nr 56, poz. 428). Wobec powyższego, ustawa z dnia 10 marca 1934 r. (Dz. U. R. P. Nr 40, poz. 350) skreśliła ówczesny ustęp ostatni artykułu 198, jako nieaktualny. Nadmieniamy, że na obszarze wojew. śląskiego weszła ustawa przemysłowa w życie z dniem 1 lipca 1933 r.

Na obszar Ziemi Odzyskanych została rozciągnięta moc obowiązująca ustawy przemysłowej dekretem z dnia 13 listopada 1945 r. o zarządzie Ziemi Odzyskanych (Dz. U. R. P. Nr 51, poz. 295), poczynając od dnia 27 listopada t. r.

2.

USTAWA

z dnia 10 marca 1934 r.

o zmianie rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 7 czerwca 1927 r. o prawie przemysłowym.

(Dz. U. R. P. z dnia 15 maja 1934 r. Nr 40, poz. 350)

Art. 1 (uwzględniony w tekście ustawy przemysłowej, poz. 1 nin. wyd.)

Art. 2. Istniejące w chwili wejścia w życie ustawy niniejszej korporacje i związki działają nadal na podstawie przepisów, które obowiązywały w chwili zatwierdzenia ich statutów. Powinny one jednak zamieścić w statucie postanowienia, wynikające z ustawy niniejszej przy najbliższej zmianie statutu. Do powyższych korporacji i związków ma zastosowanie art. 75 prawa przemysłowego.

Przepis ust. 1 artykułu niniejszego ma zastosowanie również do istniejących w chwili wejścia w życie ustawy niniejszej stowarzyszeń przemysłowych oraz ich związków, które mają

cele, wskazane w art. 69 prawa przemysłowego i powstały na podstawie innych przepisów niż przepisy prawa przemysłowego. Wspomniane stowarzyszenia i związki powinny być zgłoszone Ministrowi Przemysłu i Handlu w ciągu jednego roku pod rygorem grzywny do 2.000 zł. nałożonej w drodze administracyjnej. Do tych stowarzyszeń i związków mają zastosowanie art. 74 i 75 prawa przemysłowego.

Istniejące w chwili wejścia w życie ustawy niniejszej cechy wolne, a na obszarze województwa śląskiego ponadto cechy przymusowe i stowarzyszenia przemysłowe, zrzeszające rzemieślników, powinny w terminie 6 miesięcy od dnia wejścia w życie rozporządzenia Ministra Przemysłu i Handlu, przewidzianego w art. 1 pkt. 68 (art. 162) ustawy niniejszej¹⁾ przedstawić do zatwierdzenia nowe statuty, odpowiadające przepisom ustawy niniejszej i wyżej wskazanego rozporządzenia. Władza przemysłowa wojewódzka może w poszczególnych przypadkach termin ten przedłużyć o dalsze 6 miesięcy. Jeśli cech (stowarzyszenie przemysłowe) nie przedstawi w tym terminie nowego statutu, władza przemysłowa wojewódzka rozwiąże cech. O ile statut lub uchwała cechu nie stanowi o przeznaczeniu majątku, pozostałego po zaspokojeniu zobowiązań cechu, majątek ten zostanie użyty na cele ogólne, odpowiadające interesom rzemiosła; na obszarze górnośląskiej części województwa śląskiego czysty majątek rozwiązanych cechów wolnych należy w pierwszym rzędzie użyć na zwrot wkładów członków, jeżeli statut lub uchwała cechu nie stanowi inaczej.

Istniejące w chwili wejścia w życie ustawy niniejszej związki cechów, a na obszarze cieśzyńskiej części województwa śląskiego związki stowarzyszeń przemysłowych, zrzeszających rzemieślników, ulegają likwidacji w terminie jednego roku. Dobrowolną likwidację związków przeprowadza na podstawie swego statutu. Jeżeli dobrowolna likwidacja nie nastąpi, wojewódzka władza przemysłowa, właściwa dla miejsca siedziby związku, przeprowadza likwidację przymusową, przy zastosowaniu postanowień statutu.

¹⁾ Mowa tu o rozp. M.n. Przem. i H. z dnia 20 lutego 1936 r. o cechach rzemieślniczych (Dz. U. R. P. Nr 16, poz. 147) — przedr. pod poz. 30 n.n. wyd. Rozporządzenie to weszło w życie w dniu 3 marca 1936 r.

Art. 3. Wykonanie ustawy niniejszej porucza się Ministrowi Przemysłu i Handlu w porozumieniu z właściwymi Ministrami.

Upoważnia się Ministra Przemysłu i Handlu do ogłoszenia w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej jednolitego tekstu rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 7 czerwca 1927 r. o prawie przemysłowym (Dz. U. R. P. Nr 53, poz. 468) z uwzględnieniem zmian, wynikających z przepisów, wydanych do dnia ogłoszenia.

szczenia jednolitego tekstu, oraz z odpowiednią zmianą numeracji.¹⁾

¹⁾ Jednolity tekst ustawy przemysłowej dotychczas w Dzienniku Ustaw R. P. nie został ogłoszony.

Art. 4. Ustawa niniejsza wchodzi w życie w 3 miesiące po ogłoszeniu¹⁾ — z wyjątkiem postanowień art. 1 pkt. 8, które wchodzi w życie z dniem ogłoszenia²⁾, oraz postanowień art. 1 pkt. 20 ust. 2, które wchodzi w życie w terminie, który określi osobna ustawa³⁾ — i obowiązuje na całym obszarze Państwa⁴⁾. Z dniem ogłoszenia niniejszej ustawy traci moc obowiązującą ustawa z dnia 15 marca 1932 r. o koncesjonowaniu przedsiębiorstw wyrobu kwasu azotowego (Dz. U. R. P. Nr 33, poz. 344).

¹⁾ Ustawa została ogłoszona w dniu 15 maja 1934 r. i weszła w życie w dniu 16 sierpnia 1934 r.

²⁾ Dotyczy zmian w art. 8 ustawy przemysłowej.

³⁾ Dotyczy ustępu 2 artykułu 30-a ustawy przemysłowej. Ustawa osobna, o której tu mowa, dotychczas nie ukazała się, a tym samym ustęp 2 artykułu 30-a nie wszedł jeszcze w życie.

⁴⁾ A więc i na obszarze wojew. śląskiego. Patrz uwagę 6 do art. 198 ustawy przemysłowej.

3.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA PRZEMYSŁU I HANDLU

z dnia 7 grudnia 1927 r.

wydane w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych oraz co do §§ 4, 5, 6, 7, 8, 9, 11 i 12 — z Ministrem Robót Publicznych, co do §§ 4, 5, 40 i 43 — z Ministrem Pracy i Opieki Społecznej, a zawierające przepisy wykonawcze do rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 7 czerwca 1927 r. o prawie przemysłowym

(Dz. U. R. P. z dnia 15 grudnia 1927 r. Nr 111, poz. 942)

w brzmieniu uwzględniającym zmianę wprowadzoną rozporządzeniem Ministra Przemysłu z dnia 11 stycznia 1946 r. (Dz. U. R. P. Nr 5, poz. 47).

Wskutek zmian, którym uległa ustawa przemysłowa w latach 1928 — 1948 wiele przepisów rozporządzenia niniejszego utraciło moc obowiązującą. Przepisy te pominięto, jako pozbawione praktycznego znaczenia pomimo, że nie zostały one formalnie uchylone.

Na podstawie art. 197 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 7 czerwca 1927 r. o prawie przemysłowym (Dz. U. R. P. Nr 53, poz. 468) zarządza się co następuje:

OBJAŚNIENIA OGÓLNE

§ 1. Artykuły lub działy powołane w niniejszym rozporządzeniu bez określenia oznaczają postanowienia rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 7 czerwca 1927 r. (Dz. U. R. P. Nr 53, poz. 468).

Paragrafy powołane w niniejszym rozporządzeniu bez określenia oznaczają przepisy niniejszego rozporządzenia.

POSTANOWIENIA SZCZEGÓŁOWE

Do art. 4.

§ 2. Za cudzoziemca uważa się każdego, kto nie posiada obywatelstwa polskiego¹⁾.

Obywatel państwa, z którym Rzeczpospolita nie zawarła umowy (traktatu, konwencji), wrien, starając się o dopuszczenie go do nabycia uprawnień przemysłowego i prowadzenia przemysłu w Polsce, dołączać z reguły do swego podania pisemne, potwierdzone przez polskie przedstawicielstwo, oświadczenie kompetentnych władz swego ojczystego kraju co do sposobu, w jaki traktuje się w tym kraju obywateli polskich w zakresie nabywania uprawnień przemysłowych i prowadzenia przemysłu.

Specjalne przepisy, normujące warunki udzielenia spółkom zagranicznym pozwolenia na działalność w Rzeczypospolitej zachowują swą moc.

¹⁾ Przepisy prawne dotyczące obywatelstwa są zebrane w zeszycie 7 „Przepisów z zakresu prawa administracyjnego“ p. t. „Obywatelstwo polskie oraz pobyt cudzoziemców“.

Do art. 5.

§ 3. O ustanowieniu zastępców, o których mowa w art. 5, należy zawiadomić władzę przemysłową I instancji, podając imię, nazwisko, wiek i przynależność państwową zastępcy. W odniesieniu do przemysłu koncesjonowanego i rzemiosła należy jednocześnie wykazać, że zastępca posiada ustawowe warunki samoistnego prowadzenia takiego przemysłu.

Zastępcy ci odpowiadają wobec władzy przemysłowej za prowadzenie przedsiębiorstwa zgodnie z przepisami rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej o prawie przemysłowym i z przepisami wydanymi w wykonaniu tego rozporządzenia.

Do art. 16.

§ 4. Uchylony¹⁾.

¹⁾ Na podstawie rozp. Min. Przem. z dnia 11 stycznia 1946 r. (Dz. U. R. P. Nr 5, poz. 47). Zawiera on przepis przekazujący władzy przemysłowej I instancji na niektórych obszarach uprawnienia do zatwierdzania projektów urządzeń i zakładów przemysłowych należących do kategorii wymienionych w art. 16 ust. przem. — z wyjątkiem zakładów działających przy pomocy siły wodnej.

Do art. 17.

§ 5. Niezależnie od specjalnych wymagań odnoszących się do jakości i formy planów, projektów i opisów, żądanych przez przepisy budowlane lub wodne, — do podania należy dołączyć plany i szkice sytuacyjny, poświadczony za zgodność przez władzę budowlaną, oraz opis fabrykacji, określając w dokładny sposób:

- a) wielkość placu, na którym zakład ma być urządzony, oraz rozkład istniejących na placu budynków,
- b) nazwiska właścicieli gruntów sąsiednich,
- c) odległość przeznaczonego na zakład budynku lub projektowanych urządzeń od granic sąsiednich placów, stojących na nich budynków oraz najbliższych ulic i dróg publicznych,
- d) wysokość i rodzaj sąsiednich budynków, o ile zakład przemysłowy ma mieć paleńska,
- e) położenie, wielkość i rodzaj budowli projektowanego zakładu przemysłowego, przeznaczenie poszczególnych pomieszczeń budowli i ich urządzeń, a zwłaszcza rozmieszczenie silników, głównych urządzeń wytwórczych, maszyn roboczych, pędni względnie przewodów energii,
- f) przedmiot i przybliżoną skalę wytwórczości, zasady sposobu produkcji oraz konstrukcji zastosowanych aparatów, rodzaj gazów powstających przy produkcji i środki mające zapobiegać ich wydzielaniu się, rodzaj stałych odpadków i odcieków tudzież sposób ich usuwania, oraz wykaz urządzeń z zakresu higieny i bezpieczeństwa pracy z zaznaczeniem tychże — w miarę możliwości — na planach budowlanych,
- g) przewidywaną normalną ilość pracowników.

Przy wytwórniach i składach prochu, materiałów wybuchowych i zapalających (kapiszonów, lontów) oraz składów olejów mineralnych należy nadto podać rodzaje i ilości materiałów przerabianych lub przechowywanych w poszczególnych pomieszczeniach.

Do art. 18.

§ 6. Władza przemysłowa, zawiadamiając urząd gminny¹⁾ o zamierzonym urządzeniu zakładu przemysłowego, udziela mu do przejrzenia jeden egzemplarz planu sytuacyjnego i jeden egzemplarz opisu. Przepisany w art. 18 10-dniowy termin dla opinii urzędu gminnego liczy się od dnia następującego po dniu wysłania przez władzę przemysłową odnośnego zawiadomienia.

Jeżeli sprawa pozwolenia budowlanego lub wodno-prawnego nie da się załatwić równocześnie z wydaniem decyzji co do projektu urządzenia zakładu przemysłowego, gdyż dla dochodzeń przewidzianych przez przepisy budowlane lub wodne jest ustalony — według tych przepisów — termin dłuższy, niż według rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej o prawie przemysłowym²⁾ dla zatwierdzenia projektu urządzenia zakładu przemysłowego, — wówczas władza przemysłowa bądź wstrzymuje się z wydaniem przedsięwzię-

cia decyzji w przedmiocie zatwierdzenia projektu urządzenia zakładu przemysłowego aż do ukończenia dochodzeń budowlanych lub wodnoprawnych, bądź wydaje na żądanie przedsiębiorcy osobno decyzję przemysłową, zastrzegając w niej analogicznie do postanowienia art. 15 ust. 2, że urządzenie odnośnego zakładu przemysłowego uzależnia się od poprzedniego uzyskania przepisanego pozwolenia budowlanego lub wodnoprawnego.

W odniesieniu do zakładu przemysłowego, mającego na celu produkcję takich artykułów, których wyrób wymaga według ustawowych przepisów specjalnego pozwolenia właściwej władzy (np. narzędzi mierniczych, kart do gry, surogatów tytoniowych, spirytusu, octu, wódek gatunkowych, surogatów spożywczych i t. p.), — władza przemysłowa, zatwierdzając projekt, uzależni urządzenie lub uruchomienie od uprzedniego uzyskania przez przedsiębiorcę tego specjalnego pozwolenia.

¹⁾ Obecnie: zarząd gminny (m. ejski).

²⁾ Obecnie: art. 68 rozp. Pr. Rzp. z dnia 22 marca 1928 r. o postępow. admin. (Dz. U. R. P. Nr 36, poz. 341). Ustawa przemysłowa w pierwotnym tekście nakazywała wydanie decyzji w sprawie zatwierdzenia projektu urządzenia zakładu przemysłowego w terminie 30 — względnie 20-dniowym. Nowela z 1934 r. terminy te uchyliła. Obecnie więc mają zastosowanie ogólne przepisy art. 68 cyt. wyż. rozp., nakazujące załatwienie sprawy administracyjnej z zakresu działania innych ministerstw, niż Administracji Publicznej (Ministerstwa Ziemi Odzyskanych), w terminie 6-miesięcznym, o ile przepisy szczególne nie przewidują innych terminów.

Do art. 19.

§ 7. Jeżeli decyzję przemysłową wydaje się łącznie z decyzją wodno-prawną należy odnośnie do zarzutów natury prywatno-prawnej uwzględnić także odpowiednie przepisy ustawy wodnej.

Do art. 21.

§ 8. Rozprawa komisyjna na miejscu odbywa się (o ile nie dotyczy zakładów przekazanych według § 4 kompetencji władzy przemysłowej I instancji)¹⁾ pod przewodnictwem delegata wojewódzkiej władzy przemysłowej, zawsze przy udziale delegata władzy przemysłowej I instancji i zainteresowanego urzędu gminnego. Skład komisji winien ograniczać się do zastępców władz, których udział jest w danej sprawie konieczny ze względu na rodzaj, skalę i położenie zakładu.

Z rozprawy komisyjnej spisuje się protokół, w którym należy podać oświadczenia i warunki co do dopuszczalności zakładu, przedstawione przez poszczególnych członków komisji, zarzuty i oświadczenia stron, świadków i rzeczoznawców, oraz stanowisko zajęte przez komisję wobec zgłoszonych zarzutów.

Na planach, użytych przy komisyjnym dochodzeniu, należy po zaznaczeniu zmian i poprawek odpowiadających stanowisku komisji, zamieścić podpisane przez członków komisji i przedsiębiorcę potwierdzenie: „Użyto przy rozprawie komisyjnej na miejscu dn....“.

Odpis decyzji władzy przemysłowej, ustalającej dopuszczalność projektowanego zakładu przemysłowego, przesyła się zainteresowanym władzom niezespolonym z władzami administracji ogólnej. Tym zaś stronom, którym przysługuje według art. 29 prawo odwołania, przesyła się odpis decyzji w wypadku, jeżeli decyzja nie uwzględnia w całości lub częściowo zarzutów zgłoszonych przez te strony.

¹⁾ Wobec uchylecia § 4 (patrz uwagę 1 do § 4) dane podane rozstrzelonym drukiem stało się bezprzedmiotowe.

Do art. 22.

§ 9. Koszty dochodzeń ponosi zasadniczo przedsiębiorca; ponosi on je w całości i w tym wypadku, kiedy strona podniosła zarzuty, które po przeprowadzeniu dochodzenia okazały się tylko częściowo uzasadnione, jak również i w tym wypadku, kiedy strona podniosła wprowadzenie zarzuty nieuzasadnione, jednak rozpatrzenie i zatwierdzenie tych nieuzasadnionych zarzutów zostało dokonane w obrębie normalnego dochodzenia, które władza przemysłowa przeprowadziłaby dla ustalenia dopuszczalności zakładu nawet, gdyby zarzutów tych nie podniesiono.

Jeżeli decyzję przemysłową wydaje się łącznie z decyzją wodno-prawną, należy przy regulowaniu sprawy kosztów dochodzeń uwzględnić także odpowiednie przepisy ustawy wodnej.

Do art. 23.

§ 10. Przewodniczącym rozprawy komisyjnej jest w przypadkach, określonych w art. 23, kierownik władzy przemysłowej I instancji względnie jego zastępca.

Do art. 25.

§ 11. Zawiadomienie o istotnej zmianie w urządzeniu zakładu przemysłowego powinno być zaopatrzone w rysunki i dane, określające wyraźnie istotę zamierzonej zmiany. Zmiana ta może być wprowadzona dopiero po zatwierdzeniu jej projektu przez władzę przemysłową.

Do art. 28.

§ 12. Niezależnie od specjalnych wymagań, odnoszących się do jakości i formy planów, projektów i opisów, żądanych przez przepisy budowlane lub wodne, wystarcza zasadniczo dołączenie do podania o zatwierdzenie projektu urządzenia zakładu przemysłowego o nieznacznym rozmiarze (w szczególności rzemieślnicze-

go), a nie należącego do kategorii wymienionych w art. 16, krótkiego opisu lokalu i urządzeń z dołączeniem w miarę możliwości szkicu sytuacyjnego z rzutem poziomym zakładu.

O ile wyżej zaznaczone dane okazałyby się niewystarczające, np. w odniesieniu do projektu zakładu przemysłowego o paleniskach, napędzie i urządzeniach mechanicznych lub zakładu wymagającego pewnych odległości od sąsiednich budynków, — władza przemysłowa zażąda w terminie, wskazanym w art. 17 ust. 1, uzupełnienia podania danymi odpowiadającymi częściowo lub całkowicie wymaganiom § 5.

Do art. 33.

§ 13. W wypadku, kiedy prowadzący przemysł nie posiada osobnego lokalu przemysłowego (sklepu, kantoru, warsztatu itp.), winien uwidocznic na zewnątrz swego mieszkania dane określone w art. 33 ust. 2.

Do art. 36.

§ 14. Pozwolenia na zmianę lokalu, przeznaczanego do prowadzenia przemysłu koncesjonowanego, wymienionego w art. 8 l. 3, 4 i 6, udziela w mieście stoł. Warszawie magistrat w porozumieniu z Kom. Rządu. Postanowienie zawarte w § 32 ma odpowiednie zastosowanie¹⁾.

¹⁾ Obecnie pozwolenie tych udziela zarząd miejski w m. st. Warszawie wzgl. właściwy miejscowy starosta grodzki warszawski. Wymóg porozumienia stał się bezprzedmiotowy wobec zmian ustrojowych, opisanych w uwadze 2 do art. 131 ustawy przemysłowej. — Paragraf ten ma obecnie zastosowanie także do m. Łodzi.

Do art. 37.

§ 15. Władzą przemysłową, właściwą dla miejsca siedziby filii, której według art. 37 ust. 1 należy również donieść o utworzeniu filii, jest władza przemysłowa I instancji. Władza ta przesyła zgłoszenie wojewódzkiej władzy przemysłowej, właściwej dla miejsca siedziby filii, gdy otwiera się filię zakładu głównego, podlegającego kompetencji władzy przemysłowej II instancji.

Do art. 41.

§ 16. W województwach, w których istnieje już podział na okręgi kominiarskie, podział ten pozostaje w mocy. W województwach zaś, w których nie ma takiego podziału, wojewódzka władza przemysłowa może, po wysłuchaniu opinii rad gminnych (miejskich)¹⁾ oraz korporacji istniejącej dla przemysłu kominiarskiego, zarządzić ze względów policyjno-ogniowych podział na okręgi kominiarskie, których obszar nie powinien z reguły

wychodzić poza granice jednego powiatu. Podział na okręgi ma ten skutek, że prawo przemysłowego wykonywania robót kominarskich w granicach danego okręgu przysługuje tylko tym przemysłowcom odnośnej kategorii, którzy mają swą siedzibę przemysłową w tym okręgu.

Wojewódzka władza przemysłowa może po wysłuchaniu opinii rad gminnych (miejskich) oraz korporacji dla przemysłu kominarskiego zarządzić zmiany w istniejącym podziale na okręgi albo uchylić go zupełnie, jednak bez naruszenia praw nabytych.

Władza przemysłowa I instancji może w razie nagłej konieczności dopuścić przejściowo przemysłowców kominarskich do wykonywania robót także poza granicami ich okręgu.^{3) 4)}

¹⁾ Obecnie: gminnych (miejskich) rad narodo- wych.

²⁾ Obecnie: cechów kominarskich. Patrz uwagę następną.

³⁾ Ustawa z dnia 8 sierpnia 1938 r. (D. U. R. P. Nr 60, poz. 463) zaliczyła przemysł kominarski do koncesjonowanego rzemiosła.

⁴⁾ Patrz poza tym rozp. Min. Przem. i Handlu z dnia 4 czerwca 1930 r. w sprawie prowadzenia przemysłu kominarskiego (Dz. U. R. P. Nr 46, poz. 390) — przedr. pod poz. 17 n.n. wyd.

Do art. 43.

§ 17. Taryfy maksymalne ustalone dla poszczególnych gmin mogą się różnić między sobą.

Ustanowienie taryfy maksymalnej dla kominarzy winno w każdym razie nastąpić w razie istnienia podziału na okręgi kominarskie.

Do art. 46.

§ 18. Przed otrzymaniem licencji nie wolno rozpocząć wykonywania przemysłu okrężnego.

Ubiegający się o licencję powinien wskazać w podaniu swój rok urodzenia, stan rodzinny, miejsce zamieszkania i dokładnie określić rodzaj zamierzonego przemysłu, w szczególności przez wskazanie towarów, które zamierza sprzedawać lub skupywać w drodze okrężnej; ponadto powinien on dołączyć do podania swą fotografię.

Starający się o pozwolenie na prowadzenie przemysłu okrężnego przy pomocy pomocnika powinien złożyć władzy przemysłowej fotografię pomocnika z podaniem bliższych danych, dotyczących się tegoż osoby.

Do art. 56.

§ 19. Licencje wydaje się, przy użyciu fotografii zamiast opisu osoby, w formie wielostoronicowej książeczki o wymiarach 105x148 mm według wzoru, stanowiącego załącznik do niniejszego rozporządzenia.

Do art. 60 i następnych działu IV.

§ 20. Postanowienia działu IV nie naruszają postanowień ustawy z dnia 11

sierpnia 1923 r. o tymczasowym uregulowaniu finansów komunalnych (Dz. U. R. P. Nr 94, poz. 747), w szczególności jej art. 30 dotyczącego opłat komunalnych na cele specjalne.¹⁾

¹⁾ Obecnie: dekretu z dnia 20 marca 1946 r. o finansach komunalnych (jednoł. tekst Dz. U. R. P. z 1947 r. Nr 40, poz. 199). Patrz art. 10 i nast. tego dekretu.

Do art. 71 i 73.

§ 21. Statuty dodatkowe dla urzędzeń, powołanych w myśl art. 71 l. 2 i 3¹⁾, winny zawierać postanowienia dotyczące reprezentowania urzędzenia na zewnątrz przez zarząd korporacji²⁾ (cechu), oraz wyboru zarządu urzędzenia przez walne zebranie korporacji (cechu) z pomiędzy członków korporacji (cechu). W statucie zaś głównym korporacji (cechu) winno być zawarte postanowienie, dotyczące się powołania do życia odnośnego urzędzenia.³⁾

Statut korporacji lub cechu może przewidywać wykluczenie członka także z powodu rozmyślnego działania na szkodę korporacji (cechu) oraz ich urzędzeń, lub też z powodu działań przynoszących uszczerbek godności zawodowej członków.⁴⁾

¹⁾ Art. 71 i 73 ustawy przemysłowej w pierwotnym brzmieniu zostały uchylone przez ustawę z dnia 10 marca 1934 r. (Dz. U. R. P. Nr 40, poz. 350). Uchylony został również art. 75 w pierwotnym brzmieniu, zawierający przepisy o statutach dodatkowych. Przepisy §-u 21 zachowały mimo to moc obowiązującą (z wyjątkiem słów podanych rozstrzelonym drukiem), jako pozostałkowe do art. 71 ust. przem. w obecnym brzmieniu.

²⁾ Obecnie: zrzeszenia przemysłowego.

³⁾ Pod „urządzeniem“ należy rozumieć prowadzone ewent. przez zrzeszenia przemysłowe: kasy i fundusze zapomogowe, wspólne warsztaty pracy, składy, magazyny sprzedaży i t. d.

⁴⁾ W odniesieniu do korporacji, które powstały (których statuty zostały zarejestrowane) przed dniem 16 sierpnia 1934 r., t. j. przed dniem wejścia w życie noweli z dnia 10 marca 1934 r., obowiązują w pierwotnym brzmieniu tak art. 71 i 73 ustawy przem., jak i § 21 rozporządzenia niniejszego. Patrz art. 2 ust. 1 noweli z 1934 r., przedr. pod poz. 2 n.n. wyd.

Do art. 74.

§ 22. Jeżeli okręg korporacji ma rozciągać się według statutu na gminy i powiaty, nie należące do jednego województwa, zatwierdzenie statutu przez właściwą wojewódzką władzę przemysłową może nastąpić dopiero po uzyskaniu wskazanego w art. 72 ust. 2 zezwolenia Ministra Przemysłu i Handlu.¹⁾

¹⁾ Przepis obecnie bezprzedmiotowy (wobec przekazan. przez nowelę z dnia 10 marca 1934 r. upraw-

nienia do zatwierdzania statutów zrzeszeń przemysłowych Min'strowi Przem. i Handlu (patrz art. 73 aktualnego tekstu ustawy przemysłowej). Zachowuje jednak § 22 moc obowiązującą, jak nie mniej art. 74 ustawy przem. w pierwotnym brzmieniu, w odniesieniu do zmian statutu korporacji, które powstały przed dniem 16 sierpnia 1934 r. (patrz uwagę 4 do § 21).

Do art. 76.¹⁾

§ 23. Prowadzenie oddzielnie rachunków i zarządu majątkiem urzędów, powołanych przez korporację (cech) w myśl art. 71 l. 2 i 3²⁾, będzie rzeczą oddzielnych zarządów. Do występowania na zewnątrz i zaciągania zobowiązań uprawnione są tylko władze korporacji (cechu).

Majątek urzędów korporacji (cechu) służy wyłącznie na cele tych urzędów.

¹⁾ Obecnie do art. 71 — z zastrzeżeniem, że w odniesieniu do korporacji, powstałych przed dniem 16 sierpnia 1934 r., obowiązuje nadal art. 76 ust. przem. w pierwotnym brzmieniu.

²⁾ Patrz uwagę 1 i 2 do § 21.

Do art. 78.¹⁾

§ 24. Egzamin, o ile w statucie jest przewidziany jako warunek przyjęcia na członka korporacji (cechu), składa się przed komisją, złożoną z członków korporacji w sposób przewidziany w statucie.

¹⁾ Obecnie do art. 71 — z analogicznym zastrzeżeniem, jak w uwadze 1 do § 23. W odniesieniu do cechów przepis stał się nieaktualnym wobec wprowadzenia przymusu należenia do cechów przez dekret z dn. 3 kwietnia 1948 r. (Dz. U. R. P. Nr 18, poz. 130).

Do art. 81.¹⁾

§ 25. Z charakteru ustawowego korporacji lub cechu, jako dobrowolnego zrzeszenia się prowadzących przemysł, wpływa, że na prowadzącego przemysł, jako członka korporacji lub cechu, nie można nakładać, ani w statucie głównym, ani w statutach dodatkowych specjalnych urzędów gospodarczych, utworzonych przez korporację lub cech, takich zobowiązań, które by wolność prowadzenia przemysłu w jakimkolwiek kierunku ograniczały.

¹⁾ Przepis ten, mimo skreślenia art. 81 ustawy przemysłowej, nie utracił mocy obowiązującej (z wyjątkiem słów podanych rozszerzonym drukiem), jako mający charakter ogólny i posiłkowy do art. 71. W odniesieniu do korporacji, powstałych przed dniem 16 sierpnia 1934 r., obowiązuje § 25 w pełnym brzmieniu. Co do cechów patrz uwagę do § 24.

Do art. 86.¹⁾

§ 26. O ile statut przewiduje wykluczenie członka od głosowania i wybieralności za zale-

ganie z opłatami, winien on określić czas zalegania z opłatami, uzasadniający wykluczenie.

¹⁾ Pomimo skreślenia art. 86 przepis § 26 zachował moc prawną, jako posiłkowy do art. 71. Zastrzeżenie, podane w uwadze 1 do § 23 stosuje się analogicznie i tutaj.

Do art. 97.¹⁾

§ 27. W razie dobrowolnego rozwiązania korporacji (cechu) ulegają likwidacji wszelkie urzędy, utworzone na zasadzie dodatkowych statutów.

¹⁾ Pomimo skreślenia art. 97, przepis § 27 nie utracił mocy i obowiązuje nadal, jako mający charakter ogólny i posiłkowy do art. 71. Zastrzeżenie, podane w uwadze 1 do § 23, stosuje się analogicznie i tutaj. Co do cechów patrz uwagę do § 24.

Do art. 99.

§ 28. Utracił moc obowiązującą.¹⁾

¹⁾ Zawierał on postanowienia przejściowe, które wygasły z dniem 16 czerwca 1928 r., t. j. z upływem 6 miesięcy od chwili wejścia w życie ustawy przemysłowej.

Do art. 100—110.

§ 29. Przy wstępowaniu do związku korporacji (cechów) przedstawia korporacja (cech) odpis prawomocnej uchwały walnego zebrania członków odnośnie do przystąpienia do związku.¹⁾

Kasę zapomogową dla członków korporacji związkowych i ich pracowników powołuje do życia zgromadzenie związku, a zarządzania nią oddzielny zarząd wybrany przez zgromadzenie związku spośród delegatów korporacji (cechów) według zasad ujętych w statucie dodatkowym. Do zarządu tego przepisy, zawarte w drugim zdaniu § 23, mają odpowiednie zastosowanie.¹⁾

Przy rozwiązaniu dobrowolnym związku utworzona przy nim kasa zapomogowa ulega likwidacji¹⁾. Przy rozwiązaniu zarządzanym przez władzę nadzorczą, postanowienia, zawarte w ustępie trzecim art. 97, mają odpowiednie zastosowanie.²⁾³⁾

¹⁾ Pomimo skreślenia art. 100—110 przepisy ust. 1 i 2 oraz zdanie 1 ust. 3 zachowały moc obowiązującą, jako posiłkowe do art. 71. Zastrzeżenie, podane w uwadze 1 do § 23, stosuje się analogicznie i tutaj.

²⁾ Zdanie drugie ustępu trzeciego utraciło moc obowiązującą wobec uchylecia art. 97. Ma ono jednak nadal zastosowanie do związków korporacji powstałych przed dniem 16 sierpnia 1934 r.

³⁾ Ustęp czwarty § 29 (nie podany tu) zawierał postanowienia ograniczające zdolność prawną cechów pod względem przysiępowania do zrzeszeń, istniejących na zasadzie ogólnych ustaw o stowarzyszeniach, w charakterze członka. Wobec skreślenia art. 110 ustawy przemysłowej, który stanowił podstawę praw-

na omawianego przepisu §-u 29, oraz wobec odmiennego uregulowania sprawy przez art. 69 w obecnym jego brzmieniu (prowadzący przemysł mogą zrzeszać się dla celów niezarobkowych, związanych z prowadzeniem przemysłu, wyłącznie na podstawie przepisów ustawy przemysłowej), ograniczenie powyższe stało się bezprzedmiotowe.

Do art. 125.

§ 30. Władza przemysłowa nie może zobowiązać przemysłowca na podstawie art. 125 ust. 1 do zmniejszenia liczby uczniów, o ile liczba ta w stosunku do liczby czeladników odpowiada stosunkowi ustalonemu w zatwierdzonym statucie korporacji.

Do art. 131.

§ 31. Utracił moc obowiązującą.¹⁾

¹⁾ Paragraf ten zawierał przepis o władzach przemysłowych I instancji w miastach Krakowie i Lwowie. Przepis ten stał się nieaktualnym jeszcze w 1928 r. wskutek zmian ustrojowych wprowadzonych przez rozp. Pr. Rzp. z dnia 19 stycznia 1928 r. o organizacji i zakresie działania władz administracji ogólnej (Dz. U. R. P. z 1936 r. Nr 80, poz. 555) oraz przez inne późniejsze przepisy prawne. Patrz uwagę 2 do art. 131 ustawy przemysłowej.

Do art. 132.

§ 32. Utracił moc obowiązującą.¹⁾

¹⁾ Zawierał on przepis dotyczący trybu wydawania koncesyj w m. st. Warszawie. Przepis ten stał się nieaktualnym wobec zaszytych zmian ustrojowych. Patrz uwagi 2 i 4 do art. 131 ustawy przem.

Do art. 135.

§ 33. Władza przemysłowa II instancji może przepisać specjalne wzory dla zgłoszeń i podań wnoszonych według art. 135 ust. 3 pisemnie lub ustnie (protokółarnie).

Do art. 143.

§ 34. Orzeczenie, czy dane przedsiębiorstwo uważać należy za przemysł rzemieślniczy czy fabryczny, następuje z urzędu lub na wniosek. Z wnioskiem może wystąpić właściwa izba przemysłowo-handlowa, izba rzemieślnicza lub osoba zainteresowana.

Postanowienia art. 137 i 138 mają właściwe zastosowanie.¹⁾

¹⁾ Ustęp ten stał się bezprzedmiotowym wobec skreślenia art. 137 i 138 przez nowelę z 1934 r.

Do art. 148.

§ 35. Postanowienie § 30 ma analogiczne zastosowanie.

Do art. 149.

§ 36. Po upływie trzech lat po dniu wejścia w życie rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej o prawie przemysłowym tylko te osoby będą mogły trzymać terminatorów i kierować ich praktycznym wykształceniem, które: a) będą miały prawo używania tytułu mistrza rzemieślniczego¹⁾ albo b) będą posiadały kwalifikacje do kierowania praktycznym wykształce-

niem terminatorów, odpowiadające warunkom ustalonym rozporządzeniem Ministra Przemysłu i Handlu, wydanym na podstawie art. 150.²⁾

¹⁾ W związku ze zmianą art. 149 ustawy przem., dokonaną przez nowelę z 1934 r., należy objąć punktem „a” również osoby, które „posiadają akademickie wykształcenie techniczne, obejmujące dane rzemiosło”.

²⁾ Patrz rozp. powołane w uwadze do art. 150 ustawy przem.

Do art. 154 i 158.

§ 37. Uchwalone regulaminy komisji egzaminacyjnych czeladniczych i mistrzowskich izba rzemieślnicza przesyła w trzech egzemplarzach władzy przemysłowej wojewódzkiej do zatwierdzenia. Jeden egzemplarz zatwierdzonego regulaminu władza przemysłowa wojewódzka przesyła izbie rzemieślniczej, drugi Ministrowi Przemysłu i Handlu, a trzeci zatrzymuje u siebie.

Do art. 165.¹⁾

§ 38. W razie, jeżeli cech ma zamiar ustanowić sąd polubowny, natenczas odnośne postanowienie winno być zamieszczone w statucie.²⁾

¹⁾ Obecnie: do art. 163.

²⁾ Wskutek zmian wprowadzonych do art. 160 i nast. przez nowele z 1934 i 1938 r. przepis § 38 dotyczy obecnie art. 163 ustawy przem. i obowiązuje nadal.

Do art. 169, 170, 172, 173, 180, 181, 184, 186, 187, 188 i 190.

§§ 39—49. Utraciły moc obowiązującą.¹⁾

¹⁾ Zawierały one przepisy wykonawcze do działu IX poddział „F. Izby Rzemieślnicze”. Utrata mocy obowiązującej nastąpiła wskutek uchylecia tego poddziału (art. 168—194) i uregulowania zagadnienia izb rzemieślniczych i ich związku w osobnych przepisach prawnych, a mianowicie w rozporządzeniu Pr. Rzp. z dnia 27 października 1933 r. (Dz. U. R. P. Nr 85, poz. 638), a następnie w obowiązującej dzisiaj ustawie z dnia 19 lipca 1939 r. (Dz. U. R. P. Nr 65, poz. 434) wraz ze zmianami, wprowadzonymi dekretem z dnia 21 kwietnia 1948 r. (Dz. U. R. P. Nr 23, poz. 155). Patrz uwagę do art. 168 — 194 ust. przem. oraz przedruk pod poz. 64 nin. wyd.

Do art. 196.

§ 50. Utracił moc obowiązującą.¹⁾

¹⁾ Zawierał on przepis o trybie postępowania wojewódzkich sądów administracyjnych w b. dzielnicy pruskiej przy rozstrzygnięciu odwołań od decyzji władz przemysłowych I instancji. Przepis ten utracił moc obowiązującą wobec uchylecia pktu 2 ustępu 1 art. 196 nowelą z 1934 r., a tym samym wobec zniesienia wymienionych sądów, jako instancji odwoławczej w sprawach przemysłowych.

§ 51. Rozporządzenie niniejsze obowiązuje od dnia wejścia w życie rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 7 czerwca 1927 r. o prawie przemysłowym (Dz. U. R. P. Nr 53, poz. 468).¹⁾

¹⁾ Rozp. Pr. Rzp. o prawie przemysłowym weszło w życie z dniem 16 grudnia 1927 r.

Załącznik do rozp. M'n. Przem.
i Handlu z dnia 7 grudnia 1927
r. (poz. 942).

Wzór licencji na przemysł okrę-
ny (§ 19 rozp. wyk.).

(strona 1)

L. dz.

Rej. (podać tom i numer rejestru, do którego wpisano uprawnienie).

LICENCJA NA PRZEMYSŁ OKRĘŻNY.

Właścicielem tej licencji jest (imię i nazwisko) urodzony (data)
w (miejsce urodzenia), stanu rodzinnego zamieszkały w
..... (miejscowość i powiat)

..... dn. 19 .. r.

(pieczęć urzędowa)

Starosta (Prezydent Miasta, Burmistrz)

(strona 2)

Fotografia właściciela licencji

Miejsce
na fotografię o wy-
miarze nie mniejszym
jak 6x7 cm.

(Pieczęć urzędowa)

Szczególne znamiona właściciela licencji

Podpis właściciela licencji

(strona 3)

Licencja ta ważna jest na rok kalendarzowy. na obszar województwa
W następujących gminach wyżej wymienionego województwa wolno prowadzić przemysł okrę-
ny w zakresie niniejszego uprawnienia dopiero po uzyskaniu zezwolenia (wizy) miejscowej
władzy przemysłowej I instancji

(wymienić gminy, co do których wydano zarządzenia na podstawie art. 55 ust. 1 rozporządzenia Prezydenta
Rzeczypospolitej o prawie przemysłowym)

(strona 4)

Właściciel licencji jest uprawniony do (podać dokładnie zakres uprawnienia).

(strona 5)

Właściciel licencji może prowadzić przemysł okrężny przy pomocy (imię i nazwisko pomocnika), urodzonego (data) w (miejsce urodzenia), stanu rodzinnego zamieszkałego (miejscowość i powiat).

Data

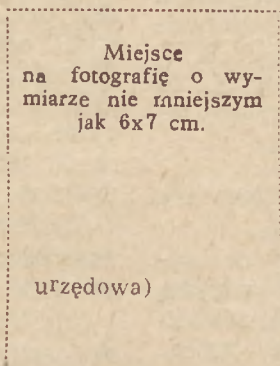
L. dz. (o ile pozwolenia na trzymanie pomocnika udzielono już po wydaniu licencji)

(pieczęć urzędowa)

Starosta (Prezydent Miasta, Burmistrz)

(strona 6)

Fotografia pomocnika

(strony 7, 8, 9, 10)

(strony 7 i 9 — rubryki, jak na str. 5),
 (strony 8 i 10 — rubryki, jak na str. 6),
 (strony 7 i 8 względnie 9 i 10 wypełnia się w wypadku zmiany pomocnika przez właściciela licencji z równoczesnym skasowaniem wpisów, odnoszących się do poprzedniego pomocnika)

(strona 11 i kilka następnych)

Wojewoda w

L. dz.

Ważność tej licencji rozszerza się do końca roku na obszar województwa

(pieczęć urzędowa)

. dn. 19 . . . r,

Wojewoda

(strony dalsze)

Uwagi i wizy

(W tej części książeczki zamieszcza się w szczególności zezwolenia (wizy) miejscowej władzy przemysłowej, wydane w wypadkach określonych w art. 55 ust. 1 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej o prawie przemysłowym).

(strony końcowe)

Wyciąg z przepisów o przemyśle okrężnym.

(W tej części książeczki należy przytoczyć ważniejsze przepisy co do prowadzenia przemysłu okrężnego, w szczególności zaś art. 47 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej o prawie przemysłowym oraz przepisy karne, zawarte w art. 126).

4.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA PRZEMYSŁU I HANDLU

z dnia 27 listopada 1937 r.

wydane w porozumieniu z Ministrem Opieki Społecznej w sprawie określenia istotnych cech przemysłu ludowego, domowego i pracy chałupniczej jako zatrudnień zarobkowych, wyłączonych spod przepisów prawa przemysłowego.

(Dz. U. R. P. z dnia 9 grudnia 1937 r. Nr 83, poz. 605).

Na podstawie art. 2 ust. 3 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 7 czerwca 1927 r. o prawie przemysłowym (Dz. U. R. P. Nr 53, poz. 468) w brzmieniu ustawy z dnia 10 marca 1934 r. (Dz. U. R. P. Nr 40, poz. 350) zarządzam co następuje:

§ 1. (1) Przepisom prawa przemysłowego nie podlegają:

- a) przemysł ludowy, polegający na wytwarzaniu przez ludność wiejską przedmiotów użytkowych i zdobniczych przeważnie o cechach etnicznych, opartych o miejscową tradycję ludową, z surowców (materiałów) własnych lub powierzonych, we własnych warsztatach pracy, samodzielnie lub wyłączenie przy pomocy osób należących do rodziny i domowników;
- b) przemysł domowy, tj. uboczne zatrudnienie zarobkowe, polegające na wytwarzaniu lub przetwarzaniu wszelkiego rodzaju artykułów, dokonywanym samodzielnie we własnym imieniu i na własny rachunek, we własnym mieszkaniu lub obejściu, — o ile jest prowadzony przez osoby, których głównym zatrudnieniem, stanowiącym podstawę utrzymania, jest różna przedmiotowo od danego zatrudnienia ubocznego praca domowa lub zawodowa; przemysł domowy prowadzony przez ludność wiejską może obejmować również naprawianie oraz może być wykonywany poza własnym mieszkaniem lub obejściem, a także przy pomocy osób należących do rodziny i domowników;
- c) praca chałupnicza, tj. zawodowe i zarobkowe zatrudnienie osób fizycznych, wykonywane we własnym mieszkaniu pracującego lub innym miejscu, w którym tryb pracy nie jest normowany przez nakładcę, polegające na wyrobieniu, przerabianiu lub wykończaniu wszelkiego rodzaju artykułów, na podstawie umowy zawartej z nakładcą,

na jego zlecenie i rachunek, — o ile dokonywana jest samodzielnie lub wyłączenie przy pomocy osób należących do rodziny i domowników.

(2) Przez ludność wiejską w myśl ust. 1 lit. „a“ rozumie się zamieszkałych stale w gminach wiejskich: 1) właścicieli i użytkowników gospodarstw wiejskich, 2) osoby trudniące się zawodowo pracą w cudzych gospodarstwach wiejskich, 3) osoby, których zawodem jest praca w gospodarstwach wiejskich, choćby się tą pracą, nie zmieniając zawodu, czasowo przestały trudnić, oraz 4) osoby, które pozostają na utrzymaniu osób wymienionych w pkt. 1, 2 lub 3, żyjąc z nimi w domowej wspólnocie. Wadza przemysłowa I instancji, po wysłuchaniu opinii właściwych terytorialnie izb samorządu gospodarczego, może zaliczyć do ludności wiejskiej w rozumieniu ust. 1 lit. „a“ także poszczególne osoby, zamieszkałe w gminach miejskich, jeśli poza tym odpowiadają one jednemu z warunków, wymienionych w pkt. 1 do 4.

(3) Przez gospodarstwa wiejskie rozumie się gospodarstwa rolne, leśne, łąkowe, ogrodowe, nasienne, hodowlane, pszczelne i rybne.

(4) Przez osoby należące do rodziny rozumie się osoby, pozostające w stosunku pokrewieństwa lub powinowactwa z prowadzącym przemysł ludowy lub domowy, albo z trudniącym się pracą chałupniczą, o ile żyją z nim w domowej wspólnocie.

(5) Przez domowników rozumie się osoby nie wymienione w ust. 4, żyjące w domowej wspólnocie z prowadzącym przemysł ludowy lub domowy albo z trudniącym się pracą chałupniczą, pozostające na jego utrzymaniu lub mające wspólne z nim źródła utrzymania.

(6) Przez nakładców w myśl ust. 1 lit. „c“ rozumie się osoby będące przemysłowcami w rozumieniu prawa przemysłowego (fabrykantami, rzemieślnikami, kupcami i t. p.), trudniące się zawodowo i zarobkowo wytwarzaniem, przetwarzaniem lub wykończaniem wszelkiego rodzaju artykułów z surowców (materiałów) własnych lub powierzonych, drogą poruczenia na podstawie odpowiedniej umowy całkowitego lub częściowego wykonywania robót innym osobom, pracującym poza zakładami pracy zleciodawcy i nie podlegającym w pracy jego kierownictwu i nadzorowi.

§ 2. (1) Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

(2) Jednocześnie traci moc obowiązującą rozporządzenie Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 27 maja 1935 r. w porozumieniu z Ministrem Opieki Społecznej o wyłączeniu przemysłu ludowego i domowego oraz pracy chałupniczej spod przepisów prawa przemysłowego (Dz. U. R. P. Nr 42, poz. 283).

5.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA PRZEMYSŁU I HANDLU

z dnia 20 października 1938 r.

wskazując osoby prawne zobowiązane do przedstawiania danych określonych w art. 7 ust. 3 oraz władze powołane do żądania danych określonych w art. 44 prawa przemysłowego.

(Dz. U. R. P. z dnia 31 października 1938 r. Nr 84, poz. 569).

Na podstawie art. 7 ust. 3 oraz art. 44 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 7 czerwca 1927 r. o prawie przemysłowym (Dz. U. R. P. Nr 53, poz. 468) w brzmieniu ustawy z dnia 10 marca 1934 r. (Dz. U. R. P. Nr 40, poz. 350) zarządzam co następuje:

§ 1. Dane określone w art. 7 ust. 3 pkt. 1—3 mają być podawane w doniesieniu (zgłoszeniu) osób prawnych, rozpoczynających prowadzenie przedsiębiorstwa podpadającego pod przepisy prawa przemysłowego:

1) jeżeli przedsiębiorstwo należy do rodzaju przedsiębiorstw, uznanego stosownie do obowiązujących przepisów za posiadający znaczenie państwowe lub charakter użyteczności publicznej, albo

2) jeżeli przedsiębiorstwo posiada kapitał zakładowy nie mniejszy niż 100.000 zł.

§ 2. Władzą przemysłową, o której mowa w art. 44, jest władza przemysłowa wojewódzka (II instancji).

§ 3. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

6.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA PRZEMYSŁU I HANDLU

z dnia 9 grudnia 1927 r.

wydane w porozumieniu z Ministrami: Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, Spraw Wewnętrznych, Robót Publicznych, Spraw Wojskowych oraz Komunikacji w sprawie umiejętności zawodowej do prowadzenia przemysłu koncesjonowanego

(Dz. U. R. P. z dnia 15 grud. 1927 r. Nr 111, poz. 943).

w brzmieniu uwzględniającym zmiany wprowadzone rozporządzeniem Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 9 września 1935 r. (Dz. U. R. P. Nr 69, poz. 430).

Na podstawie art. 9 ust. 2 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 7 czerwca

1927 r. o prawie przemysłowym (Dz. U. R. P. Nr 53, poz. 468) zarządza się co następuje:

§ 1. Umiejętność zawodową do prowadzenia przemysłu instalacyj wodociągowych lub gazowych wykazuje się:

1. przedłożeniem jednego z następujących świadectw:

a) świadectwa ukończenia wydziału mechanicznego, wydziału inżynierii lądowej lub wodnej, wydziału architektonicznego politechniki krajowej, albo świadectwa ukończenia krajowej akademii górniczej lub nostryfikowanego świadectwa ukończenia odpowiednich wydziałów zagranicznej akademickiej szkoły politechnicznej, względnie akademii górniczej;

b) świadectwa ukończenia wydziału mechanicznego lub drogowego albo budowlanego krajowej szkoły technicznej (typu zasadniczego lub wyższego, albo odpowiedniej szkoły zagranicznej, uznanej przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego¹⁾ za równoważnościową;

c) świadectwa ukończenia krajowej szkoły mistrzów maszynowych lub zagranicznej szkoły mistrzów, uznanej przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego¹⁾ za równoważnościową;

d) świadectwa ukończenia oddziału ślusarskiego, kowalskiego albo tokarskiego szkoły rzemieślniczo-przemysłowej państwowej lub uznanej przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego¹⁾ za równoważnościową;

e) świadectwa trzyletniej nauki w przemyśle instalacyj wodociągowych lub gazowych (w zależności od rodzaju przemysłu, na jaki ma być udzielona koncesja), albo świadectwa ukończonej nauki w jednym z następujących rzemiosł: w blacharstwie, kotlarstwie, kowalstwie lub ślusarstwie, oraz

2. udowodnieniem praktycznego zatrudnienia w przemyśle instalacyj wodociągowych lub gazowych (w zależności od rodzaju przemysłu, na jaki ma być udzielona koncesja).

Czas praktycznego zatrudnienia (po ukończeniu nauki) wynosi:

a) dla inżynierów i absolwentów szkół technicznych typu wyższego — 1 rok,

b) dla absolwentów szkół technicznych typu zasadniczego i szkół mistrzów — 2 lata,

c) dla osób, które posiadają świadectwa nauki, określone w punkcie 1 niniejszego paragrafu pod lit. „e“ — 6 lat,

d) dla osób, które posiadają świadectwo, określone w punkcie 1 niniejszego paragrafu pod lit. „d“ — 4 lata.

Osoby, posiadające dowód uzdolnienia do samodzielnego wykonywania jednego z następujących rzemiosł: blacharstwa, kotlarstwa, kowalstwa lub ślusarstwa, wykazują umiejętność zawodową przedłożeniem tego dowodu oraz dowodu praktycznego zatrudnienia w przemyśle instalacyjnym wodociągowym względnie gazowym przez 3 lata.

¹⁾ Obecnie Ministra Oświaty.

§ 2. Umiejętność zawodową do prowadzenia przemysłu instalacyjnego elektrycznych dla wykonywania instalacyj dla siły i światła o niskim napięciu, dołączonych do istniejących już zakładów elektrycznych, wykazuje się:

- a) świadectwem trzyletniej nauki w przemyśle instalacyjnym elektrycznych, oraz
- b) dowodem praktycznego w tym przemyśle zatrudnienia przez 6 lat po ukończeniu nauki.

Za dowód umiejętności zawodowej, równoznaczny z przepisany w ustępie 1 niniejszego paragrafu, uważa się:

1. świadectwo specjalnego egzaminu, złożonego po ukończeniu trzyletniej nauki w przemyśle elektrotechnicznym i po odbyciu po nauce trzyletniej praktyki w tym przemyśle, przed jedną z komisji egzaminacyjnych czynnych przy następujących szkołach: Państwowej Szkole Budowy Maszyn i Elektrotechniki w Warszawie i w Poznaniu, Państwowej Szkole Przemysłowej w Krakowie, we Lwowie i w Bielsku, Państwowej Szkole Budowy Maszyn w Grudziądzu, Państwowej Szkole Technicznej w Wilnie, Państwowej Szkole Górniczej i Hutniczej w Dąbrowie Górniczej, Państwowej Szkole Włókienniczej w Łodzi, Śląskich Technicznych Zakładach Naukowych w Katowicach;
2. świadectwo ukończenia wydziału mechanicznego szkół technicznych typu zasadniczego i udowodnienie dwuletniej praktyki w przemyśle elektrotechnicznym po ukończeniu nauki.

Ukończenie oddziału ślusarskiego lub elektrycznego państwowej szkoły rzemieślniczo-przemysłowej lub uznanej przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego może być uznane za równoważące ze świadectwem nauki, wymienionym w ustępie 1 lit. „a“ niniejszego paragrafu.

§ 3. Dowód umiejętności zawodowej do prowadzenia przemysłu instalacyjnego elektrycznych dla wykonywania instalacyj bez ograniczenia co do wysokości napięcia wykazuje się:

1. przedłożeniem świadectwa ukończenia krajowej akademii górniczej lub politechniki krajowej z wyłączeniem wydziału chemicznego, względnie nostryfikowanego świadectwa ukończenia zagranicznej akademickiej szkoły politechnicznej z wyłączeniem wydziału chemicznego lub świadectwa ukończenia wydziału elektrycznego krajowej szkoły technicznej typu zasadniczego lub wyższego, względnie odpowiedniej szkoły zagranicznej, uznanej przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego za równoważące, oraz
2. udowodnieniem praktycznego zatrudnienia w przemyśle instalacyjnym elektrycznym po ukończeniu nauki, przy czym czas tego zatrudnienia wynosi dla inżynierów-elektryków — 1 rok, zaś dla innych osób, ubiegających się o koncesję, — 2 lata.

§ 4. Umiejętność zawodową do prowadzenia przemysłu kominarskiego wykazuje się przedłożeniem świadectwa trzyletniej nauki w przemyśle kominarskim oraz dowodu najmniej trzyletniego praktycznego zatrudnienia w tym przemyśle.

§ 5. Umiejętność zawodową do prowadzenia przemysłu wyrobu materiałów i przedmiotów pyrotechnicznych, wybuchowych oraz amunicji wykazuje się:

1. przedłożeniem świadectwa ukończenia krajowej akademii górniczej, wydziału chemicznego politechniki krajowej, względnie nostryfikowanego świadectwa ukończenia zagranicznej akademii górniczej lub wydziału chemicznego zagranicznej akademickiej szkoły politechnicznej albo świadectwa ukończenia jednej z następujących szkół technicznych: Państwowej Szkoły Chemiczno-Przemysłowej w Warszawie, Wydziału Chemicznego Państwowej Szkoły Przemysłowej w Krakowie, Wydziału Hutniczego Państwowej Szkoły Górniczej i Hutniczej w Dąbrowie Górniczej, Wydziału Farbiarskiego Państwowej Szkoły Włókienniczej w Łodzi, Wydziału Cukrowniczego Państwowej Szkoły Przemysłowej w Bydgoszczy, zawodowej szkoły farbiarskiej lub wydziału farbiarskiego przy Państwowej Szkole Przemysłowej w Bielsku, Szkoły Techników-Chemików Śląskich Technicznych Zakładów Naukowych w Katowicach, względnie odpowiedniej szkoły zagranicznej, uznanej przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego za równoważące, oraz
2. udowodnieniem co najmniej dwuletniego praktycznego zatrudnienia w odnosnym przemyśle po ukończeniu wyżej określonej nauki.

§ 6. Umiejętność zawodową do prowadzenia przemysłu sprzedaży materiałów i przedmiotów pyrotechnicznych, wybuchowych oraz amunicji wykazuje się przedłożeniem dowodu co najmniej trzyletniego praktycznego zatrudnienia w tym przemyśle lub przedłożeniem jednego ze świadectw określonych w § 5 l. 1.¹⁾

¹⁾ Wskutek zmiany wprowadzonej do art. 2 pkt. 21 ustawy przemysłowej przez ustawę z dnia 10 marca 1924 r. (Dz. U. R. P. Nr 40 poz. 350) wszelki handel bronią, amunicją i materiałami wybuchowymi przestał być przemysłem w rozumieniu ustawy przem. Nie jest więc obecnie potrzebne uzyskanie koncesji władz przemysłowych na handel br., am. i mat. wyb. Jest natomiast potrzebne uzyskanie zezwolenia właściwych władz bezpieczeństwa publicznego, które wydają je na podstawie przepisów rozp. Pr. Rzp. z dnia 27 października 1932 r. prawo o broni, amunicji i materiałach wybuchowych (Dz. U. R. P. Nr 94, poz. 807).

Wobec tego, że nie zostało dotychczas wydane rozporządzenie wykonawcze do tego prawa, określające warunki udzielania tych zezwoleń m. in. kwalifikacje zawodowe do prowadzenia handlu br., am. i mat. wyb., należy uznać, że do czasu wydanego takiego rozporządzenia obowiązuje powyższy przepis §-u 6.

§ 7. Umiejętność zawodową do prowadzenia przemysłu wyrobu broni siecznej wykazuje się:

1. przedłożeniem jednego z następujących świadectw:
 - a) świadectwa ukończenia wydziału mechanicznego politechniki krajowej lub nostryfikowanego świadectwa ukończenia odpowiedniego wydziału zagranicznej akademickiej szkoły politechnicznej,
 - b) świadectwa ukończenia wydziału mechanicznego krajowej szkoły technicznej typu zasadniczego lub wyższego, świadectwa ukończenia krajowej szkoły mistrzów lub odpowiedniej szkoły zagranicznej, uznanej przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego za równoważycielską,
 - c) świadectwa ukończenia oddziału ślusarskiego, kowalskiego albo tokarskiego szkoły rzemieślniczo-przemysłowej państwowej lub uznanej przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego za równoważycielską,
 - d) świadectwa trzyletniej nauki w przemyśle wyrobu broni siecznej albo świadectwa ukończonej nauki w jednym z następujących rzemiosł: w blacharstwie, kotlarstwie, kowalstwie lub ślusarstwie, oraz
2. udowodnieniem praktycznego zatrudnienia w przemyśle wyrobu broni siecznej. Czas praktycznego zatrudnienia (po ukończeniu nauki) wynosi:
 - a) w odniesieniu do osób, posiadających kwalifikacje, określone w ust. 1 niniejszego paragrafu pod lit. „a“, „b“, — 1 rok,

- b) w odniesieniu do osób, posiadających kwalifikacje, określone w ust. 1 niniejszego paragrafu pod lit. „c“ — 3 lata,
- c) w odniesieniu do osób, posiadających kwalifikacje, określone w ust. 1 niniejszego paragrafu pod lit. „d“, — 5 lat,
- d) w odniesieniu do osób, posiadających dowód uzdolnienia do samoistnego wykonywania jednego z następujących rzemiosł: blacharstwa, kotlarstwa, kowalstwa lub ślusarstwa, — 2 lata.

§ 8. Umiejętność zawodową do prowadzenia przemysłu wyrobu broni palnej wykazuje się:

1. przedłożeniem jednego ze świadectw nauki, wymienionych w § 7 ust. 1, z wyłączeniem świadectwa nauki w blacharstwie, lub przedłożeniem świadectwa trzyletniej nauki w przemyśle wyrobu broni palnej, oraz
 2. udowodnieniem praktycznego zatrudnienia w przemyśle wyrobu broni palnej.
- Czas praktycznego zatrudnienia (po ukończeniu nauki) wynosi:

- a) dla inżynierów i absolwentów szkół technicznych typu wyższego — 1 rok,
- b) dla absolwentów szkół technicznych typu zasadniczego i szkół mistrzów — 2 lata,
- c) dla osób posiadających świadectwo trzyletniej nauki w przemyśle wyrobu broni palnej, dla osób posiadających świadectwo ukończenia oddziału ślusarskiego, kowalskiego albo tokarskiego szkoły rzemieślniczo-przemysłowej państwowej lub uznanej przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego za równoważycielską, oraz dla osób, posiadających dowód uzdolnienia do samoistnego wykonywania jednego z następujących rzemiosł: kotlarstwa, kowalstwa lub ślusarstwa, — 4 lata,
- d) dla osób, posiadających świadectwo trzyletniej nauki w przemyśle broni siecznej albo świadectwo ukończonej nauki w jednym z następujących rzemiosł: kotlarstwie, kowalstwie lub ślusarstwie, — 7 lat.

§ 9. Umiejętność zawodową do prowadzenia przemysłu sprzedaży broni palnej wykazuje się przedłożeniem dowodu co najmniej trzyletniego w nim praktycznego zatrudnienia.

Ubiegający się o koncesję na sprzedaż broni siecznej powinien udowodnić, że był zatrudniony przy sprzedaży takiej broni przez czas co najmniej dwuletni.¹⁾

¹⁾ Patrz uwagę do § 6; ma ona tutaj analogiczne zastosowanie.

§ 10. Umiejętność zawodową do prowadzenia przedsiębiorstwa trudniącego się dochodzeniem roszczeń powstających z umowy o przewóz towarów do zarządów kolejowych i innych zakła-

dów przewozowych wykazuje się przedłożeniem zaświadczenia posiadania dostatecznych wiadomości fachowych w zakresie taryf kolejowych i przepisów przewozowych.

Do wydawania zaświadczeń, określonych w ust. 1 niniejszego paragrafu, są powołane dyrekcje kolei państwowych, w obrębie których ma znajdować się siedziba danego przedsiębiorstwa.

§ 11. Rozporządzenie niniejsze obowiązuje od dnia wejścia w życie rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 7 czerwca 1927 r. o prawie przemysłowym (Dz. U. R. P. Nr 53, poz. 468).

7.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA PRZEMYSŁU I HANDLU

z dnia 25 stycznia 1938 r.

wydane w porozumieniu z Ministrem Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego w sprawie umiejętności zawodowej do prowadzenia koncesjonowanego przemysłu wyrobu syntetycznych barwników organicznych oraz syntetycznych półproduktów organicznych, służących do wyrobu barwników i materiałów wybuchowych.

(Dz. U. R. P. z dnia 9 lutego 1938 r. Nr 8, poz. 51).

Na podstawie art. 9 ust. 2 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 7 czerwca 1927 r. o prawie przemysłowym (Dz. U. R. P. Nr 53, poz. 468) w brzmieniu ustawy z dnia 10 marca 1934 r. (Dz. U. R. P. Nr 40, poz. 350) zarządzam co następuje:

§ 1. Umiejętność zawodową do prowadzenia przemysłu wyrobu syntetycznych barwników organicznych oraz syntetycznych półbarwników organicznych, służących do wyrobu barwników i materiałów wybuchowych, wykazuje się:

1) przedłożeniem świadectwa ukończenia wydziału chemicznego krajowej szkoły akademickiej lub nostryfikowanego świadectwa ukończenia wydziału chemicznego zagranicznej szkoły akademickiej, albo świadectwa ukończenia krajowej szkoły chemicznej, którą Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego¹⁾ uzna za wystarczającą do tego celu, oraz

2) udowodnieniem odbycia po ukończeniu szkoły akademickiej co najmniej 2-letniej, a po ukończeniu krajowej szkoły chemicznej nieakademickiej co najmniej 4-letniej praktyki w przemyśle wyrobu syntetycznych barwników organicznych oraz syntetycznych półproduktów organicznych.

¹⁾ Obecnie: Minister Oświaty.

§ 2. W poszczególnych przypadkach Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego może uznawać za równoważące ze świadectwami ukończenia krajowej szkoły chemicznej nieakademickiej — świadectwa ukończenia odpowiedniej szkoły zagranicznej.

§ 3. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

8.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 24 lipca 1935 r.

w sprawie koncesjonowania przemysłu wyrobu samochodów oraz podwozi samochodowych.

(Dz. U. R. P. z dnia 30 lipca 1935 r. Nr 56, poz. 361).

Na podstawie art. 12 ust. 2 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 7 czerwca 1927 r. o prawie przemysłowym (Dz. U. R. P. Nr 53, poz. 468) w brzmieniu ustawy z dnia 10 marca 1934 r. (Dz. U. R. P. Nr 40, poz. 350) zarządza się co następuje:

§ 1. Obowiązek uzyskiwania koncesji (art. 8 prawa przemysłowego) rozciąga się na przemysł wyrobu samochodów oraz podwozi samochodowych.¹⁾

¹⁾ Patrz rozp. wyk. Min. Przem. i Handlu z dnia 28 września 1935 r. (Dz. U. R. P. Nr 80, poz. 495) — przedr. pod poz. nast. nin. wyd.

§ 2. Przemysłem, o którym mowa w § 1, jest wyrób kompletnych samochodów oraz wyrób podwozi samochodowych z części lub też zespołów, wytwarzanych we własnym zakresie lub częściowo nabywanych.

§ 3. Koncesji w zakresie wskazanym w § 1 udziela Minister Przemysłu i Handlu, który może to uprawnienie przekazać władzy przemysłowej wojewódzkiej.

§ 4. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

9.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA PRZEMYSŁU I HANDLU

z dnia 28 września 1935 r.

o udzielaniu koncesji na przemysł wyrobu samochodów oraz podwozi samochodowych.

(Dz. U. R. P. z dnia 6 listopada 1935 r. Nr 80, poz. 495).

Na podstawie art. 197 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 7 czerwca 1927 r.

o prawie przemysłowym (Dz. U. R. P. Nr 53, poz. 468) zarządzam co następuje:

§ 1. Koncesja na zasadzie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 24 lipca 1935 r. (Dz. U. R. P. Nr 56, poz. 361) na przemysł wyrobu samochodów oraz podwozi może być udzielona, jeżeli osoba (fizyczna lub prawna), ubiegająca się o koncesję, zobowiąże się do spełniania następujących warunków:

- 1) prowadzenia przemysłu wyrobu samochodów oraz podwozi w miejscowości uznanej przez Ministra Przemysłu i Handlu,
- 2) uruchomienia produkcji samochodów oraz podwozi według programu zatwierdzonego przez Ministra Przemysłu i Handlu,
- 3) posiadania urządzeń technicznych zakładu przemysłu wyrobu samochodów oraz podwozi, odpowiadających programowi produkcji, o którym mowa w p. 2 i utrzymania tych urządzeń na należytych poziomach technicznych.

§ 2. Osoba, ubiegająca się o koncesję na przemysł wyrobu samochodów oraz podwozi, powinna złożyć podanie o udzielenie koncesji do Ministerstwa Przemysłu i Handlu. Podanie to powinno podawać:

- 1) firmę przedsiębiorstwa,
- 2) charakter prawny osoby, ubiegającej się o koncesję,
- 3) wysokość kapitału zakładowego przedsiębiorstwa ze wskazaniem:
 - a) pochodzenia kapitału (krajowy, zagraniczny),
 - b) głównych udziałowców, posiadających łącznie najmniej 75% udziałów.
- 4) skład osobowy grona założycieli, bądź pierwszego zarządu przedsiębiorstwa, a w przypadku, gdy chodzi o już istniejące przedsiębiorstwo, skład osobowy jego władz (rada nadzorcza, zarząd, dyrekcja),
- 5) zamierzone miejsce prowadzenia przemysłu wyrobu samochodów oraz podwozi (wytwórni),
- 6) szczegółowe określenie przedmiotu produkcji (marka, typ i inne cechy charakterystyczne samochodów oraz podwozi),
- 7) program, obejmujący zamierzenia, dotyczące:

- a) sposobu zorganizowania i planu uruchomienia produkcji samochodów oraz podwozi, wymienionych w p. 6,
- b) planu instalowania urządzeń technicznych w zależności od warunków określonych w p. a).

§ 3. Fabryki samochodów i podwozi, które do wejścia w życie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 24 lipca 1935 r. (Dz. U. R. P. Nr 56, poz. 361) prowadziły przemysł wyrobu samochodów oraz podwozi, zgłoszą do Ministerstwa Przemysłu i Handlu w ciągu 2 miesięcy od chwili

wejścia w życie niniejszego rozporządzenia następujące dane w celu rejestracji:

- 1) firmę,
- 2) charakter prawny przedsiębiorstwa,
- 3) wysokość kapitału zakładowego przedsiębiorstwa ze wskazaniem:
 - a) pochodzenia kapitału (krajowy, zagraniczny),
 - b) głównych udziałowców, posiadających łącznie najmniej 75% udziałów,
- 4) skład osobowy władz przedsiębiorstwa (rada nadzorcza, zarząd, dyrekcja),
- 5) miejsce prowadzenia przemysłu wyrobu samochodów oraz podwozi (siedziba władz i wytwórni),
- 6) szczegółowe określenie przedmiotu produkcji (marka, typ i inne cechy charakterystyczne samochodów oraz podwozi), stanowiące obecnie aktualny program produkcji,
- 7) wykaz i charakterystykę urządzeń technicznych, przeznaczonych do produkcji samochodów i podwozi,
- 8) zdolność produkcyjną na okres roczny,
- 9) odpis dowodu uprawnienia przemysłowego.

§ 4. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

10.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 9 listopada 1937 r.

w sprawie koncesjonowania przemysłów wyrobu i sprzedaży czteroetylku ołowiu oraz środków napędowych, zawierających czteroetylek ołowiu.

(Dz. U. R. P. z dnia 29 grudnia 1937 r. Nr 88, poz. 632).

Na podstawie art. 12 ust. 2 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 7 czerwca 1927 r. o prawie przemysłowym (Dz. U. R. P. Nr 53, poz. 468) w brzmieniu zmienionym ustawą z dnia 10 marca 1934 r. (Dz. U. R. P. Nr 40, poz. 350) zarządzam się co następuje:

§ 1. Obowiązek uzyskiwania koncesji (art. 8 prawa przemysłowego) rozciąga się na przemysły wyrobu i sprzedaży czteroetylku ołowiu oraz środków napędowych, zawierających czteroetylek ołowiu.¹⁾

¹⁾ Przepisy o urządzeniu wytwórni czteroetylku ołowiu są zawarte w rozporządzeniu Ministrów Op. Społ. oraz Przem. i Handlu z dnia 25 listopada 1937 r. (Dz. U. R. P. Nr 88, poz. 635).

§ 2. Koncesji na prowadzenie przemysłów, wymienionych w § 1, udziela Minister Przemysłu

słu i Handlu po zasięgnięciu opinii Ministra Opieki Społecznej¹⁾ i Ministra Skarbu,

¹⁾ Obecnie: Pracy i Opieki Społecznej.

§ 3. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

11.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 18 października 1938 r.

o koncesjonowaniu przemysłu wyrobu gum jezdnych.

(Dz. U. R. P. z dnia 26 października 1938 r. Nr 83, poz. 561).

Na podstawie art. 12 ust. 2 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 7 czerwca 1927 r. o prawie przemysłowym (Dz. U. R. P. Nr 53, poz. 468) w brzmieniu nadanym ustawą z dnia 10 marca 1934 r. (Dz. U. R. P. Nr 40, poz. 350) zarządza się co następuje:

§ 1. Obowiązek uzyskiwania koncesji (art. 8 prawa przemysłowego) rozciąga się na przemysł wyrobu gum jezdnych. Obowiązek ten dotyczy także tych przedsiębiorstw, które, posiadając uprawnienie do wyrobu towarów gumowych, nie wytwarzały dotychczas gum jezdnych objętych przepisami rozporządzenia niniejszego.

§ 2. Przemysłem wyrobu gum jezdnych w rozumieniu rozporządzenia niniejszego jest wyrób opon pneumatycznych i dętek samochodowych, samolotowych, motocyklowych oraz opon pneumatycznych do pojazdów konnych.

§ 3. Koncesji udziela Minister Przemysłu i Handlu, który może to uprawnienie przekazać władzy przemysłowej wojewódzkiej.

§ 4. Wykonanie rozporządzenia niniejszego porucza się Ministrowi Przemysłu i Handlu.¹⁾

¹⁾ Patrz rozp. wyk. Min. Przem. i Handlu z dnia 6 kwietnia 1939 r. (Dz. U. R. P. Nr 36, poz. 238) — przedr. pod poz. nast. n.n. wyd.

§ 5. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

12.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA PRZEMYSŁU I HANDLU

z dnia 6 kwietnia 1939 r.

o udzielaniu koncesyj na przemysł wyrobu gum jezdnych.

(Dz. U. R. P. z dnia 21 kwietnia 1939 r. Nr 36, poz. 238).

Na podstawie art. 197, w związku z art. 10 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej

z dnia 7 czerwca 1927 r. o prawie przemysłowym (Dz. U. R. P. Nr 53, poz. 468) w brzmieniu nadanym ustawą z dnia 8 sierpnia 1938 r. (Dz. U. R. P. Nr 60, poz. 463) i § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 18 października 1938 r. o koncesjonowaniu przemysłu wyrobu gum jezdnych (Dz. U. R. P. Nr 83, poz. 561), zarządza co następuje:

§ 1. Koncesja na zasadzie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 18 października 1938 r. o koncesjonowaniu przemysłu wyrobu gum jezdnych (Dz. U. R. P. Nr 83, poz. 561) na przemysł wyrobu gum jezdnych może być udzielona, jeżeli ubiegająca się o nią osoba (fizyczna lub prawna) zobowiąże się do spełnienia następujących warunków:

1) prowadzenia przemysłu wyrobu gum jezdnych w rejonie uznanym przez Ministra Przemysłu i Handlu w porozumieniu z Ministrem Spraw Wojskowych¹⁾,

2) uruchomienia produkcji gum jezdnych w ramach programu ogólnego, zatwierdzonego corocznie przez Ministra Przemysłu i Handlu w porozumieniu z Ministrem Spraw Wojskowych,

3) posiadania urządzeń technicznych zakładu przemysłu wyrobu gum jezdnych, odpowiadających programowi produkcji, o którym mowa w pkt. 2), utrzymania tych urządzeń na należytym poziomie technicznym, oraz posiadania stałego zapasu surowców w wysokości, ustalonej przez Ministra Przemysłu i Handlu w porozumieniu z Ministrem Spraw Wojskowych.

¹⁾ Obecnie w porozumieniu z Ministrem Obrony Narodowej.

§ 2. Osoba ubiegająca się o koncesję na przemysł wyrobu gum jezdnych powinna złożyć podanie o udzielenie koncesji do Ministerstwa Przemysłu i Handlu za pośrednictwem władzy przemysłowej I instancji. W podaniu należy podać:

1) firmę przedsiębiorstwa,
2) charakter prawny osoby, ubiegającej się o koncesję,

3) wysokość kapitału zakładowego przedsiębiorstwa ze wskazaniem:

a) pochodzenia kapitału (krajowy, zagraniczny),

b) głównych udziałowców, posiadających łącznie najmniej 75% udziałów,

4) skład osobowy grona założycieli bądź pierwszego zarządu przedsiębiorstwa, a w przypadku, gdy chodzi o już istniejące przedsiębiorstwo, skład osobowy jego władz (rada nadzorcza, zarząd, dyrekcja),

5) zamierzone miejsce prowadzenia przemysłu wyrobu gum jezdnych,

6) szczegółowe określenie przedmiotu produkcji w zakresie gum jezdnych,

7) program obejmujący zamierzenia dotyczące:

- a) sposobu zorganizowania i planu uruchomienia produkcji gum jezdnych,
- b) planu instalowania urządzeń technicznych w zależności od zamierzeń określonych pod lit. a).

§ 3. Przemysłowcy prowadzący fabryki wyrobów gumowych, które w chwili wejścia w życie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 18 października 1938 r. o koncesjonowaniu przemysłu wyrobu gum jezdnych (Dz. U. R. P. Nr 83, poz. 561) wytwarzały gumy jezdne, zgłoszą do Ministerstwa Przemysłu i Handlu w ciągu 2 miesięcy od chwili wejścia w życie niniejszego rozporządzenia następujące dane w celu rejestracji:

- 1) firmę,
- 2) charakter prawny przedsiębiorstwa,
- 3) wysokość kapitału zakładowego przedsiębiorstwa ze wskazaniem:
 - a) pochodzenia kapitału (krajowy, zagraniczny),
 - b) głównych udziałowców, posiadających łącznie najmniej 75% udziałów,
- 4) skład osobowy władz przedsiębiorstwa (rada nadzorcza, zarząd, dyrekcja),
- 5) miejsce prowadzenia przemysłu wyrobu gum jezdnych,
- 6) szczegółowe określenie przedmiotów produkcji, objętych obecnie aktualnym programem produkcji gum jezdnych,
- 7) wykaz i charakterystykę urządzeń technicznych przeznaczonych do produkcji gum jezdnych,
- 8) zdolność produkcyjną na okres roczny,
- 9) odpis dowodu uprawnienia przemysłowego.

§ 4. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

13.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRÓW: PRZEMYSŁU I HANDLU, PRACY I OPIEKI SPOŁECZNEJ ORAZ SPRAW WEWNĘTRZ- NYCH

z dnia 13 kwietnia 1928 r.

wydane w porozumieniu z Ministrem Robót Publicznych o przechowywaniu i magazynowaniu olejów mineralnych przez zakłady przemysłowe.

(Dz. U. R. P. z dnia 11 maja 1928 r. Nr 53, poz. 508).

Na podstawie art. 30 oraz art. 16 ust. 2 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 7 czerwca 1927 r. o prawie przemysłowym (Dz.

U. R. P. Nr 53, poz. 468) zarządza się co następuje:

§ 1. Do wykazu zakładów przemysłowych ustalonego w art. 16 ust. 1 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 7 czerwca 1927 r. o prawie przemysłowym (Dz. U. R. P. Nr 53, poz. 468) dodaje się: „średnie i wielkie składy olejów mineralnych“.

Zarazem wprowadza się następujące przepisy o przechowywaniu i magazynowaniu olejów mineralnych przez zakłady przemysłowe:

R o z d z i a ł I.

Przepisy ogólne.

§ 2. Niniejszym przepisom podlega przechowywanie i magazynowanie:

a) olejów mineralnych, których temperatura zapłoniczenia przy ciśnieniu atmosferycznym 760 mm słupa rtęci nie przekracza 100° C oraz

b) próżnych naczyń po olejach mineralnych.

Za oleje mineralne uważa się w rozumieniu niniejszych przepisów następujące artykuły:

1. ropę naftową (olej skalny) w stanie surowym i jej przetwory destylacyjne (benzyna, nafta, lekkie oleje pędne i smarowe), gazolinę z gazu ziemnego, płynne węglowodory (benzol, olej solarowy, fotogen, oleje łupkowe) otrzymane z destylacji smoły z węgla kamiennego i brunatnego, z gazów destylacyjnych węgla, ze smoły łupkowej oraz płynne węglowodory syntetyczne;

2. mieszaniny płynów wyliczonych w ustępie 1;

3. płynne przy 15° C mieszaniny płynów wyliczonych w ustępach 1 i 2 ze stałymi w płynach tych rozpuszczalnymi produktami lub też z zwykłymi, albo też zgęszczonymi olejami (olej lniany, pokost), o ile zawartość olejów mineralnych wymienionych w ust. 1 w tych mieszaninach przewyższa 5% ich wagi. Wyjątek stanowią takie mieszaniny płynów palnych, których temperatura zapłoniczenia leży powyżej 21° C, a które zawierają więcej niż 20% ciał stałych w płynach tych rozpuszczalnych.

Oleje mineralne, podlegające niniejszym przepisom, dzielą się na 3 klasy niebezpieczeństwa:

Do pierwszej klasy należą oleje mineralne, mające temperaturę zapłoniczenia poniżej 21° C.

Do drugiej klasy należą oleje mineralne, mające temperaturę zapłoniczenia w granicach od 21° C do 50° C.

Do trzeciej klasy należą oleje mineralne, mające temperaturę zapłoniczenia w granicach powyżej 50° C do 100° C.

§ 3. Oznaczenie temperatury zapłonięcia uskutecznia się przy olejach I i II klasy niebezpieczeństwa za pomocą aparatu Abel-Pensky, a przy olejach III klasy za pomocą aparatu Martens-Pensky.

§ 4. Osoby trudniące się magazynowaniem lub przechowywaniem olejów mineralnych obowiązane są do przedłożenia na żądanie władz dowodu stwierdzającego, do której klasy niebezpieczeństwa należą magazynowane lub sprzedawane przez nie oleje mineralne. Dowód taki stanowić może albo pisemna deklaracja wytwórcy względnie dostawcy, albo też świadectwo temperatury, wystawione przez upoważnionego do tego rzeczoznawcę. W razie nie przedłożenia dowodu, odnośne oleje mineralne należy uważać jako przynależące do I klasy niebezpieczeństwa.

§ 5. Obliczenia ilości magazynowanych olejów mineralnych należy dokonywać dla wszystkich naczyń, zupełnie czy też częściowo tylko napełnionych, według ich pełnej pojemności; wyjątki dla istniejących już zakładów dopuszczalne są za zezwoleniem władz II instancji.

Naczynia służące do przechowywania i magazynowania olejów mineralnych powinny być szczelne i zaopatrzone w uzbrojenie dyktowane względami technicznymi.

Naczynia służące jako opakowanie do transportu powinny być szczelnie zamknięte z wyjątkiem cystern kolejowych, których konstrukcja normowana jest przepisami kolejowymi.

Przechowywanie oraz magazynowanie olejów mineralnych I klasy w naczyniach z materiału palnego jest wzbronione.

Na naczyniach przeznaczonych tylko do przechowywania i magazynowania olejów mineralnych (nie zaś do ich transportu) powinien (z wyjątkiem beczek i naczyń używanych w wypadkach wyliczonych w § 9 niniejszych przepisów) znajdować się na łatwo widocznym miejscu trwały i czytelny napis, zawierający: handlową nazwę magazynowanego oleju, jego klasę niebezpieczeństwa, pojemność naczynia, a przy wielokomorowych naczyniach również i pojemność poszczególnych komór.

Przy zbiornikach podziemnych napis umieszczony być winien na tabliczkach w pobliżu zbiornika.

Na naczyniach przeznaczonych do przechowywania, magazynowania, sprzedawania, wydawania i transportu olejów mineralnych I klasy niebezpieczeństwa powinien znajdować się wyraźny, trwały i czytelny napis: „płyn łatwopalny“.

Opakowanie naczyń glinianych lub szklanych z olejami mineralnymi, powinno być zaopatrzone w wyraźny i trwały napis: „przenosić ostrożnie“.

Wyżej wymienione przepisy o napisach na naczyniach odnoszą się do naczyń z olejami mineralnymi I klasy, przeznaczonych na eksport za granicę tylko wtedy, jeżeli transport ma odbywać się koleją żelazną, okrętami handlowymi lub statkami powietrznymi, a odnośne przepisy o przyjmowaniu ładunków wymagają takich napisów.

Hermetycznie zamkniętych naczyń nie wolno napełniać w zupełności, lecz w ramach koniecznych ze względu na rozszerzalność produktu przy przeciętnej różnicy temperatury.

§ 6. Odmierzacze (dystrybutory) olejów mineralnych, znajdujące się na podwórzach oraz miejscach ruchu publicznego, powinny poza czasem ich używania być trzymane pod zamknięciem. Należy zapobiegać wyciekaniu olejów mineralnych z takich instalacji. Oleje mineralne, rozlane przy nalewaniu, nie powinny odpływać do przewodów kanalizacyjnych, piwnic lub studni. Odmierzacze uliczne z urządzeniami do mierzenia i nalewania należy zabezpieczyć od uszkodzeń, możliwych wskutek ruchu ulicznego.

§ 7. Przy magazynowaniu używanych próżnych beczek z materiału niepalnego należy jak najszczelniej pozatykać otwory szpuntowe. Próżne beczki z materiału palnego po olejach mineralnych II klasy niebezpieczeństwa można (o ile nie dopuszczono w tym względzie wyjątków) magazynować na terenie składowni w ilości nie większej od odpowiadającej łącznej pojemności zbiorników w składowni.

W sprawie oddalenia składu beczek próżnych od granic składu i magazynowania zamkniętych beczek żelaznych w obrębie pasa ochronnego, decyduje władza właściwa dla zatwierdzenia urządzenia składowni.

Określenie dopuszczalnej ilości beczek próżnych, magazynowanych poza składowniami, należy do władzy przemysłowej.

§ 8. Używanie odkrytego światła lub ognia oraz palenie tytoniu jest we wszystkich składowiach olejów mineralnych I, II i III klasy niebezpieczeństwa wzbronione. Używanie światła odkrytego w lokalach dla sprzedaży drobnicowej jest dopuszczalne.

R o z d z i a ł II.

Przechowywanie olejów mineralnych.

§ 9. I. W lokalach mieszkalnych, publicznych i warszłatach.

1) Przechowywanie olejów mineralnych I i II klasy niebezpieczeństwa w klatkach schodowych oraz w bezpośrednio komunikujących się z nimi korytarzach i pomieszczeniach, jak również w niezamieszkałych poddaszach jest wzbronione.

2) W mieszkaniach oraz komunikujących się z nimi, lecz nieoddzielonych od nich ścianą ogniotrwałą w pomieszczeniach, w restauracjach i domach zajezdnych można przechowywać oleje mineralne:

- A. I klasy niebezpieczeństwa w ilości do 5 litrów,
- B. II klasy niebezpieczeństwa w ilości do 35 litrów.

3) W innych pomieszczeniach przeznaczonych do stałego przebywania w nich ludzi i regularnego ruchu publicznego wolno przechowywać oleje mineralne:

- A. I klasy niebezpieczeństwa w ilości do 20 litrów,
- B. II klasy niebezpieczeństwa, w ilości do 70 litrów.

4) W warsztatach przemysłowych, znajdujących się w domach mieszkalnych i w ich poddaszach, można przechowywać przy uwzględnieniu przepisów dla zakładów przemysłowych oleje mineralne:

- A. I klasy niebezpieczeństwa w ilości do 30 litrów,
- B. II klasy niebezpieczeństwa w ilości do 200 litrów, przy czym powyższe ilości mogą być przekroczone za zgodą władz I instancji po zasięgnięciu opinii organów straży pożarnej.

II. W lokalach dla sprzedaży drobnicowej.

W oddzielnych pomieszczeniach — nieprzeznaczonych do stałego przebywania w nich ludzi lub regularnego ruchu publicznego oraz w sklepach — o ile lokale te oddzielone są ogniotrwale od pomieszczeń wyliczonych w ustępach 1, 2 i 3, wolno magazynować oleje mineralne:

A. I klasy niebezpieczeństwa:

a) w szczelnie zamkniętych naczyniach szklanych o pojemności nie większej niż 1 litr przy sprzedaży bez otwierania naczyń w ilości do 20 litrów

b) w nieulegających rozbiciu naczyniach, o ile chodzi:

- 1. o sprzedaż z nalewaniem w ilości do 80 „
- 2. o samo magazynowanie bez sprzedaży lub sprzedaży z naczyniami bez nalewania w ilości do 200 „

B. II klasy niebezpieczeństwa:

a) w szklanych lub innych ulegających rozbiciu naczyniach w ilości do 300 „

b) w nieulegających rozbiciu naczyniach w ilości do 900 „

c) w naczyniach hermetycznych przy zastosowaniu systemu kranów, pomp lub gazów neutralnych przy odmierzaniu i nalewaniu olejów w ilości do 3000 „

Przy magazynowaniu olejów mineralnych II klasy niebezpieczeństwa w naczyniach hermetycznych w ilościach do 215 litrów odnośne pomieszczenia nie podlegają warunkowi ogniotrwałego oddzielenia.

Magazynowanie olejów mineralnych I i II klasy niebezpieczeństwa w ilościach większych niż dopuszczalne niniejszym paragrafem, może mieć miejsce przy zachowaniu warunków określonych w § 10.

Małe składy.

§ 10. W małych składach można magazynować:

A. Oleje mineralne I klasy niebezpieczeństwa:

1. W nieulegających rozbiciu naczyniach:

a) na placach odgradzonych niedostępnych dla ruchu osób postronnych w ilości do 1000 litrów

b) w odgradzonych pomieszczeniach na poziomie terenu, pod i nad którymi nie ma pomieszczeń, przeznaczonych do przebywania w nich ludzi w ilości do 2000 „

2. W beczkach żelaznych lub w innych naczyniach hermetycznych:

a) w pomieszczeniach na poziomie terenu lub w specjalnie urządzonych piwnicach przy zastosowaniu systemu pomp lub gazu wzgl. płynu ochronnego do napełniania i wypróżniania naczyń w ilości do 1200 „

b) na odgradzonych i przynajmniej z 2 stron odsłoniętych (dla dojazdu wozów straży pożarnej dostępnych) miejscach lub w składach urządzonych pod gołym niebem i ze wszystkich stron odsłoniętych w ilości do 7000 „

3. W podziemnych lub ze wszystkich stron przynajmniej 1-metrową warstwą ziemi przykrytych zbiornikach:

a) na placach niezabudowanych lub zabudowanych dla celów przemysłowych w ilości do 2000 „

b) na placach niezabudowanych lub wyłącznie garażowych w ilości do 6000 „

c) na ulicach i placach publicznych (stacje benzynowe):

- 1) z pasem ochronnym 10 m w ilości do 2500 „
- 2) z pasem ochronnym 15 m w ilości do 5000 „

Zamiast stacyj benzynowych oznaczonych w punkcie 1 mogą być ustawione ruchome odmierzacze z beczkami o pojemności do 200 litrów.

B. Oleje mineralne II klasy:

1. W nieulegających rozbięciu naczyniach, na placach niedostępnych dla ruchu osób postronnych oraz w oddzielnie stojących pomieszczeniach składowych:

a) bez pasa ochronnego w ilości do 30,000 „

b) z pasem ochronnym szerokości 15 m w ilości do 50,000 „

2. W beczkach żelaznych i innych naczyniach hermetycznych, w pomieszczeniach na poziomie terenu i w specjalnie urządzonych piwnicach oraz w nadziemnych zbiornikach żelaznych w ilości do 30,000 „

Małe składy mogą być urządzone wszędzie z wyjątkiem gęsto zaludnionych dzielnic osiedli, o ile przepisy budowlane nie stanowią inaczej, z wyjątkiem składów wymienionych w A. 3 niniejszego paragrafu, które mogą być urządzone wszędzie.

Urządzenie małych składów zatwierdza władza przemysłowa I instancji.

Do podania o zatwierdzenie urządzenia należy dołączyć w 3 egzemplarzach opis i plan sytuacyjny składu w skali 1 : 1000, plan orientacyjny w skali 1 : 5000, uwidaczniający zabudowanie terenu w promieniu 20 m dokoła składu (mury, drzwi i okna budynków, wychodzące do składu). W opisie składu należy podać rodzaj, ilość i rozmieszczenie poszczególnych partij magazynowanych olejów, ewentualnie i sposób przechowywania próżnych beczek.

Średnie składy.

§ 11. W średnich składach można magazynować:

A. Oleje mineralne I klasy:

1. W beczkach żelaznych lub innych naczyniach hermetycznych:

a) w specjalnych składowniach bez pasa ochronnego lub też w składach na poziomie terenu pod i nad którymi niema pomieszczeń, przeznaczonych do przebywania w nich ludzi w ilości do 10.000 litrów

b) w specjalnych składowniach z pasem ochronnym szerokości 20 m. w ilości do 25.000 „

2. W zbiornikach nadziemnych:

a) w specjalnych składowniach bez pasa ochronnego i w składach określonych w punkcie 1 „a“ w ilościach do 50.000 „

b) w specjalnych składowniach z pasem ochronnym szerokości 20 m. w ilości do 100.000 „

3. W zbiornikach podziemnych bez pasów ochronnych w ilości do 200.000 „

B. Oleje mineralne II klasy:

1. W zbiornikach nadziemnych w specjalnych składowniach z pasem ochronnym szerokości 20 m. w ilości do 500.000 „

2. W zbiornikach podziemnych bez pasów ochronnych w ilości do 1.000.000 „

Średnie składy mogą być urządzone tylko na krańcach osiedli.

Urządzenie średnich składów zatwierdza władza przemysłowa II instancji.

W sprawie podania o zatwierdzenie urządzenia obowiązuje odnośny ustęp § 10 niniejszych przepisów, z tą różnicą, że plan orientacyjny ma uwidaczniać zabudowania terenu w promieniu 50 m. dokoła składu. W opisie składu należy podać rodzaj, ilość i rozmieszczenie olei mineralnych pomiędzy poszczególne zbiorniki, urządzenie i położenie zbiorników w odniesieniu jednych do drugich oraz do linii granicznych składu, przeznaczenie i położenie budynków, znajdujących się na terenie składowym (np. rozlewnie), miejsca wyznaczone na tymczasowe składy beczek i cystern, maksymalne ilości olejów, które w danym razie będą tymczasowo magazynować, oraz miejsce składowe beczek próżnych.

Wielkie składy.

§ 12. W wielkich składach można magazynować oleje mineralne I i II klasy w ilościach większych od podanych w § 11 niniejszych przepisów tylko w specjalnych składowniach z pasem ochronnym lub w zbiornikach podziemnych, przy czym szerokości pasów ochronnych podanych w § 11, ulegają zwiększeniu z 20 m. na 30 m.

Wielkie składy mogą być urządzone z reguły tylko poza granicami osiedli.

Urządzenie wielkich składów zatwierdza władza przemysłowa II instancji.

W sprawie podań o zatwierdzenie urządzenia obowiązuje odnośny ustęp § 11 niniejszych przepisów.

Oleje mineralne III klasy niebezpieczeństwa.

§ 13. Przechowywanie i magazynowanie olejów mineralnych III klasy niebezpieczeństwa podlega jedynie warunkom wymienionym w § 8 oraz w części IV załącznika do niniejszego rozporządzenia.

Magazynowanie w ilości powyżej 15.000 litrów wymaga zatwierdzenia projektu urządzenia przez władzę przemysłową I instancji.

R o z d z i a ł III.**Wspólne magazynowanie olejów mineralnych różnych klas niebezpieczeństwa ze sobą i z innymi łatwozapalnymi płynami.**

§ 14. 1. Przy wspólnym magazynowaniu olejów mineralnych I klasy niebezpieczeństwa z olejami klasy II i III, lub też z innymi łatwozapalnymi płynami o temperaturze zapłoniczenia poniżej +21°C, jak np. spirytus, spirytus drzewny (metanol, alkohol metylowy), aceton, eter sarszany (eter etylowy) i lakiery spirytusowe (politory) w jednym pomieszczeniu lub też w kilku nie oddzielonych od siebie w sposób ogniotrwały pomieszczeniach, przechowywane się magazynowane płyny na oleje mineralne I klasy niebezpieczeństwa, przy czym 3 litry olejów mineralnych II klasy względnie 200 litr. olejów mineralnych III klasy, przyjmuje się jako równoznaczne z 1 litrem olejów mineralnych I klasy.

Przy wspólnym magazynowaniu olejów mineralnych II klasy z olejami mineralnymi III klasy przechowywane się magazynowane płyny na oleje mineralne II klasy, przy czym 100 litrów olejów mineralnych III klasy przyjmuje się jako równoznaczne z 1 litr. olejów mineralnych II klasy. Inne wspólnie magazynowane łatwozapalne płyny uważać należy za przynależne do I klasy niebezpieczeństwa.

2. Wspólne magazynowanie olejów mineralnych z innymi palnymi płynami o temperaturze zapłoniczenia od +21°C do +100° C dozwolone jest przy przechowywaniu ich na oleje mineralne II klasy.

3. Magazynowanie olejów mineralnych tej samej lub różnych klas niebezpieczeństwa z innymi palnymi płynami, na jednym placu, lecz w oddzielnych pomieszczeniach składowych wymaga tylko wtedy zatwierdzenia urządzenia ze strony władzy II instancji, jeśli ogólna ilość magazynowanych płynów jest co najmniej 2 razy większa od sumy ilości dopuszczalnych dla poszczególnych klas niebezpieczeństwa dla średnich składów w myśl § 11 niniejszych przepisów.

Instytucje i zakłady niepodlegające niniejszym przepisom.

§ 15. 1. Niniejszym przepisom nie podlega przechowywanie i magazynowanie olejów mineralnych, wyliczonych w § 2:

- a) w zakładach podlegających nadzorowi władz górniczych oraz w zakładach znajdujących się na terenach kopalń naftowych,
- b) w zakładach pozostających pod zarządem władz wojskowych lub morskich oraz w zakładach prywatnych, działających na terenach, podlegających zarządowi tych władz oraz w zakładach prywatnych, pozostających pod szczególnym, wyraźnie określonym nadzorem wspomnianych władz, w laboratoriach i stacjach doświadczalnych, w których pod fachowym kierownictwem odbywają się doświadczenia i analizy olejów mineralnych,
- c) w urzędach celnych,
- d) w zakładach, należących do państwowych lub innych do użytku publicznego przeznaczonych i nadzorowi Państwa podlegających kolei żelaznych,
- e) w garażach samochodowych policji (państwowej),
- f) w czasie transportowania ich okrętami i statkami, kolejami, samolotami i pocztą.

2. Zakłady przemysłowe przeznaczone do wyrobu, przeróbki i zastosowania olejów mineralnych do celów produkcji oraz zakłady magazynowo-tłoczeniowe, wymagające w myśl rozporządzenia o prawie przemysłowym zatwierdzenia projektu urządzenia, podlegają niniejszym przepisom tylko wtedy, jeśli to wyraźnie zostało zastrzeżone w jednostronnym zatwierdzeniu.

Wszystkie zakłady przemysłowe, niewyliczone w ustępie 1 i 2 niniejszego paragrafu, w których przechowywane się lub magazynowane oleje mineralne celem przeróbki lub zastosowania do celów produkcji, podlegają niniejszym przepisom.

W okręgach nadmorskich potrzebną jest do uzyskania zatwierdzenia zgoda jednostronnego Urzędu Marynarki Handlowej.²⁾

¹⁾ Obecnie: Milicji Obywatelskiej.

²⁾ Obecnie: urzędu morskiego. Patrz dekr. z dnia 5 września 1947 r. o org. i zakr. dział. władz adm. morskiej (Dz. U. R. P. Nr 60, poz. 328).

Zastosowanie przepisów do składów już istniejących.

§ 16. 1. W lokalach do sprzedaży drobnicowej, istniejących w chwili wejścia w życie niniejszych przepisów, można przechowywać lub magazynować oleje mineralne w ilościach dopuszczalnych w myśl dotychczas obowiązujących przepisów względnie § 9 niniejszych prze-

pisów, pod warunkiem, że najpóźniej w przeciągu 2 lat od wejścia w życie niniejszych przepisów, urządzenia odnośnych lokalij zostaną uzupełnione według norm wymaganych niniejszymi przepisami.

2. Dalsze prowadzenie składów, posiadających dawne pozwolenia, nie wymaga zatwierdzenia urzędzenia, jeśli ilości magazynowanych lub przechowywanych olejów nie przekraczają ilości dopuszczalnych na mocy dawnego pozwolenia, przy czym co do zmian w urządzeniach tych składów według norm wymaganych niniejszymi przepisami, obowiązuje następująca zasada:

- a) małe składy obowiązane są uzupełnić urządzenie swe do norm, wymaganych niniejszymi przepisami najpóźniej do 3 lat od chwili wejścia w życie niniejszych przepisów,
- b) średnie i wielkie składy obowiązane są do dokonania tylko takich zmian w urządzeniach, które w myśl niniejszych przepisów byłyby konieczne do usunięcia poważnych, życiu lub zdrowiu ludzkiemu lub też bezpieczeństwu publicznemu zagrażających, wadliwości, lub które dałyby się wykonać bez nieproporcjonalnego nakładu kosztów i pracy.

3. Właściciele składów już istniejących, mający zamiar powiększyć ilości magazynowanych przez nich olejów mineralnych do ilości dopuszczalnych niniejszymi przepisami, lub też zamierzający dokonać gruntownej przebudowy składów, obowiązani są do uzyskania zatwierdzenia urzędzenia, przy czym zatwierdzenie to uzależnia się od uprzedniego dokonania zmian wymaganych niniejszymi przepisami.

4. Składy mieszania, podpadających pod § 2 niniejszych przepisów, istniejące w chwili wydania tych ostatnich, nie są obowiązane do stosowania się do przepisów o pasach ochronnych. W sprawie dokonania zmian w urządzeniu według norm wymaganych niniejszymi przepisami należy stosować zasadę, obowiązującą średnie i wielkie składy w myśl ustępu 2 b) niniejszego paragrafu.

Wyjątki od zastosowania niniejszych przepisów.

§ 17. Wyjątki od niniejszych przepisów mogą być przyznawane przez władzę II instancji zwłaszcza w tych wypadkach, gdy chodzi o magazynowanie olejów mineralnych, które przy 15°C są cięższe od wody, albo też ich magazynowanie odbywa się według systemu, którego zasada i forma wykonania dają gwarancję trwałego bezpieczeństwa, a kierownictwo składu spoczywa w pewnych fachowych rękach.

W odniesieniu do pasów ochronnych dla zbiorników nadziemnych wyjątki te mogą być przyznane zwłaszcza wtedy, jeśli zbiorniki zao-

patrzone są w automatyczne i skutecznie działające urządzenia przeciwpożarowe, uznane przez władzę przemysłową.

Przepis końcowy.

§ 18. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie w 30 dni od dnia ogłoszenia. Z tą chwilą trącą moc obowiązującą wszystkie inne, poprzednio w tym przedmiocie wydane przepisy, z wyjątkiem przepisów o ochronie pracy.

Załącznik do rozp. M.in. Przem. i Handlu, Pracy i Op. Społ. oraz Spraw Wewn. (poz. 508).

ZASADY TECHNICZNEGO WYKONANIA PRZEPISÓW O MAGAZYNOWANIU I PRZECHOWYWANIU OLEJÓW MINERALNYCH

I.

Do § 9.

Naczynia hermetyczne.

1. Naczynia dla olejów mineralnych pierwszej klasy niebezpieczeństwa, których pojemność przekracza 2 litry, w szczególności blaszanki i beczki żelazne powinny być hermetyczne, t. j. wykonane szczelnie z mocnej blachy. Szwy tych naczyń powinny być nitowane, spawane lub lutowane na twardo. Miękkie lutowanie dopuszczalne jest tylko przy podwójnym falcowaniu szwów. Naczynia te powinny posiadać szczelne zamknięcia (śrubowe, dźwigniowe lub kapsłowe), ponadto winny być zapatrzone w urządzenia zabezpieczające od przedostania się płomieni do wnętrza naczyń (np. w siatkę ochronną Davy'ego) oraz w urządzenie zabezpieczające je od rozsadzania w razie rozgrzania się (np. wentyl sprężynowy, topny korek bezpieczeństwa, rura oddechowa) uznane przez władze przemysłowe.

Oświetlenie składów.

2. Jako wewnętrzne oświetlenie składu dopuszczalne jest oświetlenie dzienne lub elektryczne, urządzone w myśl odnośnych przepisów o oświetlaniu kopalń. Innego rodzaju oświetlenie dopuszczalne jest tylko z zewnątrz, spoza szczelnie zamykających się nieotwieralnych okien. Dopuszczalnym jest również używanie kieszonkowych latarek elektrycznych. W miejscowościach, w których nie ma oświetlenia elektrycznego, władze I instancji powinny ustalić inny sposób dopuszczalnego oświetlenia.

Pomieszczenia składów.

3. Pomieszczenia wyliczone w ustępie II § 9. powinny być oddzielone od pomieszczeń wymienionych w ustępie I tegoż paragrafu w sposób ogniotrwały, w myśl odnośnych przepisów bu-

dowlanych. W wyjątkowych jednak wypadkach mogą lokale sklepowe i inne pomieszczenia handlowe, służące do magazynowania olejów mineralnych I klasy niebezpieczeństwa, łączyć się bezpośrednio (t. j. bez ogniotrwałego oddzielenia) z biurami handlowymi, o ile wraz z tymi ostatnimi są od innych w § 9 wylczonych lokali oraz komunikujących się z tymi lokalami korytarzy i ubikacyj, oddzielone w sposób ogniotrwały.

Nalewanie olejów mineralnych.

4. Przy innym, niż podany w ustępie § 9 II B. C sposobie odmierzenia i nalewania olejów mineralnych, można ilości wymienione w tym ustępie magazynować tylko w miejscach zamkniętych dla ruchu publicznego, szopach lub w takich piwnicach, które od innych pomieszczeń oddzielone są w sposób ogniotrwały.

II.

Do § 10.

A. Magazynowanie w beczkach żelaznych i w innych naczyniach hermetycznych.

1. Przy każdym innym systemie nalewania niż podany w A, 2 a), dopuszczalne ilości olejów mineralnych pierwszej klasy niebezpieczeństwa mogą być magazynowane tylko na odgrodzonych i zamkniętych dla ruchu publicznego placach, w myśl przepisów o magazynowaniu olejów mineralnych w naczyniach niehermetycznych podług ust. B niniejszego rozdziału.

2. Pomieszczenia składów powinny posiadać odpowiednią wentylację; oświetlenie powinno być urządzone w myśl ustępu 2 części I niniejszego załącznika, przy czym wyjątek pomieszczony na końcu tego ustępu nie ma zastosowania.

W pomieszczeniach nie wolno ustawiać gazometrów ze względu na częste używanie odkrytego światła przy odczytywaniu ich zawartości. Pomieszczenie składu powinno być oddzielone od przyległych ubikacyj za pomocą ścian i pował ogniowych, względnie ogniotrwałych i nie powinno posiadać odpływów na zewnątrz (na ulicę, podwórza, do kanałów i rynsztoków). Kanały wentylacyjne pomieszczeń nie powinny się łączyć z kanałami wyciągowymi, kominiarstwami i pieców gazowych. Ogrzewanie dopuszczalne jest parowe i wodne.

3. Na składy olejów mineralnych nie mogą być używane:

a) pomieszczenia w domach zamieszkałych oraz pomieszczenia znajdujące się w bezpośrednim położeniu z klatkami schodowymi, prowadzącymi do pomieszczeń, położonych wyżej, a służących do przebywa-

nia w nich ludzi lub do stałego ruchu publicznego,

b) pomieszczenia służące do przechowywania albo magazynowania materiałów samozapalnych, zapalnych i pirotechnicznych.

Wymagane w § 10 specjalne urządzenie piwnic polega na tym, że piwnice te powinny posiadać stałą i skuteczną wentylację przy odprowadzaniu powietrza od podłogi i mają być odgradzane od innych pomieszczeń w sposób ogniotrwały.

4. Pomieszczenia przeznaczone na składy powinny posiadać nieprzeziąkliwą i ogniotrwałą podłogę oraz również nieprzeziąkliwe i ogniotrwałe progi zabezpieczające takiej wysokości, aby przestrzeń, znajdująca się wewnątrz, zabezpieczenia, mogła w zupełności pomieścić ilość magazynowanych olejów w razie wylania się ich z naczyń. Drzwi powinny być zrobione z materiału niepalnego, szelne i otwierane na zewnątrz. Przewody metalowe do napełniania, względnie wypróżniania zbiorników powinny być uziemione.

Na drzwiach wchodowych pomieszczeń składowych powinien znajdować się czytelny i trwały napis, zwracający uwagę osób wchodzących do składu na zakaz używania ognia i światła odkrytego, palenia tytoniu oraz na kary związane z ewentualnym przekroczeniem zakazu.

B. Magazynowanie w naczyniach niehermetycznych.

Magazynowanie olejów mineralnych w naczyniach niehermetycznych może mieć miejsce tylko na odgrodzonych niedostępnych dla ruchu publicznego placach składowych, już to pod gołym niebem, już to w murowanych szopach.

W pierwszym wypadku magazynuje się oleje mineralne w nieprzeziąkliwych i ogniotrwałych dołach, względnie obwałowaniach, uniemożliwiających odpływanie rozlanych olejów mineralnych, względnie rozszerzanie się ognia. Znajdujące się ewentualnie w składach drzwi, zasuw lub klapy, powinny być zrobione z materiału niepalnego.

Miejsca składów powinny znajdować się w odległości przewidzianej odnośnymi przepisami budowlanymi, lecz nie mniejszej niż 5 m. od sąsiednich pomieszczeń, w których używa się światła odkrytego, w których znajdują się paleniska lub łatwopalne artykuły oraz od ganków, sieni i klatek schodowych domów mieszkalnych.

Przy magazynowaniu olejów mineralnych w szopach, urządzenie tych ostatnich powinno odpowiadać warunkom wymienionym w p. A 2 niniejszej części.

Zakaz wchodzenia na place składowe osób niepowołanych, zapalanie światła, ognia i palenia tytoniu w obrębie 5 m. od dołów, obwałowania, względnie szopy powinien być uwidoczony za pomocą wyraźnych i trwałych napisów, ze wskazaniem na niebezpieczeństwo pożaru; również kary przewidziane za przekroczenie winny być podane do wiadomości.

C. Zbiorniki podziemne.

Zbiorników podziemnych dotyczy część III niniejszego załącznika.

III.

Do § 11 i 12.

A. Dopuszczalne ilości i pasy ochronne.

Dopuszczalne ilości dla składowni: pomieszczeń składowych bez pasa ochronnego oraz szerokości pasów ochronnych podane w §§ 10, 11 i 12, stosuje się w razie, jeżeli odnośne składowie znajdują się w warunkach możliwie niesprzyjających przenoszeniu się ognia. Może to mieć miejsce albo jeśli plac, na którym znajduje się pomieszczenie składowni, nie jest wcale zabudowany albo też jeśli sąsiadujące ze składownią budynki przytykają do jej terenu grubymi ogniotrwałymi murami bez otworów oraz zachowaną jest odpowiednia odległość od okien, drzwi i t. p. otworów budynków. O ile podobne warunki nie zachodzą, a zastosowanie ścian ochronnych i innych t. p. urządzeń nie jest możliwym, to należy albo odpowiednio zmniejszyć dopuszczalne ilości, albo też powiększyć szerokości pasów ochronnych, przy czym przy magazynowaniu olejów mineralnych w naczyniach niehermetycznych i zbiornikach nadziemnych należy zwiększyć szerokości pasów dla średnich składow o 50%.

Powyższe nie odnosi się do zbiorników podziemnych.

B. Składownie specjalne.

1. Przez składownie specjalne rozumie się składowie olejów mineralnych, urządzone przy zachowaniu poniżej wymienionych warunków.

Specjalna składownia składa się w zasadzie ze składow właściwego i otaczającego go pasa ochronnego.

2. Skład właściwy (miejsce składowe, budynek składowy, względnie zbiornik) powinien albo leżeć niżej od otaczającego go terenu, albo też być otoczony wałem ziemnym o grubości minimalnej szerokości 0.5 m lub masywnym zakotwionym murem, wytrzymałym na parcie cieczy, a posiadającym dobre fundamenty.

3. Pojemność przestrzeni, utworzonej przez zagłębienie placu składowni właściwej, względ.

nie przez otaczający ją wał lub mur, powinna wynosić:

- a) przy magazynowaniu w beczkach: 75% dopuszczalnej ilości magazynowanych olejów,
- b) przy zbiornikach nadziemnych: 75% — 50% pojemności zbiorników.

Przy magazynowaniu olejów mineralnych I klasy niebezpieczeństwa, wyżej wymieniona pojemność nie powinna wynosić więcej jak 20.000 m³, przy magazynowaniu zaś olejów II klasy więcej jak 40.000 m³. Przy równoczesnym magazynowaniu olejów I i II klasy należy uważać ogólną ilość magazynowanych olejów jako przynależną do klasy I niebezpieczeństwa.

4. Przy magazynowaniu olejów mineralnych w szopach, te ostatnie powinny być całkowicie wraz z pokryciem dachowym wykonane z materiału niepalnego. Szyby powinny być zaopatrzone w wewnętrzną siatkę z drutu.

Urządzenie składu właściwego bezpośrednio na powierzchni terenu dopuszczalne jest tylko przy dostatecznej wytrzymałości i nieprześląkliwości gruntu. Przy gruncie nieodpowiadającym tym warunkom, powinny przynajmniej podszwy składu i rozlewni być nieprześląkliwe, zbiorniki zaś odpowiednio podmurowane.

Gdyby następnie poza obrębem składowni ujawniło się zanieczyszczenie gruntu lub wody podskórnej przez oleje mineralne, to właściciel składu obowiązany jest na żądanie władzy policyjnej postarać się o usunięcie tej wadliwości. Wały ochronne nie powinny ulegać przerwom wskutek znajdujących się w nich wyjść lub przepustów, powodujących odpływ olejów. Odpływowe i dopływowe kanały zbiorników, prowadzące przez wał, nie uważa się za przerwę. Przejścia przez obwałowania powinny być urządzone w sposób wykluczający możliwość rozszerzenia się ognia.

5. Pas ochronny liczy się przy magazynowaniu w beczkach od dolnej wewnętrznej krawędzi zagłębienia, względnie obwałowania tworzącego skład, przy magazynowaniu w zbiornikach nadziemnych lub szopach — od ich powierzchni zewnętrznej, przy magazynowaniu w zbiornikach podziemnych — od zewnętrznej powierzchni urządzeń nadziemnych. Oddalenie poszczególnych zbiorników podziemnych od granic sąsiedniego terenu powinno wynosić co najmniej 1 metr.

W obrębie pasów ochronnych nie powinno być budowli konstrukcji nieogniotrwałej. Murary ogniowe budynków, wolne stojące z ogniotrwałego materiału, wały ziemne mogą częściowo lub też w zupełności zastąpić pasy ochronne.

W obrębie pasa ochronnego nie wolno magazynować żadnych palnych, ani też wybuchowych przedmiotów, oprócz pełnych i próżnych beczek, o ile tymczasowe magazynowanie tych

ostatnich wyraźnie zostanie zastrzeżone w odnośnym zatwierdzeniu urzędnika. Butle z gazem neutralnym należy w ten sposób przechowywać, aby w razie pożaru nie uległy ogrzaniu do niebezpiecznej temperatury. Sterty beczek drewnianych, o ile znajdują się w obrębie jednego i tego samego zagłębienia względnie obwałowania, powinny być oddalone od zbiorników, szop składowych oraz innych stert beczek conajmniej o 2 metry, w innym zaś razie conajmniej o 10 metrów.

6. W obrębie składu właściwego można stawiać szopy, rozlewnie, budynki wagowe i pomownie, te ostatnie (nawet i wtedy, jeśli w nich mają być użyte silniki spalinowe) na tych samych warunkach, co i szopy składowe (część II B. niniejszego załącznika).

W tym wypadku jednak silniki spalinowe powinny posiadać zapłon wewnętrzny oraz urządzenie do bezpiecznego odprowadzania gazów wylotowych. Urządzenia elektryczne powinny odpowiadać przepisom, dotyczącym pomieszczeń przedstawiających niebezpieczeństwo eksplozji. Budynki, znajdujące się w obrębie pasa ochronnego, np. warsztaty reparacyjne, składy rur, wentyli i innych nie przedstawiających bezpośredniego niebezpieczeństwa pożaru przedmiotów i materiałów, powinny być wykonane całkowicie z materiału niepalnego. W budynkach tych nie wolno urządzać pieców ani palenisk.

Praca w składowni powinna odbywać się tylko przy świetle dziennym, albo elektrycznym; w szopach poza obrębem składu właściwego można używać również lamp, odpowiednio zabezpieczonych i doprowadzających światło z zewnątrz, przy czym potrzebne dane odnośnie ich urządzenia i funkcjonowania mają być przedłożone władzom, wydającym pozwolenie. Lampy te można zapalać tylko poza obrębem składu właściwego. Okna, którymi światło lamp dochodzi z zewnątrz, nie powinny być otwierane. Lamp łukowych można używać tylko zewnątrz pomieszczeń i przy użyciu szczelnie u dołu zamkniętych kloszów, lamp żarowych w trwałych i szczelnych osłonach — również i wewnątrz pomieszczeń.

Urządzenie instalacji elektrycznych powinno odpowiadać odnośnym przepisom.

C. Zbiorniki.

1. Zbiorniki nadziemne.

a) Zbiorniki ustawione pod gołym niebem powinny posiadać odpowiednie fundamenty. Zbiorniki te powinny być zrobione z blachy żelaznej o maksymalnej wytrzymałości 45 kg/mm² na rozernanie oraz minimalnym wydobiciu 18 do 20%. Krawędzie blach należy po obciążeniu ich szablować. Otwory na nity, o ile nie zostały wywiercone, powinny być po prze-

biu rozwiercone. Krawędzie blach i główki nitów należy uszczelnić od wewnątrz i od zewnątrz.

b) Dla sprawdzenia wytrzymałości fundamentów oraz szczelności zbiorników, należy te ostatnie przed oddaniem ich do użytku napemnić wodą i poddać próbie przynajmniej na przeciąg jednego dnia.

c) Zbiorniki powinny posiadać skuteczne uziemienie.

d) Zbiorniki powinny być tak urządzone, aby nadciśnienie powstające w nich w razie wybuchu lub pożaru mogło być usunięte bez zniszczenia lub pęknięcia płaszczy zbiorników.

e) W pobliżu najwyższego punktu zbiornika, należy umieścić rurę metalową odpowiedniej średnicy i wysokości, służącą do wypuszczania gazów, przy czym wylot jej powinien być zaplaczony w ochronę zapobiegającą przedostawaniu się ciał obcych oraz tak położony, aby wydobywające się zeń gazy nie zbierały się w pobliżu zbiorników.

W rurze tej należy umieścić w równych od siebie odstępach trzy siatki Davy'ego z miedzi, mosiądzu lub innego nierdzewiejącego metalu — w ten sposób, aby je można było bez trudności kontrolować, czyścić lub odnawiać. Zamiast siatek można używać i innych równie skutecznych urządzeń (jak np. zaworów piaskowych, wiązek drutu, zaworów z rurek włoskowatych, zamknięć hydraulicznych lub rur oddechowych) uznanych przez władze przemysłowe.

Rury służące do wypuszczania gazów, mogą odprowadzać je albo do jednego, albo też do kilku naczyń zbiorczych, z których następnie dopiero gazy te wydostają się na powietrze lub do miejsc użycia.

f) Powstawaniu nadciśnień i podciśnień, zagrożających bezpieczeństwu pracy, należy przeciwdziałać za pomocą osobnych zaworów, zamknięć hydraulicznych, rur oddechowych lub innych urządzeń uznanych przez władze przemysłowe.

2. Zbiorniki podziemne.

a) Zbiornik podziemny powinien być ze wszystkich stron przykryty warstwą ziemi grubości conajmniej 1 m., zaś najwyższy jego punkt warstwą grubości conajmniej 30 cm. Odstęp między dwoma sąsiadującymi ze sobą zbiornikami, powinien wynosić co najmniej 40 cm.

b) Znajdujący się ewentualnie właz (studzienka włazowa) powinien być przykryty za pomocą przykrywy. Przykrywa ta powinna posiadać dostateczną grubość i wytrzymałość na obciążenie jej wskutek ruchu publicznego.

c) Dla ochrony zbiornika od rdzy należy przed zakopaniem w ziemi otoczyć go nieprzesakliwą i nie niszczącą żelaza powłoką, składającą się np. z kilku warstw smoły, węgla kamiennego i juty, przy czym należy postarać się o skuteczne uziemienie zbiornika.

d) Fundamenty zbiorników i ich wykonanie regulują postanowienia punktu C 1.

Przy próbach szczelności urządzeń do nalewania i odmierzenia, ciśnienie próbne powinno o $\frac{1}{2}$ atmosfery być wyższe od najwyższego ciśnienia roboczego, nie może jednak wynosić mniej niż 1 atmosferę.

e) Rury do odprowadzania gazów ze zbiornika i urządzeń do mierzenia powinny być wykonane według postanowień punktu C 1, e). Tam, gdzie pompy i urządzenia miernicze połączone są rurociągiem ze zbiornikiem, nie potrzeba siatek Davy'ego, ani też zaworów płaskowych. Pompy i naczynia do mierzenia należy zaopatrzyć w topne korki bezpieczeństwa.

f) Rury prowadzące do zbiornika na zewnątrz należy celem ochrony ich od mechanicznych uszkodzeń i ognia zasłonić obmurowaniem do wysokości 10—25 cm.

g) Poza czasem napełniania, względnie wydawania olejów mineralnych, te ostatnie nie powinny wyciekać ze składu.

h) Urządzenia dla pomiarów stanu płynów w zbiorniku powinny, poza czasem używania ich, być szczelnie zamknięte i zabezpieczone przed ewentualnym otwarciem ich przez osoby niepowołane.

i) Rozlewnie olejów mineralnych, wzniesione ponad zbiornikiem lub w jego pobliżu, powinny być zaopatrzone w piorunochron, stanowiący zarazem skuteczną ochronę dla zbiornika.

k) Na stacjach ulicznych nie wolno nalewać olejów mineralnych I klasy niebezpieczeństwa do zbiorniczków samochodowych za pomocą blaszanek, lecz należy skutecznie to za pomocą rurociągu lub uziemionego węża metalowego.

Kolumna odmierzacza (dystrybutora) ulicznego może być ustawiona na krawędzi chodnika lub w innych odpowiednich miejscach ulicy.

Płaszcz odmierzacza powinien stanowić ochronę dla znajdujących się w nim urządzeń (kranów, liczników) przed ewentualnymi zamachami na ich całość. Jeśli korpus nie posiada dostatecznej wytrzymałości na uszkodzenia wskutek ruchu publicznego, to należy zaopatrzyć go w urządzenia zderzakowe.

Przy wyborze miejsca do ustawiania odmierzacza należy uważać, aby rozlana ewentualnie benzyna nie odpływała bezpośrednio do otworu kanałowego. Ponadto decydują tu ogólne względy bezpieczeństwa ruchu publicznego.

IV.

Do § 13.

Przy urządzeniu składów, przeznaczonych na magazynowanie olejów mineralnych III klasy niebezpieczeństwa, obowiązują warunki określone dla olejów I i II klasy w punktach 2, 3 i 4 części II A, oraz w punkcie 2 części III B, niniejszego załącznika, z tą różnicą, iż utworzona

przez zabezpieczenie (zagłębienie lub obwałowanie miejsca składowego) przestrzeń w nna na wypadek wylania się olejów może pomieścić:

a) w pomieszczeniach składowych $\frac{2}{3}$ ogólnej ilości magazynowanych olejów,

b) w składowniach specjalnych $\frac{2}{3}$ ilości dopuszczalnych w myśl punktu 2 części III B niniejszego załącznika.

Przy wspólnym magazynowaniu olejów III klasy niebezpieczeństwa z olejami innych klas lub z innymi palnymi płynami obowiązuje § 14 punkt 1 niniejszego rozporządzenia.

14.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA PRZEMYSŁU I HANDLU

z dnia 14 listopada 1928 r.

wydane w porozumieniu z Ministrami: Spraw Wewnętrznych, Robót Publicznych oraz Pracy i Opieki Społecznej o zakładach przemysłowych działających przy pomocy siły wodnej.

(Dz. U. R. P. z dnia 31 stycznia 1929 r. Nr 7, poz. 61).

Na podstawie art. 16 ust. 2 i 3 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 7 czerwca 1927 r. o prawie przemysłowym (Dz. U. R. P. Nr 53, poz. 468) zarządza się co następuje:

§ 1. Wykaz zakładów przemysłowych zawarty w art. 16 ust. 1 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 7 czerwca 1927 r. o prawie przemysłowym (Dz. U. R. P. Nr 53, poz. 468), uzupełniony postanowieniem § 1 ust. 1 rozporządzenia Ministrów: Przemysłu i Handlu, Pracy i Opieki Społecznej oraz Spraw Wewnętrznych z dnia 13 kwietnia 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr 53, poz. 508) ¹⁾, zmienia się w ten sposób, że skreśla się końcowe słowa: „lub działające przy pomocy siły wodnej“. Jednocześnie do wymienionego wykazu dodaje się: „zakłady działające przy pomocy siły wodnej ponad 50 koni mechanicznych oraz bez względu na ilość koni mechanicznych, jeżeli użytkują wody płynące, używane do żeglugi i spławu tratw“.

¹⁾ Podane pod poz. popr. n.n. wyd.

§ 2. Zatwierdzanie projektów urządzenia zakładów przemysłowych, działających przy pomocy siły wodnej do 50 koni mechanicznych włącznie, z wyjątkiem zakładów o jakiegokolwiek sile użytkujących wody płynące używane do żeglugi i spławu tratw, przekazuje się władzy przemysłowej I instancji z zastrzeżeniem przestrzegania postanowień art. 17 do 27 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 7 czerwca 1927 r. o prawie przemysłowym.

§ 3. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia i obowiązuje na całym ob-

szarze, na który rozciąga się moc obowiązująca rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 7 czerwca 1927 r. o prawie przemysłowym.

15.

ROZPORZĄDZENIE

MINISTRÓW: PRZEMYSŁU I HANDLU, OPIEKI SPOŁECZNEJ ORAZ SPRAW WE- WNĘTRZNYCH

z dnia 15 lipca 1935 r.

o przechowywaniu karbidu przez zakłady przemysłowe.

(Dz. U. R. P. z dnia 10 sierpnia 1935 r. Nr 59, poz. 383).

Na podstawie art. 30 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 7 czerwca 1927 r. o prawie przemysłowym (Dz. U. R. P. Nr 53, poz. 468) zarządza się co następuje:

R o z d z i a ł I.

Przepisy ogólne.

§ 1. Przechowywanie karbidu (węglika wapnia) lub mieszanin karbidowych przez zakłady przemysłowe, może być uskuteczniane tylko przy zachowaniu przepisów, ustalonych rozporządzeniem niniejszym.

§ 2. (1) Karbid wolno przechowywać jedynie w naczyniach suchych, szczelnych i szczelnie zamkniętych. Naczynia te powinny posiadać napis: „Karbid. Chronić przed wilgocią“.

(2) Do otwierania naczyń z karbidem (bębnów karbidowych) nie wolno używać płomienia lub narzędzia rozgrzanego, czy też wytwarzającego iskry.

(3) Resztki pyłu karbidowego należy zawsze usuwać z bębna możliwie dokładnie. Resztki tego pyłu należy zniszczyć przynajmniej w 10-krotnej na wagę ilości wody, na wolnym powietrzu, zdala od wszelkiego otwartego płomienia lub żaru, w tym stopniu, aż gaz przestanie się zupełnie wydobywać.

(4) Resztek karbidu nie wolno wrzucać do zbiorników wód naturalnych, kanałów i ścieków publicznych. Odprowadzanie do kanałów jest dozwolone po przynajmniej 100-krotnym rozcieńczeniu wodą.

(5) Wspólne przechowywanie materiałów łatwopalnych, w trwałym opakowaniu, dozwolone jest tylko w takich składach karbidu, w których ani karbidu, ani łatwopalnych materiałów i płynów nie przepakowuje się i nie przelewa.

(6) Nie jest dozwolone wspólne przechowywanie płynnego powietrza, płynnego tlenu oraz sprężonego chloru z karbidem.

§ 3. Karbidu nie wolno przechowywać w podziemiach lub piwnicach.

§ 4. Palenie tytoniu oraz przebywanie z przedmiotami żarzącymi się lub płonącymi w składach karbidu, jak i w ich pobliżu jest wzbronione.

§ 5. Do projektu urządzenia składów, przedstawionego do zatwierdzenia władzom przemysłowym, należy dołączyć w 3 egzemplarzach: opis, rysunek budowlany składu w skali 1:100, plan sytuacyjny w skali 1:500, uwidacznający zabudowanie terenu w promieniu 20 m. dokoła składu (mury, drzwi i okna wychodzące na skład i t. p.) oraz plan orientacyjny w skali 1:10000.

R o z d z i a ł II.

Pomieszczenia składowe.

§ 6. (1) Składy karbidu wolno urządzać w budynkach niezamieszkałych, przeznaczonych jedynie do tego celu, oddalonych co najmniej 5 m. od budynków, granic sąsiedzkich gruntów i dróg publicznych, o ile przepisy budowlane nie wymagają zachowania większej odległości.

(2) Pomieszczenia składowe powinny posiadać urządzenia ochronne od wyładowań atmosferycznych (odgromniki).

(3) Pomieszczenie składowe powinno być suche, jasne i dobrze przewietrzane, posiadać lekki dach, skutecznie zabezpieczający przed opadami atmosferycznymi; podłoga składu powinna znajdować się co najmniej 30 cm nad terenem i musi być oddzielona od ziemi za pomocą 30 cm warstwy izolacyjnej, zabezpieczającej przed wilgocią (piasek, glina i t. p.), bądź też za pomocą izolacji powietrznej.

(4) Przekrój kanału wentylacyjnego nie może być mniejszy niż 14x27 cm, t. j. 378 cm² na każde 20 m² podłogi składu.

(5) Kanały wentylacyjne powinny być wprowadzone nie mniej niż 1,50 m ponad kalenicę dachu. Na zewnątrz otwory kanałów wentylacyjnych powinny być zabezpieczone przed opadami atmosferycznymi.

(6) Urządzenie składów w miejscach nizinnych gdzie są możliwe zalewy, jest wzbronione.

(7) Jeśli do oświetlenia pomieszczenia składowego ma być użyte oświetlenie sztuczne, wówczas do tego oświetlenia powinny być użyte żarówki elektryczne, zaopatrzone w armaturę gazoszczelną, przy czym instalacja elektryczna (bezpieczniki, włączniki i t. p.) powinny znajdować się na zewnątrz pomieszczenia składowego i być od niego gazoszczelnie oddzielone lub powinny odpowiadać normom Stowarzyszenia Elektryków Polskich PNE 10, PNE 17 i PNE 30, dotyczącym pomieszczeń, w któ-

rych znajdują się gazy wybuchowe lub pył węglowy.

(8) Użycie otwartego płomienia dozwolone jest tylko przy oświetleniu z zewnątrz, jeśli otwarty płomień oddalony jest od drzwi i otwiera-
lnych okien pomieszczenia składowego co najmniej 3 m., umieszczony za szybami z grubego szkła, nieotwierałymi i założonymi gazo-
szczelnie.

(9) Ogrzewanie składów jest niedozwolone.

(10) W każdym składzie może być otwarte tylko jedno naczynie z karbidem. Większa ilość otwartych naczyń jest dozwolona tylko wówczas, jeżeli zawartość karbidu w nich nie przekracza dziennego zapotrzebowania.

(11) Naczynia otwarte należy zabezpieczyć przed dostępem wilgoci i wody.

(12) Drzwi składów muszą się otwierać na zewnątrz, przy czym przejścia prowadzące do drzwi w składzie winny być zawsze swobodne.

(13) Na wszystkich drzwiach należy umieścić tablice ostrzegawcze z napisem: „Skład karbidu! Nieupoważnionym wstęp wzbroniony! Nie zbliżać się i nie wchodzić z otwartym ogniem! Palenie tytoniu surowo wzbronione! Do gaszenia pożaru nie używać wody!“

Przechowywanie karbidu na wolnym powietrzu.

§ 7. (1) Na wolnym powietrzu można przechowywać karbid jedynie w naczyniach zamkniętych, w odległości co najmniej 10 m od budynków, sąsiednich gruntów i dróg publicznych, o ile przepisy budowlane nie wymagają zachowania większej odległości.

(2) Miejsce zajmowane przez skład powinno być pewnie zabezpieczone przed dostaniem się wody.

(3) Naczynia z karbidem należy przechowywać na pomoście, umieszczonym co najmniej 30 cm nad powierzchnią ziemi.

(4) Naczynia należy osłonić dachem.

(5) Skład należy odgrodzić ze wszystkich stron płotem, drutem kolczastym lub siatką drucianą w taki sposób, aby uniemożliwić dostęp do składu osobom postronnym, przy czym naczynia z karbidem powinny się znajdować w odległości 5 m od ogrodzenia.

(6) Używanie przestrzeni między naczyniami z karbidem a oparowaniem dla przechowywania jakichkolwiek przedmiotów palnych jest wzbronione.

(7) Przy każdym dojściu do składu powinna się znajdować na widocznym miejscu tabliczka ostrzegawcza z napisem: „Skład karbidu! Nieupoważnionym wstęp wzbroniony! Do gaszenia pożaru nie używać wody!“

(8) W pobliżu należy trzymać w pogotowiu ziemię, piasek lub gaśnice bezwodne. Nie jest dozwolone używanie gaśnic, zawierających związki chloru.

Przechowywanie karbidu w pobliżu wytwórnic acetylenowych.

§ 3. (1) W pomieszczeniach, w których czynne są wytwórnic acetylenowe, wolno przechowywać następujące ilości karbidu:

I — jeśli ładunek karbidu w każdej wytwórnicie nie przekracza 10 kg:

a) w naczyniach otwartych — ilość karbidu nie przekraczającą dziennego zapotrzebowania i

b) w naczyniach zamkniętych — najwyżej 200 kg;

II — jeśli ładunek karbidu wytwórnicie przekracza 10 kg:

a) w naczyniach otwartych — ilość karbidu nieprzekraczającą dziennego zapotrzebowania i

b) w naczyniach zamkniętych — najwyżej 1000 kg.

Naczynia z karbidem należy ustawić na podwyższeniu.

(2) Karbid przeznaczony dla wytwórnic pracujących na wolnym powietrzu, może być przechowywany w pobliżu wytwórnic, w ilościach nieprzekraczających podanych w pkt. 1 paragrafu niniejszego, jeśli:

a) odległość naczyń z karbidem od wszelkiego płomienia lub żaru będzie nie mniejsza niż 10 m,

b) naczynia z karbidem będą ustawione na podwyższeniu, wysokości co najmniej 0,5 m,

c) naczynia z karbidem będą skutecznie zabezpieczone przed opadami atmosferycznymi (nieprzemakalne płachty i t. p.).

(3) Naczynia otwarte należy zabezpieczyć przed dostępem wody i wilgoci.

(4) Większe ilości karbidu należy przechowywać w oddzielnych składach, odpowiadających wymaganiom rozporządzenia niniejszego.

R o z d z i a ł III.

Zastosowanie przepisów do składów już istniejących.

§ 9. (1) Dostosowanie istniejących składów karbidu do wymagań rozporządzenia niniejszego powinno nastąpić najdalej w ciągu 2 lat od wejścia w życie rozporządzenia niniejszego.

(2) Właściciele składów już istniejących, zobowiązani są do uzyskania zatwierdzenia projektu urządzenia, przy czym zatwierdzenie to uzależniona się od dostosowania urządzenia składu do wymagań rozporządzenia niniejszego.

Odchylenia od zastosowania przepisów niniejszych.

§ 10. W stosunku do zakładów, w których wytwarza się lub przerabia karbid na wszelkie inne związki lub preparaty oprócz acetyle-

nu — mają zastosowanie tylko § 2 ust. 2, 3, 4, 5 i 6, § 4 oraz § 8; w stosunku do zakładów przechowujących karbid w ilościach do 100 kg, jak również do 200 kg, w tym ostatnim przypadku, jeśli ilość karbinu ponad 100 kg przechowuje się w naczyniach szczelnych i szczelnie zamkniętych, a naczynia te wydaje się jedynie w stanie zamkniętym — mają zastosowanie tylko § 2 ust. 2, 3, 4 i 6, § 3 oraz § 6 ust. 11.

§ 11. Władza przemysłowa II instancji w porozumieniu z okręgowym inspektorem pracy może zezwalać w poszczególnych przypadkach na odchylenia od zastosowania wymagań zawartych w rozporządzeniu niniejszym, jeśli sposób przechowywania karbidu daje gwarancję trwałego bezpieczeństwa.

Postanowienia karne.

§ 12. Kto wykrocza przeciwko przepisom rozporządzenia niniejszego, podlega karze określonej w art. 126 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 7 czerwca 1927 r. o prawie przemysłowym (Dz. U. R. P. Nr 53, poz. 468) w brzmieniu ustawy z dnia 10 marca 1934 r. (Dz. U. R. P. Nr 40, poz. 350).

Postanowienia końcowe.

§ 13. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie w 30 dni od dnia ogłoszenia. Jednocześnie traci moc obowiązującą wszystkie dotychczasowe przepisy, wydane w przedmiotach unormowanych rozporządzeniem niniejszym.

16.

**ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA PRZEMYSŁU I HANDLU**

z dnia 28 listopada 1927 r.

w sprawie wykonywania czynności komiwojażerów i samodzielnych agentów handlowych

(Dz. U. R. P. z dnia 15 grud. 1927 r. Nr 111, poz. 944).

w brzmieniu uwzględniającym zmiany wprowadzone rozporządzeniami Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 20 maja 1931 r. (Dz. U. R. P. Nr 51, poz. 429) oraz z dnia 14 marca 1933 r. (Dz. U. R. P. Nr 18, poz. 142).

Na podstawie art. 39 ust. 2 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 7 czerwca 1927 r. o prawie przemysłowym (Dz. U. R. P. Nr 53, poz. 468) zarządzam co następuje:

Objaśnienia ogólne.

§ 1. Artykuły powołane w niniejszym rozporządzeniu bez określenia oznaczają postanowienia rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 7 czerwca 1927 r. o prawie przemysłowym.

Postanowienia szczegółowe.

§ 2. Osoba, zbierająca w zakresie określonym w art. 39 zamówienia lub skupująca towary, powinna posiadać specjalną w tym celu legitymację, która uprawnia do wykonywania odnośnych czynności na całym obszarze Rzeczypospolitej.

Obowiązek posiadania takiej legitymacji nie stosuje się do przemysłowców, którzy wykonywują czynności określone w powyższym ustępie dla potrzeb swego przemysłu, o ile mogą udowodnić okazaniem potwierdzenia odbioru zgłoszenia przemysłu, okazaniem karty rzemieślniczej lub koncesji na posiadanie prawa do samodzielnego prowadzenia przemysłu.

§ 3. Legitymację wydaje się według załączonych wzorów w formie wielostronicowej książeczki o wymiarach 105x148 mm, zaopatrzonej w fotografię właściciela i zawierającej dane dotyczące się jego osoby, firmę lub nazwisko osoby, na rzecz której działa właściciel legitymacji oraz bliższe oznaczenie rodzaju przedsiębiorstwa mocodawcy. Jeżeli właściciel legitymacji działa na rzecz kilku przedsiębiorstw, wyszczególnia się w legitymacji wszystkie, z podaniem ich rodzajów.

§ 4. Komiwojażerowi wydaje się legitymację na wniosek tego przemysłowca, dla którego komiwojażer działa.

§ 5. Legitymacja ma ważność na czas jednego roku, licząc od daty jej wydania.

O ile do dnia upływu ważności legitymacji nie uległy zmianie dane zaświadczone w książeczce legitymacyjnej, w szczególności o ile komiwojażer jest nadal w stosunku służbowym do tych samych przedsiębiorstw, władza może przedłużyć ważność legitymacji na następny rok przez uskutecznienie odpowiedniej adnotacji w dotychczasowej książeczce.

Jeśli stosunek służbowy komiwojażera zostanie rozwiązany przed upływem terminu ważności legitymacji, przemysłowiec powinien zaawiadomić o tym właściwą według § 7 niniejszego rozporządzenia władzę przemysłową, składając jej równocześnie książeczkę legitymacyjną. Władza ta zatrzymuje książeczkę jako już nadal nieważną, względnie wykreśla dane przedsiębiorstwo z wpisów książeczki i zwraca ją komiwojażerowi. Gdy książeczka nie zostanie złożona, władza ta zażąda jej ściągnięcia celem postąpienia w powyższy sposób.

§ 6. Właściciel legitymacji powinien podczas wykonywania zawodu mieć ją przy sobie i okazywać na żądanie właściwych władz oraz ich organów.

Legitymacji nie wolno odstępować lub oddawać innej osobie.

§ 7. Legitymację wydaje władza przemysłowa I instancji, właściwa dla miejsca siedziby przedsiębiorstwa, dla którego są wykonywane odnośne czynności.

Jeżeli komiwojażer ma zastępować także przedsiębiorstwa leżące poza okręgiem władzy wydającej legitymację, wpis tych przedsiębiorstw do książeczki uskutecznia na wniosek danych przemysłowców władza przemysłowa I instancji terytorialnie właściwa.

Załatwienie przez władzę przemysłową wniosku o wydanie legitymacji, względnie o dokonanie w niej wpisu, winno nastąpić do dni 8, licząc od dnia zgłoszenia (pisemnie lub protokularnie) odnośnego wniosku.

§ 8. Towarów zakupionych w wykonywaniu czynności przewidzianych w art. 39 ust. 1 pod l. 2, nie wolno właścicielowi legitymacji wozić ze sobą, może on je zabrać ze sobą tylko celem dostarczenia ich na miejsce przeznaczenia.

§ 9. Z towarów, na które poszukuje się zamówień w myśl art. 39 ust. 1 pod l. 1, wolno wozić ze sobą jedynie próbki i wzory. Próbek i wzorów nie wolno sprzedawać.

Zbierającym zamówienia na wyroby ze złota, platyny, sztyldkretu, na zegarki, biżuterię, kamienie szlachetne, korale, perły i wyprawione skóry futerkowe oraz błamy ze skór futerkowych wraz z kołnierzami futrzanymi, z wyjątkiem futer skonfekcjonowanych w postaci goto-

wych płaszczy futrzanych, wolno wozić ze sobą odnośne towary celem odsprzedania ich przemysłowcom, trudniącym się handlem towarami tego rodzaju.

§ 10. U innych osób, aniżeli wskazanych w art. 39 ust. 1 pod l. 1, wolno zbierać zamówienia tylko na ich uprzednie wyraźne wezwanie; u osób tych wolno zbierać zamówienia bez tego wezwania wyłącznie na książki, druki, obrazy i rysunki.

§ 11. Do zbierania zamówień na towary przez samodzielnych agentów handlowych mają zastosowanie odpowiednie postanowienia niniejszego rozporządzenia.

§ 12. Nie potrzebują legitymacji przepisanej w niniejszym rozporządzeniu ci zagraniczni przemysłowcy i ich komiwojażerowie, którzy na zasadzie umów (traktatów, konwencji) handlowych, zawartych przez Rzeczpospolitą Polską, posiadają przewidziane w tych umowach dokumenty legitymacyjne.

§ 13. Przekroczenie przepisów niniejszego rozporządzenia podlega karom określonym w art. 126, 128, 129 i 130.

§ 14. Rozporządzenie niniejsze obowiązuje od dnia wejścia w życie rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 7 czerwca 1927 r. o prawie przemysłowym (Dz. U. R. P. Nr 53, poz. 468).

Załącznik do § 3 rozp. Min. Przem. i Handlu z dn. 28 listopada 1927 r. (poz. 944).
I. Wzór legitymacji dla komiwojażerów.

L. dz.

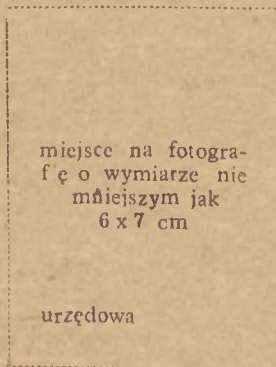
(Strona 1)

Nr. rej. (podać numer, pod którym wpisano wydanie legitymacji do ewidencji)

Legitymacja komiwojażera

wydana na podstawie rozporządzenia Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 28 listopada 1927 r. (Dz. U. R. P. Nr 111, poz. 944)

Fotografia właściciela legitymacji:

Szczególne znamiona właściciela legitymacji:

Podpis właściciela legitymacji:

(Strona 2)

Właściciel tej legitymacji
 (imię i nazwisko)
 urodzony w
 (data) (miejsce urodzenia)
 przynależności państwowej
 zamieszkały
 (miejscowość i powiat)
 jest komiwojażerem (pełnomocnikiem handlowym) w służbie

 (wymienić firmę przemysłowca)
 posiadającej przedsiębiorstwo
 (określić rodzaj przedsiębiorstwa)
 w
 (podać siedzibę przedsiębiorstwa)
 dn. 19 .. r.
 (data wydania legitymacji)

Starosta, (Prezydent miasta, Burmistrz):

(Pieczęć urzędowa)

(Strona 3)

Właściciel tej legitymacji jest komiwojażerem (pełnomocnikiem handlowym) w służbie
 (wymienić firmę przemysłowca), prowadzącej przedsiębiorstwo
 (określić rodzaj przedsiębiorstwa)
 w (podać siedzibę przedsiębiorstwa).
 Powyższe wpisano na skutek wniosku wymienionej firmy z dn. 19 .. r.
 dn. 19 .. r.

Starosta (Prezydent miasta, Burmistrz):

(pieczęć urzędowa)

(Strony 4, 5, 6 jak strona 3).

(Strona 7)

Właściciel tej legitymacji ma prawo: 1) zbierać zamówienia na towary wskazanej wyżej
 firmy (firm) u kupców i wytwórców, w których przedsiębiorstwie towary odnośnego rodzaju
 mają zastosowanie, 2) skupywać dla potrzeb wskazanej wyżej firmy (firm) towary u kup-
 ców, wytwórców lub w miejscach publicznej sprzedaży, na całym obszarze Państwa do dnia
 19 .. r.

(Strona 8)

Ważność tej legitymacji przedłuża się na
 podstawie § 5 ust. 2 rozporządzenia Ministra
 Przemysłu i Handlu z dnia 28 listopada 1927 r.
 (Dz. U. R. P. Nr 111, poz. 944) na okres roku,
 t. j. do dnia 19 .. r.

(Pieczęć urzędowa) Starosta (Prezydent miasta,
 Burmistrz):

L. dz.

Ważność tej legitymacji przedłuża się na
 podstawie § 5 ust. 2 rozporządzenia Ministra
 Przemysłu i Handlu z dnia 28 listopada 1927 r.
 (Dz. U. R. P. Nr 111, poz. 944) na okres roku,
 t. j. do dnia 19 .. r.

(Pieczęć urzędowa) Starosta (Prezydent miasta,
 Burmistrz):

L. dz.

(Strona końcowa)

Wyciąg z przepisów o wykonywaniu czynności komiwojażerów.
 (W tej części książeczki należy przytoczyć przepisy co do wykonywania odnośnych czynności oraz po-
 stanowienia art. 126 rozp. Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 7 czerwca 1927 r. o prawie przemysłowym).

II. Wzór legitymacji dla samodzielnych agentów handlowych.

(Strona 1)

Nr. rej.

L. dz. (podać numer, pod którym wpisano wydanie legitymacji do ewidencji)

Legitymacja samodzielnego agenta handlowego

wydana na podstawie rozporządzenia Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 28 listopada 1927 r.
(Dz. U. R. P. Nr 111, poz. 944)

Fotografia właściciela legitymacji.

Miejsce
na fotografię o wymiarze
nie mniejszym jak 6x7 cm.

Pieczczę urzędowa

Szczególne znamiona właściciela legitymacji

Podpis właściciela legitymacji

(Strona 2 i 3)

Właściciel tej legitymacji (imię i nazwisko)
urodzony (data) w (miejsce urodzenia)
przynależności państwowej zamieszkały (miejscowość i powiat)
prowadzący przedsiębiorstwo ze stałą siedzibą w na podstawie
potwierdzenia odbioru zgłoszenia przemysłu, wydanego przez
za Nr. zbiera jako samodzielny agent handlowy zamówienia na rzecz
następujących firm:

..... (wyszczególnić oddzielnie firmy z określeniem ich przedsiębiorstw)

Legitymacja ta uprawnia wymienionego do wykonywania oddzielnych czynności na całym
obszarze Państwa do dnia 19..... r.

..... dn. 19..... r.

(Pieczczę urzędowa)

Starosta, (Prezydent miasta, Burmistrz):

(Strona 4)

Ważność tej legitymacji przedłuża się na podstawie § 5 rozporządzenia Ministra Przemysłu i Handlu z dn. 28 listopada 1927 r. (Dz. U. R. P. Nr 111, poz. 944) na okres roku, t. j. do dn. 19..... r.

..... dn. 19..... r.

(Pieczczę urzędowa) Starosta (Prezydent miasta, Burmistrz):

L. dz.

Ważność tej legitymacji przedłuża się na podstawie § 5 rozporządzenia Ministra Przemysłu i Handlu z dn. 28 listopada 1927 r. (Dz. U. R. P. Nr 111, poz. 944) na okres roku, t. j. do dn. 19..... r.

..... dn. 19..... r.

(Pieczczę urzędowa) Starosta (Prezydent miasta, Burmistrz):

L. dz.

(Strona 5 i 6)

Uwagi

(Miejsce dla uwag władzy)

(Strona końcowa)

Wyciąg z przepisów o wykonywaniu czynności samodzielnych agentów handlowych.

(W tej części ksiąteczki należy przytoczyć przepisy co do wykonywania odnośnych czynności oraz postanowienia art. 126 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 7 czerwca 1927 r. o prawie przemysłowym).

17.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA PRZEMYSŁU I HANDLU

z dnia 4 czerwca 1930 r.

wydane w porozumieniu z Ministrem Spraw
Wewnętrznych w sprawie prowadzenia prze-
mysłu kominiarskiego

(Dz. U. R. P. z dnia 27 czerwca 1930 r. Nr 46, poz. 390)

w brzmieniu uwzględniającym zmiany wprowadzone
rozporządzeniem Ministra Przemysłu i Handlu z dnia
12 października 1934 r. (Dz. U. R. P. Nr 92, poz. 832).

Na podstawie art. 41 ustęp 1 rozporządzenia
Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 7 czerwca
1927 r. o prawie przemysłowym (Dz. U. R. P.
Nr 53, poz. 468) zarządza się co następuje:

§ 1. Obszar i granice poszczególnych okręgów
kominiarskich, o których mowa w § 16 rozpo-
rządzenia Ministra Przemysłu i Handlu z dnia
7 grudnia 1927 r. (Dz. U. R. P. Nr 111, poz.
942)¹⁾, powinny być tak określone, aby upraw-
niony do wykonywania robót kominiarskich
w danym okręgu mógł je bez trudności odpo-
wiednio wykonać bądź sam, bądź przy pomocy
dokładnie przez siebie kontrolowanych pomoc-
ników. Równocześnie jednak należy zwrócić
uwagę i na to, że obszar okręgu nie powinien
być zbyt szczupły dla zapewnienia odnośnemu
koncesjonariuszowi dostatecznych środków
utrzymania. Uczniowie przemysłowi mogą wy-
konywać prace kominiarskie tylko w obecności
i pod bezpośrednim nadzorem uprawnionego
przemysłowca kominiarskiego (pryncypała), lub
jego wykwalifikowanego pomocnika.

Roboty związane z wykonywaniem przemy-
słu kominiarskiego muszą być przeprowadzane
we wszystkich budynkach, które znajdują się
w granicach poszczególnych okręgów komi-
niarskich.

¹⁾ Patrz poz. 3 nin. wyd.

§ 2. Prawo przemysłowego wykonywania ro-
bót kominiarskich w danym okręgu ma ten
przemysłowiec kominiarski, który ma swą sie-
dzibę przemysłową w tym okręgu.

Jeżeli z chwilą zaprowadzenia w wojewódz-
twach centralnych i wschodnich okręgów komi-
niarskich kilku samodzielnych przemysłowców
kominiarskich ma siedzibę przemysłową w da-
nym okręgu, zaznaczone w ustępie 1 prawo
przysługuje im wszystkim.

§ 3. Po zaprowadzeniu okręgów kominiarskich
władza przemysłowa I instancji wydaje konce-
sje tylko na nieobsadzone okręgi; władza ta
wydaje na każdy okręg tylko jedną koncesję,
przy czym przydzielanie kilku okręgów jedne-
mu przemysłowcowi jest niedopuszczalne.

W gminie miejskiej podzielonej na parę okrę-
gów kominiarskich władza może nadać konce-
sję na wolny okręg przemysłowcowi kominiar-
skiemu mającemu siedzibę przemysłową poza
tym okręgiem, lecz w granicach danego miasta.

§ 4. Władza przemysłowa I instancji prowa-
dzi wykaz osób ubiegających się o koncesje na
wolne w powiecie okręgi kominiarskie.

Do wykazu tego wciąga się według kolejności
zgłoszeń tych kandydatów, którzy posiadają
ustawowe warunki, w szczególności umiejętność
zawodową do prowadzenia przemysłu komi-
niarskiego. Pierwszeństwo w uzyskaniu kon-
cesji na wolny okręg kominiarski ma ten ubie-
gający się, który pracował w zawodzie komi-
niarskim w ostatnich trzech latach co najmniej
jeden rok na obszarze danego województwa i
posiada lepsze kwalifikacje zawodowe niż inni
wpisani do odnośnego wykazu. W szczególności
lepsze kwalifikacje zawodowe określa się we-
dług ilości lat praktyki zawodowej, specjalnych
fachowych kursów (kominiarskich lub straży
ogniowej) lub odpowiednich egzaminów złożo-
nych np. w korporacjach prze-
mysłu kominiarskiego¹⁾, których
statut, zatwierdzony przez właściwą władzę, za-
wiera postanowienia regulujące przedmioty ta-
kich egzaminów i sposób egzaminowania.

W razie równych kwalifikacji zawodowych
pierwszeństwo ocenia się w zasadzie według
kolejności wpisu do wykazu określonego w
ust. 1.

¹⁾ Obecnie: w cechach kominiarskich.

§ 5. Prawo przemysłowego wykonywania ro-
bót kominiarskich przysługuje poza osobami

fizycznymi tym tylko osobom prawnym, które są związane dla trudnienia się przemysłem kominiarskim i składają się wyłącznie z przemysłowców kominiarskich.

§ 6. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

18.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA PRZEMYSŁU I HANDLU

z dnia 20 grudnia 1935 r.

wydane w porozumieniu z Ministrem Komunikacji o składaniu kaucji przez biura podróży.

(Dz. U. R. P. z dnia 24 stycznia 1936 r. Nr 5, poz. 46)

Na podstawie art. 41 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 7 czerwca 1927 r. o prawie przemysłowym (Dz. U. R. P. Nr 53, poz. 468) w brzmieniu ustawy z dnia 10 marca 1934 r. (Dz. U. R. P. Nr 40, poz. 350) zarządzam co następuje:

§ 1. Kto zamierza rozpocząć prowadzenie przemysłu pośredniczenia w nabywaniu biletów podróży kolejami, okrętami itp., w ekspediowaniu bagażu podróżujących oraz w ułatwianiu wszelkiego rodzaju udogodnień w podróży, powinien złożyć kaucję, służącą do zabezpieczenia pokrycia roszczeń do przedsiębiorcy, wynikłych z prowadzenia przezeń odnośnego przemysłu. Złożenie kaucji nie zwalnia przedsiębiorcy od osobistej odpowiedzialności.

§ 2. Kaucję wpłaca się na rachunek kasy urzędu skarbowego, znajdującego się w siedzibie właściwej władzy przemysłowej wojewódzkiej, do jej dyspozycji. W miejscowościach, w których znajduje się kilka urzędów skarbowych, kaucje należy wpłacać na rachunek kasy pierwszego urzędu skarbowego.

Władza przemysłowa wydaje przedsiębiorcy dokument koncesyjny dopiero po wręczeniu jej zaświadczenia (pokwitowania) kasy urzędu skarbowego o złożeniu kaucji.

§ 3. Kaucja od przedsiębiorstwa, określonego w § 1, wynosi:

- 1) w mieście stoł. Warszawie —
od głównej siedziby zł. zł. 50.000.—¹⁾
od filii „ 25.000.—
- 2) w miastach: Katowice, Kraków, Lwów, Łódź, Poznań i Wilno — od głównej siedziby „ 25.000.—
od filii „ 15.000.—
- 3) we wszystkich innych miejscowościach — od głównej siedziby „ 15.000.—
od filii „ 10.000.—

Kaucję składa się w gotówce lub papierach wartościowych posiadających bezpieczeństwo prawne (pupilarne).

¹⁾ Podane tu stawki, jakkolwiek formalnie zmienione nie zostały, faktycznie są nieaktualne.

§ 4. W razie zmniejszenia się kaucji lub jej wartości przemysłowiec powinien pod rygorem utraty koncesji uzupełnić kaucję do określonej w § 3 wysokości, w terminie, jaki oznaczy wojewódzka władza przemysłowa.

§ 5. Kaucję zwraca się dopiero w rok po zaniechaniu prowadzenia przemysłu, wymienionego w § 1, o ile w tym czasie nikt nie zgłosił władzy przemysłowej roszczeń do przedsiębiorcy o wynagrodzenie szkody, wynikłej z prowadzenia przez niego biura podróży.

§ 6. Od obowiązku składania kaucji mogą być zwalniane w porozumieniu z Ministerstwem Komunikacji i po wysłuchaniu opinii właściwych izb przemysłowo-handlowych te przedsiębiorstwa spośród określonych w § 1, których kapitał zakładowy opiera się na kapitale państwowym lub na kapitale instytucji lub przedsiębiorstw państwowych.

§ 7. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

19.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA PRZEMYSŁU I HANDLU

z dnia 15 września 1938 r.

wydane w porozumieniu z Ministrami Komunikacji i Opieki Społecznej w sprawie prowadzenia przemysłu gospodniego.

(Dz. U. R. P. z dnia 15 paźdz. 1938 r. Nr 80, poz. 540)

Na podstawie art. 41 i 197 w związku z art. 33 ust. 1 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 7 czerwca 1927 r. o prawie przemysłowym (Dz. U. R. P. Nr 53, poz. 468) w brzmieniu ustawy z dnia 8 sierpnia 1938 r. (Dz. U. R. P. Nr 60, poz. 463) zarządzam co następuje:

§ 1. Przedsiębiorstwa przemysłu gospodniego mogą być prowadzone pod jedną z następujących nazw: hotel, pensjonat, pokoje umeblowane, zajazd, gospoda, oberża, dom wycieczkowy, dom noclegowy, schronisko.

§ 2. (1) Przedsiębiorcy prowadzącemu przemysł gospodni wolno w zewnętrznym oznaczeniu przedsiębiorstwa używać nazwy „hotel” tylko dla oznaczenia przedsiębiorstwa, które mieści się w odrębnym budynku lub w części budynku, stanowiącej jedną zwartą całość i posiada:

- 1) a) w miejscowościach do 30 tysięcy mieszkańców co najmniej 5 pokoi,
- b) w miejscowościach od 30 do 100 tysięcy mieszkańców oraz w uzdrowiskach posiadających charakter użyteczności publicznej -- co najmniej 10 pokoi,
- c) w miejscowościach powyżej 100 tysięcy mieszkańców -- co najmniej 15 pokoi;
- 2) oświetlenie elektryczne, jeżeli w danej miejscowości istnieje sieć elektryczna, przeznaczona do publicznego użytku;
- 3) kanalizację;
- 4) możliwość wydawania korzystającym z hotelu to najmniej śniadań;
- 5) pokój przeznaczony do ogólnego użytku; w hotelach posiadających do 15 pokoi za pokój do ogólnego użytku może służyć hal lub portiernia;
- 6) co najmniej jedną łazienkę.

(2) W zewnętrznym oznaczeniu przedsiębiorstwa wolno używać nazwy „pensjonat“ dla oznaczenia jedynie takiego przedsiębiorstwa gospodniego, które wynajmuje pokoje łącznie z całodziennym utrzymaniem i posiada:

- 1) co najmniej 5 pokoi,
- 2) oświetlenie elektryczne, jeżeli w danej miejscowości istnieje sieć elektryczna, przeznaczona do publicznego użytku,
- 3) kanalizację,
- 4) ogólną jadalnię oraz pokój przeznaczony do ogólnego użytku; w pensjonatach posiadających do 15 pokoi za pokój przeznaczony do ogólnego użytku może służyć jadalnia.¹⁾

¹⁾ Przepisy sanitarne m. in. o urządzeniu hoteli, pokoi umeblowanych i pensjonatów, są zawarte w rozp. M. n. Op. Sp. z dnia 1 lipca 1935 r. (Dz. U. R. P. Nr 54, poz. 352).

§ 3. W poszczególnych, gospodarczo uzasadnionych przypadkach władza przemysłowa I instancji może po wysłuchaniu opinii izby przemysłowo-handlowej zezwolić na oznaczenie przedsiębiorstwa nie odpowiadającego warunkom określonym w § 2 — nazwą „hotel“ lub „pensjonat“.

§ 4. (1) Cenniki w przemyśle gospodnim powinny wykazywać ceny poszczególnych pokoi łącznie ze wszystkimi świadczeniami, jak posćiel, światło, opał oraz telefon i łazienka (te ostatnie, jeżeli stanowią część urządzenia danego pokoju). Ponadto w cennikach tych powinny być uwidocznione: wysokość komunalnego podatku hotelowego, cena kąpeli w łazience nie stanowiącej części urządzenia pokoju oraz wysokość opłat procentowych na rzecz służby przedsiębiorstwa.

(2) Opłaty procentowe na rzecz służby należy obliczać od ceny pokoju wskazanej łącznie ze

wszystkimi świadczeniami, lecz bez komunalnego podatku hotelowego.

(3) W cennikach pensjonatów należy wykazywać osobne koszty całodziennego utrzymania, a w cennikach hoteli koszty pierwszego śniadania.

(4) W przedsiębiorstwach przemysłu gospodniego takich, jak schronisko, oberża, dom wycieczkowy, dom noclegowy i t. p., wynajmujących oddzielnie łóżka na noclegi, w cennikach powinna być uwidoczniiona cena wynajęcia łóżka ze wszystkimi świadczeniami.

(5) Cenniki mają być umieszczone na widocznym miejscu w portierni oraz w każdym pokoju. Pobieranie cen wyższych od podanych w cennikach jest wzbronione.

§ 5. (1) Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie po upływie 3 miesięcy od dnia ogłoszenia.

(2) Do przedsiębiorstw, istniejących w dniu wejścia w życie rozporządzenia niniejszego, przepisy § 2 będą stosowane od dnia 1 lipca 1939 r.

20.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA PRZEMYSŁU I HANDLU

z dnia 28 czerwca 1939 r.

wydane w porozumieniu z Ministrami Rolnictwa i Reform Rolnych oraz Spraw Wewnętrznych o prowadzeniu przemysłu rakarskiego.

(Dz. U. R. P. z dnia 30 sierpnia 1939 r. Nr 83, poz. 532).

Na podstawie art. 41 ust. 1 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 7 czerwca 1927 r. o prawie przemysłowym (Dz. U. R. P. Nr 53, poz. 468) w brzmieniu ustawy z dnia 8 sierpnia 1938 r. (Dz. U. R. P. Nr 60, poz. 463) zarządzam co następuje:

§ 1. 1. Na wniosek wydziałów powiatowych oraz po wysłuchaniu opinii właściwych izb przemysłowo-handlowych i rolniczych¹⁾ władze przemysłowe wojewódzkie (II instancji) mogą tworzyć na obszarze poszczególnych powiatów lub na obszarze całych województw okręgi rakarskie.

2. Przy podziale na okręgi rakarskie należy wziąć pod uwagę w szczególności potrzeby sanitarno-weterynaryjne poszczególnych powiatów (także ich części), potrzeby zakładów utylizacyjnych, utrzymywanie lub subwencjonowanie rakarzy przez samorząd terytorialny, rentowność okręgów rakarskich oraz uwzględnić nabyte prawa przemysłowców rakarskich.

3. Podział na okręgi rakarskie ma ten skutek, że prowadzenie przemysłu rakarskiego w gra-

nicach danego okręgu służy tylko temu przemysłowcowi odnośnej kategorii, którego uprawnienie dotyczy tego okręgu.

4. Władza przemysłowa I instancji może, w razie konieczności, dopuścić przejściowo poszczególnych przemysłowców rakarskich do wykonywania czynności także poza granicami ich okręgu.

1) Obecnie: Związku Samopomocy Chłopskiej. Paźrż uwagę 4 do art. 2 ustawy przemysłowej oraz powołane w tej uwadze przepisy prawne.

§ 2. 1. Okręg rakarski nie może być większy od obszaru powiatu; miasta wydzielone z powiatowego związku samorządowego mogą być włączone do przylegającego okręgu rakarskiego sąsiedniego powiatu.

2. Koncesji można udzielać tylko na jeden okręg rakarski. Przemysłowiec rakarski powinien mieć siedzibę przemysłową w przydzielonym okręgu rakarskim.

§ 3. Pierwszeństwo w uzyskaniu koncesji na prowadzenie przemysłu rakarskiego mają osoby prawne lub fizyczne, prowadzące przedsiębiorstwa (zakłady) utylizacyjne.

§ 4. Po zasięgnięciu opinii Izby Przemysłowo-handlowej i Rolniczej władze przemysłowe wojewódzkie mogą zarządzać zmianą w istniejącym podziale na okręgi rakarskie oraz podział ten uchylać.

§ 5. 1. Koncesjonariusz rakarski ma prawo i obowiązki:

1) wyłapywania na obszarze okręgu rakarskiego psów i innych zwierząt stosownie do zarządzeń władz administracji ogólnej wydanych w myśl przepisów szczególnych;

2) unieszkodliwiania i zglądania stosownie do zarządzeń władz administracji ogólnej zwierząt chorych i podejrzanych o choroby zaraźliwe lub o zarażenie się, oraz innych zwierząt wyłapanych;

3) zabierania do dyspozycji władz — błąkających się bezpańskich zwierząt domowych;

4) zabierania z polecenia władz administracji ogólnej wszystkich zwierząt chorych zaraźliwie lub podejrzanych o choroby zaraźliwe;

5) usuwania i niszczenia zwłok zwierząt padłych i zabitych z powodu zaraźliwych chorób zwierzęcych, w sposób przewidziany obowiązującymi przepisami o zwalczaniu zaraźliwych chorób zwierzęcych;

6) usuwania porzuconych zwłok zwierząt padłych i zabitych, nie objętych punktem poprzednim oraz dostarczania ich do istniejących zakładów utylizacyjnych, jeżeli koncesjonariusz nie prowadzi tego zakładu we własnym zakresie;

7) utrzymywania rakarni i grzebowisk oraz innych urządzeń i narzędzi, wskazanych przez

władze administracji ogólnej, a potrzebnych do wykonywania czynności rakarskich;

8) prowadzenia ksiąg kontroli zwierząt wyłapanych i zabitych;

9) wykonywania poleceń władz administracji ogólnej przy zwalczaniu zaraźliwych chorób zwierzęcych.

2. Właściwa władza przemysłowa może zwolnić koncesjonariusza w poszczególnych przypadkach od obowiązku określonego w ust. 1 pkt. 5.

§ 6. Poza przypadkami działania na wyraźne polecenie władz administracji ogólnej w wykonaniu obowiązku określonego w § 5 ust. 1 pkt. 4 koncesjonariuszowi rakarskiemu nie wolno łapać zwierząt znajdujących się na terenach ogrodzonych, jak również wywabić tych zwierząt poza obręb ogrodzenia.

§ 7. Władze przemysłowe I instancji po zasięgnięciu opinii właściwych wydziałów powiatowych określają wysokość opłat, jakie przemysłowiec rakarski powinien uiścić za skóry zwierząt padłych i zabitych — właścicielom lub oddawcom tych skór oraz wydają regulaminy o prowadzeniu zakładów rakarskich i przyjmowaniu pod obserwację do tych zakładów zwierząt podejrzanych o choroby, o odpłatnym odstępowaniu dla celów gospodarczych zwierząt i produktów pochodzenia zwierzęcego, o czasie wyłapywania zwierząt, o czasie przetrzymywania w rakarni zwierząt złapanych oraz o ich rozmieszczeniu, żywieniu i odpłatnym zwróceniu właścicielom.

§ 8. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie po upływie trzech miesięcy od dnia ogłoszenia.

21.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRÓW PRZEMYSŁU I HANDLU ORAZ OPIEKI SPOŁECZNEJ

z dnia 9 czerwca 1938 r.

o określeniu rodzajów rzemiosła, w których dopuszczony jest wyjątek od zakazu pobierania opłat za naukę rzemiosła.

(Dz. U. R. P. z dnia 26 lipca 1938 r. Nr 52, poz. 407)

Na podstawie art. 116 ust. 11 i 12 oraz art. 197 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 7 czerwca 1927 r. o prawie przemysłowym (Dz. U. R. P. Nr 53, poz. 468) w brzmieniu ustawy z dnia 10 marca 1934 r. (Dz. U. R. P. Nr 40, poz. 350) zarządza się co następuje:

§ 1. Dopuszcza się wyjątek od zakazu pobierania przez przemysłowca (pryncypała) opłat

za naukę uczniów przemysłowych w następujących rzemiosłach:

- 1) rzeźbiarstwie (rzeźbienie w drzewie i kamieniu),
- 2) wyrobie szkła i narzędzi optycznych,
- 3) tokarstwie w drzewie,
- 4) wyrobie instrumentów muzycznych,
- 5) grawerstwie,
- 6) jubilerstwie i złotnictwie,
- 7) zegarmistrzostwie,
- 8) fotografowaniu.

§ 2. Przepis zawarty w § 1 nie narusza zakazu bezpłatnego zatrudniania uczniów przemysłowych.

§ 3. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

22.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 26 października 1928 r.

o zakresie czynności instruktorów korporacji przemysłowych.

(Dz. U. R. P. z dnia 12 listopada 1928 r. Nr 93, poz. 826)

Na podstawie art. 134 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 7 czerwca 1927 r. o prawie przemysłowym (Dz. U. R. P. Nr 53, poz. 468) oraz art. 125 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 19 stycznia 1928 r. o organizacji i zakresie działania władz administracji ogólnej (Dz. U. R. P. Nr 11, poz. 86) zarządza się co następuje:

§ 1. Instruktorowie korporacji¹⁾ przemysłowych, ustanowieni przy władzach przemysłowych wojewódzkich, wchodzi w skład wydziałów względnie oddziałów przemysłowych w Urzędach Wojewódzkich.

Instruktor korporacji przemysłowych na m. st. Warszawę urzęduje przy Komisariacie Rządu²⁾ m. st. Warszawy.

¹⁾ Ustawa z dnia 10 marca 1934 r. (Dz. U. R. P. Nr 40, poz. 350) nowelizując art. 134 ustawy przemysłowej zmieniła nazwę: „instruktor korporacji przemysłowych” na: „inspektor organizacji przemysłowych”.

²⁾ Obecnie: przy Zarządzie Miejskim w m. st. Warszawie. Analogicznie, dla m. Łodzi — przy Zarządzie Miejskim m. Łodzi (patrz uwagę 2 do art. 131 ustawy przemysłowej).

§ 2. Instruktorów korporacji przemysłowych mianuje Minister Przemysłu i Handlu na wniosek wojewody, o ile zaś chodzi o instruktora korporacji przemysłowych na m. st. Warszawę, na wniosek

Komisarza Rządu¹⁾, przy zastosowaniu przepisów o państwowej służbie cywilnej.

¹⁾ Obecnie: na wniosek Prezydenta m. st. Warszawy, a o ile chodzi o mianowanie inspektora organizacji przemysłowych na m. Łódź — na wniosek prezydenta tego miasta.

§ 3. Wydatki osobowe i koszty podróży instruktorów korporacji przemysłowych są preliminowane i asygnowane z budżetu Ministerstwa Przemysłu i Handlu.

§ 4. Działalność instruktorów korporacji przemysłowych rozciąga się na korporacje i związki korporacyjne¹⁾, cechy i związki cechów, izby rzemieślnicze oraz inne organizacje zawodowe dla rzemiosła i drobnego przemysłu, jak również instytucje i zakłady prowadzone przez korporacje i cechy lub ich związki.

¹⁾ Obecnie: na zrzeczeniu przemysłowe i ich związki.

§ 5. Instruktorowie korporacji przemysłowych powołani są do podniesienia poziomu społecznego, ekonomicznego i kulturalnego stanu rzemieślniczego oraz do pobudzenia organizacji i pracy w korporacjach i cechach, ich związkach i izbach rzemieślniczych.

§ 6. W szczególności instruktorowie korporacji przemysłowych są powołani do:

- 1) prowadzenia ewidencji korporacji, cechów, zakładów i t. d.,
- 2) czuwania nad sprawami młodzieży, pozostającej pod pieczę organizacji wymienionych w § 5 oraz zaznajamiania się ze sprawami wynikłym z sporów na tle nauczania rzemiosła,
- 3) udzielania rad i informacji, ułatwiania wszelkich zabiegów, związanych z organizowaniem i urządzaniem szkół, kursów i t. p., mających na celu wykształcenie i doksztalcenie zawodowe,
- 4) pomagania i ułatwiania przy opracowywaniu statutów i organizowaniu wszelkiego rodzaju kas i funduszy zapomogowych, składów surowców, półfabrykatów i wystaw, wzorów, wspólnych magazynów sprzedaży i t. p.,
- 5) udzielania rad i informacji przy likwidacji majątku korporacji na wypadek rozwiązania oraz piecza nad zabezpieczeniem zakładów wychowawczych, należących do tych korporacji,
- 6) udzielania informacji, porad i zachęty przy organizowaniu korporacji, cechów, ich związków oraz przy organizowaniu życia społecznego, towarzyskiego i kulturalnego,

- 7) zachęcania do prowadzenia przez korporacje wykazów wolnych miejsc pracy w zakładach zrzeszonych,
- 8) interweniowania osobistego w celu łagodzenia sporów, wynikłych pomiędzy uczestnikami korporacyj, cechu lub związku, inicjowania i rozstrzygania sporów przez sądy polubowne,
- 9) przedkładania sprawozdań miesięcznych Ministerstwu Przemysłu i Handlu na podstawie własnych spostrzeżeń oraz materiałów otrzymanych od władz, korporacyj, cechów, związków i zakładów,
- 10) udzielania rad i informacji przy powoływaniu sądów polubownych w sprawach pomiędzy członkami cechów i czeladnikami,
- 11) brania udziału w obradach izb rzemieślniczych, udzielania im informacji i wyjaśnień jak również okazywania pomocy przy organizacji komisji egzaminacyjnych i t. p.

§ 7. Oprócz spraw wchodzących w zakres czynności instruktorów korporacyj przemysłowych na zasadzie rozporządzenia o prawie przemysłowym załatwiają instruktorowie nadto wszystkie sprawy, dotyczące drobnego przemysłu i rzemiosła, przekazane im na mocy przepisów szczególnych.

§ 8. Dla wykonania zadań określonych w §§ 6 i 7 instruktorowie mają prawo żądania od organizacji, wymienionych w § 5, udzielania informacji i danych, dotyczących się ich działalności, wglądu do wszelkich aktów, w szczególności do ksiąg protokołów i buchalteryjnych, uczestniczenia w zebraniach tych organizacji oraz ich organów, jak również prawo wizytacji zakładów prowadzonych przez te organizacje.

§ 9. W razie, gdyby instruktorowie korporacyj przemysłowych przy spełnianiu swych zadań spostrzegli braki w działalności tych korporacyj, cechów, ich związków i izb rzemieślniczych, jak i prowadzonych przez nie instytucji, przedsiębiorstw i zakładów, winni wykazać zauważone nieprawidłowości i pouczyć o konieczności ich usunięcia. Jeżeli usiłowania te okażą się bezskuteczne, doniosą właściwej władzy nadzorczej dla wydania odpowiednich zarządzeń.

§ 10. Właściwe władze winny przed wydaniem zarządzeń odnośnie organizacji, wymienionych w § 5, zasięgać opinii instruktorów korporacyj przemysłowych w sprawach, które mogą dotyczyć działalności instruktorów.

§ 11. Wykonanie niniejszego rozporządzenia porucza się Ministrowi Przemysłu i Handlu.

§ 12. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

23.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA PRZEMYSŁU I HANDLU

z dnia 25 maja 1938 r.

wydane w porozumieniu z Ministrem Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego w sprawie ustalenia, w jakiej mierze świadectwa ukończenia szkół technicznych i artystycznych należy uważać za dowód uzdolnienia zawodowego do prowadzenia przemysłu rzemieślniczego

(Dz. U. R. P. z dnia 10 czerwca 1938 r. Nr 40 poz. 332)

w brzmieniu uwzględniającym zmiany wprowadzone rozporządzeniem Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 20 czerwca 1939 r. (Dz. U. R. P. Nr 58, poz. 381)

Na podstawie art. 145 ust. 2 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 7 czerwca 1927 r. o prawie przemysłowym (Dz. U. R. P. Nr 53, poz. 468) w brzmieniu ustawy z dnia 10 marca 1934 r. (Dz. U. R. P. Nr 40, poz. 350) zarządzam co następuje:

§ 1. Za dowód uzdolnienia zawodowego do samoistnego prowadzenia rzemiosła uważa się:

- a) dyplom inżyniera Politechniki Warszawskiej, Politechniki Lwowskiej lub Akademii Górniczej w Krakowie, albo dyplom zagraniczny nostryfikowany przez jedną z tych szkół lub dyplom Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie dla rzemiosł, których zakres odpowiada fachowemu przygotowaniu, uzyskanemu w wymienionych uczelniach; nie dotyczy to ciesielstwa i mularstwa w zakresie robót wyszczególnionych w art. 333 i 334 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 16 lutego 1928 r. o prawie budowlanym i zabudowaniu osiedli (Dz. U. R. P. Nr 23 poz. 202)¹⁾,
- b) świadectwa ukończenia jednej z następujących szkół technicznych, szkół mistrzów (majstrów), instytutów i szkół sztuk plastycznych oraz szkół zdobniczych i przemysłu artystycznego w połączeniu ze świadectwami w stosunku do absolwentów szkół wymienionych w działach I, VII i VIII pkt. 1) i 2) — co najmniej dwuletniej praktyki zawodowej w danym rzemiosle, a w stosunku do absolwentów szkół pozostałych — co najmniej trzyletniej:
 - I. Szkół technicznych (mechanicznych) oraz szkół mistrzów mechaników dla rzemiosł: kotlarstwa, kowalstwa, pilnikarstwa, ślusarstwa, ślusarstwa precyzyjnego (mechanictwa), ślusarstwa sa-

mochodowego, tokarstwa, oraz wyrobu broni i amunicji w zakresie wyrobu broni:

- 1) Państwowej Wyższej Szkoły Budowy Maszyn i Elektrotechniki im. H. Wawelberga i S. Rotwanda w Warszawie (dawniej Państwowej Szkoły Budowy Maszyn i Elektrotechniki im. H. Wawelberga i S. Rotwanda w Warszawie) — Wydział Mechaniczny;
 - 2) Państwowej Wyższej Szkoły Budowy Maszyn i Elektrotechniki w Poznaniu (dawniej Państwowej Szkoły Budowy Maszyn w Poznaniu) — Wydział Mechaniczny;
 - 3) Państwowej Szkoły Morskiej w Gdyni (dawniej w Tczewie) — Wydział Mechaniczny;
 - 4) Państwowej Szkoły Górniczej i Hutniczej im. St. Staszica w Dąbrowie Górniczej — Wydział Elektromechaniczny;
 - 5) Państwowej Szkoły Budowy Maszyn w Grudziądzu;
 - 6) Państwowej Szkoły Przemysłowej im. St. Staszica w Krakowie — Wydział Mechaniczny;
 - 7) Państwowej Szkoły Technicznej we Lwowie (dawniej Państwowej Szkoły Przemysłowej we Lwowie) — Wydział Elektromechaniczny;
 - 8) Państwowej Szkoły Techniczno-Przemysłowej w Łodzi (dawniej Państwowej Szkoły Włókienniczej w Łodzi) — Wydział Mechaniczny;
 - 9) Państwowej Szkoły Technicznej Lotniczej i Samochodowej w Warszawie (dawniej Państwowej Szkoły Technicznej z Wydziałem Lotniczym i Samochodowym w Warszawie);
 - 10) Państwowej Szkoły Technicznej im. Marszałka J. Piłsudskiego w Włocławku — Wydział Mechaniczny;
 - 11) Państwowej Szkoły Technicznej im. Marszałka J. Piłsudskiego w Wilnie — Wydział Kolejowy Mechaniczny;
 - 12) Państwowej Średniej Szkoły Technicznej Kolejowej w Warszawie — Wydział Mechaniczny (dawniej Wydział Mechaniczno-Elektrotechniczny);
 - 13) Państwowej Średniej Szkoły Technicznej Kolejowej w Radomiu — Wydział Mechaniczno-Elektrotechniczny;
 - 14) Byłej Państwowej Średniej Szkoły Technicznej Kolejowej w Sosnowcu — Wydział Mechaniczno - Elektrotechniczny;
 - 15) Średniej Szkoły Technicznej im. Marszałka J. Piłsudskiego w Brześciu n. Bugiem — Wydział Mechaniczny (dawniej Szkoły Średniej Technicznej Kolejowej Towarzystwa Szerzenia Oświaty Zawodowej w Brześciu n. Bugiem — Wydział Mechaniczno - Elektrotechniczny);
 - 16) Średniej Szkoły Technicznej Towarzystwa Średniej Szkoły Technicznej w Drohobyczu;
 - 17) Państwowej Szkoły Przemysłowej w Bielsku — Wydział Mechaniczny;
 - 18) Śląskich Technicznych Zakładów Naukowych w Katowicach — Szkoła Techników Mechaników;
 - 19) Śląskich Technicznych Zakładów Naukowych w Katowicach — Szkoła Mistrzów Maszynowych;
 - 20) Państwowej Szkoły Przemysłowych Mistrzów Mechaników przy Państwowej Szkole Budowy Maszyn w Grudziądzu;
 - 21) Państwowej Szkoły Przemysłowych Mistrzów Maszynowych przy Państwowej Szkole Przemysłowej w Krakowie;
 - 22) Szkoły Mistrzów Maszynowych przy Państwowej Szkole Przemysłowej w Bielsku;
 - 23) Byłej Wojewódzkiej Szkoły Mechanicznej i Hutniczej w Królewskiej Hucie — Wydział Przemysłowych Mistrzów Maszynowych;
 - 24) Państwowej Szkoły Przemysłowej w Karwinie — Szkoły Techników Mechaników (dawniej Wyższej Szkoły Przemysłowej);
 - 25) Państwowej Szkoły Przemysłowej w Karwinie — Szkoły Mistrzów Mechaników;
- II. szkół technicznych (budowlanych, drogowych i melioracyjnych) oraz szkół majstrów budowlanych dla rzemiosł: blacharstwa, dekarstwa, kamieniarstwa, studniarstwa, zduństwa oraz mularstwa i ciesielstwa z wyłączeniem robót, wyszczególnionych w art. 333 i 334 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 16 lutego 1928 r. o prawie budowlanym i zabudowaniu osiedli (Dz. U. R. P. Nr 23, poz. 202) ¹⁾:
- 1) Państwowej Szkoły Budownictwa w Warszawie;
 - 2) Państwowej Szkoły Budownictwa i Mierniczo - Melioracyjnej w Poznaniu — Wydział Budowlany;
 - 3) Państwowej Szkoły Przemysłowej im. St. Staszica w Krakowie — Wydział Budowlany;

- 4) Państwowej Szkoły Budownictwa w Jarosławiu;
 - 5) Państwowej Szkoły Budownictwa w Lesznie;
 - 6) Państwowej Szkoły Technicznej im. Marszałka J. Piłsudskiego w Wilnie — Wydział Budowlany;
 - 7) Śląskich Technicznych Zakładów Naukowych w Katowicach — Szkoła Techników Budowlanych;
 - 8) Śląskich Technicznych Zakładów Naukowych w Katowicach — Szkoła Mistrzów Budowlanych;
 - 9) Szkoła Budownictwa Tow. Szkoły Budownictwa w Lublinie — Wydział Budowlany;
 - 10) Byłej Szkoły Budownictwa Samodzielnych Polskich Budowniczych w Katowicach;
 - 11) Państwowej Szkoły Majstrów Budowlanych przy Państwowej Szkole Budownictwa w Warszawie;
 - 12) Państwowej Szkoły Majstrów Budowlanych przy Państwowej Szkole Budownictwa w Jarosławiu;
 - 13) Państwowej Szkoły Majstrów Budowlanych przy Państwowej Szkole Przemysłowej im. St. Staszica w Krakowie;
 - 14) Szkoły Majstrów Budowlanych przy Szkole Budownictwa Tow. Szkoły Budownictwa w Lublinie;
 - 15) Państwowej Szkoły Majstrów Budowlanych przy Państwowej Szkole Technicznej we Lwowie (dawniej Państwowej Szkole Przemysłowej we Lwowie);
 - 16) Szkoły Mistrzów Budowlanych przy Państwowej Szkole Przemysłowej w Belsku;
 - 17) Byłej Szkoły Majstrów Budowlanych Stowarzyszenia Młodych Chrześcijan w Polsce (Polskiej Y. M. C. A.) w Łodzi;
 - 18) Państw. Szkoły Technicznej we Lwowie (dawniej Państwowej Szkoły Przemysłowej we Lwowie) — Wydział Drogowo-Wodny;
 - 19) Państwowej Szkoły Budownictwa i Mierniczo-Melioracyjnej w Poznaniu — Wydział Drogowo-Wodny;
 - 20) Państwowej Szkoły Mierniczej i Drogowej w Kowlu — Wydział Drogowo-Wodny;
 - 21) Państwowej Szkoły Drogowej w Warszawie (dawniej Wydział Drogowy Państwowej Szkoły Budownictwa w Warszawie);
 - 22) Państwowej Szkoły Technicznej im. Marszałka J. Piłsudskiego w Wilnie — Wydział Drogowo-Wodny;
 - 23) Śląskich Technicznych Zakładów Naukowych w Katowicach — Szkoła Techników Drogowych;
 - 24) Państwowej Średniej Szkoły Technicznej Kolejowej w Radomiu — Wydział Drogowo-Budowlany;
 - 25) Byłej Państwowej Średniej Szkoły Technicznej Kolejowej w Sosnowcu — Wydział Drogowo - Budowlany;
 - 26) Państwowej Średniej Szkoły Technicznej Kolejowej w Warszawie — Wydział Drogowo-Budowlany;
 - 27) Średniej Szkoły Technicznej im. Marszałka J. Piłsudskiego w Brześciu n. Bugiem, (dawniej Szkoły Średniej Technicznej Kolejowej Tow. Szerzenia Oświaty Zawodowej w Brześciu n. Bugiem) — Wydział Drogowo-Budowlany;
 - 28) Szkoły Budownictwa Tow. Szkoły Budownictwa w Lublinie — Wydział Drogowy i Wodny (dawniej Wydział Drogowy);
 - 29) Prywatnej Męskiej Szkoły Drogowej Polskiej Macierzy Szkolnej w Baranowiczach (dawniej Szkoły Budowlano-Drogowej P. M. S.);
 - 30) Państwowej Szkoły Budownictwa i Mierniczo-Melioracyjnej w Poznaniu — Wydział Melioracyjny;
 - 31) Państwowej Szkoły Technicznej im. Marszałka J. Piłsudskiego w Wilnie — Wydział Melioracyjny;
 - 32) Państwowej Szkoły Przemysłowej im. St. Sztaszica w Krakowie — Wydział Melioracyjny;
 - 33) Średniej Szkoły Technicznej im. Marszałka J. Piłsudskiego w Brześciu n. Bugiem — były Wydział Melioracyjny;
 - 34) Szkoły Budownictwa Tow. Szkoły Budownictwa w Lublinie — były Wydział Melioracyjny;
- III. szkół technicznych (farbiarskich) dla rzemiosła chemicznego czyszczenia i farbowania tkanin i odzieży:
- 1) Państwowej Szkoły Techniczno-Przemysłowej w Łodzi (dawniej Państwowej Szkoły Włókienniczej w Łodzi) — Wydział farbiarsko-wykończalniczy;
 - 2) Państwowej Szkoły Przemysłowej w Bielsku — Wydział farbiarski;
- IV. szkół technicznych (garbarskich) dla rzemiosł: garbarstwa, białoskórnictwa oraz farbowania skórek futrzanych:
- 1) Średniej Szkoły Chemiczno-Garbarskiej Tow. Popierania Wiedzy Chemiczno-Garbarskiej w Radomiu;

- V. instytutów i szkół sztuk plastycznych oraz szkół sztuk zdobniczych i przemysłu artystycznego dla rzemiosł: brązownictwa, mosiężnictwa, garn-carstwa, introligatorstwa, jubilerstwa, złotnictwa, grawerstwa, kamieniarstwa, malarstwa, pozłotnictwa, rzeźbiarstwa, stolarstwa, sztukatorstwa, szmuklerstwa, przedzarstwa materii ze złota i srebra, tapicerstwa oraz tokarstwa:
- 1) Państwowej Szkoły Sztuk Zdobniczych i Przemysłu Artystycznego w Krakowie;
 - 2) Wydziału Sztuk Zdobniczych i Przemysłu Artystycznego przy Państwowej Szkole Technicznej (dawniej przy Państwowej Szkole Przemysłowej) we Lwowie;
 - 3) Państwowej Szkoły Sztuk Zdobniczych i Przemysłu Artystycznego w Poznaniu;
 - 4) Miejskiej Szkoły Sztuk Zdobniczych i Malarstwa w Warszawie;
- VI. szkół technicznych (drogowych i melioracyjnych) dla rzemiosła brukarstwa:
- 1) Państwowej Szkoły Technicznej we Lwowie (dawniej Państwowej Szkoły Przemysłowej we Lwowie) — Wydział Drogowo-Wodny;
 - 2) Państwowej Szkoły Budownictwa Mierniczo-Melioracyjnej w Poznaniu — Wydział Drogowo-Wodny;
 - 3) Państwowej Szkoły Mierniczej i Drogowej w Kowlu — Wydział Drogowo-Wodny;
 - 4) Państwowej Szkoły Drogowej w Warszawie (dawniej Wydział Drogowy Państwowej Szkoły Budownictwa w Warszawie);
 - 5) Państwowej Szkoły Technicznej im. Marszałka J. Piłsudskiego w Wilnie — Wydział Drogowo-Wodny;
 - 6) Śląskich Technicznych Zakładów Naukowych w Katowicach — Szkoła Techników Drogowych;
 - 7) Państwowej Średniej Szkoły Technicznej Kolejowej w Radomiu — Wydział Drogowo-Budowlany;
 - 8) Byłej Państwowej Średniej Szkoły Technicznej Kolejowej w Sosnowcu — Wydział Drogowo-Budowlany;
 - 9) Państwowej Średniej Szkoły Technicznej Kolejowej w Warszawie — Wydział Drogowo-Budowlany;
 - 10) Średniej Szkoły Technicznej im. Marszałka J. Piłsudskiego w Brześciu n. Bugiem (dawniej Szkoły Średniej Technicznej Kolejowej Towarzystwa Szerzenia Oświaty Zawodowej w Brześciu n. Bugiem) — Wydział Drogowo-Budowlany;
- 11) Szkoły Budownictwa Tow. Szkoły Budownictwa w Lublinie — Wydział Drogowy i Wodny (dawniej Wydział Drogowy);
 - 12) Prywatnej Męskiej Szkoły Drogowej Polskiej Macierzy Szkolnej w Baranowiczach (dawniej Szkoły Budowlano-Drogowej P. M. S.);
 - 13) Państwowej Szkoły Budownictwa i Mierniczo-Melioracyjnej w Poznaniu — Wydział Melioracyjny;
 - 14) Państwowej Szkoły Technicznej im. Marszałka J. Piłsudskiego w Wilnie — Wydział Melioracyjny;
 - 15) Państwowej Szkoły Przemysłowej im. St. Szażica w Krakowie—Wydział Melioracyjny;
 - 16) Średniej Szkoły Technicznej im. Marszałka J. Piłsudskiego w Brześciu n. Bugiem — były Wydział Melioracyjny;
 - 17) Szkoły Budownictwa Tow. Szkoły Budownictwa w Lublinie — były Wydział Melioracyjny.
- VII. szkół, wymienionych w działach I i II, dla rzemiosł: instalacyj wodociagowych i kanalizacyjnych oraz instalacyj gazowych;
- VIII. szkół technicznych (elektrycznych) dla rzemiosła instalacyj elektrycznych:
- 1) Państwowej Wyższej Szkoły Budowy Maszyn i Elektrotechniki im. H. Wawelberga i S. Rotwanda w Warszawie (dawniej Państwowej Szkoły Budowy Maszyn i Elektrotechniki im. H. Wawelberga i S. Rotwanda w Warszawie — Wydział Elektryczny);
 - 2) Państwowej Wyższej Szkoły Budowy Maszyn i Elektrotechniki w Poznaniu — Wydział Elektryczny;
 - 3) Państwowej Szkoły Technicznej im. Marszałka J. Piłsudskiego w Wilnie — Wydział Elektryczny;
 - 4) Państwowej Szkoły Techniczno-Przemysłowej w Łodzi (dawniej Państwowej Szkoły Włókienniczej w Łodzi) — Wydział Elektryczny;
 - 5) Śląskich Technicznych Zakładów Naukowych w Katowicach — Szkoła Elektrotechników i Szkoła Mistrzów Elektrotechnicznych;
 - 6) Szkoły Mistrzów Elektrotechnicznych przy Państwowej Szkole Przemysłowej w Bielsku;
 - 7) Państwowej Szkoły Technicznej w Warszawie;
- IX. szkół technicznych (chemicznych) dla rzemiosła wyrobu broni amunicji w zakresie wyrobu amunicji:
- 1) Państwowej Szkoły Chemiczno-Przemysłowej w Warszawie — Wy-

dział Chemiczny (dawniej przy Państwowej Szkole Budowy Maszyn i Elektrotechniki im. H. Wawelberga i S. Rotwanda w Warszawie);

- 2) Państwowej Szkoły Przemysłowej w Krakowie — Wydział Chemiczny;
- 3) Państwowej Szkoły Górniczej i Hutniczej im. St. Szasica w Dąbrowie Górniczej — Wydział Hutniczy;
- 4) Państwowej Szkoły Techniczno-Przemysłowej w Łodzi (dawniej Państwowej Szkoły Włókienniczej w Łodzi) — Wydział Farbiarsko-Wykończalni;
- 5) Państwowej Szkoły Przemysłowej w Belsku — Wydział Farbiarski;
- 6) Państwowej Szkoły Przemysłowej w Bydgoszczy — Wydział Chemiczny (dawniej Cukrowniczy);
- 7) Średniej Szkoły Chemiczno-Garbarskiej Towarzystwa Popierania Wiedzy Chemiczno - Garbarskiej w Radomiu;

X. szkół technicznych dla rzemiosła garn-carstwa:

- 1) Państwowej Szkoły Chemiczno-Przemysłowej w Warszawie — Wydział Ceramiczny.

¹⁾ Patrz jednol. tekst ogłoszony w Dz. U. R. P. z 1939 r. Nr 34 poz. 216 oraz nowelę z dnia 25 sierpnia 1939 r. (Dz. U. R. P. Nr 77, poz. 514).

§ 2. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Równocześnie traci moc obowiązującą rozporządzenie Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 14 grudnia 1927 r. wydane w porozumieniu z Ministrem Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego w sprawie ustalenia, w jakiej mierze świadectwa ukończenia szkół technicznych uważać należy za dowód uzdolnienia zawodowego do samodzielnego prowadzenia rzemiosła (Dz. U. R. P. Nr 118, poz. 1014), uzupełnione rozporządzeniem z dnia 30 sierpnia 1933 r. (Dz. U. R. P. Nr 70, poz. 518).

24.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA PRZEMYSŁU I HANDLU

z dnia 20 czerwca 1939 r.

wydane w porozumieniu z Ministrem Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego o ustaleniu, w jakiej mierze świadectwa ukończenia szkół przemysłowych należy uważać za dowód uzdolnienia zawodowego do prowadzenia przemysłu rzemieślniczego.

(Dz. U. R. P. z dnia 1 lipca 1939 r. Nr 58, poz. 383).

Na podstawie art. 145 ust. 2 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 7 czerwca 1927 r. o prawie przemysłowym (Dz. U. R. P.

Nr 53, poz. 468), w brzmieniu ustawy z dnia 10 marca 1934 r. (Dz. U. R. P. Nr 40, poz. 350) oraz ustawy z dnia 8 sierpnia 1938 r. (Dz. U. R. P. Nr 60, poz. 463), zarządzam co następuje:

§ 1. Za dowód uzdolnienia zawodowego do samodzielnego prowadzenia rzemiosła oprócz świadectw szkół wymienionych w rozporządzeniu Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 25 maja 1938 r., wydanym w porozumieniu z Ministrem Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego (Dz. U. R. P. Nr 40, poz. 332), w brzmieniu rozporządzenia z dnia 20 czerwca 1939 r. (Dz. U. R. P. Nr 58, poz. 381) ¹⁾, uważa się świadectwa ukończenia następujących państwowych, lub prywatnych z uprawnieniami szkół państwowych, liceów przemysłowych w połączeniu ze świadectwami co najmniej trzyletniej praktyki zawodowej w danym rzemiośle:

I. liceów mechanicznych dla rzemiosł: kotlarstwa, kowalstwa, pilnikarstwa, ślusarstwa, ślusarstwa precyzyjnego (mechanictwa), ślusarstwa samochodowego, tokarstwa oraz wyrobu broni i amunicji w zakresie wyrobu broni; w wypadku, gdy licea mechaniczne posiadają kilka wydziałów, jak np. ogólnomechaniczny, lotniczy, samochodowy, budowy okrętów — uprawnienia te przysługują po ukończeniu każdego wydziału;

II. liceów budowlanych, drogowych, drogowo-kolejowych oraz wodno-melioracyjnych dla rzemiosł: blacharstwa, dekarstwa, kamieniarstwa, studniarstwa, zduństwa oraz mularstwa i ciesielstwa z wyłączeniem robót wyszczególnionych w art. 333 i 334 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 16 lutego 1928 r. o prawie budowlanym i zabudowaniu osiedli (Dz. U. R. P. z 1939 r. Nr 34, poz. 216);

III. liceów przemysłu drzewnego dla rzemiosła ciesielstwa z wyłączeniem robót wyszczególnionych w art. 333 i 334 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej o prawie budowlanym i zabudowaniu osiedli;

IV. liceów drogowych, drogowo-kolejowych oraz wodno-melioracyjnych dla rzemiosła brukarstwa;

V. liceów fotograficznych dla rzemiosła: fotografowania;

VI. liceów przemysłu odzieżowego dla rzemiosł krawiectwa damskiego i krawiectwa męskiego;²⁾

VII. liceów ceramicznych dla rzemiosła garn-carstwa;

VIII. liceów mechanicznych, budowlanych, wodno-melioracyjnych i drogowych dla rzemiosł: instalacyj wodociągowych i kanalizacyjnych oraz instalacyj gazowych;

IX. liceów elektrycznych i telekomunikacyjnych dla rzemiosła instalacyj elektrycznych;

X. liceów chemicznych dla rzemiosła wyro-

bu broni i amunicji w zakresie wyrobu amunicji.

1) Państw. poz. poprz. n.n. wyd.

2) W okresie gdy ustawa przemysłowa nie obowiązywała na obszarze wojew. śląskiego, zostały wydane dwa rozporządzenia M.n. Przem. i Handlu z dnia 26 marca 1930 r. (Dz. U. R. P. Nr 36, poz. 305 i 306), oparte na ustawach przemysłowych austriackiej i niemieckiej, uznające świadectwa z ukończenia Szkoły Zawodowej Żeńskiej Kola Macierzy Szkolnej w Belsku oraz Szkoły Zawodowej Żeńskiej Narodowej Organizacji Kobiet w Tarnowskich Górach za dowód ukończenia nauki w przemyśle krawiectwa, uprawianym do wykonywania tego zawodu wzgl. za dowód równoznaczny ze świadectwem z ożenia egzaminu czeladniczego w przemyśle krawiectwa i bielizniarswa. Rozporządzenia te nie zostały uchylone i obowiązują nadal.

§ 2. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem 1 lipca 1940 r.

25.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA PRZEMYSŁU I HANDLU

z dnia 25 maja 1938 r.

wydane w porozumieniu z Ministrem Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego w sprawie ustalenia, w jakiej mierze świadectwa ukończenia szkół technicznych i artystycznych należy uważać za dowód odpowiedniej kwalifikacji do kierowania praktycznym kształceniem terminatorów

(Dz. U. R. P. z dnia 10 czerwca 1938 r. Nr 40, poz. 333)

w brzmieniu uwzględniającym zmiany wprowadzone rozporządzeniem Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 20 czerwca 1939 r. (Dz. U. R. P. Nr 58, poz. 382).

Na podstawie art. 150 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 7 czerwca 1927 r. o prawie przemysłowym (Dz. U. R. P. Nr 53, poz. 468) zarządzam co następuje:

§ 1. Za dowód odpowiedniej kwalifikacji do kierowania praktycznym kształceniem terminatorów uważa się świadectwo ukończenia jednej z następujących szkół technicznych, szkół mistrzów (majstrów), instytutów i szkół sztuk plastycznych oraz szkół sztuk zdobniczych i przemysłu artystycznego, przy stwierdzeniu w stosunku do absolwentów szkół wymienionych w działach I, VII i VIII pkt. 1) i 2) — co najmniej dwuletniego samostnego prowadzenia danego rzemiosła, a w stosunku do absolwentów szkół pozostających — co najmniej trzyletniego:

I. szkół technicznych (mechanicznych) oraz szkół mistrzów mechaników dla rzemiosł: kotlarstwa, kowalstwa, pilnikarstwa, ślusarstwa, ślusarstwa precyzyjnego (mechanictwa),

ślusarstwa samochodowego, tokarstwa oraz wyrobu broni i amunicji w zakresie wyrobu broni:

- 1) Państwowej Wyższej Szkoły Budowy Maszyn i Elektrotechniki im. H. Wawelberga i S. Rotwanda w Warszawie (dawniej Państwowej Szkoły Budowy Maszyn i Elektrotechniki im. H. Wawelberga i S. Rowanda w Warszawie) — Wydział Mechaniczny;
- 2) Państwowej Wyższej Szkoły Budowy Maszyn i Elektrotechniki w Poznaniu (dawniej Państwowej Szkoły Budowy Maszyn w Poznaniu) — Wydział Mechaniczny;
- 3) Państwowej Szkoły Morskiej w Gdyni (dawniej w Tczewie) — Wydział Mechaniczny;
- 4) Państwowej Szkoły Górniczej i Hutniczej im. St. Staszica w Dąbrowie Górniczej — Wydział Elektromechaniczny;
- 5) Państwowej Szkoły Budowy Maszyn w Grudziądzu;
- 6) Państwowej Szkoły Przemysłowej im. St. Staszica w Krakowie — Wydział Mechaniczny;
- 7) Państwowej Szkoły Technicznej we Lwowie (dawniej Państwowej Szkoły Przemysłowej we Lwowie) — Wydział Elektromechaniczny;
- 8) Państwowej Szkoły Techniczno-Przemysłowej w Łodzi (dawniej Państwowej Szkoły Włókienniczej w Łodzi) — Wydział Mechaniczny;
- 9) Państwowej Szkoły Technicznej Lotniczej i Samochodowej w Warszawie (dawniej Państwowej Szkoły Technicznej z Wydziałem Lotniczym i Samochodowym w Warszawie);
- 10) Państwowej Szkoły Technicznej im. Marszałka J. Piłsudskiego w Wilnie — Wydział Mechaniczny;
- 11) Państwowej Szkoły Technicznej im. Marszałka J. Piłsudskiego w Wilnie — Wydział Kolejowy Mechaniczny;
- 12) Państwowej Średniej Szkoły Technicznej Kolejowej w Warszawie — Wydział Mechaniczno-Elektrotechniczny;
- 13) Państwowej Średniej Szkoły Technicznej Kolejowej w Radomiu — Wydział Mechaniczno-Elektrotechniczny;
- 14) Byłej Państwowej Średniej Szkoły Technicznej Kolejowej w Sosnowcu — Wydział Mechaniczno-Elektrotechniczny;
- 15) Średniej Szkoły Technicznej im. Marszałka J. Piłsudskiego w Brześciu n. Bugiem — Wydział Mechaniczny (dawniej Szkoły Średniej Technicznej Kolejowej Towarzystwa Szerzenia Oświaty Zawodowej w Brześciu n. Bugiem — Wydział Mechaniczno-Elektrotechniczny);
- 16) Średniej Szkoły Technicznej Towarzy-

- stwa Średniej Szkoły Technicznej w Drohobyczu;
- 17) Państwowej Szkoły Przemysłowej w Bielsku — Wydział Mechaniczny;
 - 18) Śląskich Technicznych Zakładów Naukowych w Katowicach — Szkoła Techników Mechaników;
 - 19) Śląskich Technicznych Zakładów Naukowych w Katowicach — Szkoła Mistrzów Maszynowych;
 - 20) Państwowej Szkoły Przemysłowych Mistrzów Mechaników przy Państwowej Szkole Budowy Maszyn w Grudziądzu;
 - 21) Państwowej Szkoły Przemysłowych Mistrzów Maszynowych przy Państwowej Szkole Przemysłowej w Krakowie;
 - 22) Szkoły Mistrzów Maszynowych przy Państwowej Szkole Przemysłowej w Bielsku;
 - 23) Byłej Wojewódzkiej Szkoły Mechanicznej i Hutniczej w Królewskiej Hucie — Wydział Przemysłowych Mistrzów Maszynowych;
 - 24) Państwowej Szkoły Przemysłowej w Karwinie — Szkoły Techników Mechaników (dawniej Wyższej Szkoły Przemysłowej);
 - 25) Państwowej Szkoły Przemysłowej w Karwinie — Szkoły Mistrzów Mechaników;
- II. szkół technicznych (budowlanych, drogowych i melioracyjnych) oraz szkół majstrów budowlanych dla rzemiosł: blacharstwa, dekarstwa, kamieniarstwa, studniarstwa, zduństwa, mularstwa i ciesielstwa:
- 1) Państwowej Szkoły Budownictwa w Warszawie;
 - 2) Państwowej Szkoły Budownictwa i Mierniczo-Melioracyjnej w Poznaniu — Wydział budowlany;
 - 3) Państwowej Szkoły Przemysłowej im. St. Staszica w Krakowie — Wydział Budowlany;
 - 4) Państwowej Szkoły Budownictwa w Jarosławiu;
 - 5) Państwowej Szkoły Budownictwa w Lesznie;
 - 6) Państwowej Szkoły Technicznej im. J. Piłsudskiego w Wilnie — Wydział Budowlany;
 - 7) Śląskich Technicznych Zakładów Naukowych w Katowicach — Szkoła Techników Budowlanych;
 - 8) Śląskich Technicznych Zakładów Naukowych w Katowicach — Szkoła Mistrzów Budowlanych;
 - 9) Szkoły Budownictwa Tow. Szkoły Budownictwa w Lublinie — Wydział Budowlany;
 - 10) Byłej Szkoły Związku Samodzielnych Polskich Budowniczych w Katowicach;
 - 11) Państwowej Szkoły Majstrów Budowlanych przy Państwowej Szkole Budownictwa w Warszawie;
 - 12) Państwowej Szkoły Majstrów Budowlanych przy Państwowej Szkole Budownictwa w Jarosławiu;
 - 13) Państwowej Szkoły Majstrów Budowlanych przy Państwowej Szkole Przemysłowej im. St. Staszica w Krakowie;
 - 14) Szkoły Majstrów Budowlanych przy Szkole Budownictwa Tow. Szkoły Budownictwa w Lublinie;
 - 15) Państwowej Szkoły Majstrów Budowlanych przy Państwowej Szkole Technicznej (dawniej Państwowej Szkole Przemysłowej) we Lwowie;
 - 16) Szkoły Mistrzów Budowlanych przy Państwowej Szkole Przemysłowej w Bielsku;
 - 17) Byłej Szkoły Majstrów Budowlanych Stowarzyszenia Młodych Chrześcijań w Polsce (Polskiej Y. M. C. A.) w Łodzi;
 - 18) Państwowej Szkoły Technicznej we Lwowie (dawniej Państwowej Szkoły Przemysłowej we Lwowie) — Wydział Drogowo-Wodny;
 - 19) Państwowej Szkoły Budownictwa i Mierniczo-Melioracyjnej w Poznaniu — Wydział Drogowo-Wodny;
 - 20) Państwowej Szkoły Mierniczej i Drogowej w Kowlu — Wydział Drogowo-Wodny;
 - 21) Państwowej Szkoły Drogowej w Warszawie (dawniej Wydział Drogowy Państwowej Szkoły Budownictwa w Warszawie);
 - 22) Państwowej Szkoły Technicznej im. Marszałka J. Piłsudskiego w Wilnie — Wydział Drogowo-Wodny;
 - 23) Śląskich Technicznych Zakładów Naukowych w Katowicach — Szkoła Techników Drogowych;
 - 24) Państwowej Średniej Szkoły Technicznej Kolejowej w Radomiu — Wydział Drogowo-Budowlany;
 - 25) Byłej Państwowej Średniej Szkoły Technicznej Kolejowej w Sosnowcu — Wydział Drogowo-Budowlany;
 - 26) Państwowej Średniej Szkoły Technicznej Kolejowej w Warszawie — Wydział Drogowo-Budowlany;
 - 27) Średniej Szkoły Technicznej im. Marszałka J. Piłsudskiego w Brześciu n. Bugiem (dawniej Szkoły Średniej Technicznej Kolejowej Towarzystwa Szerzenia Oświaty Zawodowej w Brześciu n. Bugiem) — Wydział Drogowo-Budowlany;
 - 28) Szkoły Budownictwa Tow. Szkoły Budownictwa w Lublinie — Wydział Drogowy i Wodny (dawniej Wydział Drogowy);
 - 29) Prywatnej Męskiej Szkoły Drogowej

Polskiej Macierzy Szkolnej w Baranowiczach (dawniej Szkoły Budowlano-Drogowej P. M. S.);

- 30) Państwowej Szkoły Budownictwa i Mierniczo-Melioracyjnej w Poznaniu — Wydział Melioracyjny;
- 31) Państwowej Szkoły Technicznej im. Marszałka J. Piłsudskiego w Wilnie — Wydział Melioracyjny;
- 32) Państwowej Szkoły Przemysłowej im. St. Staszica w Krakowie — Wydział Melioracyjny;
- 33) Średniej Szkoły Technicznej im. Marszałka J. Piłsudskiego w Brześciu n. Bugiem — były Wydział Melioracyjny;
- 34) Szkoły Budownictwa Tow. Szkoły Budownictwa w Lublinie — były Wydział Melioracyjny;

III. szkół technicznych (farbiarskich) dla rzemiosła chemicznego czyszczenia i farbowania tkanin i odzieży:

- 1) Państwowej Szkoły Techniczno-Przemysłowej w Łodzi (dawniej Państwowej Szkoły Włókienniczej w Łodzi) — Wydział farbiarsko-wykończalniczy;
- 2) Państwowej Szkoły Przemysłowej w Białsku — Wydział farbiarski;

IV. szkół technicznych (garbarskich) dla rzemiosł: garbarstwa, białoskórnictwa oraz farbowania skór futrzanych:

- 1) Średniej Szkoły Chemiczno-Garbarskiej Tow. Popierania Wiedzy Chemiczno-Garbarskiej w Radomiu;

V. instytutów i szkół sztuk plastycznych oraz sztuk zdobniczych i przemysłu artystycznego dla rzemiosł: brązownictwa, mosiężnictwa, garniarstwa, introligatorstwa, jublerstwa, złotnictwa, grawerstwa, kamieniarstwa, malarstwa, pozłotnictwa, rzeźbiarstwa, stolarstwa, sztukatorstwa, szmuklerstwa, przedzwarstwa materii ze złota i srebra, tapicerstwa oraz tokarstwa:

- 1) Państwowej Szkoły Sztuk Zdobniczych i Przemysłu Artystycznego w Krakowie;
- 2) Wydziału Sztuk Zdobniczych i Przemysłu Artystycznego przy Państwowej Szkole Technicznej (dawniej przy Państwowej Szkole Przemysłowej) we Lwowie;
- 3) Państwowej Szkoły Sztuk Zdobniczych i Przemysłu Artystycznego w Poznaniu;
- 4) Miejskiej Szkoły Sztuk Zdobniczych i Malarstwa w Warszawie;

VI. szkół technicznych (drogowych i melioracyjnych) dla rzemiosła brukarstwa:

- 1) Państwowej Szkoły Technicznej we Lwowie (dawniej Państwowej Szkoły Przemysłowej we Lwowie) — Wydział Drogowo-Wodny;
- 2) Państwowej Szkoły Budownictwa i Mierniczo-Melioracyjnej w Poznaniu — Wydział Drogowo-Wodny;
- 3) Państwowej Szkoły Mierniczej i Drogo-

wej w Kowlu — Wydział Drogowo-Wodny;

- 4) Państwowej Szkoły Drogowej w Warszawie (dawniej Wydział Drogowy Państwowej Szkoły Budownictwa w Warszawie);
- 5) Państwowej Szkoły Technicznej im. Marszałka J. Piłsudskiego w Wilnie — Wydział Drogowo-Wodny;
- 6) Śląskich Technicznych Zakładów Naukowych w Katowicach — Szkoła Techników Drogowych;
- 7) Państwowej Średniej Szkoły Technicznej w Radomiu — Wydział Drogowo-Budowlany;
- 8) Byłej Państwowej Średniej Szkoły Technicznej Kolejowej w Sosnowcu — Wydział Drogowo-Budowlany;
- 9) Państwowej Średniej Szkoły Technicznej Kolejowej w Warszawie — Wydział Drogowo-Budowlany;
- 10) Średniej Szkoły Technicznej im. Marszałka J. Piłsudskiego w Brześciu n. Bugiem (dawniej Szkoły Średniej Technicznej Kolejowej Towarzystwa Szerzenia Oświaty Zawodowej w Brześciu n. Bugiem) — Wydział Drogowo-Budowlany;
- 11) Szkoły Budownictwa Tow. Szkoły Budownictwa w Lublinie — Wydział Drogowy i Wodny (dawniej Wydział Drogowy);
- 12) Prywatnej Męskiej Szkoły Drogowej Polskiej Macierzy Szkolnej w Baranowiczach (dawniej Szkoły Budowlano-Drogowej P. M. S.);
- 13) Państwowej Szkoły Budownictwa i Mierniczo-Melioracyjnej w Poznaniu — Wydział Melioracyjny;
- 14) Państwowej Szkoły Technicznej im. Marszałka J. Piłsudskiego w Wilnie — Wydział Melioracyjny;
- 15) Państwowej Szkoły Przemysłowej im. St. Staszica w Krakowie — Wydział Melioracyjny;
- 16) Średniej Szkoły Technicznej im. Marszałka J. Piłsudskiego w Brześciu n. Bugiem — były Wydział Melioracyjny;
- 17) Szkoły Budownictwa Tow. Szkoły Budownictwa w Lublinie — były Wydział Melioracyjny.

VII. szkół wymienionych w działach I i II dla rzemiosł: instalacyj wodociągowych i kanalizacyjnych oraz instalacyj gazowych;

VIII. szkół technicznych (elektrycznych) dla rzemiosła instalacyj elektrycznych:

- 1) Państwowej Wyższej Szkoły Budowy Maszyn i Elektrotechniki im. H. Wawelberga i S. Rotwanda w Warszawie (dawniej Państwowej Szkoły Budowy Maszyn i Elektrotechniki im. H. Wawelberga i S. Rotwanda w Warszawie) — Wydział Elektryczny;

- 2) Państwowej Wyższej Szkoły Budowy Maszyn i Elektrotechniki w Poznaniu — Wydział Elektryczny;
- 3) Państwowej Szkoły Technicznej im. Marszałka J. Piłsudskiego w Wilnie — Wydział Elektryczny;
- 4) Państwowej Szkoły Techniczno-Przemysłowej w Łodzi (dawniej Państwowej Szkoły Włókienniczej w Łodzi) — Wydział Elektryczny;
- 5) Śląskich Technicznych Zakładów Naukowych w Katowicach — Szkoła Elektrotechników i Szkoła Mistrzów Elektrotechnicznych;
- 6) Szkoły Mistrzów Elektrotechnicznych przy Państwowej Szkole Przemysłowej w Bielsku;
- 7) Państwowej Szkoły Teletechnicznej w Warszawie;

IX. szkół technicznych (chemicznych) dla rzemiosła wyrobu broni i amunicji w zakresie wyrobu amunicji:

- 1) Państwowej Szkoły Chemiczno-Przemysłowej w Warszawie — Wydział Chemiczny (dawniej przy Państwowej Szkole Budowy Maszyn i Elektrotechniki im. H. Wawelberga i S. Rotwanda w Warszawie);
- 2) Państwowej Szkoły Przemysłowej w Krakowie — Wydział Chemiczny;
- 3) Państwowej Szkoły Górniczej i Hutniczej im. St. Staszica w Dąbrowie Górniczej — Wydział Hutniczy;
- 4) Państwowej Szkoły Techniczno-Przemysłowej w Łodzi (dawniej Państwowej Szkoły Włókienniczej w Łodzi) — Wydział Farbiarsko-Wykończalniczy;
- 5) Państwowej Szkoły Przemysłowej w Bielsku — Wydział Farbiarski;
- 6) Państwowej Szkoły Przemysłowej w Bydgoszczy — Wydział Chemiczny (dawniej Cukrowniczy);
- 7) Średniej Szkoły Chemiczno-Garbarskiej Towarzystwa Popierania Wiedzy Chemiczno-Garbarskiej w Radomiu;

X. szkół technicznych dla rzemiosła garncearstwa:

- 1) Państwowej Szkoły Chemiczno-Przemysłowej w Warszawie — Wydział Ceramiczny.

§ 2. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Równocześnie traci moc obowiązującą rozporządzenia Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 14 grudnia 1927 r. w porozumieniu z Ministrem Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego w sprawie ustalenia, w jakiej mierze świadectwa ukończenia szkół technicznych uważać należy za dowód odpowiedniej kwalifikacji do kierowania praktycznym kształceniem terminatorów (Dz. U. R. P. Nr 118, poz. 1015), uzupeł-

nione rozporządzeniem z dnia 30 sierpnia 1933 r. (Dz. U. R. P. Nr 70, poz. 519).

26.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA PRZEMYSŁU I HANDLU

z dnia 20 czerwca 1939 r.

wydane w porozumieniu z Ministrem Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego o ustaleniu, w jakiej mierze świadectwa ukończenia szkół przemysłowych należy uważać za dowód odpowiedniej kwalifikacji do kierowania praktycznym kształceniem terminatorów.

(Dz. U. R. P. z dnia 1 lipca 1939 r. Nr 58, poz. 384).

Na podstawie art. 150 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 7 czerwca 1927 r. o prawie przemysłowym (Dz. U. R. P. Nr 53, poz. 468) w brzmieniu ustawy z dnia 8 sierpnia 1938 r. (Dz. U. R. P. Nr 60, poz. 463) zarządzam co następuje:

§ 1. Za dowód odpowiedniej kwalifikacji do kierowania praktycznym kształceniem terminatorów oprócz świadectw szkół wymienionych w rozporządzeniu Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 25 maja 1938 r. wydanym w porozumieniu z Ministrem Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego (Dz. U. R. P. Nr 40, poz. 333), w brzmieniu rozporządzenia z dnia 20 czerwca 1939 r. (Dz. U. R. P. Nr 58, poz. 382) ¹⁾, uważa się świadectwa ukończenia następujących państwowych, lub prywatnych z uprawnieniami szkół państwowych, liceów przemysłowych w połączeniu ze świadectwami co najmniej trzyletniej praktyki zawodowej w danym rzemiosle:

I. liceów mechanicznych dla rzemiosł: kolarstwa, kowalstwa, pilnikarstwa, ślusarstwa, ślusarstwa precyzyjnego (mechanictwa), ślusarstwa samochodowego, tokarstwa oraz wyrobu broni i amunicji w zakresie wyrobu broni;

w wypadku gdy licea mechaniczne posiadają kilka wydziałów, jak np. ogólnomechaniczny, lotniczy, samochodowy, budowy okrętów, uprawienia te przysługują po ukończeniu każdego wydziału;

II. liceów budowlanych, drogowych, drogowo-kolejowych oraz wodno-melioracyjnych dla rzemiosł: blacharstwa, dekarstwa, kamieniarstwa, studniarstwa, zduństwa oraz mularstwa ciesielstwa z wyłączeniem robót wyszczególnionych w art. 333 i 334 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 16 lutego 1928 r. o prawie budowlanym i zabudowaniu osiedli (Dz. U. R. P. z 1939 r. Nr 34, poz. 216);

III. liceów przemysłu drzewnego dla rzemiosła ciesielstwa z wyłączeniem robót wyszczególnionych w art. 333 i 334 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 16 lutego 1928 r. o prawie budowlanym i zabudowaniu osiedli (Dz. U. R. P. z 1939 r. Nr 34, poz. 216);

czególnionych w art. 333 i 334 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej o prawie budowlanym i zabudowaniu osiedli;

IV. liceów drogowych, drogowo-kolejowych, oraz wodno-melioracyjnych dla rzemiosła brukarstwa;

V. liceów fotograficznych dla rzemiosła fotografowania;

VI. liceów przemysłu odzieżowego dla rzemiosł: krawiectwa damskiego i krawiectwa męskiego;

VII. liceów ceramicznych dla rzemiosła garnicarstwa;

VIII. liceów mechanicznych, budowlanych, wodno-melioracyjnych i drogowych dla rzemiosł: instalacyj wodociągowych i kanalizacyjnych oraz instalacyj gazowych;

IX. liceów elektrycznych i telekomunikacyjnych dla rzemiosła instalacyj elektrycznych;

X. liceów chemicznych dla rzemiosła wyrobu broni i amunicji w zakresie wyrobu amunicji.

¹⁾ Patrz poz. poprz. nin. wyd.

§ 2. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem 1 lipca 1940 r.

27.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA WYZNAŃ RELIGIJNYCH I OŚWIECENIA PUBLICZNEGO

z dnia 23 października 1928 r.

wydane w porozumieniu z Ministrami Przemysłu i Handlu oraz Robót Publicznych w sprawie regulaminu komisji dla egzaminów na czeladników przy szkołach rzemieślniczo-przemysłowych państwowych lub przez Państwo uznanych.

(Dz. U. R. P. z dnia 17 stycznia 1929 r. Nr 3, poz. 29).

Na podstawie ustępu drugiego art. 156 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 7 czerwca 1927 r. o prawie przemysłowym (Dz. U. R. P. Nr 53, poz. 468) zarządza się co następuje:

§ 1. Komisje dla egzaminów na czeladników przy szkołach rzemieślniczo-przemysłowych państwowych lub przez Państwo uznanych posiadają się załączonym regulaminem.

§ 2. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Załącznik I do rozp. M'n. W. R. i O. P. z dnia 23 października 1928 r. (poz. 29 z 1929 r.).

Regulamin

komisji dla egzaminów na czeladników przy szkołach rzemieślniczo - przemysłowych państwowych lub przez Państwo uznanych.

§ 1.

Do egzaminu na czeladnika przy szkole rzemieślniczo - przemysłowej państwowej lub przez Państwo uznanej może przystąpić kandydat, który ukończył w takiej szkole pełny kurs nauki przemysłu, uznanego na zasadzie art. 142 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 7 czerwca 1927 r. o prawie przemysłowym (Dz. U. R. P. Nr 53, poz. 468) za rzemiosło i otrzymał świadectwo ukończenia szkoły.

Przystępujący do egzaminu na czeladnika składa w oznaczonym terminie na ręce dyrektora szkoły podanie, skierowane do komisji dla egzaminu na czeladnika przy tej szkole.

Do podania należy dołączyć:

1. własnoręcznie napisany krótki życiorys,
2. świadectwo ukończenia szkoły rzemieślniczo-przemysłowej,
3. opłatę egzaminacyjną, lub dowód zwolnienia od niej,
4. dwie niepodklejone fotografie.

§ 2.

Egzamin odbywa się w lokalu szkoły rzemieślniczo - przemysłowej. Termin egzaminu wyznacza kurator okręgu szkolnego w porozumieniu z odpowiednią izbą rzemieślniczą, względnie z instruktorem korporacji przemysłowych ¹⁾, o ile izba rzemieślnicza na danym terenie nie działa.

¹⁾ Obecnie: z inspektorem organizacji przemysłowych.

§ 3.

Kurator okręgu szkolnego ustala skład komisji egzaminacyjnej, powołuje jej członków oraz mianuje przewodniczącego. Przewodniczący komisji co najmniej na 10 dni naprzód zawiadamia na piśmie o terminie i miejscu egzaminu: a) kandydatów, b) członków komisji.

§ 4.

Egzamin składa się z 2-ech części: 1) z egzaminu praktycznego (wykonanie sztuki czeladniczej i ewentualnie pracy próbnej), 2) z egzaminu teoretycznego. Wykonanie sztuki czeladniczej nie może trwać dłużej niż 3 dni robocze, zaś próbna praca, jeżeli nadto jest wymagana

przy egzaminie, nie może trwać dłużej niż 3 godziny robocze. Egzamin teoretyczny może trwać nie dłużej niż 2 godziny, przy czym kandydata nie należy pytać bez przerwy dłużej niż 30 minut.

§ 5.

Na egzaminie praktycznym kandydat powinien wykazać opanowanie swego zawodu w takim stopniu, jaki jest niezbędny do samodzielnego wykonywania przeciętnych prac w danym rzemiośle.

Przewodniczący wyznacza sztukę czeladniczą do wykonania, dając temat, z chwilą rozpoczęcia egzaminu praktycznego, na oddzielnym arkuszu z oznaczeniem czasu wykonania. Temat ten dołącza się do protokołu członka komisji, nadzorującego wykonanie sztuki czeladniczej.

Sztuka czeladnicza powinna być tak wybrana, aby odpowiadała istotnemu zadaniu i nie była połączona ze znacznymi kosztami.

Nadzór nad wykonaniem sztuki czeladniczej sprawuje wyznaczony przez przewodniczącego komisji jeden lub więcej członków tejże komisji.

Osoba, sprawująca nadzór nad wykonywaniem sztuki czeladniczej, wystawia zaświadczenie pisemne, że kandydat wykonał sztukę czeladniczą samodzielnie i bez niczyjej pomocy. Jeżeli jakakolwiek pomoc była okazana, należy w zaświadczeniu wymienić, w jakim zakresie.

W razie pomyślnego wyniku egzaminu praktycznego (wykonanie sztuki czeladniczej), kandydat zostaje dopuszczony do egzaminu teoretycznego. Uznanie wyniku egzaminu praktycznego za pomyślny komisja może uzależnić od wykonania jeszcze doraźnej dodatkowej pracy próbnej.

§ 6.

Egzamin teoretyczny powinien być z reguły poprzedzany omawianiem z kandydatem wykonanej przez niego sztuki czeladniczej.

§ 7.

Celem egzaminu teoretycznego jest stwierdzenie przez komisję, czy kandydat, poza posiadaniem biegłości i wprawy w zwykłej pracy odnośnego rzemiosła, posiada również potrzebne wiadomości co do wartości, nabywania, przechowywania i stosowania materiałów, przetwarzanych w rzemiośle, oraz co do sposobów poznawania ich jakości.

Po zatym egzamin powinien wykazać posiadanie przez kandydata potrzebnej do wykonywania przemysłu rzemieślniczego znajomości przepisów o prawie przemysłowym i ubezpieczeniach społecznych.

§ 8.

Na żądanie komisji dyrektor szkoły powinien okazać prace szkolne kandydatów za rok ostatni.

§ 9.

Po ukończeniu egzaminu komisja orzeka zwyczajną większością głosów o wyniku egzaminu. W razie równości liczby głosów rozstrzyga głos przewodniczącego. W razie pomyślnego wyniku, komisja wydaje świadectwo złożenia egzaminu na czeladnika według załączonego wzoru (zał. II).

Świadectwo złożenia egzaminu, opatrzone pieczęcią szkoły, podpisuje przewodniczący komisji oraz przedstawiciel izby rzemieślniczej.

Komisja stwierdza również wynik egzaminu na złożonym przez kandydata świadectwie ukończenia nauki w szkole, które po zakończeniu egzaminu zostaje mu zwrócone.

W razie niepomyślnego wyniku egzaminu, komisja oznacza termin, po którego upływie może kandydat ponownie składać egzamin.

§ 10.

Członków komisji obowiązuje tajemnica co do obrad.

§ 11.

Ze wszystkich posiedzeń i czynności komisji są sporządzane na miejscu protokoły przez jednego z członków komisji, wyznaczonego przez przewodniczącego. Protokoły te podpisywane są przez wszystkich członków komisji.

W protokole z przebiegu egzaminu ustnego należy podawać czas trwania egzaminu, krótką treść zadawanych pytań i ogólną charakterystykę odpowiedzi.

§ 12.

Przewodniczący załatwia wszelkie sprawy, związane z czynnościami komisji.

§ 13.

Druki, przybory piśmienne i pomoc kancelaryjną, potrzebne komisji, dostarcza dyrektor szkoły.

§ 14.

Sprawozdanie z przebiegu i wyniku egzaminu przewodniczący komisji składa kuratorowi okręgu szkolnego w ciągu 14 dni po ukończeniu egzaminu.

§ 15.

Akta egzaminacyjne przechowuje się w archiwum szkoły.

§ 16.

Opłata egzaminacyjna dla kandydata wynosi 10 zł.¹⁾ W razie odstąpienia od egzaminu lub też

w razie niepomyślnego wyniku egzaminu, opłaty się nie zwraca.

W wyjątkowych wypadkach, zasługujących na szczególne uwzględnienie, kandydat może być zwolniony od opłaty egzaminacyjnej. Decyduje o tym kurator okręgu szkolnego na wniosek dyrektora szkoły.

¹⁾ Sławka ta, jakkolwiek formalnie nie została wymieniona, faktycznie jest nieaktualna.

§ 17.

Członkowie komisji otrzymują wynagrodzenie z pobranych opłat egzaminacyjnych w równych częściach.

Wynagrodzenia powyższego nie otrzymują członkowie komisji, będący funkcjonariuszami państwowymi, którym przysługują zwrot kosztów podróży i diety z tytułu wyznaczenia ich do uczestniczenia w komisji.

Załącznik II do rozp. M. n. W. R.
i O. P. z dn. 23 października
1928 r. (poz. 29 z 1929 r.).

Nr

Świadectwo złożenia egzaminu na czeladnika.

(imię i nazwisko kandydata)

urodzony dnia roku w
województwa
po uzyskaniu świadectwa ukończenia szkoły

(podać pełną nazwę szkoły państwowej lub przez Państwo uznanej,
w ostatnim wypadku dodać „uznana przez Państwo zarządzeniem
M. n. W. R. i O. P. z dn. Nr

poddał się egzaminowi na czeladnika w dniu
przed komisją dla egzaminu na czeladnika przy

powołaną na podstawie art. 156 ust. 1 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 7 czerwca 1927 r. o prawie przemysłowym (Dz. U. R. P. Nr 53, poz. 468) i złożył egzamin na czeladnika z wynikiem pomyślnym.

Na podstawie art. 156 ust. 4 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 7 czerwca 1927 r. o prawie przemysłowym

(imię i nazwisko)

zostaje

czeladnikiem

przemysłu
dnia 19..... r.

Przewodniczący Komisji:

m. p.

Przedstawiciel Izby Rzemieślniczej:

28.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA PRZEMYSŁU

z dnia 30 listopada 1945 r.

wydane w porozumieniu z Ministrem Oświaty
o zmianie przepisów dotyczących egzaminu na
czeladnika.

(Dz. U. R. P. z dnia 13 marca 1946 r. Nr 7, poz. 60)

Na podstawie art. 157 ust. 1 rozporządzenia
Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 7 czerwca
1927 r. o prawie przemysłowym (Dz. U. R. P.
Nr 53, poz. 468) zarządza się, co następuje:

§ 1. Każda z komisji egzaminacyjnych, prze-
widzianych w art. 153 ust. 3 prawa przemysłowe-
go, składa się z przewodniczącego i przynaj-
mniej dwóch członków, w tym jednego dele-
gata, wyznaczonego przez kuratorium właści-
wego okręgu szkolnego.

§ 2. Regulamin egzaminacyjny, przewidziany
w art. 154 ust. 2 prawa przemysłowego, powin-
nien zawierać przepis o posiadaniu przez kan-
dydata podstawowych wiadomości z dziedziny
języka polskiego, z korespondencji, rachunków
z kalkulacją i księgowością, rysunków, przepi-
sów prawnych, higieny i bezpieczeństwa pracy,
materiałoznawstwa oraz technologii wykonaw-
czej w granicach danego zawodu. Szczegółowa
instrukcja, wydana przez władzę szkolną, okre-
ślać będzie skalę wymagań powyższych umie-
jętności.

Postępowanie komisji egzaminacyjnej, sposób
egzaminowania i taksy egzaminacyjne ustala
się regulaminami egzaminacyjnymi, które wy-
daje izba rzemieślnicza w porozumieniu z ku-
ratorium właściwego okręgu szkolnego.

§ 3. Podanie o dopuszczenie do egzaminu prze-
widziane w art. 155 ust. 1 prawa przemysłowe-
go, wnosi terminator (lub pomocnik) do izby
rzemieślniczej. Do podania należy dołączyć
świadectwa z ukończenia nauki lub też świadec-
twa stwierdzające przebyty czas nauki w rze-
mieśle oraz oświadczenie stwierdzające, że
w miejscowości, w której terminator odbywał
naukę rzemiosła, nie było w okresie czasu od-
bywania terminu publicznej szkoły doksztalca-
jącej zawodowej, bądź oświadczenie, że termi-
nator z innej uzasadnionej przyczyny nie mógł
uczęszczać do publicznej szkoły doksztalca-
jącej zawodowej w miejscowości, w której odby-
wał naukę.

§ 4. Przepisy rozporządzenia niniejszego od-
noszą się do terminatorów, którzy nie mogą

okazać świadectwa szkolnego z ukończenia nau-
ki w publicznej szkole doksztalcającej zawodo-
wej z powodu braku takiej szkoły lub z powo-
du niemożliwości uczęszczania do niej z innej
uzasadnionej przyczyny w miejscowości, w któ-
rej terminator odbywał naukę rzemiosła.

§ 5. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w ży-
cie z dniem ogłoszenia i traci moc obowiązują-
cą z dniem 31 grudnia 1946 r.¹⁾

¹⁾ Rozporządzeniem M.in. Przem. z dnia 30 grudnia
1946 r. (Dz. U. R. P. z 1947 r. Nr 29, poz. 124) moc
obowiązująca została przedłużona do dnia 31 grudnia
1949 r.

29.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA PRZEMYSŁU I HANDLU

z dnia 16 czerwca 1936 r.

wydane w porozumieniu z Ministrem Wyznań
Religijnych i Oświecenia Publicznego w spra-
wie utworzenia komisji egzaminacyjnych mi-
strzowskich przy szkołach mistrzów (majstrów)
budowlanych oraz przy szkołach mistrzów
(majstrów) rzemiosł budowlanych.

(Dz. U. R. P. z dnia 9 lipca 1936 r. Nr 52, poz. 378)

Na podstawie art. 158 ust. 1 rozporządzenia
Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 7 czerwca
1927 r. o prawie przemysłowym (Dz. U. R. P.
Nr 53, poz. 468) zarządzam co następuje:

§ 1. Celem umożliwienia uzyskania tytułu
„mistrz” (majster) łącznie z nazwą rzemiosła
mularskiego, ciesielskiego, kamieniarskiego,
blacharskiego, dekarckiego, zduńskiego lub
studniarskiego, absolwentom państwowych lub
przez Państwo uznanych szkół mistrzów (maj-
strów) budowlanych oraz szkół mistrzów
(majstrów) rzemiosł budowlanych — tworzy
się dla tych rzemiosł komisje egzaminacyjne
mistrzowskie przy szkołach, których wykaz
w drodze zarządzeń ustali Minister Wyznań
Religijnych i Oświecenia Publicznego.¹⁾

¹⁾ Obecnie: Minister Oświaty.

§ 2. Komisje, o których mowa w § 1, działają
zgodnie z regulaminem, stanowiącym załącznik
do rozporządzenia niniejszego.

§ 3. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w ży-
cie z dniem ogłoszenia.

Załącznik I do rozp. M n. Przem.
i Handlu z dnia 16 czerwca 1936 r.
(poz. 378).

Regulaminy

komisji egzaminacyjnych dla rzemiosł mularstwa, ciesielstwa, kamieniarstwa, blacharstwa, dekarstwa, zduńskiego i studniarstwa, przy szkołach mistrzów (majstrów) budowlanych oraz szkołach mistrzów (majstrów) rzemiosł budowlanych państwowych lub przez Państwo uznanych za równorzędne.

§ 1.

Do egzaminu na mistrza (majstra) mularskiego, ciesielskiego, kamieniarskiego, blacharskiego, dekarskiego, zduńskiego lub studniarskiego przed komisją egzaminacyjną, utworzoną na podstawie rozporządzenia Ministra Przemysłu i Handlu w porozumieniu z Ministrem Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 16 czerwca 1936 r. w sprawie utworzenia komisji egzaminacyjnych mistrzowskich przy szkołach mistrzów (majstrów) budowlanych oraz przy szkołach mistrzów (majstrów) rzemiosł budowlanych, przystąpić może kandydat, który ukończył w jednej z państwowych lub przez Państwo uznanych za równorzędne szkół mistrzów (majstrów) budowlanych lub szkół mistrzów (majstrów) rzemiosł budowlanych, pełny kurs nauki danego rzemiosła i otrzymał świadectwo ukończenia szkoły.

§ 2.

Podanie o dopuszczenie do egzaminu mistrzowskiego skierowane do komisji egzaminacyjnej, właściwej dla danej szkoły, należy wnieść do dyrektora szkoły.

Do podania należy dołączyć:

- 1) świadectwo ukończenia szkoły mistrzów (majstrów) budowlanych lub szkoły mistrzów (majstrów) rzemiosł budowlanych,
- 2) świadectwo co najmniej 3-letniej praktyki w danym rzemiośle, odbytej przed wstąpieniem do szkoły, oraz co najmniej 18-miesięcznej, odbytej w okresie od wstąpienia do szkoły do chwili przystąpienia do egzaminu mistrzowskiego,
- 3) opłatę egzaminacyjną,
- 4) dwie niepodklejone fotografie,
- 5) własnoręcznie napisany krótki życiorys.

Pożądane jest dołączenie do podania dokumentów technicznych (planów, kosztorysów, dzienników robót) z robót, przy których kandydat był zatrudniony.

Komisja egzaminacyjna może nie uwzględnić podania o dopuszczenie do egzaminu mistrzowskiego, jeśli zawiera ono braki, wynikające z ustępu drugiego. Od decyzji takiej służy odwołanie do kuratora okręgu szkolnego w terminie 14-dniowym, licząc od dnia następującego po jej otrzymaniu.

§ 3.

Termin i miejsce egzaminu wyznacza kurator okręgu szkolnego w porozumieniu z właściwą terytorialnie izbą rzemieślniczą.

§ 4.

Kurator okręgu szkolnego ustala skład komisji egzaminacyjnej, powołując jej członków, oraz mianuje przewodniczącego. W skład komisji wchodzi ponadto 2 członków, delegowanych przez właściwą terytorialnie izbę rzemieślniczą spośród mistrzów danego rzemiosła.

§ 5.

Przewodniczący komisji egzaminacyjnej co najmniej na 28 dni naprzód zawiadamia o terminie i miejscu egzaminu członków komisji i kandydatów do egzaminu.

§ 6.

Egzamin składa się z dwóch części: egzaminu praktycznego i egzaminu teoretycznego.

§ 7.

Celem egzaminu praktycznego jest stwierdzenie, że kandydat posiada dostateczną sprawność w projektowaniu przeciętnych i wykonywaniu nawet trudniejszych prac oraz niezbędną znajomość techniki i materiałów w zakresie koniecznym do samodzielnego prowadzenia danego rzemiosła i kształcenia w nim uczniów.

§ 8.

Egzamin praktyczny polega na samodzielnym zaprojektowaniu pracy próbnej na temat podany przez przewodniczącego i na całkowitym lub częściowym jej wykonaniu — zależnie od wskazania przewodniczącego. Termin wykonania pracy próbnej, który nie może być dłuższy niż 3 dni robocze, określa przewodniczący.

Praca próbna winna być tak wybrana, aby odpowiadała celowi, wymienionemu w § 7, i nie była połączona ze znacznymi kosztami.

Nadzór nad wykonaniem pracy próbnej przez kandydata sprawuje członek komisji, wyznaczony w tym celu przez przewodniczącego. Przewodniczący może spośród członków komisji wyznaczyć więcej niż jedną osobę do sprawowania nadzoru.

Osoba, sprawująca nadzór nad wykonaniem pracy próbnej, wystawia zaświadczenie pisemne, że kandydat wykonał pracę próbną samodzielnie i bez niczyjej pomocy. Jeżeli jakkolwiek pomoc była okazana, należy w zaświadczeniu wymienić, w jakim zakresie.

§ 9.

O ile wykonana praca próbna nie pozwala na dostateczne stwierdzenie danych, o których mowa w § 7, komisja może zarządzić, by kandydat wykonał pracę dodatkową na zasadach, wymienionych w §§ 7 i 8.

§ 10.

Jeżeli komisja stwierdzi na podstawie wykonanej pracy próbnej, że kandydat odpowiada warunkom § 7, zostaje on dopuszczony do egzaminu ustnego teoretycznego.

§ 11.

Egzamin teoretyczny ma na celu stwierdzenie, czy kandydat posiada dostateczne wiadomości teoretyczne zawodowe oraz pomocnicze w zakresie koniecznym do samoistnego prowadzenia danego rzemiosła i kierowania praktycznym kształceniem terminatorów.

W szczególności kandydat winien wykazać, że jest dokładnie obznajomiony z konstrukcją najważniejszych maszyn i przyrządów używanych w danym rzemiośle i że potrafi je stosować, że posiada dostateczne wiadomości o materiałach, używanych w danym rzemiośle i ich wytrzymałości, oraz że posiada podstawowe wiadomości z mechaniki, chemii, fizyki i geometrii, konieczne do należytego wykonywania zawodu.

Ponadto kandydat powinien wykazać podstawowe wiadomości z dziedziny ustawodawstwa (w szczególności: wekslowego, czekowego, ochronie pracy, o ubezpieczeniach społecznych, o urlopach, o prawie przemysłowym, o prawie budowlanym) oraz umiejętność przeprowadzania kalkulacji kosztów robocizny i cen materiałów, a także prowadzenia ksiąg, rachunkowości i korespondencji kupieckiej.

Kandydat powinien również wykazać znajomość podstawowych zasad ustroju Państwa oraz samorządu terytorialnego i gospodarczego.

§ 12.

Egzamin teoretyczny winien być poprzedzony omówieniem z kandydatem wykonanej przez niego pracy próbnej oraz prac z zakresu jego praktyki — na podstawie dokumentów technicznych lub bez tych dokumentów.

§ 13.

Egzamin teoretyczny powinien trwać nie dłużej niż 2 godziny, przy czym nie należy kandydata pytać bez przerwy dłużej niż 30 minut.

§ 14.

Po ukończeniu egzaminu komisja orzeka zwyciężającą większość głosów o wyniku egzaminu, przy czym w wypadku równej ilości głosów rozstrzyga głos przewodniczącego. Wstrzymanie się od głosowania jest równoznaczne z głosowaniem przeciw wynikowi pomyślnemu.

§ 15.

Przewodniczącemu komisji oraz jej członkom przysługuje prawo wniesienia sprzeciwu przeciwko uchwale komisji.

Sprzeciw winien być pod rygorem nieważności zgłoszony bezpośrednio po powzięciu uchwały ustnie do protokołu egzaminu, a na-

stępnie w ciągu trzech dni wniesiony na piśmie wraz z uzasadnieniem do kuratora danego okręgu szkolnego.

Zgłoszenie sprzeciwu wstrzymuje aż do czasu jego rozstrzygnięcia wydanie kandydatowi świadectwa złożenia egzaminu.

O słuszności sprzeciwu i jego skutkach decyduje ostatecznie kurator okręgu szkolnego.

§ 16.

W razie pomyślnego wyniku egzaminu komisja egzaminacyjna wydaje kandydatowi świadectwo złożenia egzaminu mistrzowskiego na druku według załączonego wzoru (załącznik II).

Świadectwo złożenia egzaminu opatrzone pieczęcią szkoły, przy której komisja działa, podpisuje przewodniczący, jeden z przedstawicieli izby rzemieślniczej oraz dyrektor szkoły, jeśli jest on przewodniczącym komisji.

§ 17.

W razie niepomyślnego wyniku egzaminu komisja oznacza termin, po upływie którego kandydat może poddać się egzaminowi ponownie.

§ 18.

Członków komisji obowiązuje tajemnica obrad.

§ 19.

Ze wszystkich posiedzeń i czynności komisji są sporządzane na miejscu protokoły przez jednego z członków komisji, wyznaczonego przez przewodniczącego. Protokoły winny być podpisywane przez wszystkich członków komisji.

W protokole z przebiegu egzaminu teoretycznego należy podać czas trwania egzaminu oraz krótką treść pytań i odpowiedzi.

§ 20.

Wszelkimi sprawami, związanymi z działalnością komisji, zarządza przewodniczący.

§ 21.

Druki, przybory piśmienne i pomoc kancelaryjna, potrzebne komisji, winien dostarczyć dyrektor szkoły.

§ 22.

Przewodniczący komisji w ciągu dni 14 po ukończeniu egzaminu winien złożyć sprawozdanie piśmienne z jego przebiegu kuratorowi okręgu szkolnego oraz przesłać do wiadomości izbie rzemieślniczej.

§ 23.

Akta egzaminacyjne przechowuje się w archiwum szkoły, przy której działa komisja. Świadectwa z praktyk, jak również świadectwa szkolne ulegają zwrotowi.

§ 24.

Wysokość opłaty egzaminacyjnej wynosi 30 złotych.¹⁾

W wypadkach odstąpienia od egzaminu, jako też w wypadkach niepomysłnego dla kandydata wyniku egzaminu, opłata nie ulega zwrotowi.

W wypadkach wyjątkowych, zasługujących na szczególne uwzględnienie, kurator okręgu szkolnego może na wniosek dyrektora szkoły, ukończonej przez kandydata, całkowicie lub częściowo zwolnić kandydata od obowiązku uiszczenia opłaty egzaminacyjnej.

¹⁾ Sławka ta, jakkolwiek nie została formalnie zmieniona, faktycznie jest nieaktualna.

§ 25.

Koszta, związane z wykonaniem pracy próbnej, ponosi kandydat.

§ 26.

Z pobranych opłat egzaminacyjnych przysługuje członkom komisji egzaminacyjnej zwrot kosztów podróży (przejazd II klasą kolei) oraz wynagrodzenie w wysokości kwoty, pozostałej z podziału na równe części między członków komisji sumy pobranych opłat po wypłaceniu kosztów podróży.

Postanowienia ustępu poprzedniego nie mają zastosowania do funkcjonariuszów państwowych i samorządowych, jeśli przysługują im diety i zwrot kosztów podróży z tytułu wyznaczenia ich do uczestnictwa w komisji.

Załącznik II do rozp. M.in. Przem. i Handlu z dnia 16 czerwca 1936 r. (poz. 378).

Wzór do § 16 regulaminu komisji egzaminacyjnych m. s. rz. w. ch.

(nazwa szkoły, przy której działa komisja)

Komisja Egzaminacyjna Mistrzowska dla Rzemiosła
Nr

Świadectwo złożenia egzaminu mistrzowskiego.

(imię i nazwisko kandydata)

urodzony dnia roku w
pow. woj.
..... po ukończeniu szkoły

(podać pełną nazwę szkoły państwowej lub przez Państwo uznanej za równorzędną, w ostatnim wypadku dodać: „uznana przez Państwo zarządzeniem Ministra Wyznań Rel. i Ośw. Publ. z dnia Nr “)

złożył egzamin mistrzowski w rzemiośle
w dniu roku przed Komisją
Egzaminacyjną Mistrzowską przy
powołaną na podstawie § 1 rozporządzenia Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego w sprawie utworzenia komisji egzaminacyjnych mistrzowskich przy szkołach mistrzów (majstrów) budowlanych oraz przy szkołach mistrzów (majstrów) rzemiosł budowlanych (Dz. U. R. P. Nr 52, poz. 378) i z mocy art. 158 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 7 czerwca 1927 r. o prawie przemysłowym (Dz. U. R. P. Nr 53, poz. 468) ma prawo używać tytułu „mistrz “
..... dnia roku

Za Komisję Egzaminacyjną

Przedstawiciel Izby Rzemieślniczej

Przewodniczący

m. p.

Dyrektor Szkoły

Fotografia

podpis

30.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA PRZEMYSŁU I HANDLU

z dnia 20 lutego 1936 r.

o cechach rzemieślniczych.

(Dz. U. R. P. z dnia 3 marca 1936 r. Nr 16, poz. 147).

Wskutek zmian, które nowela z dnia 8 sierpnia 1938 r. (Dz. U. R. P. Nr 60, poz. 463) wprowadziła w artykułach od 160 do 163.c ustawy przemysłowej, wiele przepisów rozporządzenia niniejszego utraciło moc obowiązującą. Przepisy te pomimo to, jako pozabawione praktycznego znaczenia, pomimo że nie zostały one formalnie uchylone. Poza tym zastosowanie niektórych postanowień tego rozporządzenia ulega ograniczeniom, wynikającym z wprowadzenia przymusu należeń do cechów przez dekret z dnia 3 kwietnia 1948 r. (Dz. U. R. P. Nr 18, poz. 130). Objasnienia szczegółowe podane są przy odpowiednich paragrafach.

Na podstawie art. 162¹⁾ rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 7 czerwca 1927 r. o prawie przemysłowym (Dz. U. R. P. Nr 53, poz. 468) w brzmieniu ustawy z dnia 10 marca 1934 r. (Dz. U. R. P. Nr 40, poz. 350) zarządzam co następuje.

§ 1. Utracił moc obowiązującą.²⁾

¹⁾ Art. 162 w brzmieniu noweli z 1934 r. zawierał upoważnienie dla Ministra Przemysłu i Handlu do wydania niniejszego rozporządzenia. W obecnym brzmieniu artykuł ten zawiera inne postanowienia.

²⁾ § 1 zawierał postanowienia o zadaniach cechu. Postanowienia te zostały zastąpione przepisami, wprowadzonymi do art. 161 ust. przem. przez nowelę z 1938 r.

§ 2. Okręg działalności cechu nie może w zasadzie rozciągać się poza obszar jednego powiatu administracyjnego. Okręg działalności cechu można rozciągnąć na gminy, znajdujące się poza obszarem jednego powiatu, lub na inne powiaty za zgodą wojewódzkiej władzy przemysłowej, wyrażoną po wysłuchaniu opinii izby rzemieślniczej tylko w tym przypadku, gdy chodzi o gminy lub powiaty, należące do jednego i tego samego województwa.

§ 3. Władzami cechu są:

- a) walne zebranie cechu (zebranie delegatów);
- b) zarząd cechu;
- c) komisja rewizyjna.

§ 4. (1) Walne zebranie cechu składa się z członków cechu, posiadających prawo głosowania i wybieralności. Jeżeli cech liczy więcej niż 500 członków — funkcję walnego zebrania spełnia zebranie delegatów, przy czym 1 delegat przypada na każde pełne 10 członków cechu; jeżeli ilość członków cechu przekroczy 1.000, 1 delegat przypada na każde 20 człon-

ków. Delegaci i ich zastępcy wybierani są przez walne zebranie członków na przeciąg 3 lat; delegatem może być wybrany członek cechu, posiadający prawo głosowania i wybieralności.

(2) Walne zebranie cechu (zebranie delegatów) zwołuje starszy cechu lub jego zastępca do siedziby cechu za pomocą pisemnych zaproszeń, rozesłanych co najmniej na tydzień przed terminem walnego zebrania (zebrania delegatów) do wszystkich członków cechu (delegatów), albo przez ogłoszenie w czasopiśmie rzemieślniczym lub ogólnym, wskazanym w statucie cechu, co najmniej na 2 tygodnie przed terminem walnego zebrania (zebrania delegatów).

(3) O zwołaniu zwyczajnego lub nadzwyczajnego walnego zebrania cechu (zebrania delegatów) powinna być zawiadomiona co najmniej na tydzień przed terminem zebrania właściwa władza nadzorcza oraz izba rzemieślnicza, której przedstawiciele mogą brać udział w zebraniu z głosem doradczym.

(4) Walne zebranie cechu (zebranie delegatów) zwołuje się: w marcu — w szczególności dla zatwierdzenia sprawozdania rachunkowego — i w listopadzie — w szczególności dla uchwalenia budżetu. Zwołanie nadzwyczajnego walnego zebrania cechu (zebrania delegatów) uchwała zarząd cechu z własnej inicjatywy, na pisemne żądanie co najmniej 1/4 członków cechu, uprawnionych do głosowania, albo na żądanie właściwej władzy nadzorczej lub izby rzemieślniczej.

(5) Walnemu zebraniu cechu (zebraniu delegatów) przewodniczy starszy cechu lub jego zastępca, a w przypadku, gdy zebranie zostało zwołane na żądanie władzy nadzorczej lub izby rzemieślniczej — członek zebrania, zaproszony przez delegata tych ostatnich. Przewodniczący zebrania ma prawo wykluczyć z obrad członków, którzy nie stosują się do zarządzeń porządkowych.

(6) Do ważności uchwał walnego zebrania cechu (zebrania delegatów) konieczna jest obecność co najmniej połowy uprawnionych do głosowania członków (delegatów); w razie braku potrzebnego quorum członkowie (delegaci) mogą przystąpić do obrad po upływie godziny od terminu, wskazanego w zawiadomieniu o zebraniu. Uchwały zapadają zwyczajną większością głosów z wyjątkiem uchwał o uzupełnieniu porządku obrad, zmianie statutu, wykluczeniu członków z cechu i o likwidacji cechu, które wymagają co najmniej 2/3 głosów. Uchwały mogą zapadać jedynie w sprawach, objętych porządkiem obrad, w innych zaś sprawach tylko za zgodą większości 2/3 głosów.

(7) Do zakresu działania walnego zebrania cechu (zebrania delegatów) należy:

- a) wybór członków zarządu, komisji rewizyjnej i sądu polubownego,
- b) uchwalenie budżetu, w szczególności wpi-

sowego i składki rocznej, oraz wydatków, które nie były przewidziane w budżecie;

- c) rozpatrzenie i zatwierdzenie rocznych sprawozdań rachunkowych;
- d) powzięcie uchwał w sprawie nabycia, zbycia lub obciążenia nieruchomości;
- e) ustanowienie górnej granicy zadłużenia cechu i upoważnienie zarządu do zaciągania pożyczek;
- f) zbycie ruchomości cechu, posiadających wartość historyczną, artystyczną lub naukową;
- g) uchwalenie regulaminu kasy zapomogowej i kasy pogrzebowej oraz sądu polubownego;
- h) zmiana statutu;
- i) wykluczenia członka z cechu i przyjęcie go ponownie na wniosek zarządu;
- j) przyznanie na wniosek zarządu tytułu członka honorowego;
- k) powzięcie uchwały o likwidacji cechu;
- l) powzięcie uchwał we wszystkich sprawach, przedstawionych zebraniu przez zarząd lub izbę rzemieślniczą oraz w innych ważnych sprawach, określonych bliżej w statucie.

(6) Uchwały walnego zebrania cechu (zebrania delegatów) wpisuje się do księgi protokołów i opatruje podpisami przewodniczącego i sekretarza zebrania. Odpisy uchwały otrzymuje w terminie 4-tygodniowym od dnia zebrania władza nadzorcza oraz izba rzemieślnicza. Reklamacje przeciwko uchwałom walnego zebrania cechu (zebrania delegatów) wolno wnieść do władzy nadzorczej w terminie 14-dniowym od dnia zebrania.

(9) Uchwały w sprawach, wymienionych w ust. 7 „d“ — „f“, wymagają zatwierdzenia władzy nadzorczej.

§ 5. (1) Zarząd cechu składa się ze starszego, podstarszego jako jego zastępcy, co najmniej 6 członków i tyluż zastępców.

(2) Walne zebranie cechu (zebranie delegatów) wybiera na okres 3 lat zarząd cechu spośród członków cechu zwyczajną większością głosów w głosowaniu tajnym, głosując oddzielnie na starszego, podstarszego, członków zarządu i ich zastępców. Co roku ustępuje w drodze losowania 1/3 członków zarządu i ich zastępców; ustępujący mogą być ponownie wybrani.

(3) W razie ustąpienia starszego zastępuje go do końca kadencji podstarszy, w razie ustąpienia starszego i podstarszego musi być w ciągu 4 tygodni zwołane walne zebranie cechu (zebranie delegatów) dla dokonania wyboru starszego i podstarszego na okres pozostały do upływu kadencji. Członków zarządu zastępują ich zastępcy w kolejności otrzymanych przy wyborze głosów, a w razie ich równości w porządku alfabetycznym nazwisk.

(4) Uchwały zarządu cechu zapadają w obec-

ności starszego lub podstarszego oraz co najmniej połowy członków zarządu zwyczajną większością głosów; w razie równości głosów rozstrzyga głos przewodniczącego.

(5) Zebrania zarządu cechu zwołuje i im przewodniczy starszy, a w jego nieobecności podstarszy. Zebrania zarządu odbywają się co najmniej raz na kwartał; w razie żądania członków zarządu cechu, właściwej terytorialnie izby rzemieślniczej lub władzy nadzorczej — zebranie zarządu winno się odbyć w ciągu 7 dni do dnia zgłoszenia żądania.

(6) Do zakresu działania zarządu cechu należą:

- a) zarządzanie majątkiem cechu;
- b) załatwianie spraw bieżących;
- c) zwoływanie walnego zebrania (zebrania delegatów) i przygotowanie wniosków do uchwały zebrania;
- d) przyjmowanie i zwalnianie pracowników biura cechu oraz ustalanie ich wynagrodzenia;
- e) przyjmowanie zawieranych przed cechem umów o naukę;
- f) wydawanie świadectw ukończenia nauki w rzemiośle;
- g) załatwianie wszystkich spraw, niezastrzeżonych walnemu zebraniu cechu (zebraniu delegatów).

(7) Starszy lub podstarszy reprezentuje cechną zewnątrz, kieruje działalnością cechu, ma nadzór nad całym tokiem czynności, podpisuje wszelkie pisma, wychodzące z cechu, z wyciśnięciem na nich pieczęci cechu i zawiera w imieniu cechu umowy.

(8) Starszy, podstarszy i członkowie zarządu pełnią swe czynności bezpłatnie.

§ 6. (1) Komisja rewizyjna składa się z 3-ch członków cechu, wybranych przez walne zebranie cechu (zebranie delegatów) zwyczajną większością głosów na okres 1 roku. Członek zarządu, ani jego zastępca nie mogą być członkami komisji rewizyjnej.

(2) Zadaniem komisji rewizyjnej jest zbadać prawidłowe wykonanie budżetu, zamknięcie rachunkowe, prowadzenie ksiąg rachunkowych, dowody kasowe i korespondencję cechu, sporządzić ze swych czynności protokół i postawić na walne zebranie cechu (zebranie delegatów) wniosek o udzielenie lub nieudzielenie zarządowi absolutorium.

(3) Komisja rewizyjna może dokonać powyższych czynności również na pisemne życzenie co najmniej 1/4 członków cechu lub izby rzemieślniczej oraz z polecenia władzy nadzorczej.

§ 7. (1) Członkiem cechu może być każdy rzemieślnik, prowadzący w okręgu cechu samodzielnie warsztat rzemieślniczy i posiadający kartę rzemieślniczą, a także wdowa po członku cechu, o ile na jej rachunek prowadzi się warsztat rzemieślniczy przez zastępcę.

(2) Statut cechu określa, czy do danego cechu mogą należeć rzemieślnicy jednego, czy też kilku lub wszystkich rodzajów rzemiosła.¹⁾

(3) Członków przyjmuje zarząd; odmowa przyjęcia musi być umotywowana.²⁾

(4) Członek ma być wykreślony z listy członków, jeżeli:

- zgłosi swe wystąpienia na 3 miesiące przed końcem roku obrachunkowego;³⁾
- zostanie wykluczony przez walne zebranie cechu (zebranie delegatów) na wniosek zarządu, o ile mimo pisemnego upomnienia zalegającego ze składkami na rzecz cechu przez 6 miesięcy⁴⁾, albo działa rozmyślnie na szkodę cechu lub swym postępowaniem przynosi uszczerbek godności zawodowej rzemieślnika.

(5) Członek występujący dobrowolnie (ust. 4a) przestaje być członkiem po przyjęciu przez walne zebranie cechu (zebranie delegatów) sprawozdania rachunkowego za rok ubiegły. Z dniem tym występujący traci wszelkie prawa członka do majątku cechu i do utworzonych przez cech osobnych funduszy, obowiązany jest jednak uścić tak zaległe, jak i bieżące opłaty, które w dniu jego wystąpienia były już nałożone dla pokrycia kosztów, połączonych z działalnością cechu.

(6) Członkowi cechu przysługuje prawo wybierania i wybieralności oraz prawo głosowania na walnym zebraniu cechu. Praw tych nie posiadają członkowie, którzy:

- prawomocnym wyrokiem skazani zostali na utratę praw publicznych, a to aż do czasu odzyskania tych praw;
- na zasadzie orzeczenia sądowego są ograniczeni w zarządzaniu swym majątkiem;
- zalegają od 3 miesięcy ze składkami na rzecz cechu — do czasu uiszczenia tych zaległości.

(7) Obowiązkiem członka cechu jest:

- przyczynianie się do osiągnięcia zadań cechu;
- stosowanie się do przepisów statutu, uchwał walnego zebrania cechu (zebrania delegatów) i zarządzeń, wydanych przez zarząd;
- wpłacenie przy wstąpieniu do cechu wpisowego oraz uiszczanie potem stałej rocznej składki w wysokości, ustalonej w statucie, przy czym stała składka może być płacona w ratach miesięcznych lub kwartalnych.

¹⁾ W związku z dekretem z dnia 3 kwietnia 1948 r. (Dz. U. R. P. Nr 18, poz. 130), wprowadzającym obowiązek należenia do cechu, wyrazy: „może być” należy zastąpić wyrazem: „zostaje”.

²⁾ Statut cechu, określając zakres rzeczowej działalności cechu powinien oprócz się na zarządzeniu wojewódzkiej władzy przemysłowej, powołującej cech do życia (art. 160 ustawy przemysłowej w brzmieniu dekretu, o którym mowa w uwadze 1.

W zarządzeniu tym władza ta określi zarazem, jak e rzemiosło lub rzemiosła mają należeć do danego cechu.

³⁾ W związku z powołanym wyżej dekretem, obecnie odmowa może nastąpić wyłącznie ze względów formalnych, np. z powodu nieudowodnienia posiadania kar y rzemieślniczej lub prawa do tej kary.

⁴⁾ Obecnie zgłoszenie wystąpienia może poognać za sobą utratę prawa do wykonywania rzemiosła.

⁵⁾ Wyrazy podane rozstrzelonym drukiem straciły na aktualność wobec wprowadzenia egzekucji administracyjnej składek członkowskich (art. 160-a ustawy przemysłowej w brzmieniu dekretu, o którym wyżej mowa).

§ 8. (1) Władzą nadzorczą cechu jest właściwa terytorialnie władza przemysłowa i in-stancji.

(2) Władza nadzorcza:

- może brać przez swego delegata udział z głosem doradczym w walnym zebraniu cechu (zebraniu delegatów) i posiedzeniu zarządu;
- może żądać zwołania walnego zebrania cechu (zebrania delegatów) oraz posiedzenia zarządu i komisji rewizyjnej;
- e) utraciły moc obowiązującą.¹⁾

(3) Władza nadzorcza ma prawo nakładania kar porządkowych, mianowicie nagany lub grzywny do 20⁰⁰ złotych na starszego lub podstarszego cechu, którzy nie wykonywują poleceń władzy nadzorczej lub zarządzeń właściwej izby rzemieślniczej, wynikających z prawa przemysłowego i statutu izby.

(4) Władza nadzorcza prowadzi rejestr cechów. Treść tego rejestru ustali osobne zarządzenie Ministra Przemysłu i Handlu.

¹⁾ Pkty „c”, „d” i „e”, które zawierały dalsze uprawnienia władzy nadzorczej, utraciły moc obowiązującą wobec zmian wprowadzonych przez nowelę z 1938 r. do art. 162 i 163 ustawy przem.

²⁾ Obecnie: do 1000 zł. Patrz uwagę 2 do art. 126 ust. przem.

§ 9. Utracił moc obowiązującą.¹⁾

¹⁾ Zawierał postanowienia dot. statutu cechu. Utraciły one moc obowiązującą wskutek uregulowania tego zagadnienia przez nowelę z 1938 r. w art. 162 i 162-a ust. przem.

§ 10. (1) Utracił moc obowiązującą.¹⁾

(2) W razie przymusowej likwidacji cechu wojewódzka władza przemysłowa wyznacza likwidatora, który przeprowadza likwidację spraw cechu, ustala jego stan majątkowy, ściągają należności i reguluje zobowiązania cechu wobec osób trzecich.¹⁾

(3) — (4) Utraciły moc obowiązującą.¹⁾

¹⁾ Ustęp (1), zdanie 2 ustępu (2) oraz ustępy (3) i (4), zawierające przepisy dot. rozwiązania i likwidacji cechu, utraciły moc obowiązującą wobec uregulowania sprawy przez nowelę z 1938 r. w art. 162 i 163-b ust. przem.

§ 11. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.